وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب : راهنمای عملی ارزشیابی

پدیدآورنده : سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف : دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

مدیریت آماده‌سازی هنری : اداره‌ی کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

نشانی سازمان : تهران: خیابان ایرانشهر شمالی ـ
ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن: ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ اول ۱۴۰۳

برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی chap.sch.ir یا oerp.ir مراجعه نمایید.

بسم الله الرحمن الرحیم

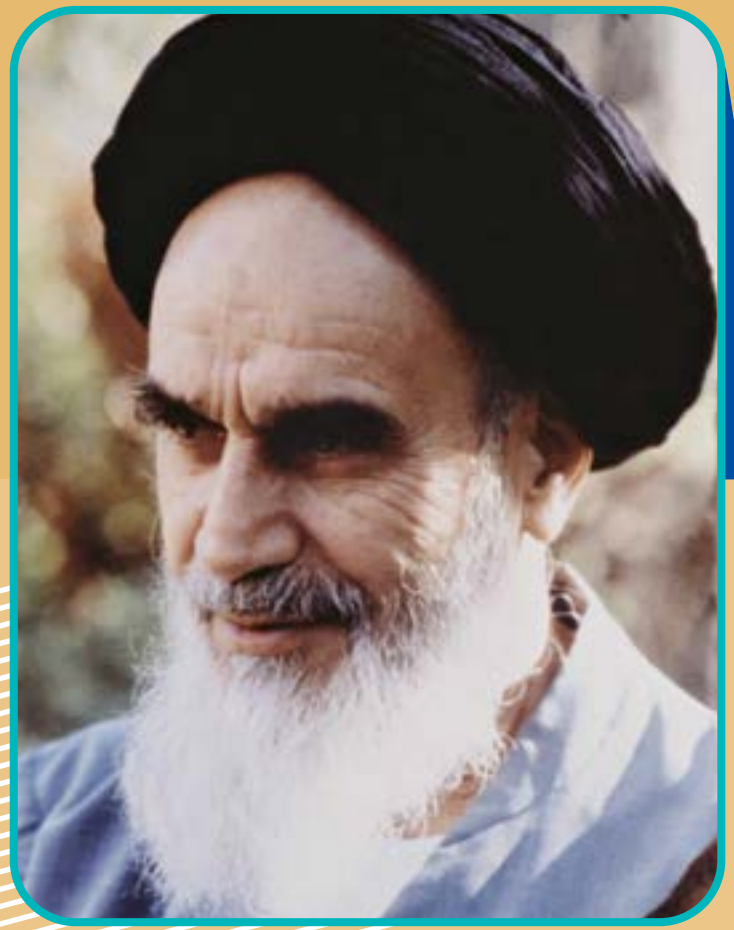

مسامحه و سهل‌انگاری در
تعلیم و تربیت، خیانت به اسلام
وجمهوری اسلامی و استقلال
فرهنگی یک ملت و کشور
می‌باشد و باید از آن احتراز کرد.

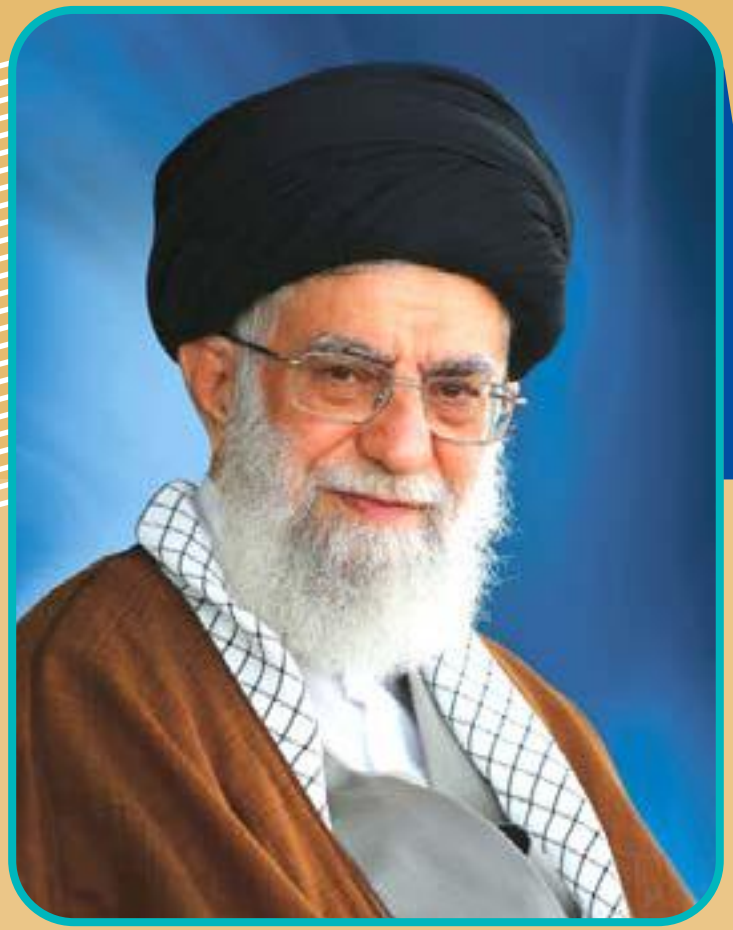

سازمان پژوهش و
برنامه‌ریزی آموزشی قلب
آموزش و پرورش است.

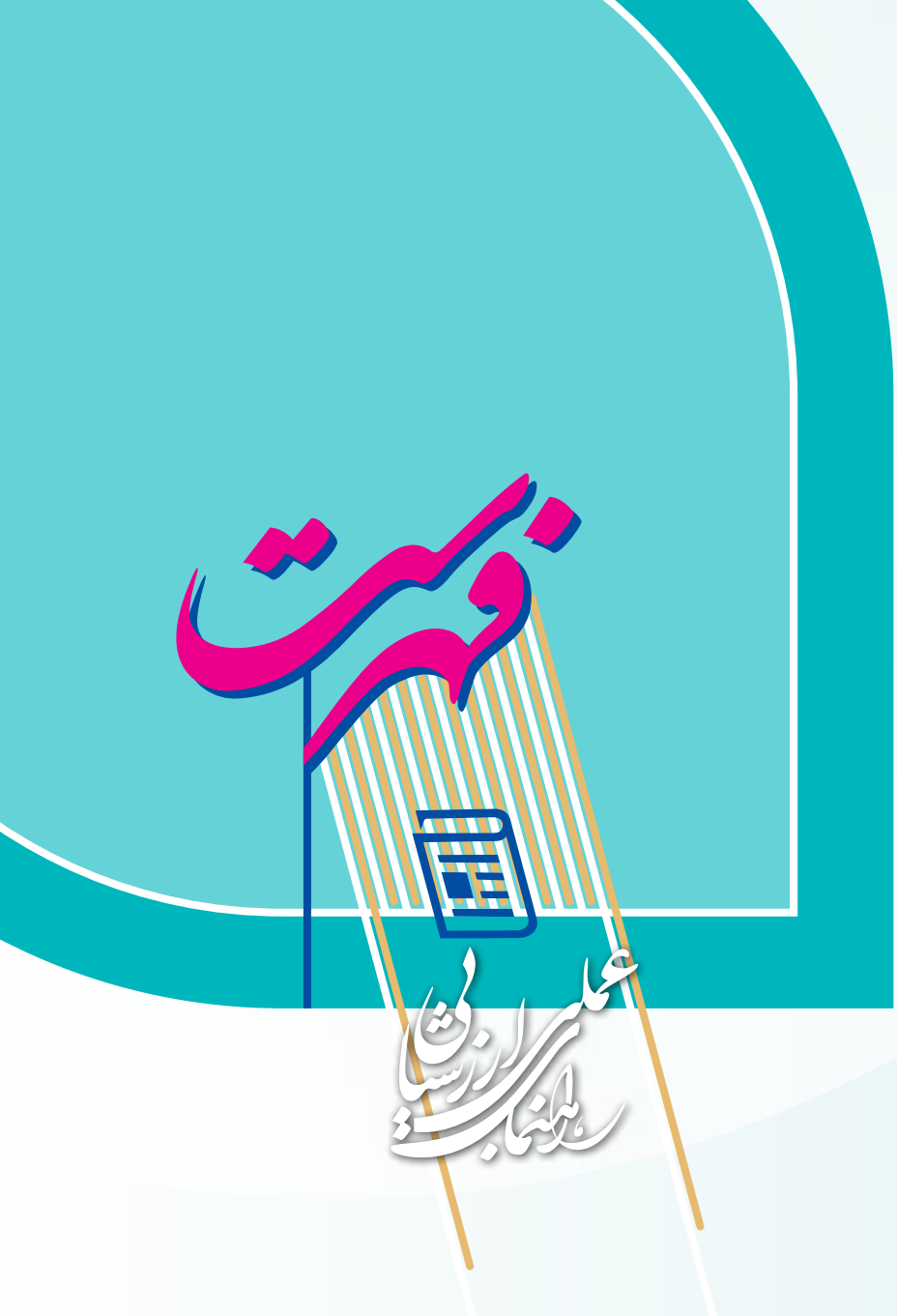

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

عملی راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۰۴-۱۴۰۳

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

مقدمه

۱۰ دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

۱۰ پایه دهم / ادبیات و علوم انسانی

دوره دوم متوسطه / شاخه نظری

فارسی (۱)

علوم و فنون ادبی (۱)

دین و زندگی (۱)

عـــربی، زبان قرآن (۱)

ریاضی و آمار(۱)

جغرافیای ایران

تاریخ (۱) (ایران و جهان باستان)

جامعه‌شناسی (۱)

اقتصاد

منطق

انگلیسی (۱)

نگارش (۱)

استان‌شناسی

هنر

دفاعی

تربیت‌بدنی

تفکر و سوادرسانه‌ای

کارگاه‌کارآفرینی‌وتولید

۱۰ پایه دهم / علوم و معارف اسلامی

دوره دوم متوسطه / شاخه نظری

فارسی (۱)

علوم و فنون ادبی (۱)

عـــربی، زبان قرآن

ریاضی و آمار (۱)

جغرافیای ایران

جامعه‌شناسی (۱)

افتصاد

منطق

اصول و عقاید (۱)

انگلیسی (۱)

تاریخ اسلام (۱)

علوم و معارف قرآنی

نگارش (۱)

استان‌شناسی

هنر

دفاعی

تربیت‌بدنی

تفکر و سوادرسانه‌ای

کارگاه‌کارآفرینی‌وتولید

احکام ۱

اخلاق ۱

۱۰ پایه دهم / ریاضی فیزیک

دوره دوم متوسطه / شاخه نظری

فارسی (۱)

دین و زندگی (۱)

عـــربی، زبان قرآن (۱)

انگلیسی (۱)

فیزیک (۱)

شیمی (۱)

ریاضی (۱)

هندسه (۱)

جغرافیای ایران

نگارش (۱)

استان‌شناسی

هنر

دفاعی

تربیت‌بدنی

تفکر و سواد رسانه‌ای

کارگاه کارآفرینی و تولید

آزمایشگاه علوم ۱

۱۰ پایه دهم / علوم تجربی

دوره دوم متوسطه / شاخه نظری

فارسی (۱)

دین و زندگی (۱)

عـــربی، زبان قرآن (۱)

شیمی (۱)

ریاضی (۱)

فیزیک(۱)

زیست شناسی (۱)

جغرافیای ایران

انگلیسی (۱)

نگارش (۱)

استان‌شناسی

هنر

دفاعی

تربیت‌بدنی

تفکر و سوادرسانه‌ای

کارگاه‌کارآفرینی‌وتولید

آزمایشگاه علوم ۱

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

مقدمه

دانش‌آموزان عزیز

با سلام و آرزوی سلامتی و بهروزی شما

همان‌گونه که اطلاع دارید، در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳ در پایه‌های تحصیلی یازدهم و دوازدهم از دورهٔ دوم متوسطهٔ نظری، آزمون نهایی برگزار می‌شود. ازاین‌رو برای آشنایی بیشتر شما با ویژگی‌های آزمون نهایی، فرایند طراحی، تصحیح و اجرای آن، «راهنمای عمل ارزشیابی» تدوین شده است. این راهنما با مشارکت جمعی از کارشناسان و صاحب‌نظران وزارت آموزش‌وپرورش تهیه شده است تا با ارائهٔ رهنمودهای لازم، به آمادگی شما برای شرکت در این آزمون‌ها بیفزاید. توصیه می‌شود آن را به همراه اولیای خود به‌دقت مطالعه و در صورت نیاز به راهنمایی بیشتر در این زمینه به دبیران و مدیران محترم مدارس خود مراجعه نمایید.

برای یکایک شما عزیزان موفقیت و شادکامی آرزو داریم.

آزمون نهایی چه ویژگیهایی دارد و چرا برگزار می‌شود؟

«آزمون نهایی» آزمونی کتبی است که وزارت آموزش‌وپرورش به شکل سراسری و استاندارد در سطح ملی برگزار می‌کند. این آزمون برای تعیین میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان طراحی و اجرا می‌شود. آزمون پیشرفت تحصیلی، میزان موفقیت دانش‌آموزان را در یادگیری موضوعات و محتواهای درسی بررسی و تعیین می‌کند و از این طریق، امکان ارتقای دانش‌آموزان به پایهٔ تحصیلی یا دورهٔ تحصیلی بالاتر را فراهم می‌سازد. ازاین‌رو، سوالات آزمون نهایی بر اساس اهداف و محتوای کتاب‌های درسی و در چارچوب آن ها طراحی می‌شود. سوالات آزمون‌های نهایی به‌گونه‌ای طراحی می‌شوند تا دانش‌آموزانی که در کلاس درس حضور فعّال داشته و مطالب کتاب را به‌درستی فراگرفته‌اند، می‌توانند اطمینان خاطر داشته باشند که قادر به پاسخ‌گویی کامل به این سوالات خواهند بود.

نتایج آزمون‌های نهایی علاوه بر تعیین میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، به دبیران، مدیران مدارس، مجریان، برنامه‌ریزان و سیاستگذاران آموزش‌وپرورش نیز در تشخیص مسائل و مشکلات آموزش‌وپرورش و اصلاح آنها کمک خواهد کرد. یکی دیگر از کاربردهای نتایج آزمون‌های نهایی، ایجاد «سابقهٔ تحصیلی» است که در کنار نتایج کنکور سراسری، در فرایند گزینش و پذیرش دانش‌آموزان برای ورود به مراکز آموزش عالی مورداستفاده

قرار می‌گیرد. منظور از سابقهٔ تحصیلی، نمرات دروس عمومی و تخصصی در هر رشتهٔ تحصیلی در دورهٔ دوم متوسطه است که آزمون آنها به شیوهٔ سراسری و نهایی برگزار شده باشد[1].

براین‌اساس، رتبه‌بندی داوطلبان ورود به مراکز آموزش عالی بر اساس «نمرهٔ کل» آنان انجام می‌شود که از دو قسمت تشکیل می‌شود:

۱- نمرهٔ سابقهٔ تحصیلی: میانگین نمرات آزمون‌های نهایی است که توسط «مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش‌وپرورش» (وابسته به وزارت آموزش‌وپرورش) به‌صورت سراسری برگزار می‌شود.

۲- نمرهٔ آزمون اختصاصی: (کنکور یا آزمون سراسری): میانگین وزنی نمرات دروس تخصصی آزمون سراسری (کنکور) است که «سازمان سنجش آموزش کشور» (وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) مسئول برگزاری آن است.

برای اطلاع از سهم هر کدام از این نمرات در نمره کل، به مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی مراجعه بفرمایید.

۱ـ برای اطلاع از درس‌هایی که ارزشیابی آنها از طریق آزمون نهایی تعیین می گردد، به جدول پیوست مراجعه کنید.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

برای شرکت در آزمون نهایی و موفقیت در آن چگونه آماده شویم؟

برای موفقیت در آزمون نهایی، کتاب‌های درسی خود را دقیق و کامل مطالعه کنید. به این منظور همهٔ محتوای کتاب‌درسی از جمله متن‌ها، فعالیت‌ها، تصاویر، سؤالات، آزمایش‌ها، نمودارها، تمرین‌ها و... را بیاموزید، بطوری‌که مطمئن شوید همهٔ مفاهیم موجود در کتاب‌درسی را درک کرده‌اید و پاسخ سوالات و مسائل طرح شده در کتاب‌درسی را به‌درستی یادگرفته‌اید.

محتوای هر کتاب‌درسی؛ اهداف شناختی، نگرشی و مهارتی معینی را دنبال می‌کند که برآیند آنها، شایستگی‌های معینی هستند که دانش‌آموزان در فرایند یاددهی یادگیری آن کتاب به دست می‌آورند. درحالی‌که بخش قابل‌توجهی از این شایستگی‌ها از طریق آزمون‌های مستمر و در طول سال تحصیلی ارزشیابی می‌شوند ، آزمون‌های نهایی عمدتاً بر ارزشیابی اهداف شناختی کتاب‌های درسی تمرکز دارند. به بیان دیگر، نظام آموزشی از اهداف نگرشی و مهارتی و شایستگی‌های پایه که لازمهٔ تربیت نسل آگاه و توانمند است، چشم‌پوشی نمی‌کند، بلکه تأکید دارد که این اهداف و شایستگی‌ها باید در آزمون‌های مستمر و با مرجعیت دبیران و اولیای مدرسه به‌طورجدی پیگیری شوند.

به‌منظور تبیین شفاف اهدافی که آزمون‌های نهایی بر اساس آنها طراحی می‌شود، جدول‌هایی با عنوان «جدول اهداف، محتوا و ارزشیابی» به تفکیک پایه‌های تحصیلی و کتاب‌های درسی تدوین شده است. این جدول‌ها به شما کمک می‌کنند تا هنگام مطالعهٔ درس‌ها، ارتباط میان محتوای آنها با اهداف را درک کنید. کشف رابطهٔ میان اهداف و محتوای هر درس به معنای دست‌یافتن به نقشهٔ آن درس است. این نقشه همچون چراغ و نورافکنی مسیر صحیح یاددهی یادگیری درس را به شما نشان می‌دهد. هر درس مانند بدن انسان، جسم (متن‌ها، شکل‌ها، جدول‌ها و...) و روحی (مفهوم‌ها و معناهایی) دارد. نقشهٔ درس به شما کمک میکند که این دو را در ارتباط با هم درک کنید تا مطالعه و یادگیری برای شما معنادار، شیرین و دلپذیر شود.

در این جداول، محتوا و بارم هر درس متناسب با هرکدام از این اهداف نیز تعیین شده است[1]. در بارم‌بندی درس‌ها، ملاحظات و توضیحاتی دربارهٔ بایدها و نبایدهای آن درس ذکر شده است. بااطلاع از بارم و ملاحظات هر درس، میتوانید زمان مطالعه و برنامه‌ریزی فعالیت‌های یادگیری خود را مدیریت کنید.

توجه داشته باشید که دبیران محترم نیز هنگام آموزش، طراحی و تصحیح آزمون‌ها بر اساس همین اهداف و اولویت‌ها عمل می‌کنند.

فرایند طراحی و تصحیح آزمون‌های نهایی چگونه است؟

الف) سؤالات چگونه طراحی می‌شوند ؟

طراحی سؤالات آزمون‌های نهایی چند روز قبل از برگزاری آزمون، در قرنطینه و امنیت کامل و با کمک گروهی از دبیران باتجربه در مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش‌وپرورش، با همکاری معاون آموزش متوسطه و نمایندگان دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی متوسطهٔ نظری انجام می‌شود.

۱ - این جداول از پایگاه سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی به آدرس www.oerp.ir قابل دریافت است.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

ب) سؤالات آزمون نهایی چگونه سؤالاتی هستند؟

انواعی از سؤالات در آزمون نهایی قابل طرح‌اند که برخی از آنها بدین قرارند:

» مشابه آنها در قالب‌های گوناگونی مانند فعالیت، تمرین، خود را بیازمایید و خودارزیابی در کتاب‌های درسی آمده‌اند

» در چارچوب محتوای کتاب هستند، امّا می‌توانند عیناً همان پرسش‌های موجود کتاب‌درسی نباشند.

» ممکن است که بیش از یک راه‌حل و یک جواب داشته باشند؛ پس دانش‌آموزان می‌توانند پاسخ‌های متفاوتی به آنها بدهند.

» می‌توانند داده محور و شاهد محور باشند. در این نوع سوالات، دانش، داده‌ها و اطلاعات موردنیاز در اختیار دانش‌آموز قرار داده می‌شود تا با بررسی آنها به سوالات پاسخ دهد.

» دانش‌آموزان را به تأمل و تفکر بیشتر ترغیب و به آنها کمک می‌کنند تا یادگیری خود را به موقعیت جدید تعمیم دهند.

» به دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا درک قویتری از یک موضوع داشته باشند و با موضوعات دیگر یا دنیای واقعی ارتباط برقرار کنند.

» دانش‌آموزان را تشویق می‌کنند تا با استفاده از دانش و مهارت‌های خود، موضوع را در سطح عمیق‌تری بررسی کنند.

» نمی‌توان با بله و خیر یا یک پاسخ ساده و چندکلمه‌ای به آنها پاسخ داد، بلکه از دانش‌آموزان می‌خواهند تا نظرات و دلائل خود را ارائه کنند.

» تنها دانسته‌های دانش‌آموزان را اندازه نمی‌گیرند، بلکه مطالب جدیدی به آنها یاد می‌دهند تا بتوانند نقاط قوت و ضعف خود را بشناسند، یادگیری خود را نظارت و هدایت کنند و از این طریق احساس رشد و عاملیت را در آنها تقویت می‌کنند.

» در قالب‌های متفاوتی مانند کوتاه پاسخ، درست/ نادرست، کشف ارتباط و تشریحی ارائه می‌شوند .

ج) برگه‌های آزمون نهایی چگونه تصحیح می‌شوند؟

پس از برگزاری آزمون و پیش از ارسال پاسخ برگ‌ها به مصححان، راهنمای تصحیح سؤالات که توسط طراحان سؤال آماده شده، در اختیار ناظران دفتر تألیف کتاب‌های درسی ودبیرخانه راهبری آن درس قرار می‌گیرد تا از نظر میزان دقت و جامعیّت پاسخ‌ها، بررسی شوند. راهنمای تصحیح باید به گونه‌ای باشد که هر گونه جواب صحیحی را، حتی اگر در کتاب درسی نباشد، در برگیرد تا دانش‌آموزانی که با خلاقیت و ادبیات خاص خود به سؤالات پاسخ صحیح می‌دهند، نمرهٔ کامل بگیرند.

کار تصحیح پاسخ برگ‌های آزمون نهایی به‌صورت الکترونیکی و بلافاصله پس از تأیید راهنمای تصحیح، توسط مصحّحین آغاز می‌شود. در این روش، بر اساس شیوه‌نامهٔ مربوط، پاسخ برگ شرکت‌کنندگان، اسکن و در سامانهٔ بارگذاری می‌شود. سپس سربرگ پاسخ برگ‌ها که حاوی مشخصات شرکت‌کنندگان است، توسط سامانه جدا و پاسخ برگ‌ها برای مصححان مستقر در یکی از استان‌های کشور (به جز استان محل تحصیل شرکت‌کننده) ارسال و دو بار توسط دو مصحح مستقل نمره‌گذاری (تصحیح) می‌شود. درصورتی‌که اختلاف نمرات این دو مصحح، یک نمره یا کم‌تر باشد، میانگین نمرات آنها توسط سامانه محاسبه و به‌عنوان نمرهٔ نهایی ثبت و اگر اختلاف نمره دو مصحح بیش از یک نمره باشد، پاسخ‌نامه به مصحّح سوم ارجاع داده می‌شود.

تمامی این فرآیند دقیق و زمان‌بر برای آن است که حقی از هیچ دانش‌آموزی تضییع نشود و نمرهٔ کسب شده، نمرهٔ واقعی دانش‌آموز باشد.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

آزمون نهایی چگونه برگزار می‌شود؟ مقررات آزمون‌های نهایی کداماند؟

مکان و زمان آزمون

آزمون نهایی در حوزه آزمون برگزار خواهد شد و احتمالاً هر حوزه آزمون، مختص یک رشتهٔ تحصیلی است. از این رو امکان دارد دانش‌آموزی در دبیرستان خودش آزمون نهایی بدهد (در این صورت عوامل اجرایی خارج از کادر آموزشی مدرسه انتخاب می‌شوند). یا به مدرسهٔ دیگری در همان ناحیه برود. آزمون مطابق با برنامهٔ اعلام شده برگزار می‌شود.درب حوزهٔ آزمون نیم ساعت قبل از شروع آزمون بسته خواهد شد و شرکت کنندگان باید پیش از آن در مدرسه حضور داشته باشند.

کارت ورود به جلسه آزمون

قبل از شروع آزمون، برای دانش‌آموزان کارت ورود به جلسه صادر می‌شود. شرکتکنندگان باید در زمان مقرر با مراجعه به سامانهٔ «my.medu.ir» این کارت را دریافت کنند. دانش‌آموزان در جلسهٔ آزمون باید این کارت را با خود به همراه داشته باشند. تاریخ و ساعت آزمون و آدرس حوزه روی این کارت درج شده است. همچنین لازم است دانش آموزان در هنگام ورود به جلسه، مدرک شناسایی عکسدار به همراه داشته باشند و درصورتیکه دانش آموزی به دلیل شرایط سنی، مدرک شناسایی عکس‌دار نداشته باشد، کارت ورود به جلسه آزمون وی توسط مدیر مدرسه محل تحصیل تأیید شود.

برگزاری آزمون

پس از اتمام طراحی سؤالات، فایل سؤالات به صورت رمزنگاری شده برای رؤسای حوزه‌های برگزاری آزمون نهایی سراسر کشور ارسال می‌شود. کد و رمز سؤالات، دقایقی قبل از آغاز آزمون به رؤسای حوزهٔ های اجرا، ارسال می‌شود و تا زمان تکثیر سؤالات نیز برای جلوگیری از افشای سؤالات، اتاقی با عنوان قرنطینهٔ تکثیر با حضور یکی از همکاران از نیم ساعت قبل از شروع فرآیند آزمون در نظر گرفته شده و در این مدت همکار مذکور به هیچ وسیلهٔ ارتباطی دسترسی نخواهد داشت. فایل سؤالی که رئیس حوزه دریافت و بارگیری کرده است، در سیستمی که آفلاین بوده و به اینترنت وصل نیست در اختیار همکار مستقر در قرنطینه قرار می‌گیرد . سپس همکار مذکور پاکت پلمب شده‌ی رمز بازگشایی سؤال را از رئیس حوزه دریافت و پس از کنترل، به تعداد شرکت کنندگان تکثیر و داخل پاکت قرار داده و پس از پلمب، برای انتقال به سالن برگزاری آزمون به منشی تحویل می دهد. در نهایت در انظار عمومی و با تأیید دانش‌آموزان، پاکت‌های پلمب شده سؤالات، بازگشایی و برگه‌ها توزیع می‌شوند . لذا تا لحظه‌ای که پاکت سؤالات باز نشود، به جز فرد یا افرادی که در قرنطینه هستند، هیچ کسی از سؤالات باخبر نیست.

غیبت در آزمون

برای غیبت غیر موجه در آزمون‌های نهایی نمره صفر منظور خواهد شد و چنانچه دانش آموزی در آزمون‌های نهایی غیبت موجه داشته باشد آن درس از درس های وی حذف خواهد شد (غیبت در آزمون نهایی خرداد ماه (موجه یا غیر موجه)، به منزله درج نمره خام صفر در محاسبه نمره کل سابقه

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

تحصیلی است). دانش آموزان دارای غیبت موجه یا غیر موجه باید با رعایت سایر شرایط مجدداً آن درس یا درس ها را انتخاب نمایند و به صورت نهایی امتحان دهند. لازم به ذکر است که تنها نمره خرداد ماه به عنوان سابقه تحصیلی محسوب خواهد شد.

ترمیم نمره

متقاضیان می توانند برای ایجاد سابقه و ترمیم نمره ، دروس مورد نظر خود را صرفاً در نوبت خرداد ماه انتخاب و در آزمون مربوط شرکت نمایند.(از نوبت امتحانی خرداد ماه ۱۴۰۲ و پس از آن، سابقه تحصیلی صرفاً شامل نتایج آزمون های نوبت خرداد ماه می باشد.)هر متقاضی صرفاً یک بار مجاز به ایجاد سابقه و یک بار ترمیم نمره برای هر عنوان درسی می‌باشد.برای داوطلبانی که در آزمون ترمیم نمره دروس سوابق تحصیلی شرکت می کنند(در یک درس دارای چند نمره می‌باشند)بیشترین نمره تراز هر درس برای محاسبه نمره کل سابقه تحصیلی لحاظ می‌شود.

تخلّفات

فعالیت‌هایی نظیر: همراه داشتن جزوه، یادداشت و وسایل غیرمجاز(تلفن‌همراه، بی سیم، ساعت هوشمند، وسایل ارتباط الکترونیکی، دستگاه‌های حافظه دار، اسلحه (سرد و گرم) و...) در جلسهٔ آزمون، علامتگذاری در برگهٔ پاسخ‌نامه، تقلب، رد و بدل کردن یادداشت، تعویض اوراق آزمون یا پاسخ برگ‌های مربوط، امحا و پاره کردن پاسخ‌برگ‌ها توسط دانش‌آموز، بیرون بردن برگهٔ امتحانی، اخلال در نظم جلسه، خرید یا فروش سؤالات آزمون یا پاسخ آن‌ها، تبانی با داوطلبان یا افراد خارج از حوزه، افشای سؤالات آزمون یا تلاش در جهت دستیابی و افشای آن‌ها و... تخلف محسوب می‌شود و قانون برای هرکدام، مجازاتی تعیین کرده است.[1]

تبصره «تک‌ماده»

اگر دانش‌آموزی از مجموع دروس نهایی دورهٔ دوم متوسطه در ۴ عنوان درسی، نمرهٔ ۷ کسب کند؛ یعنی در این چهار درس حد نصاب نمرهٔ قبولی را به دست نیاورد، در صورتی که معدل کل وی کمتر از ۱۰ نباشد، می‌تواند از تبصره یا همان تک ماده استفاده کند و از دورهٔ متوسطهٔ دوم فارغ التحصیل شود.

توصیه‌های لازم

۱-یاد خداوند آرام بخش دلهاست، کمک گرفتن از او و تلاوت آیاتی چند از قرآن کریم می‌تواند آرامش را به شما هدیه دهد .
۲-پاسخ برگ‌ها شخصی‌سازی می‌شوند و دارای رمزینه (بارکد) مخصوص شما بوده و برای تصحیح الکترونیکی اسکن می‌شوند . از مخدوش نمودن بارکد، علامتگذاری و نوشتن در سربرگ‌ها، تا نمودن، مچاله نمودن، پاره یا مرطوب کردن آن اکیداً خودداری کنید.

۱ـ جهت اطلاع از تمامی تخلفات و مجازات‌های مربوط می‌توانید به قانون رسیدگی به تخلفات و جرائم در آزمون‌های سراسری،مصوب ۱۳۸۴/۰۷/۰۶ مجلس شورای اسلامی و بخشنامه شمول قانون مذکور به آزمون‌های نهایی به شماره ۴۰۰/۱۴۰ تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۸ در پایگاه اطلاع رسانی مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش به آدرس Aee.medu.gov.ir مراجعه فرمایید.

۳-در آزمون سعی کنید سؤالات را با دقت بخوانید و زیر قسمت‌های مهم سؤال خط بکشید. مثلاً آیا سؤال، سرعت را بر اساس کیلومتر بر ساعت می‌خواهد یا متر بر ثانیه.
۴-در حین آزمون اگر متوجه شدید قادر به پاسخ دادن به سؤالی نیستید، بهتر است به سراغ سؤالات بعدی بروید تا زمان را از دست ندهید.
۵-اگر سؤال، وقت‌گیر بود؛ در کنار آن (در برگهٔ سؤالات) علامت ضربدر بزنید و ابتدا سؤال هایی را که برایتان آسان هستند، پاسخ دهید و بعد بر روی سؤال وقت‌گیر تمرکز کنید.
۶-سعی کنید پاسخ‌نامه، تمیز و خوانا باشد تا به علت بدخطی و نامنظم بودن، تصحیح‌کننده، پاسخ شما را اشتباه تشخیص ندهد.
۷-در پاسخ به سؤالات، از روشهای موجود در کتاب درسی به طور کامل و دقیق استفاده کنید و از به کارگیری روش‌های تستی و کنکوری بپرهیزید.
۸-در سؤالات محاسباتی، دورِ جواب آخر خط بکشید.
۹-در پایان آزمون پاسخ‌های خود را دوباره بررسی کنید و برای ترک جلسهٔ امتحان، عجله نکنید.
۱۰-اگر در جلسه امتحان دچار آشفتگی و اضطراب شدید، از تکنیک‌های وقفهٔ آزمون استفاده کنید و برای چند دقیقه آزمون را رها کنید و کارهای زیر را انجام دهید:
» وضعیت نشستن خود را اصلاح کنید، چند ثانیه‌ای کف پاهای خود را کاملاً بر روی زمین قرار دهید وسعی کنید ستون فقرات خود را در وضعیت عمودی و صاف نگه دارید.
» نفس عمیق بکشید، سپس چند ثانیه نفس خود را نگه دارید و بعد به طور کامل، آرام بیرون دهید و تا سه بار تکرار کنید.
۱۱-توجه داشته باشید که نگاه کردن به دیگر دانش‌آموزان و نحوهٔ عملکرد آنان (همانند سریعتر یا کندتر نوشتن آنان) می‌تواند موجب اضطراب در حین امتحان شود. بنابراین تمام توجه خود را بر برگه امتحانی خود متمرکز کنید تا آرامش بیشتری داشته باشید.
۱۲-حتماً وقت را در نظر بگیرید و زمان آزمون را مدیریت کنید.
۱۳-در امتحانات تشریحی قبل از پاسخ دادن به سؤالات با دقت فکر کنید. به این منظور:
» ابتدا نکات مهمی را که راجع به سؤالات به ذهنتان می‌رسد، در چرک‌نویس یادداشت کنید.
» این نکات را به ترتیب شماره‌گذاری کنید، سپس پاسخ‌ها را تنظیم و پاک‌نویس کنید.
۱۴-در پاسخ دادن به سؤالات از خودکار مشکی یا آبی (ترجیحاً خودکار مشکی) استفاده کنید. شکل‌ها را با دقت رسم کنید تا تصحیح‌کنندهٔ پاسخ برگ شما بتواند به سهولت آنها را بخواند.
۱۵-آوردن هرگونه برگه به عنوان چرکنویس یا یادداشت در جلسهٔ آزمون ممنوع است. حوزهٔ امتحانی این موارد را در اختیار شما قرار خواهد داد.
۱۶-با توجه به تصحیح اوراق آزمون نهایی بر اساس راهنمای تصحیح، سعی کنید تا مطالب را مطابق با کتاب درسی یاد بگیرید و از پاسخ دهی به سوالات بر اساس روشهای تستی و کنکوری خودداری نمایید.
۱۷-برخی از دانش آموزان به دلیل نبودن دروس عمومی در کنکور سراسری ، مطالعه این دروس برای امتحان نهایی را به هفته های پایانی و منتهی به آزمون نهایی موکول می‌کنند که این روش به دلیل عدم فرصت کافی برا ی مطالعه مفهومی و شرکت در آزمون‌های تشریحی اشتباه می‌باشد.
۱۸-فاصله زمانی بین هر درس در برنامه آزمون نهایی بر اساس حجم و دشواری مطالب لحاظ خواهد شد، اما تعویق مطالعه و کسب آمادگی برای آزمون

نهایی به شب امتحان یا روزهای پایانی توصیه نمی‌گردد.

۱۹-در آزمون نهایی صرفاً پاسخ نهایی مد نظر نیست و هر قسمت از پاسخ یک سؤال، دارای نمره خاصی است. بنابراین به سؤالات پاسخ کامل دهید و از خلاصه نوشتن پرهیز نمایید.

۲۰-اما تا چه اندازه شما به صورت مفهومی درس می‌خوانید؟

» برای رسیدن به پاسخ این سوال، مواردی را که در حین مطالعه رعایت می‌کنید را با علامت ستاره (*) مشخص نمایید.
» هر جمله را با دقت و برای درک مفاهیم و اهداف آن می‌خوانم و کلمات کلیدی را پیدا و برجسته می‌کنم.
» برای درک بیشتر مفاهیم درسی مثال اضافه می‌زنم.
» مطالب درسی جدید را به آموخته های قبلی ربط می‌دهم.
» تفاوت ها و تشابه های بین موضوعات را تعیین می‌کنم.
» از یادداشت برداری و خلاصه نویسی استفاده می‌کنم.
» مطالب درسی را به زبان خودم بیان می‌کنم.
» با استفاده از شکل و نمودار مطالب مهم درسی را طبقه بندی می‌کنم.
» خودم را به جای طراح می گذارم و از آن مطالب سؤال طراح می‌کنم.

۲۱-حضور و غیاب به صورت الکترونیکی انجام می شود و در صورت تأخیر، برای دانش آموز غیبت ثبت خواهد شد.

۲۲-بیشترین تعداد غائبین در آزمون نهایی معمولاً مربوط به اولین آزمون است و علت آن تأخیر در رسیدن به حوزه به دلیل عدم اطلاع از آدرس دقیق آن است. لذا قبل از اولین آزمون حتماً یک بار به محل حوزه برگزاری آزمون مراجعه نمایید.

۲۳-پس از استقرار در صندلی، حتماً شماره کارت ورود به جلسه، شماره صندلی و شماره درج شده بر روی تمامی برگه های پاسخ برگ را با یکدیگر مطابقت دهید.

۲۴-پس از توزیع سؤالات، تعداد صفحات و تعداد سؤالات دریافتی و رشته – درس آزمون را کنترل تا برگه سؤالی را کم یا برگه سوالات رشته های دیگر را اشتباها دریافت نکرده باشید.

۲۵-چنانچه به هر دلیلی فضای کافی برای پاسخ‌گویی نداشتید و یا مشکلی برای پاسخ برگ ایجاد شد و نیاز به پاسخ برگ اضافی و یا تعویض پاسخ برگ داشتید؛ مراتب را سریعاً به مسئولین حوزه اطلاع دهید تا نسبت به ارائه پاسخ برگ اضافی مخصوص و شخصی سازی شده، اقدام لازم صورت پذیرد (این موضوع در صورتجلسه اجرای آزمون ثبت می شود). به هیچ عنوان از پشت پاسخ‌برگ‌ها برای پاسخ‌گویی استفاده ننمایید.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

فارسی (۱)

۱۱۰۲۰۱

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی فارسی (۱)

پرسش‌های اساسی

» ادبیات تعلیمی چیست و چه ویژگی‌هایی دارد؟
» قلمروهای سه‌گانهٔ زبانی، ادبی و فکری چگونه می‌توانند به درک بهتر متون کمک کنند؟
» ادبیات پایداری چیست و چه ویژگی‌هایی دارد؟
» ادبیات غنایی چیست و چه ویژگی‌هایی دارد؟
» سفرنامه، زندگی‌نامه، حسب حال و خاطره نگاشت‌ها چه ویژگی‌هایی دارند؟
» ادبیات انقلاب اسلامی چیست و چه ویژگی‌هایی دارد؟
» ادبیات حماسی چیست و چه ویژگی‌هایی دارد؟
» ادبیات داستانی چیست و چه ویژگی‌هایی دارد؟
» ادبیات جهان چیست و مطالعهٔ آن چه فایده‌هایی دارد؟
» تحمیدیه‌ها و مناجات‌ها چه جایگاهی در ادبیات دارند؟

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
آشنایی با یکی از گونه‌های ادبی (ادبیات تعلیمی به عنوان یکی از منابع حکمت آفرین) و متون و مفاهیم مربوط به آن	معنای واژگان و ترکیب‌های جدید متن را بیان می‌کند.	فصل یکم: ادبیات تعلیمی	*				*		
	املای صحیح واژه‌ها در بافتار متن را شناسایی می‌کند.			*			*		
	پیام‌های آموزشی و اخلاقی متون معاصر و کهن را شرح می‌دهد.				*		*		
	آموزه‌های درس را در قلمرو زبانی (دستور، واژه و املا) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی و تاریخ ادبیات) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو فکری (متن کاوی، درک و دریافت مفهوم جمله‌ها و مضمون یابی) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*

۱ـ در هدف‌گذاری بالاترین سطح عملکرد در نظر گرفته شده است ولی این وضعیت نافی طراحی پرسش از سطوح پایین‌تر عملکردی نیست و طراح می‌تواند در سطوح پایین تر نیز پرسش طراحی کند.

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
آشنایی با یکی از گونه‌های ادبی (ادبیات پایداری یا ادب مقاومت) و متون و مفاهیم مربوط به آن	معنای واژگان و ترکیب‌های جدید متن را بیان می‌کند.	فصل دوم: ادبیات پایداری	*				*		
	املای صحیح واژه‌ها در بافتار متن را شناسایی می‌کند.			*			*		
	پیام‌های آموزشی، دینی و فرهنگی متون معاصر و کهن را شرح می‌دهد.				*		*		
	آموزه‌های درس را در قلمرو زبانی (دستور، واژه و املا) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی و تاریخ ادبیات) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو فکری (متن کاوی، درک و دریافت مفهوم جمله‌ها و مضمون یابی) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	شعرهای بخش «شعرخوانی» را به خاطر می‌آورد.		*			*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
آشنایی با یکی از گونه‌های ادبی (ادبیات غنایی) و متون و مفاهیم مربوط به آن	معنای واژگان و ترکیب‌های جدید متن را بیان می‌کند.	فصل سوم: ادبیات غنایی	*				*		
	املای صحیح واژه‌ها در بافتار متن را شناسایی می‌کند.			*			*		
	پیام‌های آموزشی، دینی و عرفانی متون معاصر و کهن را شرح می‌دهد.				*		*		
	آموزه‌های درس را در قلمرو زبانی (دستور، واژه و املا) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی و تاریخ ادبیات) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو فکری (متن کاوی، درک و دریافت مفهوم جمله‌ها و مضمون یابی) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	شعرهای بخش «شعرخوانی» را به خاطر می‌آورد.		*			*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
آشنایی با گونه‌های ادبی سفرنامه، زندگی‌نامه، حسب حال و خاطره‌نگاشت و متون مربوط به آن ایجاد علاقه نسبت به فرهنگ محلی و فولکلور و آثار ادبی و زبانی منطقه‌ای	معنای واژگان و ترکیب‌های جدید متن را بیان می‌کند.	فصل چهارم: ادبیات سفر و زندگی	*				*		
	املای صحیح واژه‌ها در بافتار متن را شناسایی می‌کند.			*			*		
	پیام‌های آموزشی، اخلاقی و تربیتی متون معاصر و کهن را شرح می‌دهد.				*		*		
	آموزه‌های درس را در قلمرو زبانی (دستور، واژه و املا) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی و تاریخ ادبیات) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو فکری (متن کاوی، درک و دریافت مفهوم جمله‌ها و مضمون یابی) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
آشنایی با یکی از گونه‌های ادبی (ادبیات انقلاب اسلامی) و متون و مفاهیم مربوط به آن ایجاد نگرش مثبت نسبت به ارزش‌های انقلابی و اسلامی و تقویت رفتارهای میهن دوستانه	معنای واژگان و ترکیب‌های جدید متن را بیان می‌کند.	فصل پنجم: ادبیات انقلاب اسلامی	*				*		
	املای صحیح واژه‌ها در بافتار متن را شناسایی می‌کند.			*			*		
	پیام‌های آموزشی، ارزشی و اخلاقی متون معاصر را شرح می‌دهد.				*		*		
	آموزه‌های درس را در قلمرو زبانی (دستور، واژه و املا) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی و تاریخ ادبیات) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو فکری (متن کاوی، درک و دریافت مفهوم جمله‌ها و مضمون یابی) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
آشنایی با یکی از گونه‌های ادبی (ادبیات حماسی) و متون و مفاهیم مربوط به آن تقویت روحیه ایثار و مبارزه و رفتارهای میهن دوستانه و نگرش مثبت نسبت به ارزش‌های دلاورانه	معنای واژگان و ترکیب‌های جدید متن را بیان می‌دهد.	فصل ششم: ادبیات حماسی	*				*		
	املای صحیح واژه‌ها در بافتار متن را شناسایی می‌کند.			*			*		
	پیام‌های آموزشی متون معاصر و کهن را شرح می‌دهد.				*		*		
	آموزه‌های درس را در قلمرو زبانی (دستور، واژه و املا) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی و تاریخ ادبیات) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو فکری (متن کاوی، درک و دریافت مفهوم جمله‌ها و مضمون یابی) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	شعرهای بخش «شعرخوانی» را به خاطر می‌آورد.		*			*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
آشنایی با یکی از گونه‌های ادبی (ادبیات داستانی) و متون و مفاهیم مربوط به آن ایجاد علاقه نسبت به فرهنگ محلی و فولکلور و آثار ادبی و زبانی منطقه ای	معنای واژگان و ترکیب‌های جدید متن را بیان می‌کند.	فصل هفتم: ادبیات داستانی	*				*		
	املای صحیح واژه‌ها در بافتار متن را شناسایی می‌کند.			*			*		
	پیام‌های آموزشی متون معاصر و کهن را شرح می‌دهد.			*			*		
	تمثیل و عناصر داستان را در متون کهن و معاصر شناسایی می‌کند.				*		*		
	آموزه‌های درس را در قلمرو زبانی (دستور، واژه و املا) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی و تاریخ ادبیات) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو فکری (متن کاوی، درک و دریافت مفهوم جمله‌ها و مضمون یابی) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
آشنایی با ادبیات جهان و متون مربوط به آن آشنایی با افکار مشاهیر، اندیشه‌های ملل و آثار برجسته و شخصیت‌های مشهور ادبیات جهان مطالعهٔ تطبیقی آثار ادبی ایران و سنجش محتوای آنها با نمونه آثار جهان	معنای واژگان و ترکیب‌های جدید متن را بیان می‌کند.	فصل هشتم: ادبیات جهان	*				*		
	املای صحیح واژه‌ها در بافتار متن را شناسایی می‌کند.			*			*		
	پیام‌های آموزشی، ارزشی و اخلاقی متون ادبیات جهان را شرح می‌دهد.				*		*		
	آموزه‌های درس را در قلمرو زبانی (دستور، واژه و املا) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی و تاریخ ادبیات) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
	آموزه‌های درس را در قلمرو فکری (متن کاوی، درک و دریافت مفهوم جمله‌ها و مضمون یابی) بررسی و تحلیل می‌کند.				*				*
آشنایی با ادبیات تحمیدیه و مناجات و متون و مفاهیم مربوط به آن تقویت علاقه و برقراری ارتباط صمیمانه و عاطفی با کردگار	معنای واژگان و ترکیب‌های جدید متن را بیان می‌دهد.	ستایش و نیایش	*				*		
	املای صحیح واژه‌ها در بافتار متن را شناسایی می‌کند.			*			*		
	پیام‌های آموزشی، ارزشی و اخلاقی متون ستایش و نیایش را شرح می‌دهد.				*		*		

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

ملاحظات:

- معنای واژه‌ها و پرسش‌های دستور در «بافت متن» پرسیده شود.
- در املای واژه‌ها «تشدید» اهمیت املایی ندارد.
- گسسته یا پیوسته‌نویسی واژه‌هایی که ساخت ترکیبی دارند (مانند کتاب‌خانه یا کتابخانه)، یکسان است و اهمیت املایی ندارد.
- پرسش‌های مباحث دستوری و آرایه‌های ادبی فقط از متن درس‌های کتاب طراحی شود. از روان‌خوانی‌ها، شعرخوانی‌ها و گنج حکمت‌ها پرسش دستور و آرایه ادبی طراحی نشود.
- پرسش‌های مرتبط با بخش حفظ شعر در نوبت دی ماه به شعرخوانی‌های «همای رحمت» و «بوی گل و ریحان‌ها» و در نوبت خردادماه و شهریورماه به شعرخوانی «دلیران و مردان ایران‌زمین» اختصاص یابد.
- در حفظ شعر، جای خالی به یک مصراع یا یک بیت اختصاص یابد و صرفاً یک واژه مدنظر نباشد.
- روان‌خوانی‌ها، شعرخوانی‌ها و گنج حکمت‌ها با هدف پرورش مهارت‌های خواندن، ایجاد نشاط، آشنایی با متون مختلف و مهم‌تر از همه پرورش فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی در ساختار کتاب گنجانده شده‌اند؛ لذا در ارزشیابی از این متون صرفاً به معنا و املای واژگان و قلمرو فکری آنها بسنده شود.
- پرسش‌های آزمون نوبت دی‌ماه بر مبنای «ستایش ۰/۵ نمره، فصل اول ۵ نمره، فصل دوم ۴/۵ نمره، فصل سوم ۵ نمره، فصل چهارم ۵ نمره» طراحی شود.
- پرسش‌های آزمون نوبت دوم و شهریورماه بر مبنای «ستایش و نیایش ۰/۵ نمره، فصل اول ۲/۵ نمره، فصل دوم ۲/۲۵ نمره، فصل سوم ۲/۵ نمره، فصل چهارم ۲/۵ نمره، فصل پنجم ۲/۵ نمره، فصل ششم ۲/۵ نمره، فصل هفتم ۲/۵ نمره و فصل هشتم ۲/۲۵ نمره» طراحی شود.
- پرسش‌های آزمون نوبت دوم و شهریورماه از کل کتاب به نسبت ۱۰ نمره (نوبت اول) و ۱۰ نمره (نوبت دوم) طراحی شود.
- بارم هر فصل می‌تواند حداکثر تا ۰/۵ نمره نسبت به بارم‌بندی جدول تغییر کند.
- آزمون‌های تمامی نوبت‌ها بر مبنای بارم‌بندی و سطوح عملکردی جدول زیر است:

ردیف	قلمروها	موضوع‌ها	نمره	درصد سطوح عملکردی
۱	زبانی (۷ نمره)	معنی واژه	۱	یادآوردن ۲۰ـ۱۵ درصد فهمیدن ۴۰ـ۳۵ درصد کاربستن ۳۰ـ۲۵ درصد تحلیل ۲۰ـ۱۵ درصد
		املای واژه	۲	
		دستور	۴	
۲	ادبی (۵ نمره)	آرایه‌های ادبی	۳	
		تاریخ ادبیات	۱	
		حفظ شعر	۱	
۳	فکری (۸ نمره)	درک مطلب	۴	
		مفهوم و معنی نثر	۲	
		معنی و مفهوم نظم	۲	
جمع نمره			۲۰	۱۰۰

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

علوم و فنون ادبی (۱)

۱۱۰۲۰۳

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی علوم و فنون (۱)

پرسش‌های اساسی

» متن چیست و انواع آن کدام است؟
» روش‌های ارزیابی و شناخت متن چیست؟
» چه عواملی باعث تاثیرگذاری بیشتر شعر می‌شود؟
» وزن و آهنگ‌های گوناگون، چه تاثیری بر فضای حاکم بر شعر دارند؟
» عوامل موثر بر لحن شعر کدامند؟
» بدیع لفظی چیست؟
» واج آرایی و واژه آرایی چیست؟
» تکرار چگونه باعث زیبایی کلام می‌شود؟
» زبان ایرانیان پیش از اسلام چه مشخصه‌هایی داشته است؟
» زبان ایرانیان در قرن‌های اولیهٔ هجری چه مشخصه‌هایی داشته است؟
» اوضاع ادبی، فکری و فرهنگی قرن‌های اولیهٔ هجری چگونه بوده است؟
» عوامل رشد و گسترش زبان و ادب فارسی در قرن‌های چهارم و پنجم چیست؟
» راه‌های تشخیص موسیقی شعر چیست؟
» چگونه می‌توان وزن یک شعر را با تقطیع به ارکان پیدا کرد؟
» سجع چیست و انواع آن کدامند؟
» سجع چگونه باعث زیبایی کلام می‌شود؟
» سبک در اصطلاح ادبی چیست؟
» سبک خراسانی چه ویژگی‌هایی دارد؟
» سبک دوره سامانی، غزنوی و سلجوقی چه ویژگی‌هایی دارند؟
» چهره‌های شاخص این دوره چه کسانی هستند؟

» موضوعات عمدهٔ این دوره چه چیزهایی هستند؟
» چگونه می‌توان وزن یک شعر را به دست آورد؟
» موازنه چیست؟
» ترصیع چیست؟
» تفاوت موازنه و ترصیع چیست؟
» موازنه و ترصیع چگونه باعث زیبایی کلام می‌شوند؟
» سبک عراقی چه ویژگی‌هایی دارد؟
» چهره‌های شاخص این دوره چه کسانی هستند؟
» موضوعات عمدهٔ این دوره چه چیزهایی هستند؟
» نثر موزون و فنی چه ویژگی‌هایی دارند؟
» سبک دوره اول و دوره دوم چه تفاوت‌هایی با هم دارند؟
» قافیه و ردیف چیست؟
» قواعد قافیه چیست؟
» قافیه و ردیف چه تاثیری در افزایش موسیقی شعر دارند؟
» انواع قافیه‌ها کدامند؟
» شعر سنتی و نو از نظر قافیه و ردیف چه تفاوت‌هایی دارند؟
» جناس چیست؟
» نواع جناس کدامند؟
» جناس و تکرار چه تفاوتی با هم دارند؟
» جناس و اشتقاق چه تفاوتی با هم دارند؟
» آرایه جناس چگونه باعث زیبایی کلام می‌شود؟

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
آشنایی با متن بررسی متن از سه دیدگاه زبان، ادبیات و فکر (قلمروهای زبانی، ادبی و فکری)	شعر را از نثر تشخیص می‌دهد.	درس یکم: مبانی تحلیل متن		*		*			
	شیوهٔ صحیح خوانش شعر و نثر را درک می‌کند.			*			*		
	نکات زبانی متن را شناسایی و بررسی می‌کند.				*				*
	نکات ادبی متن را شناسایی و بررسی می‌کند.				*				*
	نکات فکری متن را شناسایی و بررسی می‌کند.				*				*
	مفاهیم متن را تبیین می‌کند.				*		*		
	متن‌های گوناگون را از منظر قلمروهای سه گانه زبانی، ادبی و فکری با هم مقایسه می‌کند.				*				*

۱ـ در هدف‌گذاری بالاترین سطح عملکرد در نظر گرفته شده است ولی این وضعیت نافی طراحی پرسش از سطوح پایین‌تر عملکردی نیست و طراح می‌تواند در سطوح پایین تر نیز پرسش طراحی کند.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
● آشنایی با سازه‌ها و عوامل تأثیرگذار در شعر	عوامل تاثیرگذار در شعر فارسی را بیان می‌کند.	درس دوم: سازه‌ها و عوامل تأثیرگذار در شعر فارسی	*			*			
	آهنگ و موسیقی شعر (مهم‌ترین عامل تاثیرگذاری) را درک و دریافت می‌کند.			*			*		
	وزن و آهنگ ضربی، تند، کوبنده و حماسی شعر را درک و دریافت می‌کند.			*			*		
	متون مختلف را از لحاظ آهنگ و موسیقی مقایسه و بررسی می‌کند.				*				*
	عواطف و حس و حال حاکم بر فضای شعر را بررسی می‌کند.				*				*
	در مورد تاثیر وزن و آهنگ در انتقال احساس در شعر اظهار نظر می‌کند.				*				*
● آشنایی با بدیع لفظی (آرایه‌های واج آرایی و واژه آرایی)	مفهوم بدیع لفظی را بیان می‌کند.	درس سوم: واج‌آرایی، واژه‌آرایی	*			*			
	آرایه‌های واج‌آرایی (در صامت‌ها و مصوت‌ها) و واژه‌آرایی را در متون گوناگون شناسایی می‌کند.			*			*		
	در مورد تأثیر واج‌آرایی و واژه‌آرایی در موسیقی متن اظهار نظر می‌کند.				*				*

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
● آشنایی با پیشینهٔ زبان فارسی امروز ● آشنایی با تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیهٔ هجری	ریشهٔ زبان فارسی را بیان می‌کند.	درس چهارم: تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیهٔ هجری	*			*			
	زبان‌های ایرانی (فارسی باستان، فارسی میانه و فارسی نو) را طبقه‌بندی می‌کند.			*			*		
	تفاوت‌ها و سیر تحول زبان فارسی (در شعر و نثر) از دورهٔ باستان تا نو را درک و دریافت می‌کند.				*		*		
	پیشینهٔ زبان فارسی نو یا فارسی دری را بیان می‌کند.		*			*			
	وقایع و حوادث مهم سیاسی و اجتماعی سه قرن اول هجری، قرن چهارم و نیمهٔ اول قرن پنجم را بیان می‌کند.		*				*		
	اوضاع ادبی، فکری و فرهنگی سه قرن اول هجری، قرن چهارم و نیمهٔ اول قرن پنجم را بیان می‌کند.		*				*		
	انواع ادبی رایج در سه قرن اول هجری، قرن چهارم و نیمهٔ اول قرن پنجم را طبقه‌بندی می‌کند.			*			*		
	لفظ، قالب و محتوای آثار شاعران و نویسندگان مشهور سه قرن اول هجری، قرن چهارم و نیمهٔ اول قرن پنجم را طبقه بندی می‌کند.			*			*		
	برخی از چهره‌ها و آثار معروف سه قرن اول هجری، قرن چهارم و نیمهٔ اول قرن پنجم را بیان می‌کند.		*			*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
● آشنایی با پاره‌های کلام و لزوم هماهنگی میان آن‌ها	موسیقی شعر را تشخیص می‌دهد.	درس پنجم: هماهنگی پاره‌های کلام		*		*			
	شعر را به پاره‌های هماهنگ موسیقایی تقسیم می‌کند.				*			*	
	واج، حرف و هجا را تشخیص می‌دهد.			*		*			
	انواع واج‌ها را طبقه‌بندی می‌کند.			*			*		
	شعر را به هجاهای تشکیل‌دهنده تجزیه می‌کند و با رعایت قواعد عروضی بازنویسی می‌کند.				*			*	
	شعر را با خط عروضی می‌نویسد.				*			*	
	انواع هجاها را در تقطیع شعر علامت گذاری می‌کند.				*			*	
● آشنایی با آرایهٔ سجع و انواع آن	مفهوم سجع را بیان می‌کند.	درس ششم: سجع و انواع آن	*			*			
	نثر مسجع را تشخیص می‌دهد.			*		*			
	سجع و انواع آن (متوازی، متوازن، مطرف) را در نثر و شعر شناسایی می‌کند.			*			*		
	تاثیر سجع در ایجاد موسیقی در نثر و افزایش موسیقی در شعر را درک می‌کند.			*			*		
	دربارهٔ ارزش موسیقایی سجع در زیباتر شدن شعر و نثر اظهار نظر می‌کند.				*				*

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
● آشنایی با سبک و سبک‌شناسی ● آشنایی با سبک خراسانی (شعر) ● آشنایی با سبک دوره سامانی، غزنوی و سلجوقی (نثر)	مفهوم سبک را بیان می‌کند.	درس هفتم: سبک و سبک شناسی (سبک خراسانی)	*			*			
	طبقه‌بندی سبک شعر از دیدگاه ارسطو و بهار را بیان می‌کند.		*			*			
	طبقه‌بندی سبک نثر فارسی از دیدگاه بهار را بیان می‌کند.		*			*			
	ویژگی‌های سبکی شعر دورهٔ اول (خراسانی) را بیان می‌کند.		*			*			
	شعر سبک خراسانی را در قلمروهای زبانی، ادبی و فکری بررسی و تجزیه و تحلیل می‌کند.				*				*
	ویژگی‌های سبکی نثر دورهٔ اول (سامانی، غزنوی و سلجوقی) را بیان می‌کند.		*			*			
	متون نثر سبک سامانی، غزنوی و سلجوقی را در قلمروهای زبانی، ادبی و فکری کالبدشکافی می‌کند.				*				*
● آشنایی با وزن شعر فارسی	مفهوم وزن شعر و علم عروض را درک می‌کند.	درس هشتم: وزن شعر فارسی		*			*		
	شعر را با خط عروضی می‌نویسد.				*			*	
	شعر را به ارکان عروضی و هجاهای تشکیل‌دهنده آن (با رعایت نکات لازم) تقطیع می‌کند.				*			*	
	وزن شعر را استخراج می‌کند.				*			*	

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
● آشنایی با آرایه‌های موازنه و ترصیع	مفهوم موازنه و ترصیع را درک می‌کند.	درس نهم: موازنه و ترصیع		*			*		
	موازنه و ترصیع را در شعر و نثر شناسایی می‌کند.			*			*		
	موازنه و ترصیع را از همدیگر تفکیک می‌کند.			*					*
	دربارهٔ ارزش موسیقایی موازنه و ترصیع در زیباتر شدن کلام اظهار نظر می‌کند.				*				*
● آشنایی با زبان وادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن	عوامل تحول، پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در قرن سوم تا میانه قرن پنجم را درک می‌کند.	درس دهم: زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن		*			*		
	وضعیت زبان فارسی در سده‌های پنجم و ششم را بیان می‌کند.		*				*		
	ویژگی‌های سبکی شعر فارسی را در سده‌های پنجم و ششم در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری بررسی می‌کند.				*				*
	مراکز ادبی مهم سده‌های پنجم و ششم را بیان می‌کند.		*			*			
	شاعران شاخص این دوره (سده‌های پنجم و ششم) را نام می‌برد.		*			*			
	موضوعات شعری این دوران (سده‌های پنجم و ششم) را بیان می‌کند.		*			*			
	شعر دورهٔ اول (سبک خراسانی) را با شعر دورهٔ دوم (سبک عراقی) مقایسه می‌کند.				*				*
	ویژگی‌های سبک نثر این دوره (سده‌های پنجم و ششم) را بیان می‌کند.		*			*			
	انواع نثر فارسی سده‌های پنجم و ششم را طبقه بندی می‌کند.			*			*		
	متون نثر سبک موزون و فنی را تجزیه و تحلیل و کالبدشکافی می‌کند.				*				*
	نثر دورهٔ اول (سبک سامانی، غزنوی و سلجوقی) را با نثر دورهٔ دوم (نثر موزون و فنی) مقایسه می‌کند.				*				*

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل
● آشنایی با قافیه و ردیف و کارکرد آن‌ها در شعر سنتی و نو و مفاهیم مربوط به آنها	مفهوم قافیه و ردیف در شعر را درک می‌کند.	درس یازدهم: قافیه		*			*		
	قافیه و ردیف را در شعر شناسایی می‌کند.				*		*		
	حروف مشترک قافیه را شناسایی می‌کند.				*		*		
	قواعد قافیه را بیان می‌کند و در شعر شناسایی می‌کند.				*		*		
	برای یک بیت شعر، قافیه‌های جدید پیشنهاد می‌دهد.			*				*	
	قافیهٔ درونی و ذوقافیتین را شناسایی می‌کند.				*		*		
	قافیه را در شعر نو شناسایی می‌کند.				*		*		
	شعر نو را از شعر سنتی تمیز می‌دهد.			*					*
	در مورد تأثیر وزن و قافیه در شعر اظهار نظر می‌کند.				*				*
● آشنایی با جناس و انواع آن	مفهوم جناس را درک می‌کند.	درس دوازدهم: جناس و انواع آن		*			*		
	انواع جناس (همسان و ناهمسان) را در متون گوناگون شناسایی می‌کند.			*			*		
	آرایه جناس همسان را از آرایه تکرار تمیز می‌دهد.			*					*
	آرایه جناس و آرایه سجع را از همدیگر تمیز می‌دهد.			*					*
	جناس را از اشتقاق تمیز می‌دهد.			*					*
	دربارهٔ ارزش موسیقایی جناس در زیباتر شدن شعر و نثر اظهار نظر می‌کند.				*				*

ملاحظات:

- در نمره‌گذاری پرسش‌های هر فصل، به تنوع موضوعی و تعداد درس‌ها توجه شود.
- پرسش‌های بخش نقد و تحلیل نظم و نثر، بر اساس ساختار ارائه شده در بخش تحلیل فصل تنظیم شود.
- پرسش‌های آزمون نوبت دوم و شهریور از کل کتاب به نسبت ۱۰ نمره (نوبت اول) و ۱۰ نمره (نوبت دوم) طراحی شود.
- بارم بندی پرسش‌ها و درصد سطوح عملکردی آزمون نهایی علوم و فنون ادبی بر اساس جدول زیر است:

ردیف	موضوع	نمره	درصد سطوح عملکردی
۱	مبانی تحلیل متن تاریخ ادبیات سبک‌شناسی	۴	یادآوردن ۲۰ـ۱۵ درصد فهمیدن ۳۵ـ۳۰ درصد کاربستن ۳۵ـ۳۰ درصد تحلیل ۲۰ـ۱۵ درصد
۲	موسیقی شعر	۶	
۳	زیبایی‌شناسی	۶	
۴	نقد و تحلیل نظم و نثر	۴	
جمع		۲۰	۱۰۰

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی عملی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

دین و زندگی (۱)

۱۱۰۲۰۴

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی دین و زندگی (۱)

پرسش‌های اساسی

» هدفمند بودن جهان به چه معناست و دلیل آن چیست؟
» هدف انسان با سایر موجودات چه تفاوت‌هایی دارد؟
» منشاء اختلاف انسان‌ها در انتخاب هدف چیست؟
» معیارهای انتخاب اهداف اصلی چیست؟
» برترین هدف برای یک انسان کدام است و دلیل انتخاب آن به عنوان هدف اصلی چیست؟
» سرمایه‌های انسان در مسیر قرب به خداوند کدامند؟ و هر یک از این سرمایه‌ها چگونه به انسان در این مسیر کمک می کنند؟
» موانع انسان در مسیر قرب به خداوند کدامند؟
» چه ارتباطی میان سرمایه‌های انسان و هدف زندگی او وجود دارد؟
» موانع رسیدن به قرب الهی چیست؟ و این موانع چگونه انسان را از مسیر قرب الهی باز می دارند؟
» دیدگاه معتقدان به معاد نسبت به مرگ چگونه است؟
» اعتقاد به معاد چه آثاری را در زندگی انسان به دنبال دارد؟
» دیدگاه منکران معاد نسبت به مرگ چگونه است؟
» انکار معاد چه آثاری در زندگی انسان دارد؟
» چرا باید به خبر انبیاء درباره آخرت توجه کنیم و آن را جدی بگیریم؟
» امکان وجود معاد به چه معناست و چه دلایلی برای آن وجود دارد؟
» ضرورت وجود معاد به چه معناست و چه دلایلی برای اثبات آن وجود دارد؟
» عالم برزخ چه ویژگی‌هایی دارد؟
» چه نشانه‌هایی برای اثبات آگاه بودن انسان در عالم برزخ وجود دارد؟
» نشانه‌های ارتباط میان عالم برزخ با دنیا کدام اند؟
» در مرحله اول و دوم قیامت چه حوادثی رخ می دهد؟
» روند برپایی محکمه عدل الهی چگونه است؟
» شاهدان اعمال انسان در قیامت چه کسانی هستند؟

» نیکوکاران در جهان آخرت چه جایگاهی دارند؟
» جایگاه مجرمان وظالمان در جهان آخرت چگونه است؟
» رابطه اعمال دنیایی با جزا و پاداش اخروی چگونه است؟
» حرکت در مسیر قرب الهی نیازمندچه برنامه‌ها و اقداماتی است؟
» چرا داشتن الگو برای حرکت در مسیر قرب الهی ضروری است؟
» آیا پیشوایانی که در ۱۴۰۰ سال گذشته زندگی کرده اند، می توانند برای انسان امروزی الگو قرار گیرند؟
» ارزش هر انسان به چه چیز بستگی دارد؟
» آثار محبت به خداوند چیست؟
» چه ارتباطی میان عمل به دستورات الهی و محبت او وجود دارد؟
» تولی و تبری چه ارتباطی با محبت الهی دارد؟
» تقوا به چه معناست؟ و با انجام چه کارهایی می توانیم به آن دست یابیم؟
» اعمال و عبارت‌های نماز چگونه تقوا را در درون انسان تقویت می کند؟
» چه اعمالی موجب از بین رفتن آثار نماز یا کاهش این آثار می شود؟
» چه چیزهایی در اسلام نجس شمرده شده است؟
» روزه چگونه موجب تقویت تقوا می شود؟
» چه کارهایی موجب باطل شدن روزه می شود؟
» روزه شخص مسافر چگونه خواهد بود؟
» آراستگی به چه معناست و انواع آن کدام اند؟
» پیشوایان دین چه توصیه‌هایی در خصوص آراستگی داشتند؟
» آیا مقبولیت یک نیاز طبیعی است؟چگونه می توان به این نیاز پاسخ مثبت داد؟
» عفاف به چه معناست و چه ارتباطی با آراستگی و مقبولیت دارد؟
» چرا خصلت ارزشمند عفاف در وجود زنان از ارزش بیشتری برخوردار است؟
» آیا در قرآن کریم و همچنین روایات،در خصوص موضوع عفاف و حجاب دستوری وجود دارد؟
» آیا حجاب زنان موجب محدودیت آنان از حضور در اجتماع و یا موجب سلب ازادی می شود؟
» آیا حجاب مختص مسلمانان است؟

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم بندی	
			دانشی			فرایندی				
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	نوبت اول [1]	نوبت دوم،[2] شهریور، دی ماه
آشنایی با هدف زندگی	ـ هدفمند بودن جهان آفرینش را به یاد آورند. ـ علت تمایز اهداف انسان از سایر موجودات را به یاد آورند. ـ اهداف اصلی و فرعی زندگی و معیار تشخیص آنها را فهرست کنند. ـ هدف جامع و اصلی زندگی را به یاد آورند.	**درس اول: هدف زندگی**	*			*			بارم دروس اول و دوم در مجموع **۵ نمره** است.	بارم دروس اول و دوم در مجموع **۲ نمره** است.
آشنایی با ویژگی‌های خاص انسان	ـ اهمیت خودشناسی را به یاد آورند. ـ سرمایه‌های خاص انسان از جمله تعقل و تفکر، قدرت انتخاب،شناخت خیر و گرایش به آن، شناخت شر و بیزاری از آن،وجدان و وجود پیامبران و امامان را به یاد آورند. ـ ارتباط میان سرمایه‌های انسان و هدف زندگی او را به یاد آورند. ـ دو مانع رسیدن به خداوند یعنی شیطان و نفس اماره را به یاد آورند.	**درس دوم: پر پرواز**	*			*			"	"
آشنایی با دیدگاه معتقدان به معاد و منکران معاد	ـ دیدگاه معتقدان به معاد را توضیح دهند. ـ آثار اعتقاد به معاد را تبیین کنند. ـ دیدگاه منکران معاد را توضیح دهند. ـ آثار انکار معاد را تبیین کنند.	**درس سوم: پنجره ای به روشنایی**		*			*		بارم دروس سوم و چهارم در مجموع **۶ نمره** است.	بارم دروس سوم و چهارم در مجموع **۳/۵ نمره** است.

۱ـ آزمون کتبی نوبت اول ۱۶ نمره می‌باشد و ۴ نمره دیگر به قرائت آیات اختصاص دارد.
۲ـ آزمون کتبی نوبت دوم، شهریور و دی ماه ۱۶ نمره می‌باشد و ۴ نمره دیگر به قرائت آیات اختصاص دارد.

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم بندی	
			دانشی			فرایندی				
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	نوبت اول	نوبت دوم، شهریور، دی ماه
آشنایی با دلایل امکان و ضرورت معاد	ـ اهمیت توجه به مسئله معاد را توضیح دهند. ـ دلایل امکان معاد را ارائه دهند. ـ دلایل ضرورت معاد را ارائه دهند.	**درس چهارم: آینده روشن**		*			*		"	"
آشنایی با جهان برزخ	ـ معنای برزخ را توضیح دهند. ـ ویژگی‌های عالم برزخ را توضیح دهند. ـ نسبت میان دنیا و عالم برزخ را تبیین کنند.	**درس پنجم: منزلگاه بعد**		*			*		بارم دروس پنجم و ششم در مجموع **۵** **نمره** است.	بارم دروس پنجم و ششم در مجموع **۲** **نمره** است.
آشنایی با قیامت و مراحل وقوع آن	ـ حوادث مرحله اول و دوم قیامت را فهرست کنند. ـ نحوه برپایی محکمه الهی را به یاد آورند.	**درس ششم: واقعه بزرگ**	*			*			"	"

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم بندی	
			دانشی			فرایندی				
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	نوبت اول	نوبت دوم[۲]، شهریور، دی ماه
آگاهی از سرانجام نیکوکاران و گناهکاران در آخرت	ـ جایگاه نیکوکاران و گناهکاران در جهان آخرت را به‌یاد آورند. ـ نسبت عمل انسان در دنیا با پاداش و کیفر در قیامت را به‌یاد آورند.	**درس هفتم: فرجام کار**	*			*			-	بارم دروس هفتم و هشتم در مجموع **۲/۵ نمره** است.
آشنایی با نحوه برنامه ریزی در جهت قرب الهی	ـ مراحل چهارگانه برنامه ریزی در جهت رسیدن به هدف اصلی زندگی را فهرست کنند. ـ ضرورت الگوداشتن درمسیر قرب الهی را به‌یاد آورند. ـ عدم تغییر ارزش‌های فطری در گذر زمان را به‌یاد آورند.	**درس هشتم: آهنگ سفر**	*			*			-	"
آشنایی با محبت خداوند و اثرات آن	ـ چگونگی ارتباط ارزش انسان به نوع محبوب‌های وی را توضیح دهند. ـ سه اثر محبت داشتن به خدا را توضیح دهند.	**درس نهم: دوستی با خدا**		*			*		-	بارم دروس نهم و دهم در مجموع **۳/۵ نمره** است.
آشنایی با نقش نماز و روزه در تقویت تقوا	ـ حقیقت تقوا را توضیح دهند. ـ نقش نماز و روزه در تقویت تقوا را توضیح دهند. ـ اعمالی که موجب از بین رفتن آثار نماز می‌شود را توضیح دهند. ـ برخی از احکام نجاسات و احکام روزه را توضیح دهند.	**درس دهم[۱]: یاری از نماز و روزه**		*			*		-	"

۱ـ مباحث احکام در صفحات ۱۲۶، ۱۳۰، و ۱۳۱ برای دانش‌آموزان اهل سنت حذف است و باید برای این دانش‌آموزان، سؤالات دیگری از این درس طراحی شود.

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم بندی	
			دانشی			فرایندی				
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	نوبت اول	نوبت دوم، شهریور، دی ماه[۲]
آگاهی از اهمیت همراهی دو میل درونی آراستگی و مقبولیت با عفاف	ـ معنای آراستگی و انواع آن و شناختن آن به عنوان یک فضیلت دینی را به یاد آورند. ـ چگونگی کسب مقبولیت از راه‌های صحیح را به یاد آورند. ـ معنای عفاف را به یاد آورند. ـ رابطه میان آراستگی و مقبولیت با عفاف را به یاد آورند.	**درس یازدهم: فضیلت آراستگی**	*			*			-	بارم دروس یازده و دوازده در مجموع **۲/۵ نمره** است.
آشنایی با رابطه عفاف و حجاب	ـ ضرورت حجاب و احکام آن از منظر قرآن و روایات را توضیح دهند. ـ پاسخ برخی سؤالات در خصوص حجاب و ارتباط آن با آزادی و حضور در اجتماع را توضیح دهند. ـ تأکید همه ادیان به مسأله حجاب را توضیح دهند.	**درس دوازدهم: زیبایی پوشیدگی**		*			*		-	"

ملاحظات:

پیامبر به هنگام فرستادن معاذ بن جبل به سوی یمن برای دعوت مردم به دین خدا فرمودند: **«یا مُعاذُ بَشِّرْ وَ لاتُنَفِّرْ، یَسِّرْ وَ لاتُعَسِّرْ. » ای معاذ! بشارت بده و تنفر ایجاد نکن، امور را سهل و آسان گیر و از سخت‌گیری پرهیز کن.** (سیره ی ابن هشام، ج ۴ص ۲۳۷.) این فرمایش حضرت باید سرلوحه همه کسانی قرار گیرد که به شکل‌های گوناگون در امر آموزش دین نقش دارند؛ از مولفان کتاب‌های دینی گرفته تا معلمان و طراحان سؤالات امتحانات.

از این رو،نباید آموزش درس دینی و در نهایت ارزشیابی آن، عاملی جهت گریزان شدن دانش‌آموزان از دین و تنفر آنان گردد؛ نباید با طراحی سؤالات معماگونه و مبهم، حلاوت دین را در کام دانش‌آموزان تلخ کنیم و با سخت گیری‌های بی مورد زمینه اضطراب را، آن هم در درس دینی،فراهم کنیم.

نکات مهم در طراحی سؤالات:

۱. تعداد سؤالات آزمون **حداقل بیست و پنج سؤال و حداکثر سی سؤال** می‌باشد و طراحی سؤالاتی بیشتر از این مقدار که موجب خستگی و اضطراب دانش‌آموزان می شود،ممنوع است.

۲. سیزده نمره از سؤالات در سطح ساده(یادآوری) طراحی شوند و فقط سه نمره از سؤالات در سطح بالاتر(فهمیدن) طراحی گردند. (این بخش‌ها در جدول با علامت ستاره در ستونی با عنوان «فهمیدن» مشخص شده‌اند.)

۳. قالب طراحی سؤالات و بارم آنها به شکل زیر خواهد بود:

* دو و نیم نمره آیات و احادیث
* شش نمره سؤالات تشریحی
* پنج نمره سؤالات کوتاه پاسخ،
* یک و نیم نمره سؤالات چندگزینه‌ای،
* یک و نیم نمره سؤالات صحیح و غلط،
* یک و نیم نمره تعریف اصطلاحات،
* یک نمره سؤالات درک مطلب (سؤالات درک مطلب سؤالاتی هستند که متنی به دانش‌آموزان داده می شود و از آنها خواسته می شود با مطالعه و دقت در متن، به سؤالات طراحی شده از آن پاسخ دهند).
* یک نمره کشف ارتباط

توجه: طراحی سؤالات جاخالی ممنوع است

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

دین و زندگی (۱)

۱۱۰۲۰۵

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی دین و زندگی (۱)

پرسش‌های اساسی

» هدفمند بودن جهان به چه معناست و دلیل آن چیست؟
» هدف انسان با سایر موجودات چه تفاوت‌هایی دارد؟
» منشاء اختلاف انسان‌ها در انتخاب هدف چیست؟
» معیارهای انتخاب اهداف اصلی چیست؟
» برترین هدف برای یک انسان کدام است و دلیل انتخاب آن به عنوان هدف اصلی چیست؟
» سرمایه‌های انسان در مسیر قرب به خداوند کدامند؟ و هر یک از این سرمایه‌ها چگونه به انسان در این مسیر کمک می‌کنند؟
» موانع انسان در مسیر قرب به خداوند کدامند؟
» چه ارتباطی میان سرمایه‌های انسان و هدف زندگی او وجود دارد؟
» موانع رسیدن به قرب الهی چیست؟ و این موانع چگونه انسان را از مسیر قرب الهی باز می‌دارند؟
» چه نشانه‌ها و دلایلی در خصوص اثبات بعد غیرمادی انسان یا همان روح وجود دارد؟
» چرا نمی‌توان خود ثابت انسان (روح) را از ویژگی‌های بعد جسمانی انسان دانست؟
» روح انسان چه ویژگی‌هایی دارد؟
» دیدگاه معتقدان به معاد نسبت به مرگ چگونه است؟
» اعتقاد به معاد چه آثاری را در زندگی انسان به دنبال دارد؟
» دیدگاه منکران معاد نسبت به مرگ چگونه است؟
» انکار معاد چه آثاری در زندگی انسان دارد؟
» چرا باید به خبر انبیاء درباره آخرت توجه کنیم و آن را جدی بگیریم؟
» امکان وجود معاد به چه معناست و چه دلایلی برای آن وجود دارد؟
» ضرورت وجود معاد به چه معناست و چه دلایلی برای اثبات آن وجود دارد؟
» عالم برزخ چه ویژگی‌هایی دارد؟
» چه نشانه‌هایی برای اثبات آگاه بودن انسان در عالم برزخ وجود دارد؟
» نشانه‌های ارتباط میان عالم برزخ با دنیا کدام اند؟
» نیکوکاران در جهان آخرت چه جایگاهی دارند؟

» جایگاه مجرمان وظالمان در جهان آخرت چگونه است؟
» رابطه اعمال دنیایی با جزا و پاداش اخروی چگونه است؟
» حرکت در مسیر قرب الهی نیازمند چه برنامه‌ها و اقداماتی است؟
» چرا داشتن الگو برای حرکت در مسیر قرب الهی ضروری است؟
» آیا پیشوایانی که در ۱۴۰۰ سال گذشته زندگی کرده‌اند، می‌توانند برای انسان امروزی الگو قرار گیرند؟
» توکل کردن بر خدا به چه معناست و چه آثار و برکاتی برای انسان دارد؟
» شرایط توکل حقیقی چیست؟
» چرا زمان جوانی توکل ضرورت بیشتری می‌یابد؟
» ارزش هر انسان به چه چیز بستگی دارد؟
» آثار محبت به خداوند چیست؟
» چه ارتباطی میان عمل به دستورات الهی و محبت او وجود دارد؟
» تولی و تبری چه ارتباطی با محبت الهی دارد؟
» تقوا به چه معناست؟ و با انجام چه کارهایی می‌توانیم به آن دست یابیم؟
» اعمال و عبارت‌های نماز چگونه تقوا را در درون انسان تقویت می‌کند؟
» چه اعمالی موجب از بین رفتن آثار نماز یا کاهش این آثار می‌شود؟
» چه چیزهایی در اسلام نجس شمرده شده است؟
» روزه چگونه موجب تقویت تقوا می‌شود؟
» چه کارهایی موجب باطل شدن روزه می‌شود؟
» روزه شخص مسافر چگونه خواهد بود؟
» آراستگی به چه معناست و انواع آن کدام اند؟
» پیشوایان دین چه توصیه‌هایی در خصوص آراستگی داشتند؟
» آیا مقبولیت یک نیاز طبیعی است؟چگونه می‌توان به این نیاز پاسخ مثبت داد؟
» عفاف به چه معناست و چه ارتباطی با آراستگی و مقبولیت دارد؟
» چرا خصلت ارزشمند عفاف در وجود زنان از ارزش بیشتری برخوردار است؟
» آیا در قرآن کریم و همچنین روایات،در خصوص موضوع عفاف و حجاب دستوری وجود دارد؟
» آیا حجاب زنان موجب محدودیت آنان از حضور در اجتماع و یا موجب سلب آزادی می‌شود؟
» آیا حجاب مختص مسلمانان است؟

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی				
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	نوبت اول[1]	نوبت دوم، شهریور[2] و دی
آشنایی با هدف زندگی	ـ هدفمند بودن جهان آفرینش را به یاد آورند. ـ علت تمایز اهداف انسان از سایر موجودات را به یاد آورند. ـ اهداف اصلی و فرعی زندگی و معیار تشخیص آنها را فهرست کنند. ـ هدف جامع و اصلی زندگی را به یاد آورند.	**درس اول: هدف زندگی**	*			*			بارم دروس اول تا سوم در مجموع **۶** **نمره** است.	بارم دروس اول تا سوم در مجموع **۳** **نمره** است
آشنایی با ویژگی‌های خاص انسان	ـ اهمیت خودشناسی را به یاد آورند. ـ سرمایه‌های خاص انسان از جمله قدرت تعقل و تفکر، قدرت انتخاب، شناخت خیر و گرایش به آن، شناخت شر و بیزاری از آن، وجدان و وجود پیامبران و امامان را به یاد آورند. ـ ارتباط میان سرمایه‌های انسان و هدف زندگی او را به یاد آورند. ـ دو مانع رسیدن به خداوند یعنی شیطان و نفس اماره را به یاد آورند.	**درس دوم: پر پرواز**	*			*			"	"
شناخت بعد غیرمادی وجود انسان (روح) به عنوان خود حقیقی	ـ دو بعدی بودن وجود انسان را تبیین کنند. ـ نشانه‌های وجود روح در انسان را ارائه دهند. ـ روح به عنوان سرمنشأ ویژگی‌های خاص انسانی را توضیح دهند.	**درس سوم: خود حقیقی**		*			*		"	"
آشنایی با دیدگاه معتقدان به معاد و منکران معاد	ـ دیدگاه معتقدان به معاد را توضیح دهند. ـ آثار اعتقاد به معاد را تبیین کنند. ـ دیدگاه منکران معاد را توضیح دهند. ـ آثار انکار معاد را تبیین کنند.	**درس چهارم: پنجره‌ای به روشنایی**		*			*[۲]		بارم دروس چهار و پنج در مجموع **۵** **نمره** است.	بارم دروس چهار و پنج در مجموع **۲** **نمره** است

۱ـ آزمون کتبی نوبت اول ۱۶ نمره می‌باشد و ۴ نمره دیگر به قرائت آیات اختصاص دارد.
۲ـ آزمون کتبی نوبت دوم شهریور و دی ماه ۱۶ نمره می‌باشد و ۴ نمره دیگر به قرائت آیات اختصاص دارد.

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی				
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	نوبت اول	نوبت دوم، شهریور[۲] و دی
آشنایی با دلایل امکان و ضرورت معاد	ـ اهمیت توجه به مساله معاد را توضیح دهند. ـ دلایل امکان معاد را ارائه دهند. ـ دلایل ضرورت معاد را ارائه دهند.	**درس پنجم: آینده روشن**		*			*		"	"
آشنایی با جهان برزخ	ـ معنای برزخ را توضیح دهند. ـ ویژگی‌های عالم برزخ را توضیح دهند. ـ نسبت میان دنیا و عالم برزخ را تبیین کنند.	**درس ششم: منزلگاه بعد**		*			*		بارم دروس شش و هفت در مجموع **۵ نمره** است.	بارم دروس شش و هفت در مجموع **۲ نمره** است.
آشنایی با قیامت و مراحل وقوع آن	ـ حوادث مرحله اول و دوم قیامت را فهرست کنند. ـ نحوه برپایی محکمه الهی را به یاد آورند.	**درس هفتم: واقعه بزرگ**	*			*			"	"
آگاهی از سرانجام نیکوکاران و گناهکاران در آخرت	ـ جایگاه نیکوکاران و گناهکاران در جهان آخرت را به یاد آورند. ـ نسبت عمل انسان در دنیا با پاداش و کیفر در قیامت را به یاد آورند.	**درس هشتم: فرجام کار**	*			*			-	بارم دروس هشت و نه در مجموع **۲/۵ نمره** است.
آشنایی با نحوه برنامه ریزی در جهت قرب الهی	ـ مراحل چهارگانه برنامه ریزی در جهت رسیدن به هدف اصلی زندگی را فهرست کنند. ـ ضرورت الگوداشتن در مسیر قرب الهی را به یاد آورند. ـ عدم تغییر ارزش‌های فطری در گذر زمان را به یاد آورند.	**درس نهم: آهنگ سفر**	*			*			-	"
آشنایی با معنای توکل حقیقی	ـ معنای توکل کردن به خدا را توضیح دهند. ـ آثار و نتایج توکل به خدا را تبیین کنند. ـ شرایط توکل حقیقی را توضیح دهند.	**درس دهم: اعتماد بر او**		*			*		-	بارم دروس ده، یازده و دوازده در مجموع **۴ نمره** است.

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی				
			اولیه	مفهومی	رونوی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	نوبت اول	نوبت دوم، شهریور[2] و دی
آشنایی با محبت خداوند و اثرات آن	ـ چگونگی ارتباط ارزش انسان به نوع محبوب‌های وی را توضیح دهند. ـ سه اثر محبت داشتن به خدا را توضیح دهند.	**درس یازدهم: دوستی با خدا**		*			*		-	"
آشنایی با نقش نماز و روزه در تقویت تقوا	ـ حقیقت تقوا را توضیح دهند. ـ نقش نماز و روزه در تقویت تقوا را توضیح دهند. ـ اعمالی که موجب از بین رفتن آثار نماز می‌شود را توضیح دهند. ـ برخی از احکام نجاسات و احکام روزه را توضیح دهند.	**درس دوازدهم[1]: یاری از نماز و روزه**		*			*		-	"
آگاهی از اهمیت همراهی دو میل درونی آراستگی و مقبولیت با عفاف	ـ معنای آراستگی و انواع آن و شناختن آن به عنوان یک فضیلت دینی را به‌یاد آورند. ـ چگونگی کسب مقبولیت از راه‌های صحیح را به‌یاد آورند. ـ معنای عفاف را به‌یاد آورند. ـ رابطه میان آراستگی و مقبولیت با عفاف را به‌یاد آورند.	**درس سیزدهم: فضیلت آراستگی**	*			*			-	بارم دروس سیزده و چهارده در مجموع **۲/۵ نمره** است.
آشنایی با رابطه عفاف و حجاب	ـ ضرورت حجاب و احکام آن از منظر قرآن و روایات را توضیح دهند. ـ پاسخ برخی سؤالات در خصوص حجاب و ارتباط آن با آزادی و حضور در اجتماع را توضیح دهند. ـ تاکید همه ادیان به مساله حجاب را توضیح دهند.	**درس چهاردهم: زیبایی پوشیدگی**		*			*		-	"

۱ـ مباحث احکامی صفحات ۱۳۲، ۱۳۶، ۱۳۷ و ۱۳۸ برای دانش‌آموزان اهل سنت حذف است و برای این دانش‌آموزان بایستی سؤالات دیگری از این درس طراحی شود.

ملاحظات:

پیامبر به هنگام فرستادن معاذ بن جبل به سوی یمن برای دعوت مردم به دین خدا فرمودند: **«یا مُعاذُ بَشِّرْ وَ لاتُنَفِّرْ، یَسِّرْ وَ لاتُعَسِّرْ. » ای معاذ! بشارت بده و تنفر ایجاد نکن، امور را سهل و آسان‌گیر و از سخت‌گیری پرهیز کن.** (سیرهٔ ابن هشام، ج ۴ص ۲۳۷.) این فرمایش حضرت باید سرلوحه همه کسانی قرار گیرد که به شکل‌های گوناگون در امر آموزش دین نقش دارند؛ از مؤلفان کتاب‌های دینی گرفته تا معلمان و طراحان سؤالات امتحانات.

از این رو، نباید آموزش درس دینی و در نهایت ارزشیابی آن، عاملی جهت گریزان شدن دانش‌آموزان از دین و تنفر آنان گردد؛ نباید با طراحی سؤالات معماگونه و مبهم، حلاوت دین را در کام دانش‌آموزان تلخ کنیم و با سخت گیری‌های بی‌مورد زمینه اضطراب مخاطبان خود را از درسی که وظیفه انتقال آموزه‌های دینی را دارد، فراهم کنیم.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

نکات مهم در طراحی سؤالات:

۱ـ تعداد سؤالات آزمون **حداقل بیست و پنج سؤال و حداکثر سی سؤال** می‌باشد و طراحی سؤالاتی بیشتر از این مقدار که موجب خستگی و اضطراب دانش‌آموزان می‌شود، ممنوع است.

۲ـ سیزده نمره از سؤالات در سطح ساده (یادآوری) طراحی شوند و فقط سه نمره از سؤالات در سطح بالاتر (فهمیدن) طراحی گردند. (این بخش‌ها در جدول در ستونی با عنوان «فهمیدن» با علامت ستاره مشخص شده اند)

۳ـ قالب طراحی سؤالات و بارم آنها به شکل زیر خواهد بود:

* سه نمره آیات و احادیث
* شش نمره سؤالات تشریحی
* چهار و نیم نمره سؤالات کوتاه پاسخ
* یک‌ونیم نمره سؤالات چندگزینه‌ای،
* یک‌ونیم نمره سؤالات صحیح و غلط،
* یک و نیم نمره تعریف اصطلاحات،
* یک نمره سؤالات درک مطلب (سؤالات درک مطلب سؤالاتی هستند که متنی به دانش‌آموزان داده می‌شود و از آنها خواسته می‌شود با مطالعه و دقت در متن، به سؤالات طراحی شده از آن پاسخ دهند).
* یک نمره کشف ارتباط

توجه: طراحی سؤالات جاخالی ممنوع است.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای عملی ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۰۴

دین و زندگی (۱)

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

فنی و حرفه‌ای | کاردانش

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

بارم‌بندی دین و زندگی (۱)، پایه دهم فنی حرفه‌ای/ کاردانش (غیر امتحان نهایی)

الف) ارزشیابی مستمر

۱ـ قرائت صحیح قرآن کریم (۴ نمره): از هر دانش‌آموز در هر نوبت حداقل سه بار از قرائت آیات ابتدای درس، ارزشیابی به‌عمل می‌آید.
۲ـ انجام فعالیت‌های داخل درس (مانند تدبر در قرآن، فعالیت کلاسی، تفکر، بررسی و ...) و پرسش از متن (۸ نمره)
۳ـ پاسخ به سؤال‌های بخش اندیشه و تحقیق (۴ نمره)
۴ـ حضور فعال در فرآیند تدریس و مشارکت در گفت‌وگوهای کلاسی (۴ نمره)
به دانش‌آموزانی که برخی از کارهای بخش «پیشنهاد» کتاب درسی یا به ابتکار خود؛ فعالیت‌های ادبی، هنری و تحقیقی دیگری را انجام می دهند ۲ نمره فوق العاده به نمره مستمر آنها (تا سقف نمره ۲۰) تحت عنوان «خلاقیت‌های علمی و هنری» اضافه می‌گردد.

ب) ارزشیابی پایانی

۱ـ امتحان قرائت قرآن کریم (۴ نمره)

از هر دانش‌آموز در هر امتحان پایانی دو نیم‌صفحه از آیات ابتدای هر درس، امتحان قرائت به‌عمل می‌آید.

۲ـ بارم آزمون کتبی (۱۶ نمره)

درس	پایانی نوبت اول	پایانی نوبت دوم شهریور و دی‌ماه
اول و دوم	۵	۵
سوم و چهارم	۶	
پنجم و ششم	۵	
هفتم و هشتم		۳
نهم و دهم		۵
یازدهم و دوازدهم		۳
قرائت	۴	۴
جمع	**۲۰**	**۲۰**

توجه: هنرجویانی که قصد ورود به دانشگاه را دارند، باید در امتحانات نهایی هر پایه شرکت کنند که بارم امتحانات آنان همانند رشته‌های تجربی و ریاضی می‌باشد.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

تعلیمات ادیان الهی و اخلاق

۱۱۰۲۲۸

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

بارم‌بندی تعلیمات دینی اقلیت‌های دینی (۱)، پایه دهم (تمامی رشته‌ها) سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

الف) کلیمی و زرتشتی

ارزشیابی مستمر و پایانی هر کدام ۲۰ نمره به‌صورت زیر می‌باشد. (نوبت اول، دوم و شهریور و دی ماه):

۱ـ کتاب مشترک تعلیمات ادیان و اخلاق (۱۰ نمره)

۲ـ کتاب اختصاصی هر یک از ادیان توحیدی مذکور (۱۰ نمره)

ب) مسیحیان ارمنی

به‌علت نداشتن کتاب اختصاصی، تمام ۲۰ نمره ارزشیابی مستمر و ۲۰ نمره ارزشیابی پایانی به کتاب مشترک تعلیمات ادیان و اخلاق اختصاص دارد.

ج) مسیحیان آشوری

ارزشیابی مستمر و پایانی ۲۰ نمره به‌صورت زیر می‌باشد (نوبت اول، نوبت دوم، شهریور و دی ماه)

۱ـ کتاب مشترک تعلیمات ادیان و اخلاق (۱۰ نمره)

۲ـ کتاب اختصاصی ویژه مسیحیان آشوری (۱۰ نمره) از تعداد ۱۲ درس این کتاب

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

عربی، زبان قرآن (۱)

۱۱۰۲۰۶

دوره دوم متوسّطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی عربی، زبان قرآن (۱)

پرسش‌های اساسی[۱]

» فعل ماضی، مضارع، امر، نهی، مستقبل و نفی در هر دو زبان عربی و فارسی به چه صورتی است؟
» عددها را در زبان عربی به چه صورت بیان می کنند؟
» ساعت‌خوانی چگونه است؟
» مکالمه در فرودگاه میان مسافران
» آیا همه فعل‌ها در عربی بر وزن فعل، یفعل‌اند؟
» مکالمه در بخش گذرنامه در فرودگاه
» آیا همه فعل‌ها در عربی بر وزن فعل، یفعل هستند؟
» فعل‌هایی که بر وزن فعل و یفعل نیستند چگونه‌اند؟
» مکالمه در سالن بازرسی فرودگاه در بخش گمرک
» نحوهٔ حلّ مشکلات در گمرکات
» تأثیر شناخت حالات مختلف جمله بعد از اسم نکره برای ترجمه صحیح چیست؟
» نحوهٔ مکالمه با راننده تاکسی در سفر
» فعل مجهول را چگونه بشناسیم؟
» چگونه جمله دارای فعل مجهول را ترجمه کنیم؟
» نحوه مکالمه با مسئول پذیرش هتل برای حلّ مشکلات و نواقص اتاق
» متمّم در زبان عربی چگونه است؟
» کاربرد و معانی حروف جر به چه صورت است؟
» نحوه مکالمه با مدیر داخلی خدمات هتل برای حلّ مشکلات و نواقص اتاق
» صفت فاعلی و صفت مفعولی در عربی به چه صورت است؟
» گفت‌وگو در مخابرات برای خرید سیم‌کارت تلفن همراه

۱ـ پرسش‌هایی که محتوای درس عمدتاً برای پاسخ به آنها تدوین شده است.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی
			دانشی[1]			فرایندی[2]			
			اولیه[3]	مفهومی[4]	رونویسی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	
قرائت صحیح، فهم متون نظم و نثر و عبارات و ترجمه به فارسی. درک مطلب. کاربرد واژگان.	شناخت انواع فعل، ضمیر و اسم اشاره	الدرس الأول		✓				✓	۲/۵
	شناخت و حفظ عددهای اصلی (۱ تا ۱۰۰) و ترتیبی در زبان عربی	الدرس الثانی		✓				✓	۲/۵
	حوار بالمطار بین المسافرین				✓			✓	
	شناخت شکلهای مختلف فعل (افعالی که مفرد مذکر غایب در آنها تنها سه حرف است و افعالی که بیش از سه حرف است.)	الدرس الثالث		✓				✓	۲/۵
	حوار فی قسم الجوازات بالمطار				✓			✓	

۱ـ دانشی (اسمی) به ذخیره دانشی یک رشته علمی یا موضوع درسی اشاره دارد که یادگیرنده می‌تواند به سطوحی از آن دست یابد.
۲ـ فرایندی (فعلی) به فعالیت‌های شناختی اطلاق می‌شود که یادگیرنده در مواجهه با ذخیره دانشی معینی انجام می‌دهد.
۳ـ آنچه برای آشنایی اولیه یادگیرنده با یک رشته علمی مورد نیاز است که شامل دانش اصطلاحات و اجزاء و عناصر آن رشته علمی می‌باشد.
۴ـ دانش مقوله‌ها، طبقات و روابط میان آنهاست که شامل دانش گونه‌ها و گونه‌شناسی، دانش اصول، تعمیم‌ها، قوانین و دانش نظریه، الگوها و ساخت‌ها می‌باشد.
۵ـ دانش چگونه انجام دادن کارهاست که شامل دانش مهارت‌ها، فنون، روش‌ها و معیارهای تعیین زمان استفاده از روش‌های مناسب است.
۶ـ بازیابی اطلاعات از حافظه درازمدت که شامل بازشناسی و یازخوانی می‌شود.
۷ـ ساختن معنی از یک ارتباط که شامل تفسیر کردن، مثال آوردن، طبقه‌بندی کردن، خلاصه کردن، استنباط، مقایسه کردن و تبیین می‌شود.
۸ـ استفاده از یک روش خاص در یک موقعیت خاص که شامل اجرا کردن و مورد استفاده قرار دادن می‌شود.

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	
قرائت صحیح، فهم متون و عبارات و ترجمه به فارسی. درک مطلب. کاربردواژگان. قرائت صحیح، فهم متون و عبارات و ترجمه به فارسی. درک مطلب. کاربردواژگان.	شناخت شکل‌های مختلف فعل (افعالی که مفرد مذکر غایب در آنها تنها سه حرف است و افعالی که بیش از سه حرف است.)	الدرس الرابع		✓				✓	۲/۵
	حوار فی قسم التفتیش بالمطار				✓			✓	
	شناخت و تشخیص جمله فعلیه و جمله اسمیه و اجزای آنها (فعل، فاعل، مفعول، مبتدا و خبر)	الدرس الخامس		✓				✓	۲/۵
	حوار مع السائق				✓			✓	
	شناختن فعل مجهول در فارسی و عربی (فُعِلَ و یُفعَلُ)	الدرس السادس		✓				✓	۲/۵
	حوار مع مسؤول استقبال الفندق				✓			✓	

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	
قرائت صحیح، فهم متون و عبارات و ترجمه به فارسی. درک مطلب. کاربرد واژگان.	شناختن جار و مجرور و معانی حروف جرّ	الدرس السابع		✓			✓		۲/۵
	حوار مع مشرف خدمات الفندق				✓			✓	
	شناختن اسم فاعل، اسم مفعول و اسم مبالغه	الدرس الثامن		✓			✓		۲/۵
	حوار فی الاتصالات لشراء شریحة الهاتف الجوال				✓			✓	

بارم‌بندی عربی (۱)، پایهٔ دهم سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

امتحان کتبی عربی زبان قرآن ۱ ریاضی و فیزیک/ علوم تجربی (از درس اول تا پایان درس چهارم) نوبت اول

مهارت‌های زبانی	موضوع		نمره
الف) مهارت واژه‌شناسی	نوشتن معنای پنج کلمه از عربی به فارسی در جمله، (زیر کلمات خط کشیده می‌شود.)	۱/۲۵	۲/۵
	مترادف و متضاد (همانند تمرینات کتاب)	۰/۵	
	تشخیص کلمهٔ ناهماهنگ از نظر معنا در میان چهار کلمه (دو مورد)	۰/۲۵	
	نوشتن مفرد یا جمع اسم (در حدّ اسم‌های موجود در کتاب دهم)	۰/۵	
ب) مهارت ترجمه به فارسی	ترجمهٔ جمله‌های عربی به فارسی از متن، تمرین و بخش اِعلَموا	۵	۶/۵
	انتخاب گزینهٔ درست در ترجمهٔ جملهٔ عربی به فارسی (دو جمله)	۰/۵	
	تکمیل ترجمهٔ ناقص از متن، تمرین و اعلموا (چهار جای خالی)	۱	
ج) مهارت شناخت و کاربرد قواعد	ترجمهٔ فعل‌های ماضی ساده، مضارع اخباری، ماضی منفی، مضارع منفی، امر، نهی، و مستقبل در جمله	۱/۵	۷/۵
	تشخیص فعل ماضی، مضارع، امر و نهی برای جای خالی در جمله از قواعد درس سوم و چهارم (۲) تشخیص نوع فعل(۰/۷۵) تشخیص کلمهٔ ناهماهنگ از نظر قواعد میان چند کلمه (۰/۲۵)	۳	
	کاربرد عددهای اصلی و ترتیبی	۲	
	ساعت‌خوانی	۰/۲۵	
	تشخیص ضمیر و اسم اشارهٔ مناسب برای جای خالی در جمله با توجّه به قرائن و در قالب سؤال چند گزینه‌ای یا شناخت آنها	۰/۷۵	
د)مهارت درک و فهم	سؤال جورکردنی از مفهوم واژگان «وصل کردن کلمات ستون اول به توضیحات ستون دوم» (چهار مورد) یا ارائه پنج کلمه که یکی اضافه است و چهار جمله دارای جای خالی که باید جای خالی با کلمه مناسب کامل شود. یا پر کردن جاهای خالی با گزینه‌های مناسب (سؤال دو گزینه‌ای)	۱	۲
	درک مطلب (ارائه متن و طرّاحی چهار سؤال با چهار کلمه پرسشی خوانده شده) یا (ارائه چهار جمله و تعیین درست و نادرست آنها براساس مفهوم هر جمله یا براساس متن ارائه شده در برگهٔ امتحانی)	۱	
هـ)مهارت مکالمه	پاسخ کوتاه به جمله‌های پرسشی و پاسخ کوتاه با توجه تصویر	۰/۵	۱/۵
	طرح سؤال از الحوارات (مانند جمله‌سازی با کلمات پراکنده حداکثر شش تکّه از عبارت‌های کتاب)، پرکردن جای خالی با کلمات ارائه شده، دو گزینه‌ای و ترجمه)	۱	

بارم‌بندی امتحان کتبی عربی زبان قرآن (۱)، ریاضی و فیزیک/ علوم تجربی پایهٔ دهم سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳
نوبت دوم: خرداد، شهریور و دی

مهارت‌های زبانی	موضوع	نمره	جمع نمره
الف: مهارت واژه‌شناسی	نوشتن معنای پنج کلمه از عربی به فارسی در جمله، (زیر کلمات خط کشیده می‌شود.)	۱/۲۵	۲/۵
	تعیین کلمات مترادف و متضاد (همانند تمرینات کتاب)	۰/۵	
	تشخیص کلمهٔ ناهماهنگ از نظر معنا در میان چهار کلمه (دو مورد)	۰/۲۵	
	نوشتن مفرد یا جمع اسم (در حدّ اسم‌های موجود در کتاب دهم)	۰/۵	
ب) مهارت ترجمه به فارسی	ترجمهٔ جملات کتاب از عربی به فارسی از متن، تمرین و اِعلَموا	۵	۶/۵
	انتخاب گزینهٔ درست در ترجمهٔ جملهٔ عربی به فارسی (دو جمله)	۰/۵	
	تکمیل ترجمهٔ ناقص از متن، تمرین و اِعلَموا	۱	

ج) مهارت شناخت و کاربرد قواعد	ترجمهٔ فعل‌های ماضی ساده، مضارع اخباری، ماضی منفی، مضارع منفی، امر، نهی و مستقبل در جمله. (یکی از فعل‌ها دارای نون وقایه باشد.)	۱	۷/۵
	تشخیص فعل ماضی، مضارع، امر و نهی و نیز مصدر مناسب برای جای خالی در جمله (۱/۵) تشخیص نوع فعل(۰/۷۵)، تشخیص کلمهٔ ناهماهنگ از نظر قواعد میان چند کلمه (۰/۲۵)	۲/۵	
	کاربرد عددهای اصلی و ترتیبی	۰/۷۵	
	ساعت‌خوانی	۰/۲۵	
	تشخیص «فاعل و مفعول»، «مبتدا و خبر»، «جارّ و مجرور»، مضافٌ‌الیه و صفت در جمله: (عَیِّنِ الْمَحَلَّ الْإعرابیَّ لِلْکَلِماتِ الَّتی تَحتَها خَطٌّ.)	۱	
	ترجمهٔ فعل ماضی و مضارع مجهول و تشخیص آنها از فعل معلوم، یا کاربرد فعل مجهول در قالب پرسش چندگزینه‌ای	۰/۵	
	معانی و کاربرد حروف جر در قالب پرسش چندگزینه‌ای	۰/۵	
	تشخیص و ترجمه اسم فاعل، اسم مفعول و اسم مبالغه	۱	
د) مهارت درک و فهم	سؤال جورکردنی از مفهوم واژگان «وصل کردن کلمات ستون اول به توضیحات ستون دوم» (چهار مورد) یا ارائه پنج کلمه که یکی اضافه است و چهار جملهٔ دارای جای خالی که باید جای خالی با کلمهٔ مناسب کامل شود. یا پر کردن جاهای خالی با گزینه‌های مناسب (سؤال دو گزینه‌ای)	۱	۲
	درک مطلب (ارائه متن و طرّاحی چهار سؤال با چهار کلمه پرسشی خوانده شده)، یا (ارائه چهار جمله و تعیین درست و نادرست آنها براساس مفهوم هر جمله یا براساس متن ارائه شده در برگه امتحانی)	۱	
هـ) مهارت مکالمه	پاسخ کوتاه یک یا دو کلمه‌ای به جمله‌های پرسشی	۰/۵	۱/۵
	طرح سؤال از الحوارات (مانند جمله‌سازی با کلمات پراکنده حداکثر شش تکّه از عبارت‌های کتاب)، پرکردن جای خالی با کلمات ارائه شده ، دوگزینه‌ای و ترجمه	۱	

بارم بندی امتحان شفاهی عربی زبان قرآن (۱)، پایهٔ دهم ریاضی و فیزیک/ علوم تجربی سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳ میان نوبت اول و دوم

مهارت‌ها	موضوع	نمره
مهارت‌های خواندن، شنیدن و سخن گفتن	روان‌خوانی (بدون درنگ و خطا، و با تلفّظ نسبتاً درست مخارج حروف) یا حفظ سرود درس اول و اجرای گروهی آن اجرای نمایشی متن برخی درس‌ها	۴
	مکالمهٔ ساده در حدّ کتاب درسی به‌صورت پاسخ کوتاه به جمله‌های پرسشی (سؤال با جملات دارای ما، ماذا، ما هوَ، ماهيَ، بِمَ، مَنْ، لِمَنْ، أينَ، مِنْ أينَ، مِمَّن، كَم، هَلْ، أ، متى، كيف، لماذا، لِمَ، عَمَّ، أيّ ..) یا حفظ مشابه مکالمات کتاب درسی و اجرای آن در گروه دو یا چند نفره یا اجرای گروهی مکالماتی متفاوت با مکالمات کتاب درسی در کلاس	۱
جمع نمره‌ها		۵

تذکّرات: (برای طرّاحی سؤال در نوبت اول و دوم و میان نوبت رشته‌های ریاضی و فیزیک و علوم تجربی)

۱ـ سؤالات امتحان داخلی، آزمون سراسری و مسابقات باید با فونت مناسب کاملاً حرکت‌گذاری شوند.

۲ـ صورتِ سؤال از نظر ساختاری و واژگانی باید درحدّ فهم دانش‌آموز باشد.

۳ـ در طرّاحی سؤال امتحان نوبت اول طرّاح مجاز است تا یک نمره در بارم‌بندی تغییراتی اجرا نماید، ولی در نوبت دوم بارم‌بندی دقیقاً رعایت شود.

۴ـ در بسیاری از موارد سؤال‌های بخش‌های مختلف باهم تلفیق می‌شوند و تفکیک مهارت‌های زبانی امکان ندارد؛ مثلاً در بخش مهارتِ ترجمه، امکان دارد در یک جمله چند مفهومِ مختلف، هم‌زمان بیاید.

۵ـ در بخش قواعد شیوهٔ طرح سوال فقط برمبنای تشخیص فعل ماضی، مضارع، امر و نهی در جمله و تعیین فعل مناسب برای جای خالی و نیز ترجمه از عربی به فارسی است؛ مثال:

أُكْتُبْ فی.. الْفَراغِ فِعلاً مُناسِباً. — يا أَخی.. ... إلی بَيتِكَ (اِرْجِعْ□اِرْجِعوا□)

تَرجِمِ الْكَلِمَةَ.. الَّتی.. تَحتَها خَطٌّ. — يا إخوَتی.. ،اِرجِعوا إلی بُيوتِكُم.

۶ـ ترجمهٔ جمله یا کلمه از فارسی به عربی (تعریب) در هیچ آزمون یا مسابقه‌ای طرّاحی نمی‌شود.
۷ـ طرح سوال از فعل‌هایی مانند «تَعَلَّموا» که می‌توانند ماضی یا امر باشند باید در جمله و همراه قرائن مناسب و کاملاً ساده باشد. هرچند بهتر است از طرح چنین سؤالاتی که معمّاگونه هستند خودداری شود.
۸ـ در تشخیص و ترجمهٔ فعل‌های ماضی ساده، ماضی استمراری، ماضی منفی، مضارع منفی، مستقبل و مصدر در جمله باید فقط موارد صحیح و سالم طرّاحی شود.
۹ـ مطابقت عدد و معدود و ویژگی‌های معدود و مطابقت موصوع و صفت از اهداف کتاب درسی نیست؛ اما حفظ عددهای اصلی یک تا صد و عددهای ترتیبی یکم تا بیستم از اهداف کتاب است.
۱۰ـ در اسم فاعل و اسم مفعول مانند ناظِر و مُنتَظِر ذکر اینکه ناظِر اسم فاعل ثلاثی مجرّد و مُنتَظِر اسم فاعل ثلاثی مزید می‌باشد، در کتاب درسی تدریس نشده و از اهداف آموزشی کتاب نیست.
۱۱ـ در تشخیص محل اعرابی، نهادن اعراب رفع، نصب و جر توسّط دانش‌آموز از اهداف کتاب نیست.
۱۲ـ از بخش البحث‌العلمی هیچ سؤالی طرح نمی‌شود.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای عملی ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۰۷

عربی، زبان قرآن (۱)

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی عربی، زبان قرآن (۱)

پرسش‌های اساسی[۱]

» فعل ماضی، مضارع، امر، نهی، مستقبل و نفی در هر دو زبان عربی و فارسی به چه صورتی است؟
» عددها را در زبان عربی به چه صورت بیان می‌کنند؟
» ساعت‌خوانی چگونه است؟
» آیا همه فعل‌ها در عربی بر وزن فعل، یفعل هستند؟
» فعل‌هایی که بر وزن فعل و یفعل نیستند چگونه‌اند؟
» فعل گذرا و ناگذر در عربی چگونه است؟
» تاثیر شناخت حالات مختلف جمله بعد از اسم نکره برای ترجمه صحیح چیست؟
» نهاد و گزاره در عربی به چه صورت است؟
» چرا علامت اسم‌ها در عربی تغییر می‌کند و مفهوم آنها چیست؟
» اِعراب یعنی چه؟
» فعل مجهول (فُعِلَ و یُفعَلُ) را چگونه بشناسیم؟
» و
» چگونه ترجمه کنیم؟
» متمّم در زبان عربی چگونه است؟
» کاربرد و معانی حروف جر به چه صورت است؟

۱ـ پرسش‌هایی که محتوای درس عمدتاً برای پاسخ به آنها تدوین شده است.

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی
			دانشی[1]			فرایندی[2]			
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	
قرائت صحیح، فهم متون نظم و نثر و عبارات و ترجمه به فارسی. درک مطلب. کاربرد واژگان.	شناختن انواع فعل، ضمیر و اسم اشاره	**الدرس الأول**		✓				✓	۲/۵
	شناختن و حفظ عددهای اصلی (۱ تا ۱۰۰) و ترتیبی در زبان عربی شناخت برخی ویژگی‌های معدود مکالمه در فرودگاه میان مسافران	**الدرس الثانی**		✓				✓	۲/۵
	شناخت شکل‌های مختلف فعل (ثلاثی مجرّد و ثلاثی مزید) شناخت فعل لازم و فعل متعدی در عربی و فارسی مکالمه در بخش گذرنامه در فرودگاه	**الدرس الثالث**		✓				✓	۲/۵

۱ـ دانشی (اسمی) به ذخیره دانشی یک رشته علمی یا موضوع درسی اشاره دارد که یادگیرنده می‌تواند به سطوحی از آن دست یابد.
۲ـ فرایندی (فعلی) به فعالیت‌های شناختی اطلاق می‌شود که یادگیرنده در مواجهه با ذخیره دانشی معینی انجام می‌دهد.
۳ـ آنچه برای آشنایی اولیه یادگیرنده با یک رشته علمی مورد نیاز است که شامل دانش اصطلاحات و اجزاء و عناصر آن رشته علمی می‌باشد.
۴ـ دانش مقوله‌ها، طبقات و روابط میان آنهاست که شامل دانش گونه‌ها و گونه‌شناسی، دانش اصول، تعمیم‌ها، قوانین و دانش نظریه، الگوها و ساخت‌ها می‌باشد.
۵ـ دانش چگونه انجام دادن کارهاست که شامل دانش مهارت‌ها، فنون، روش‌ها و معیارهای تعیین زمان استفاده از روش‌های مناسب است.
۶ـ بازیابی اطلاعات از حافظه درازمدت که شامل بازشناسی و یازخوانی می‌شود.
۷ـ ساختن معنی از یک ارتباط که شامل تفسیر کردن، مثال آوردن، طبقه‌بندی کردن، خلاصه کردن، استنباط، مقایسه کردن و تبیین می‌شود.
۸ـ استفاده از یک روش خاص در یک موقعیت خاص که شامل اجرا کردن و مورد استفاده قرار دادن می‌شود.

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	
قرائت صحیح، فهم متون و عبارات و ترجمه به فارسی. درک مطلب. کاربرد واژگان.	شکل‌های مختلف فعل (ثلاثی مجرّد و ثلاثی مزید) مکالمه در سالن بازرسی فرودگاه در بخش گمرک	الدرس الرابع		✓				✓	۲/۵
	شناخت و تشخیص جمله فعلیه و جمله اسمیه و اجزای آنها (فعل، فاعل، مفعول، مبتدا و خبر) مکالمه با راننده تاکسی	الدرس الخامس		✓				✓	۲/۵
	اعراب مبتدا و خبر و فاعِل و مفعول و اعراب صفت و مضافٌ‌الیه تشخیص مبنی و معرب شناخت سه حالت اعراب اسم مکالمه در داروخانه	الدرس السادس		✓				✓	۲/۵

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی			
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	
قرائت صحیح، فهم متون و عبارات و ترجمه به فارسی. درک مطلب. کاربرد واژگان.	فعل مجهول در فارسی و عربی نایب فاعل و اعراب آن مکالمه با مسئول پذیرش هتل	**الدرس السابع**		✓				✓	۲/۵
	شناخت جار و مجرور و معانی حروف جرّ	**الدرس الثامن**		✓				✓	۲/۵

بارم‌بندی امتحان کتبی عربی زبان قرآن (۱)، پایهٔ دهم ادبیات و علوم انسانی سال تحصیلی ۱۴۰۴ ـ ۱۴۰۳ نوبت اول (از درس اول تا پایان درس چهارم)

مهارت‌های زبانی	موضوع	نمره	جمع نمره
الف) مهارت واژه‌شناسی	نوشتن معنای پنج کلمه از عربی به فارسی در جمله، (زیر کلمات خط کشیده می‌شود.)	۱/۲۵	۲/۵
	مترادف و متضاد (همانند تمرینات کتاب)	۰/۵	
	تشخیص کلمهٔ ناهماهنگ از نظر معنا در میان چهار کلمه	۰/۲۵	
	نوشتن مفرد یا جمع اسم (در حدّ اسم‌های موجود در کتاب دهم)	۰/۵	
ب) مهارت ترجمه به فارسی	ترجمهٔ جمله‌های عربی به فارسی از متن، تمرین و اِعلَموا	۵	۶/۵
	انتخاب گزینهٔ درست در ترجمهٔ جملهٔ عربی به فارسی (دو جمله)	۰/۵	
	تکمیل ترجمهٔ ناقص از متن، تمرین و اِعلَموا	۱	
ج) مهارت شناخت و کاربرد قواعد	ترجمهٔ فعل‌های ماضی ساده، مضارع اخباری، ماضی منفی، مضارع منفی، امر، نهی، و مستقبل در جمله	۱	۷/۵
	تشخیص فعل ماضی، مضارع، امر و نهی مناسب از ثلاثی مزید برای جای خالی در جمله	۲	
	تشخیص نوع فعل	۰/۷۵	
	تشخیص کلمهٔ ناهماهنگ از نظر معنا در میان چند کلمه	۰/۲۵	
	ذکر صیغهٔ فعل	۰/۲۵	
	کاربرد عددهای اصلی و ترتیبی	۲	
	ساعت‌خوانی	۰/۲۵	
	تشخیص ضمیر و اسم اشاره مناسب برای جای خالی در جمله با توجّه به قرائن و در قالب سؤال چند گزینه‌ای یا شناخت آنها	۰/۷۵	
	تشخیص فعل لازم و فعل متعدی (به‌صورت چهارگزینه‌ای یا تشخیص در جملهٔ ساده از نظر معنا	۰/۲۵	

د) مهارت درک و فهم	سؤال جورکردنی از مفهوم واژگان «وصل کردن کلمات ستون اول به توضیحات ستون دوم» (چهار مورد) یا ارائه پنج کلمه که یکی اضافه است و چهار جمله دارای جای خالی که باید جای خالی با کلمه مناسب کامل شود. یا پرکردن جاهای خالی با گزینه‌های مناسب (سؤال دو گزینه‌ای)	۱	۲
	درک مطلب (ارائهٔ متن و طرّاحی چهار سؤال با چهار کلمهٔ پرسشی خوانده شده) یا (ارائهٔ چهار جمله و تعیین درست و نادرست آنها بر اساس مفهوم هر جمله یا بر اساس متن ارائه شده در برگهٔ امتحانی)	۱	
هـ) مهارت مکالمه	پاسخ کوتاه به جمله‌های پرسشی و پاسخ کوتاه با توجّه به تصویر	۰/۵	۱/۵
	طرح سؤال از الحوارات (مانند جمله‌سازی با کلمات پراکنده حداکثر شش تکّه از عبارت‌های کتاب)، پرکردن جای خالی با کلمات ارائه شده ، دو گزینه‌ای و ترجمه	۱	

بارم‌بندی امتحان کتبی عربی زبان قرآن (۱)، پایهٔ دهم ادبیات و علوم انسانی سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳ نوبت دوم: خرداد، شهریور و دی

مهارت‌های زبانی	موضوع	نمره	جمع نمره
الف) مهارت واژه‌شناسی	نوشتن معنای پنج کلمه در جمله از عربی به فارسی (زیر کلمات خط کشیده می‌شود.)	۱/۲۵	۲/۵
	مترادف و متضاد (همانند تمرینات کتاب)	۰/۵	
	تشخیص کلمهٔ ناهماهنگ ازنظر معنا در میان چهار کلمه	۰/۲۵	
	نوشتن مفرد یا جمع اسم (درحدّ اسم‌های موجود در کتاب دهم)	۰/۵	
ب) مهارت ترجمه به فارسی	ترجمهٔ جمله‌های کتاب از عربی به فارسی از متن، تمرین، اعلموا و ...	۵	۶/۵
	انتخاب گزینهٔ درست در ترجمهٔ جمله عربی به فارسی (دو جمله)	۰/۵	
	تکمیل ترجمهٔ ناقص (دارای چهار جای خالی)	۱	

ج) مهارت شناخت و کاربرد قواعد	ترجمهٔ فعل‌های ماضی ساده، مضارع اخباری، ماضی منفی، مضارع منفی و مستقبل در جمله. (یکی از فعل‌ها دارای نون وقایه باشد.)	۱	۷/۵
	تشخیص فعل ماضی، مضارع، امر، نهی و مصدر مناسب از ثلاثی مزید برای جای خالی در جمله (۱) تشخیص نوع فعل (۰/۵) تشخیص کلمهٔ ناهماهنگ از نظر قواعد در میان چند کلمه (۰/۲۵)	۱/۷۵	
	ذکر صیغهٔ فعل در جمله	۰/۲۵	
	کاربرد عددهای اصلی و ترتیبی (۰/۷۵) ساعت‌خوانی (۰/۲۵)	۱	
	تشخیص فاعل، مفعول، مبتدا، خبر، نایب فاعل، مضافٌ‌الیه، صفت، جار و مجرور در جمله و ذکر نام اِعراب آنها	۲	
	ترجمهٔ فعل ماضی و مضارع مجهول و تشخیص آنها از فعل معلوم، یا کاربرد فعل مجهول در قالب پرسش چندگزینه‌ای	۰/۵	
	کاربرد درست حروف جر در قالب پرسش چندگزینه‌ای با توجّه به معنای جمله یا تشخیص گزینه صحیح در مجرور به حرف جر	۰/۵	
	تشخیص فعل لازم و فعل متعدّی (به‌صورت چهارگزینه‌ای یا تشخیص در جملهٔ ساده از نظر معنا)	۰/۲۵	
	تشخیص کلمهٔ معرب و مبنی (به‌صورت چهارگزینه‌ای یا در جمله)	۰/۲۵	
د) مهارت درک و فهم	سؤال جورکردنی از مفهوم واژگان «وصل کردن کلمات ستون اول به توضیحات ستون دوم» (چهار مورد) یا ارائه پنج کلمه که یکی اضافه است و چهار جملهٔ دارای جای خالی که باید جای خالی با کلمهٔ مناسب کامل شود. یا پر کردن جاهای خالی با گزینه‌های مناسب (سؤال دو گزینه‌ای)	۱	۲
	درک مطلب (ارائه متن و طرّاحی چهار سؤال با چهار کلمه پرسشی خوانده شده)، یا (ارائهٔ چهار جمله و تعیین درست و نادرست آنها بر اساس مفهوم هر جمله یا براساس متن ارائه شده در برگهٔ امتحانی)	۱	
هـ) مهارت مکالمه	پاسخ کوتاه یک یا دو کلمه‌ای به جمله‌های پرسشی و پاسخ کوتاه با توجّه به تصویر	۰/۵	۱/۵
	طرح سؤال از الحوارات (مانند جمله‌سازی با کلمات پراکنده حداکثر شش تکّه از عبارت‌های کتاب)، پرکردن جای خالی با کلمات ارائه شده، دو گزینه‌ای و ترجمه	۱	

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

تذکّرات: (برای طرّاحی سؤال در نوبت اول و دوم و میان نوبت رشتهٔ ادبیات و علوم انسانی)

۱ـ سؤالات امتحان داخلی، آزمون سراسری و مسابقات باید با فونت مناسب کاملاً حرکت‌گذاری شوند.

۲ـ صورتِ سؤال از نظر ساختاری و واژگانی باید درحدّ فهم دانش‌آموز باشد.

۳ـ در طرّاحی سؤال امتحان نوبت اول طرّاح مجاز است تا یک نمره در بارم‌بندی تغییراتی اجرا نماید، ولی در نوبت دوم بارم‌بندی دقیقاً رعایت شود.

۴ـ در بسیاری از موارد سؤال‌های بخش‌های مختلف باهم تلفیق می‌شوند و تفکیک مهارت‌های زبانی امکان ندارد؛ مثلاً در بخش مهارتِ ترجمه، امکان دارد در یک جمله چند مفهومِ مختلف، هم‌زمان بیاید.

۵ـ معمولاً برای امتحان میان‌نوبت بارم‌بندی تعیین نمی‌شود. می‌توان ده نمرهٔ امتحان را از مهارت‌های شفاهی زبان درنظر گرفت. در مکالمه مشابه این سؤالات مطرح می‌شود.

مِن أین أنت؟ کم عمرک؟ کیف حالک؟ أین بیتک؟ أیّ.. فاکهه.. تحبّ؟ متی ترجِعُ إلی بَیتِک؟ کم الساعه..؟ ما هو لون الباب؟ لماذا تدرُسُ؟ ماذا تأکُلُ لِلغَداءِ؟ هل أنتَ نَشیطٌ؟ أدفترٌ علی المنضده.. أم کتابٌ؟ لِمَن تلک الحقیبه..؟

۶ـ در بخش قواعد شیوهٔ طرح سؤال فقط برمبنای تشخیص فعل ماضی، مضارع، امر و نهی در جمله و تعیین فعل مناسب برای جای خالی و نیز ترجمه از عربی به فارسی است؛ مثال:

أُکتُبْ فی الْفَراغِ فِعلاً مُناسِباً. یا أُخی ... إلی بَیتِکَ (اِرْجِعْ□اِرْجِعوا□)

تَرجِمِ الْکَلِمَهَ.. الَّتی تَحتَها خَطٌّ. یا إخوَتی ، اِرجِعوا إلی بُیوتِکُم.

۷ـ ترجمهٔ جمله یا کلمه از فارسی به عربی (تعریب) در هیچ آزمون یا مسابقه‌ای طرّاحی نمی‌شود.

۸ـ طرح سوال از فعل‌هایی مانند «تَعَلَّموا» که می‌توانند ماضی یا امر باشند باید در جمله و همراه قرائن مناسب و کاملاً ساده باشد. هرچند بهتر است از طرح چنین سؤالاتی که معمّاگونه هستند خودداری شود.

۹ـ در تشخیص و ترجمهٔ فعل‌های ماضی ساده، ماضی استمراری، ماضی منفی، مضارع منفی، مستقبل و مصدر در جمله باید فقط موارد صحیح و سالم طرّاحی شود.

۱۰ـ در تشخیص محل اعرابی، نهادن اعراب رفع، نصب و جر توسّط دانش‌آموز از اهداف کتاب نیست. امّا تشخیص اِعراب صحیح از اهداف است.

۱۱ـ از بخش البحث العلمی هیچ سؤالی طرح نمی‌شود.

بارم‌بندی امتحان شفاهی عربی زبان قرآن (۱)، پایهٔ دهم ادبیات و علوم انسانی سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳ میان نوبت اول و دوم

مهارت‌ها	شماره	موضوع	نمره
مهارت‌های خواندن، شنیدن و سخن گفتن	۱	روان‌خوانی (بدون درنگ و خطا، و با تلفّظ نسبتاً درست مخارج حروف) حفظ سرود درس اول و اجرای گروهی آن اجرای نمایش از متن برخی درس‌ها	۶
	۲	مکالمهٔ ساده در حدّ کتاب درسی به‌صورت پاسخ کوتاه به جمله‌های پرسشی (سؤال با جملات دارای ما، ماذا، ما هوَ، ماهيَ، بِم، مَنْ، لِمَنْ، أينَ، مِنْ أينَ، مِمَّن، كَم، هَلْ، أ، متى، كيف، لِماذا، لِمَ، عَمَّ، أيّ) یا حفظ مشابه مکالمات کتاب درسی و اجرای آن در گروه دو یا چند نفره، یا اجرای گروهی مکالماتی متفاوت با مکالمات کتاب درسی در کلاس	۴
جمع نمره‌ها			۱۰

تذکّرات: (برای طرّاحی سؤال در نوبت اول و دوم و میان نوبت رشتهٔ ادبیات و علوم انسانی)

۱ـ سؤالات امتحان داخلی، آزمون سراسری و مسابقات باید با فونت مناسب کاملاً حرکت‌گذاری شوند.

۲ـ صورتِ سؤال از نظر ساختاری و واژگانی باید درحدّ فهم دانش‌آموز باشد.

۳ـ در طرّاحی سؤال امتحان نوبت اول طرّاح مجاز است تا یک نمونه در بارم‌بندی تغییراتی اجرا نماید، ولی در نوبت دوم بارم‌بندی دقیقاً رعایت شود.

۴ـ در بسیاری از موارد سؤال‌های بخش‌های مختلف باهم تلفیق می‌شوند و تفکیک مهارت‌های زبانی امکان ندارد؛ مثلاً در بخش مهارتِ ترجمه، امکان دارد در یک جمله چند مفهومِ مختلف، هم‌زمان بیاید.

۵ـ در بخش قواعد شیوهٔ طرح سوال فقط برمبنای تشخیص فعل ماضی، مضارع، امر و نهی در جمله و تعیین فعل مناسب برای جای خالی و نیز ترجمه از عربی به فارسی است؛ مثال:

أُكْتُبْ فی.. الْفَراغِ فِعلاً مُناسِباً. — یا أَخی.. ... إلی بَیتِکَ (اِرْجِعْ□اِرْجِعوا□)

تَرجِمِ الْكَلِمَةَ.. الّتی.. تَحتَها خَطٌّ. — یا إخوَتی.. ، اِرجِعوا إلی بُیوتِکُم.

۶ـ ترجمهٔ جمله یا کلمه از فارسی به عربی (تعریب) در هیچ آزمون یا مسابقه‌ای طرّاحی نمی‌شود.

۷ـ طرح سوال از فعل‌هایی مانند «تَعَلَّموا» که می‌توانند ماضی یا امر باشند باید در جمله و همراه قرائن مناسب و کاملاً ساده باشد. هرچند بهتر است از طرح چنین سؤالاتی که معمّاگونه هستند خودداری شود.

۸ـ در تشخیص و ترجمهٔ فعل‌های ماضی ساده، ماضی استمراری، ماضی منفی، مضارع منفی، مستقبل و مصدر در جمله باید فقط موارد صحیح و سالم طرّاحی شود.

۹ـ در تشخیص محل اعرابی، نهادن اعراب رفع، نصب و جر توسّط دانش‌آموز از اهداف کتاب نیست؛ امّا تشخیص اِعراب صحیح از اهداف است.

۱۰ـ از بخش البحث العلمی هیچ سؤالی طرح نمی‌شود.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

عربی، زبان قرآن (۱)

۱۱۰۲۰۸

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

محتوا ـ ارزشیابی کتاب درسی عربی، زبان قرآن (۱) پایه دهم رشته علوم و معارف اسلامی به تفکیک دروس، سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی								بارم بندی	ملاحظات
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل کردن	ارزیابی کردن	تولید کرد	
الدرس الأول: الكلمة وأقسامه و علائمه و تعريف علمی الصرف و النّحو	آشنایی با علم صرف و نحو، انواع کلمه و تقسیمات اسم و فعل آشنایی با ترجمه متن و ترجمه افعال	۱ـ دانش آموز بتواند ساختار کلمه و جمله را تشخیص دهد.	*				*					جزئیات ریز بارم در بارم‌بندی تفصیلی ذیل این جدول به تفکیک و به تفصیل شرح داده شده و لازم الاجرا است.
		۲ـ در کلمات داده شده اسم، فعل و حرف را بشناسد.		*			*					
		۳ـ علامت های اسم را تشخیص دهد.		*			*					
الدرس الثانی: الثلاثی المجرّد و أوزانه و مرورٌ حول الفعل الماضی و المضارع و الأمر	صیغه افعال را تشخیص دهد، وزن های فعل ثلاثی مجرّد را بشناسد، نوع فعل را تشخیص دهد، وزن‌های فعل مزید را بشناسد.	۱ـ افعال ثلاثی مزید را ترجمه کند و باب آن را تشخیص دهد.		*					*			
		۲ـ نوع افعال و صیغه ی آن را تشخیص دهد.	*	*			*					

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی									بارم بندی	ملاحظات
			دانشی			فرایندی							
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل کردن	ارزیابی کردن	تولید کرد		
الدرس الثالث: الثلاثی المزید و معنی الابواب	افعال مزید را بشناسد.	۱ـ فعل ثلاثی مزید و مجرد را بشناسد و تشخیص دهد.		*			*						
		۲ـ باب های ثلاثی مزید را بشناسد و ترجمه کند.		*			*						
				*			*						
الدرس الرابع: المذکّر و المونث، المفرد و المثنی و الجمع	آشنایی با تقسیم اسم به اعتبار جنس و عدد	۱ـ انواع اسم‌های مذکّر و مونث و نوع مونث را تشخیص دهد.		*			*		*				
		۲ـ عدد اسم یعنی مفرد، مثنی و انواع جمع را از یکدیگر تشخیص دهد.		*			*		*				
الدرس الخامس: المعرفة و النکرة (الضمیر و الموصول)	شناخت اسم به اعتبار معرفه و نکره	۱ـ اسم معرفه و نکره را بشناسد.		*					*				
		۲ـ نوع معرفه ونکره را تشخیص دهد.		*					*				

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی									بارم بندی	ملاحظات
			دانشی			فرایندی							
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل کردن	ارزیابی کردن	تولید کرد		
الدرس السادس: المعرفة و النكرة (اسم الإشارة و العَلَم و المُحلّى بـ «ال»)	شناخت اسم به اعتبار معرفه و نکره	۱ـ اسم معرفه و نکره را بشناسد.		*					*				
		۲ـ نوع معرفه ونکره را تشخیص دهد.		*					*				
الدرس السابع: المعرب و المبنی		۱ـ معرب و مبنی را بشناسد.		*					*				
		۲ـ انواع بناء را تشخیص دهد.		*					*				
		۳ـ کلمات مبنی را بداند.	*				*						
		۴ـ اعراب رفع و نصب و جر را بشناسد.	*			*							
الدرس الثامن: الجملة الفعلية	شناخت جمله فعلیه و ارکان آن	۱ـ بتواند نقش کلمات را در جمله فعلیه تشخیص دهد.		*					*				
		۲ـ ترجمه آنها را بداند.		*			*						
		۳ـ نون وقایه را بشناسد.	*				*						
		۴ـ انواع فاعل را بشناسد.		*					*				

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی									بارم بندی	ملاحظات
			دانشی			فرایندی							
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل کردن	ارزیابی کردن	تولید کرد		
الدرس التاسع: متعلّقات الفعل و اللازم و المتعدّی	شناخت فعل و متعلقات آن، شناخت ظرف و جار و مجرور و شناخت فعل لازم و متعدی	۱ـ فاعل و نوع آن و مفعول به را در جمله فعلیه تشخیص دهد.		*					*				
		۲ـ فعل لازم و متعدی را بشناسد.		*			*						
الدرس العاشر: الفعل المجهول	شناخت فعل مجهول و روش ساخت جمله مجهول	۱ـ ساختار فعل مجهول را بشناسد.	*						*				
		۲ـ نائب فاعل و انواع آن را بشناسد.		*					*				
الدرس الحادی عشر: الجملة الإسمية (أقسام الخبر)	شناخت جمله اسمیه و ارکان آن	۱ـ بتواند نقش کلمات را در جمله اسمیه تشخیص دهد.		*					*				
		۲ـ مبتدا، خبر و نوع خبر را تشخیص دهد.		*					*				
الدرس الثانی عشر: الجملة الإسمية (تقديم الخبر و حذف الخبر)	شناخت جایگاه مبتدا و خبر	۱ـ جایگاه مبتدا و خبر را بشناسد.		*					*				
		۲ـ موارد تقدیم خبر را تشخیص دهد.		*					*				
		۳ـ موارد حذف مبتدا و خبر را بشناسد.		*					*				

بارم‌بندی امتحان کتبی عربی دهم علوم و معارف اسلامی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

نوبت اول (از درس اول تا پایان درس ششم)

مهارت‌های زبانی	موضوع	نمره
الف) مهارت واژه‌شناسی	نوشتن معنای کلمه از عربی به فارسی در جمله (زیر کلمات خط کشیده می‌شود.)	۲
	مترادف و متضاد (همانند تمرینات کتاب)	
	تشخیص کلمهٔ ناهماهنگ از نظر معنا در میان چهار کلمه (دو مورد)	
	نوشتن مفرد یا جمع اسم (در حدّ اسم‌های کتاب‌های هفتم تا دهم)	
ب) مهارت ترجمه به فارسی	ترجمهٔ جمله‌های عربی به فارسی	۵/۵
	انتخاب گزینهٔ درست در ترجمهٔ جملهٔ عربی به فارسی (دو جمله)	
	تکمیل ترجمهٔ ناقص	
ج) مهارت شناخت و کاربرد قواعد	ترجمهٔ فعل‌های ماضی ساده، ماضی استمراری، ماضی منفی، مضارع منفی، امر، نهی، و مستقبل و نیز مصدر در جمله	۱۰
	تشخیص نوع کلمه (اسم، فعل، حرف)	
	تشخیص اسم و علامتهای آن ، تشخیص نوع اسم مذکّر و مؤنّث، تشخیص انواع جمع در اسم ، تشخیص معرفه و نکره و نوع معرفه	
	تشخیص نوع اسم موصول و جمله صله	
	«تشخیص فعل ماضی، مضارع، امر و نهی، نفی، مستقبل و مصدر مناسب برای جای خالی در جمله»، یا «تشخیص نوع فعل به استثناء افعال معتل، مضاعف و مهموز»، یا «تشخیص کلمهٔ ناهماهنگ از نظر نوع در میان چند کلمه» و «ذکر صیغهٔ فعل در حدّ ۰/۲۵ نمره»	
	تشخیص نوع افعال ثلاثی مزید ، صیغه و باب آنها	
	ترجمه افعال ثلاثی مزید	
	تشخیص ضمیر و نوع آن و اسم اشارهٔ مناسب برای جای خالی در جمله با توجّه به قرائن و در قالب سؤال چند گزینه‌ای یا شناخت آنها	
د) مهارت درک و فهم	سؤال جورکردنی از مفهوم واژگان «وصل کردن کلمات ستون اول به توضیحات ستون دوم» (دو مورد) یا ارائهٔ سه کلمه که یکی اضافه است و دو جملهٔ دارای جای خالی که باید جای خالی با کلمهٔ مناسب کامل شود. یا پر کردن جاهای خالی با گزینه‌های مناسب (سؤال دو گزینه‌ای)	۱/۵
	درک مطلب (ارائهٔ متن و طرّاحی چهار سؤال با چهار کلمهٔ پرسشی خوانده شده) یا (ارائهٔ چهار جمله و تعیین درست و نادرست آنها بر اساس مفهوم هر جمله یا بر اساس متن ارائه شده در برگهٔ امتحانی)	
هـ) مهارت مکالمه	پاسخ کوتاه به جمله‌های پرسشی	۱
	طرح سؤال از الحوارات (مانند جمله‌سازی با کلمه‌های پراکنده حداکثر شش تکّه از عبارت‌های کتاب)، پر کردن جای خالی با کلمات ارائه شده، دو گزینه‌ای، پاسخ دادن با توجّه به تصویر و ...)	

نوبت دوم (از درس اول تا پایان درس دوازدهم)

مهارت‌های زبانی	موضوع	نمره
الف) مهارت واژه‌شناسی	نوشتن معنای کلمه از عربی به فارسی در جمله، (زیر کلمات خط کشیده میشود.)	۲
	مترادف و متضاد (همانند تمرینات کتاب)	
	تشخیص کلمهٔ ناهماهنگ از نظر معنا در میان چهار کلمه (دو مورد)	
	نوشتن مفرد یا جمع اسم (در حدّ اسم‌های موجود در کتاب‌هاس هفتم تا دهم)	
ب) مهارت ترجمه به فارسی	ترجمهٔ جمله‌های عربی به فارسی	۵/۵
	انتخاب گزینهٔ درست در ترجمهٔ جملهٔ عربي به فارسي (دو جمله)	
	تکمیل ترجمهٔ ناقص	
ج) مهارت شناخت و کاربرد قواعد	ترجمهٔ فعل‌های ماضی ساده، ماضی استمراری، ماضی مثبت یا منفی، مضارع مثبت یا منفی، ماضی یا مضارع مجهول، امر، نهی، مستقبل و مصدر در جمله	۱۰
	تشخیص نوع کلمه (اسم، فعل، حرف)، تشخیص نوع اسم مذکّر و مؤنّث، تشخیص اسم و علامت‌های آن، تشخیص انواع جمع در اسم و تشخیص فعل لازم و متعدّی	
	«تشخیص فعل ماضی، مضارع، امر و نهی، نفی، مستقبل و مصدر مناسب برای جای خالی در جمله»، یا «تشخیص نوع فعل به استثناء افعال معتل، مضاعف و مهموز»، یا «تشخیص کلمهٔ ناهماهنگ از نظر نوع در میان چند کلمه» و «ذکر صیغهٔ فعل در حدّ ۰/۲۵ نمره» (یک مورد از فعل‌های ماضی یا مضارع حتماً مجهول باشد.)	
	تشخیص نوع افعال ثلاثی مزید، صیغه و باب آنها	
	تشخیص نوع اسم موصول و جمله صله	
ج) مهارت شناخت و کاربرد قواعد	المحلّ الإعرابی و علامه الإعراب: تشخیص مبتدا، خبر، فاعل، مفعولٌ به، مضافٌ الیه، صفت، نایب فاعل و ذکر اِعراب آنها	۱۰
	تشخیص معرب و مبني و نوع بناء	
	تشخیص نوع خبر	
	تشخیص نوع اسم معرفه	
	تشخیص ضمیر و نوع آن و اسم اشارهٔ مناسب براي جاي خالي در جمله با توجّه به قرائن و در قالب سؤال چند گزینه¬اي یا شناخت آنها	
د) مهارت درک و فهم	سؤال جورکردنی از مفهوم واژگان «وصل کردن کلمات ستون اول به توضیحات ستون دوم» (دو مورد) یا ارائهٔ سه کلمه که یکی اضافه است و دو جملهٔ دارای جای خالی که باید جای خالی با کلمهٔ مناسب کامل شود. یا پر کردن جاهای خالی با گزینه‌های مناسب (سؤال دو گزینه‌ای)	۱/۵
	درک مطلب (ارائهٔ متن و طرّاحی چهار سؤال با چهار کلمهٔ پرسشی خوانده شده) یا (ارائهٔ چهار جمله و تعیین درست و نادرست آنها بر اساس مفهوم هر جمله یا بر اساس متن ارائه شده در برگهٔ امتحانی)	
هـ) مهارت مکالمه	پاسخ کوتاه به جمله‌های پرسشی	۱
	طرح سؤال از الحوارات (مانند جمله‌سازی با کلمه‌های پراکنده حداکثر شش تکّه از عبارت‌های کتاب)، پر کردن جای خالی با کلمات ارائه شده، دو گزینه‌ای، پاسخ دادن با توجّه به تصویر و ...)	

بارم‌بندی امتحان شفاهی عربی ،دهم علوم و معارف اسلامی نوبت اول و دوم ۱۴۰۳ـ۱۴۰۲

مهارت‌ها	موضوع	نمره
مهارت‌های خواندن، شنیدن و سخن گفتن	روان‌خوانی (بدون درنگ و خطا، و با تلفّظ نسبتاً درست مخارج حروف) و فعّالیت‌هایی مانند حفظ سرود درس اوّل و اجرای گروهی آن اجرای نمایش از متن برخی درس‌ها	۷
	مهارت شنیدن و سخن گفتن مکالمهٔ ساده در حدّ کتاب درسی به صورت پاسخ کوتاه به جمله‌های پرسشی (سؤال با جملات دارای ما، ماذا، ما هوَ، ماهیَ، بِمَ، مَنْ، لِمَنْ، أینَ، مِنْ أینَ، مِمَّن، کَم، هَلْ، أ، متی، کیف، لِماذا، لِمَ، عَمَّ، أیّ) یا حفظ مشابه مکالمات کتاب درسی و اجرای آن در گروه دو یا چند نفره، یا اجرای گروهی مکالماتی متفاوت با مکالمات کتاب درسی در کلاس	۳
	جمع نمره‌ها	۱۰

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

هندسه (۱)

۱۱۰۲۱۳

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف محتوا ارزشیابی کتاب درسی هندسه (۱)

بارم خرداد فصل اول: ۳ نمره
فصل اول (درس اول: ترسیم‌های هندسی و استدلال)

اهداف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی مورد انتظار					ملاحظات
		یادآوری	درک و فهم	کاربرد	تجزیه و تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
ترسیم‌های هندسی با استفاده از خط‌کش و پرگار بر مبنای مکان هندسی	۱. درک خاصیت دایره به عنوان مکان هندسی ۲. درک مکان هندسی نقاط به فاصله مساوی از یک خط ۳. درک خاصیت عمود منصف، روش رسم آن و اثبات ویژگی آن و دانستن اثبات چرایی روش رسم ۴. رسم خطی عمود بر یک خط داده شده از نقطه‌ای خارج یا روی آن خط ۵. رسم خطی موازی یک خط از نقطه‌ای خارج آن ۶. درک خاصیت نیمساز، روش رسم آن و اثبات ویژگی آن و و دانستن اثبات چرایی روش رسم ۷. توانایی رسم یک مثلث با داشتن اضلاع آن و درک شرط وجود یک مثلث ۸. رسم متوازی‌الاضلاع با داشتن اندازه قطرها و براساس خاصیت منصف بودن قطرها ۹. رسم لوزی با داشتن اندازه قطرها و خاصیت عمودمنصف بودن قطرها ۱۰. رسم لوزی با داشتن اندازه ضلع و یک قطر، با دانستن خاصیت عمودمنصف بودن قطرها ۱۱. رسم نیمساز با استفاده از خطوط موازی اضلاع ۱۲. دانستن و استدلال چگونگی وضعیت عمودمنصف یک وتر و مرکز دایره ۱۳. پیدا کردن مرکز یک دایره با داشتن کمانی از یک دایره	*	*	*	*	*		• با توجه به لزوم رسم با خط‌کش و پرگار در این درس، پیشنهاد می‌شود شرح مختصری از روش رسم خواسته شود و به آن نمره تعلق گیرد، تا در صورت نداشتن ابزار به کلی نمره این قسمت از دست نرود. • در مواردی مانند رسم یک خط عمود بر یک خط یا موازی با یک خط، جزئیات رسم عمودمنصف نمره نداشته باشد. • با توجه به تنوع روش‌های پاسخ‌دهی به سؤالات رسم چهارضلعی‌ها همه روش‌های متداول در پاسخنامه ذکر شود. (کتاب راهنمای معلم در این بخش نیز ملاحظه شود.) • از طرح مسائل مکان هندسی بالاتر از سطح کتاب خودداری شود. این مبحث در هندسه۳ تکمیل می‌شود. • در سؤالات ترسیم‌های هندسی در صورت سؤال تاکید شود که رسم با استفاده از خط‌کش و پرگار مورد نظر است. (خط‌کش مورد نظر در درس هندسه۱ مدرج است.)

فصل اول (درس دوم: استدلال)

اهداف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی مورد انتظار					ملاحظات
		یادآوری	درک و فهم	کاربرد	تجزیه و تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
درک اهمیت و کسب مهارت در استدلال های مطرح شده در این درس	۱. دانستن تعریف انواع استدلال و تشخیص نوع یک استدلال ارائه شده و اعتبار آن ۲. دانستن مفهوم گزاره و بیان نقیض آن ۳. توانایی رد یک گزاره نادرست با مثال نقض ۴. توانایی بیان عکس یک ترکیب شرطی و بیان ترکیب دو شرطی ۵. اثبات همرسی عمودمنصف‌ها، نیمسازها و ارتفاع‌ها در مثلث ۶. تسلط بر استفاده از روش برهان خلف در اثبات ۷. اثبات قضیه نابرابری در یک مثلث و عکس آن ۸. اثبات خاصیت نامساوی در اضلاع مثلث	*	*	*	*	*		• نقیض گزاره‌های سوری با عبارت «چنین نیست که» پذیرفته شود. درک بیان دقیق‌تر گزاره‌های سوری از اهداف کتاب درسی آمار و احتمال است. • نقیض گزاره‌های مرکب خواسته نشود. • در عباراتی که رد آنها نیازمند آوردن مثال نقض است، دانش‌آموز احتیاج به دانستن مفاهیم سطح بالا نداشته باشد و در سطح مثال‌ها و تمرینات کتاب درسی مطرح شود. تکمیل این مهارت در کتاب‌های آمار و احتمال و گسسته ادامه دارد. • از روش برهان خلف در حد مثال‌ها و تمرین‌های کتاب (درک متوسط دانش‌آموز دهم) سؤال مطرح شود. سطح بالاتر این مهارت در کتاب ریاضیات گسسته مطرح می‌شود. • در سؤالاتی که اثبات با روش برهان خلف مد نظر است، در صورت سؤال این روش ذکر شود. (بر مبنای رویه کتاب درسی) • در صورت طرح سؤال مانند تمرین ۳ صفحه ۲۷ (گزاره‌های زیر را اثبات یا رد کنید.) اثبات گزاره درست، کوتاه‌پاسخ باشد. • از طرح سؤالاتی مانند عکس قضیه زیر را بنویسید و اثبات کنید؛ خودداری شود. زیرا در صورت اشتباه در بیان عکس قضیه، دانش‌آموز قسمت بعدی را از دست می‌دهد.(رعایت عدم وابستگی در قسمت‌های مختلف یک سؤال)

بارم خرداد فصل دوم: ۷ نمره
فصل دوم (درس اول: نسبت و تناسب در هندسه)

اهداف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی مورد انتظار					ملاحظات
		یادآوری	درک و فهم	کاربرد	تجزیه و تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
درک مفهوم تناسب، واسطه هندسی و نسبت‌های مطرح شده در ارتباط با اجزای مثلث‌ها	۱. ویژگی‌های تناسب که در کتاب مطرح شده است را بداند و بتواند از آن‌ها استفاده کند. ۲. رابطه نسبت مساحت‌های دو مثلث با رأس مشترک و قاعده‌های هم‌خط را بداند و بتواند اثبات کند و در مسائل دیگر استفاده کند. ۳. رابطه نسبت اندازه‌های دو ضلع یک مثلث با نسبت ارتفاع‌های نظیر را بداند و بتواند اثبات کند. ۴. بداند که دو مثلث با قاعده‌های یکسان که رأس روبرو به این قاعده‌ها، روی خطی موازی با قاعده قرار دارد، دارای مساحت یکسانند و بتواند آن را اثبات کند و در حل مسائل از آن استفاده کند. ۵. بداند نسبت مساحت دو مثلث با ارتفاع مساوی برابر با نسبت قاعده‌های نظیر است و بتواند آن را اثبات کند و بتواند آن را اثبات کند و در حل مسائل از آن استفاده کند.	*	*	*	*			• اثبات ویژگی‌های تناسب جزء اهداف نیست. • پیشنهاد می‌شود با توجه به اینکه دانش‌آموزان دهم عموما درک هندسه قوی از دوره اول ندارند، در سؤالات این بخش رسم شکل توسط طراح انجام شود.

فصل دوم (درس دوم: قضیه تالس)

اهداف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی مورد انتظار					ملاحظات
		یادآوری	درک و فهم	کاربرد	تجزیه و تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
درک قضیه تالس، عکس و تعمیم آن و کاربردهای مطرح شده	۱. صورت قضیه تالس و اثبات آن را بداند و بتواند در حل مسائل در سطح کتاب آن را به کار ببرد. ۲. عکس قضیه تالس و اثبات آن را بداند و بتواند در حل مسائل از آن استفاده کند. ۳. تعمیم قضیه تالس را بداند و بتواند آن را اثبات کند و در حل مسائل از آن استفاده کند.	*	*	*	*			• برای قضایایی که عنوان دارند: از طراحی سؤلاتی مانند « عکس قضیه تالس را بیان و اثبات کنید.» پرهیز شود؛ زیرا پاسخ قسمت دوم وابسته به قسمت اول است. •بر مبنای متن کتاب در حل مسائل و اثبات قضایا، در صورتی‌که دلیل یک نتیجه‌گیری، قضیه تالس، تعمیم تالس و یا هر یک از نتایج دیگر این قضیه باشد و نمره داشته باشد، تنها اشاره به قضیه تالس کفایت کند.

فصل دوم (درس سوم: تشابه مثلث‌ها)

اهداف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی مورد انتظار					ملاحظات
		یادآوری	درک و فهم	کاربرد	تجزیه و تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
درک مفهوم تشابه و کاربرد آن در موارد مطرح شده	۱. تعریف تشابه دو چندضلعی را بداند. ۲. قضیه اساسی تشابه را بداند و بتواند اثبات کند. ۳. حالتهای تشابه دو مثلث را بداند و بتواند هر یک از آن‌ها را اثبات کند. ۴. بتواند از تشابه مثلث‌ها در حل مسائل استفاده کند. ۵. اثبات قضیه فیثاغورس را بداند و بتواند عکس آن را بیان و اثبات کند. ۶. روابط طولی در مثلث قائم‌الزاویه را بداند، بتواند آن‌ها را اثبات کند و در حل مسائل کاربردی استفاده کند.	*	*	*	*			• پیشنهاد می‌شود در اثبات قضایای این بخش، شکل داده شود تا هماهنگی بیشتری در پاسخ‌ها باشد و تصحیح دقیق‌تر و هماهنگ صورت بگیرد.

فصل دوم (درس چهارم: کاربردهایی از قضیه تالس و تشابه مثلث‌ها)

اهداف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی مورد انتظار					ملاحظات
		یادآوری	درک و فهم	کاربرد	تجزیه و تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
درک قضیه تالس و کاربرد آن در موارد مطرح شده	۱. نسبت اجزای فرعی در دو مثلث مشابه (میانه-نیمساز-ارتفاع)، محیط‌ها و مساحت‌ها را بداند و بتواند آن را اثبات کند و در حل مسائل کاربردی استفاده کند. ۲. دو چندضلعی مشابه را بشناسد و نسبت قطرها، محیط‌ها و مساحت‌ها را با توجه به نسبت تشابه بیان و اثبات کند و در حل مسائل به کار گیرد.	*	*	*	*			• مسائل این بخش در سطح کتاب درسی طرح شود.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

بارم خرداد فصل سوم: ۶ نمره
فصل سوم (درس اول: چندضلعی‌ها و ویژگی‌هایی از آن‌ها)

اهداف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی مورد انتظار					ملاحظات
		یادآوری	درک و فهم	کاربرد	تجزیه و تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
درک ویژگی‌های مطرح شده از چهارضلعی‌ها استفاده از استدلال‌های معتبر	۱. تعریف دقیق یک -ضلعی را بداند و بتواند شکل -ضلعی را تشخیص دهد. ۲. تعریف یک -ضلعی محدب و مقعر را بداند و بتواند آن‌ها را تشخیص دهد. ۳. فرمول تعداد قطرهای یک -ضلعی محدب را بداند و بتواند اثبات کند و از آن استفاده کند. ۴. تعاریف متوازی‌الاضلاع، لوزی، مستطیل و مربع را طبق کتاب درسی بداند. ۵. بداند هر کدام از این شکل‌ها در چه شرایطی در دسته دیگر هم قرار می‌گیرند و بتواند اثبات کند. ۶. ویژگی‌های متوازی‌الاضلاع که طی ۴ قضیه دوشرطی در کتاب آمده است را بداند و بتواند اثبات کند. ۷. ویژگی‌های خاص مستطیل و لوزی را بداند و بتواند اثبات کند. ۸. بداند در هر مثلث قائم‌الزاویه میانه وارد بر وتر آن را نصف می‌کند و برعکس. بتواند این ویژگی را اثبات کند و به کار گیرد. ۹. تعریف ذوزنقه را بداند. ۱۰. ذوزنقه متساوی‌الساقین را بشناسد و ویژگی‌های مطرح شده در کتاب برای آن را بداند و بتواند اثبات کند و در حل مسائل به‌کار گیرد.	*	*	*	*			• در این درس، با توجه به حجم زیاد، شباهت‌های زیاد و اختلافات ظریف، طراحی سؤال از کتاب درسی فراتر نرود. • در اثبات ویژگی‌های متوازی‌الاضلاع، مستطیل و لوزی روش‌های ساده به جز روش کتاب درسی وجود دارد که به ذهن دانش‌آموزان می‌رسد. تا حد امکان روش‌های دیگر در پاسخنامه ذکر شود. • در صورتی‌که در حل سؤالی می‌توان با استفاده از روش‌هایی مانند مثلثات و بدون استفاده از ویژگی‌های هندسی، پاسخ را به دست آورد در صورت سؤال دقیقا بیان شود که با استفاده از چه روشی مساله حل شود.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

فصل سوم (درس دوم: مساحت و کاربردهای آن)

اهداف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی مورد انتظار						ملاحظات
		یادآوری	درک و فهم	کاربرد	تجزیه و تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
یادگیری روش‌های مطرح شده برای محاسبه مساحت و کاربرد آن‌ها در اثبات‌ها	۱. مساحت لوزی را بداند و بتواند با استدلال آن را به دست آورد. ۲. ویژگی‌ها میانه در مثلث، که در کتاب آمده است، را بداند و بتواند اثبات کند و در حل مسائل به کار گیرد. ۳. سه ویژگی مساحت مثلث که در کتاب آمده است را بداند و بتواند اثبات کند و در حل مسائل به کار گیرد. ۴. ویژگی فاصله نقاط روی قاعده مثلث متساوی‌الساقین یا امتداد قاعده را از خطوط شامل ساق‌های مثلث را بداند و بتواند اثبات کند. ۵. ویژگی فاصله هر نقطه داخل مثلث متساوی‌الاضلاع از اضلاع مثلث را بداند و بتواند اثبات کند. ۶. چندضلعی‌های شبکه‌ای را بشناسد. تعریف نقاط درونی و مرزی را بداند و بتواند آن‌ها را حساب کند. رابطه بین مساحت و نقاط درونی و بیرونی را بداند و به‌کار گیرد. ۷. تمرین‌های کتاب را بتواند درک و حل کند و مسائل نزدیک به آن را حل کند.	*	*	*	*			• تنها صورت مواردی به صورت صحیح-غلط، جای‌خالی یا چندگزینه‌ای مورد پرسش قرار گیرد که در کادرهای متن درس برجسته شده است.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

بارم خرداد فصل چهارم: ۴ نمره
فصل چهارم (درس اول: خط، نقطه و صفحه)

اهداف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی مورد انتظار						ملاحظات
		یادآوری	درک و فهم	کاربرد	تجزیه و تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
درک مفاهیم خط، نقطه، صفحه و مفاهیم مطرح شده در ارتباط با آنها	۱. حالتهای مختلف دو خط در صفحه و فضا را بداند و بتواند تعریف کند و تشخیص دهد. ۲. حالت‌های سه خط در صفحه (توازی، همرسی و ...) را تشخیص دهد و بفهمد. ۳. حالت‌های مختلف خط و صفحه در فضا را بداند و بتواند تعریف کند و تشخیص دهد. ۴. حالت‌های مختلف دو صفحه در فضا را بداند و بتواند تشخیص دهد. فصل مشترک دو صفحه را تشخیص دهد. ۵. حالت‌های مختلف خط و صفحه را بداند و تشخیص دهد. ۶. مفهوم تعامد (عمود بودن خط بر صفحه و عمود بودن دو صفحه بر یکدیگر) را بداند و این حالت‌ها را در مسائل تشخیص دهد.	*	*	*	*	*		

فصل چهارم (درس دوم: تفکر تجسمی)

اهداف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی مورد انتظار					ملاحظات
		یادآوری	درک و فهم	کاربرد	تجزیه و تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
تجسم برخی اشکال هندسی، سطح مقطع‌ها دوران و شکل‌های ایجاد شده	۱. بتواند شکل‌های هندسی سه‌بعدی ساده و در سطح کتاب را از نماهای مختلف تصور و رسم کند. ۲. دانستن مفهوم سطح مقطع و شناخت سطح مقطع‌های ایجاد شده در استوانه، کره، منشور و مخروط با برش‌های عمودی، افقی و مایل ۳. شناخت دوران حول یک محور و تجسم شکل ایجاد شده توسط آن	*	*	*	*			• دادن نماهای مختلف یک شکل هندسی و سپس خواستن رسم آن جسم جزء اهداف کتاب نیست. • در رسم نماهای مختلف لحاظ کردن ارتفاع خطوط مختلف و رسم خطوط داخلی نما مد نظر نیست. فقط در شکل‌هایی که به صورت شطرنجی اندازه‌های دقیق داده شده، انتظار می‌رود در رسم نماهای مختلف خطوط شطرنجی رسم شود. • برای یکدستی بیشتر پاسخ‌ها بهتر است، حجم داده شده از مکعب‌هایی با طول واحد تشکیل شده باشد. (مانند کار در کلاس ۲ صفحه ۸۹) • از طرح سؤالات محاسباتی خودداری شود. در این درس هدف تقویت تفکر تجسمی است. • پیشنهاد می‌شود سؤالات دوران و یافتن سطح مقطع، صرفا در محدوده کتاب درسی پرسش شود.

ملاحظات کلی:

۱ـ تا حد امکان در صورت سؤال شکل رسم و نام‌گذاری شود. این کار به یکدستی پاسخ‌ها و تصحیح بهتر منجر می‌شود.
۲ـ از طرح سؤالاتی که برای پاسخ‌گویی به آن‌ها دانش‌آموز باید صورت یک تمرین کتاب درسی را بداند خودداری کنید.
۳ـ در صورتی‌که در حل یک سؤال می‌توان از روش‌های غیر هندسی مانند مثلثات به نتیجه رسید، در صورت سؤال تاکید شود، استفاده از چه روشی مورد نظر است. (رجوع شود به کار در کلاس صفحه ۶۵ یا تمرین ۴ صفحه ۶۴)
۴ـ پیشنهاد می‌شود ۴۰ درصد بارم کل سؤالات مربوط به سؤالات استدلالی و ۶۰ درصد به سایر سؤالات پاسخ‌گزین، کوتاه پاسخ و محاسباتی باشد.

بارم‌بندی هندسه (۱) پایه دهم سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

عناوین فصل	بارم	خرداد، شهریور و دی ماه
فصل ۱	۹	۳
فصل ۲	۱۱ تا پایان درس ۳	۷
فصل ۳	-	۶
فصل ۴	-	۴

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای عملی ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۰۹

فیزیک (۱)

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی فیزیک (۱)

پرسش‌های اساسی:

» نقش فیزیک و اندازه‌گیری در زندگی چیست و چرا از مدل‌سازی برای بررسی پدیده‌های فیزیکی استفاده می‌کنیم ؟
» تبدیل یکاها به یکدیگر چگونه انجام می‌شود؟
» چه پدیده‌هایی را می‌توان برحسب نیروهای بین مولکولی توضیح داد؟
» علت وجود فشار و نیروی شناوری چیست و عوامل مؤثر بر فشار شاره‌ها کدام‌اند؟
» چه رابطه‌ای بین فشار، تندی و سطح مقطع یک لوله افقی محتوی شاره در حال حرکت وجود دارد؟
» قانون پایستگی انرژی چیست، چه رابطه‌ای بین کار و انرژی جنبشی و انرژی پتانسیل وجود دارد و چگونه می‌توان بازده یک سامانه یا دستگاهی را محاسبه کرد؟
» دماسنجی بر چه اساسی انجام می‌شود و بین کمیت‌های فیزیکی مانند حجم، چگالی و ... با تغییر دما چه رابطه‌ای وجود دارد؟
» در تماس چند جسم با یکدیگر، چگونه می‌توان دمای تعادل را محاسبه کرد؟
» انتقال انرژی به صورت گرما به چه روش‌هایی صورت می‌گیرد؟
» رفتار گازها را چگونه می‌توان بررسی کرد؟
» دستگاه ترمودینامیکی از چه راه‌هایی با محیط تبادل انرژی می‌کند و چه رابطه‌ای بین گرما، کار و انرژی درونی وجود دارد؟
» بر اساس قوانین فیزیک چه محدودیت‌هایی در عملکرد ماشین‌های گرمایی و یخچال‌ها وجود دارد؟

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی									بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل	ارزیابی	آفرینش	
آشنایی با فیزیک به عنوان یک علم تجربی و اهمیت اندازه گیری در آن و توصیف پدیده‌های فیزیکی توسط کمیت‌ها	توضیح دهند، مدل‌ها و نظریه‌های فیزیکی در طول زمان همواره معتبر نیستند.	فصل اول فیزیک و اندازه‌گیری	*			*	*					محتوای نظری ۲/۵ نمره و فعالیت و آزمایش ۰/۵ نمره
	مدل‌سازی در فیزیک را توضیح دهند و عوامل کمتر تأثیرگذار روی مسئله را نادیده بگیرند و برخی پدیده‌ها و مسائل ساده را مدل‌سازی کنند.		*		*	-	*	*	*			
	اهمیت اندازه‌گیری در فیزیک را بیان کنند.		*	*	*	-	*	*				
	کمیت‌های فیزیکی را به دو دسته نرده‌ای و برداری تقسیم‌بندی کنند و کمیت‌های نرده‌ای و برداری را تشخیص دهند.		*			-	*	*				
	ویژگی‌های یکاهای اندازه‌گیری را بیان کنند و کمیت‌های اصلی و یکاهای اصلی دستگاه بین‌المللی را از یکای فرعی تشخیص دهند.		*			*	*	*				
	یکاهای فرعی را بر حسب یکاهای اصلی بر اساس نمادها بنویسند.		*	*		*	*	*				
	در مورد یکاهای اصلی طول، جرم و زمان توضیح دهند.		*			*						
	تبدیل یکاها به روش زنجیره‌ای یا روش‌های دیگر را انجام دهند و در استفاده از روابط، سازگاری یکاها را در نظر بگیرند.		*		*	-	-	*				
	تبدیل پیشوند یکاها را به درستی انجام دهند و نتیجه اندازه‌گیری‌ها و مقدار کمیت‌ها را به صورت نمادگذاری علمی ارائه دهند.		*		*	-	*	*				
	عوامل مؤثر بر افزایش دقت اندازه‌گیری را شرح دهند و نتیجه یک اندازه‌گیری را بر حسب دقت وسیله اندازه‌گیری و یکای مناسب بیان کنند.		*	*		-	*	*				
	آزمایش‌هایی را طراحی کنند که به کمک آنها بتوان اندازه‌گیری برخی از کمیت‌ها را انجام داد (مانند حجم یک قطره آب یا ضخامت یک سیم نازک یا چگالی یک جسم که شکل هندسی مشخصی ندارد و ...).			*	*	-	*	*	*			
	براساس رابطه چگالی یکی از سه کمیت مجهول؛ جرم، حجم و یا چگالی را محاسبه کنند.			*	*	-	*	*				
	از روی نمودار جرم بر حسب حجم، چگالی جسم‌ها را بتوانند مقایسه و به‌دست آورند.			*	*	-	*	*	*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی									بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل	ارزیابی	آفرینش	
آشنایی با برخی از ویژگی‌های فیزیکی حالت‌های مختلف مواد، نیروهای بین مولکولی، فشار در شاره‌های ساکن و در حال حرکت به همراه برخی از کاربردهای آنها	ویژگی‌های مواد را در حالت‌های مختلف ماده بیان کرده و باهم مقایسه کنند.	فصل دوم ویژگی‌های فیزیکی مواد	*	*		*	*	*				محتوای نظری ۳ نمره و فعالیت و آزمایش ۱ نمره
	علت پدیده پخش در شاره‌ها را توضیح دهند.		*	*		*	*	*				
	برخی از ویژگی‌های فیزیکی مواد مانند؛ تراکم ناپذیری در مایعات، هم‌چسبی، دگرچسبی، کشش سطحی، ترشوندگی، اثر مویینگی را بر حسب نیروی بین مولکولی و خواص این نیروها توضیح دهند.		*	*		*	*	*	*			
	آزمایش‌هایی برای دیدن کشش سطحی، نیروی دگر چسبی، اثر مویینگی و ترشوندگی طراحی کنند.			*	*	-	*	-	*	-	*	
	علت وجود فشار در شاره ساکن را توضیح دهند، رابطه فشار در یک عمق مشخص از شاره را به دست آورند و عوامل مؤثر در فشار شاره‌ها را بیان کنند.			*	*	-	*	*	*			
	پرسش‌های کمی (مسئله) مربوط به فشار و نیرو در یک شاره را بر حسب یکاهای خواسته شده محاسبه کنند.			*	*	-	*	*				
	تغییر فشار هوا را بر حسب ارتفاع، رسم و تحلیل کنند.			*		*	*	*	*			
	چگونگی عملکرد فشارسنج‌های بارومتر و مانومتر را بیان کنند.		*	*		-	*	*				
	فشار پیمانه‌ای و فشار در یک عمق مشخص در شاره‌ها را بر حسب یکاهای خواسته شده محاسبه کنند.			*	*	-	*	*				
	علت به وجود آمدن نیروی شناوری را بیان و با مقایسه این نیرو و وزن جسم، وضعیت یک جسم در یک شاره را تحلیل کنند.		*	*		-	*	*	*			
	رفتار شاره‌های در حال حرکت را بر اساس اصل برنولی و معادله پیوستگی تحلیل کنند و کمیت‌های مرتبط خواسته شده را محاسبه کنند.			*	*	*	*	*	*			
	به کمک اصل برنولی برخی از پدیده‌ها و فناوری‌های مرتبط را بیان و تحلیل کنند.			*		-	*	*	*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی									بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل	ارزیابی	آفرینش	
آشنایی با مفاهیم و کمیت‌های کار، انرژی و توان و به‌کارگیری آنها در پدیده‌های طبیعی و فناوری	انرژی جنبشی اجسام متحرک را محاسبه و مقایسه کنند.	فصل سوم کار، انرژی و توان	*	*		-	*	*				محتوای نظری ۳/۵ نمره و فعالیت و آزمایش ۰/۵ نمره
	کار نیروهای ثابت وارد بر یک جسم و کار کل را محاسبه کنند.			*	*	-	*	*				
	با استفاده از قضیه کار انرژی جنبشی، کمیت‌های خواسته شده را در مثال‌های واقعی و همچنین مسائل گوناگون محاسبه، مقایسه و تحلیل کنند.			*	*	-	*	*	*			
	مثال‌هایی از انواع انرژی پتانسیل را در شرایط گوناگون توصیف کنند.			*		*	*					
	رابطه بین کار نیروی وزن و تغییر انرژی پتانسیل گرانشی را به دست آورد و با استفاده از آن پرسش‌های کمی را محاسبه و تحلیل کند.			*	*	*	*	*				
	نشان دهند در غیاب نیروهای اتلافی، وقتی به یک جسم در حال سقوط یا جسمی که پرتاب شده است، فقط نیروی گرانشی وارد شود، انرژی مکانیکی آن پایسته می‌ماند.			*		*	*	*				
	به کمک اصل پایستگی انرژی مکانیکی، کمیت‌های تندی یا ارتفاع جسم را در مثال‌های گوناگون محاسبه و تحلیل کنند.			*	*	*	*	*	*			
	به کمک مفهوم انرژی درونی و بر اساس قانون پایستگی انرژی، تبدیل انرژی‌ها در مثال‌های واقعی متفاوت را بیان و تحلیل کنند.			*		*	*	*	*			
	در مثال‌هایی که نیروهای اتلافی اصطکاک و مقاومت هوا حضور دارند، با استفاده از قانون پایستگی انرژی یا قضیه کار و انرژی جنبشی، کمیت‌های خواسته شده را محاسبه و تحلیل کنند.			*	*	-	*	*	*			
	توان متوسط وسایلی مانند موتورها را با استفاده از روابط این فصل، بر حسب یکاهای خواسته شده محاسبه کنند.		*	*	*	-	*	*				
	مفهوم بازده را بیان و آن را برای دستگاه‌های مختلف مانند پمپ یا تلمبه محاسبه و تحلیل کنند.			*	*	*	*	*	*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی									بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل	ارزیابی	آفرینش	
تعمیق و گسترش مفاهیم مرتبط با دما و گرما و روابط آنها، و به کارگیری این روابط در تحلیل پدیده‌های پیرامون و فناوری‌ها	دما و دماسنجی را توضیح دهند و کمیت دماسنجی را در دماسنج‌ها مشخص کنند.	فصل چهارم دما و گرما	*	*		*	*	*				محتوای نظری ۴/۵ نمره و فعالیت و آزمایش ۱/۵ نمره
	با استفاده از روابط بین مقیاس‌ها، دما را بر حسب یکاهای مختلف محاسبه کنند.			*	*	-	*	*				
	عملکرد دماسنج ترموکوپل و کاربرد آن را ارائه دهند.				*	*	*	*				
	انبساط گرمایی را بر اساس دیدگاه میکروسکوپی توضیح دهند و مثال‌هایی از کاربرد اثر تغییر دما بر حجم مواد را بیان کنند.			*		*	*	*	*			
	با به‌کارگیری روابط مربوط به انبساط گرمایی مواد، میزان تغییر طول، مساحت، حجم یا چگالی مواد را محاسبه و تحلیل کنند.			*	*	-	*	*	*			
	آزمایشی برای اندازه‌گیری ضریب انبساط حجمی مایعی غیر از آب، طراحی کنند.			*	*	-	*	*	*	*	*	
	نحوه عملکرد دماسنج نواری دوفلزه و دماپا را توضیح دهند.		*	*		*	*	*	*			
	نمودارهای تغییر حجم و چگالی آب بر حسب دما را رسم و آنها را تحلیل و کاربرد انبساط غیرعادی آب در طبیعت را بیان کنند.		*	*		*	*	*	*			
	مفهوم گرما را تعریف کنند و به تعادل گرمایی رسیدن دو جسم سرد و گرم را از دیدگاه میکروسکوپی توضیح دهند.		*	*		*	*					
	به کمک مفاهیم ظرفیت گرمایی و گرمای ویژه، مقدار گرمای لازم برای تغییر دمای یک ماده را محاسبه و مقایسه کنند.			*	*	*	*	*	*			
	توضیح دهند که گرمای ویژه بالای آب چه کاربردی در طبیعت و فناوری دارد.			*		*	*	*	*			
	با استفاده از پایستگی انرژی در فرایند مبادله گرما بین چند جسم، دمای تعادل را محاسبه کنند.			*	*	-	-	*	*			
	به کمک گرماسنج و گرماسنجی، گرمای ویژه یک جسم را تعیین کنند.			*	*	-	*	*	*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی									بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل	ارزیابی	آفرینش	
	تغییر حالت‌های مختلف ماده را با مثال بیان و گرفتن یا از دست دادن گرما در آنها را تعیین کنند.		*	*		*	*	*				
	فرایندهای ذوب، انجماد، تبخیر و میعان را توضیح دهند و عوامل مؤثر بر نقطه ذوب و نقطه جوش را بیان کنند.		*	*		*	*	*				
	به کمک مفهوم گرمای نهان ذوب، مقدار گرمای لازم برای تغییر حالت ماده از جامد به مایع و بالعکس را محاسبه و مقایسه کنند.			*	*	*	*	*	*			
	به کمک مفهوم گرمای نهان تبخیر، مقدار گرمای لازم برای تغییر حالت ماده از مایع به بخار و بالعکس را محاسبه و مقایسه کنند.			*	*	-	*	*	*			
	آزمایشی برای اندازه‌گیری گرمای نهان ذوب و تبخیر، طراحی کنند.				*	-	*	-	*	*	*	
	فرایند تبخیر سطحی و عوامل مؤثر بر سرعت آن را توضیح دهند و مقدار گرمای لازم برای انجام تبخیر در هر دمایی را محاسبه کنند.			*	*	*	*	*				
	انتقال گرما به سه روش رسانایی، همرفت و تابش را توضیح دهند و کاربردهای هر روش را در طبیعت و فناوری‌ها بیان کنند.		*	*		*	*	*				
	آزمایشی برای نشان دادن پدیده همرفت، طراحی کنند.		*	*		-	*	*				
	شرایط آرمانی بودن گاز و کمیت‌های توصیف‌کننده رفتار آنها را بیان کنند.		*	*		*	*					
	رفتار گازها در شرایط فشار ثابت، حجم ثابت و دما ثابت را تحلیل، نمودارهای مربوطه را رسم و آزمایش‌های مرتبط را توصیف کنند.		*	*		*	*	*	*			
	با استفاده از قانون گازهای آرمانی، کمیت‌های فشار، حجم، دما یا مقدار گاز را در مثال‌های مختلف محاسبه و تحلیل کنند.			*	*	-	*	*	*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی									بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل	ارزیابی	آفرینش	
آشنایی با فرایندهای ترمودینامیکی و کاربرد آنها در پدیده‌های پیرامون، ماشین‌های گرمایی و یخچال‌ها	در بررسی فرایندهای ترمودینامیکی، دستگاه، محیط، منبع گرما و متغیرهای ترمودینامیکی توصیف‌کننده رفتار گازها در حالت تعادل را شناسایی و توصیف کنند.	فصل پنجم ترمودینامیک	*	*		*	*	*				محتوای نظری ۲٫۵ نمره و فعالیت و آزمایش ۰٫۵ نمره
	انرژی درونی ماده و قانون اول ترمودینامیک را بیان کنند و با استفاده از رابطه آن، یکی از کمیت‌های کار، گرما یا تغییر انرژی درونی را در فرایندهای ترمودینامیکی ایستاوار محاسبه کنند.		*	*	*	*	*	*				
	فرایند هم‌حجم، هم‌فشار، هم‌دما و بی‌دررو را در یک استوانه دارای پیستون، یا با ذکر مثالی از محیط پیرامون توضیح دهند و کمیت‌های قابل محاسبه از بین کار، گرما و تغییر انرژی درونی را در این فرایند مشخص و نمودارهای مختلف آن را رسم کنند.		*	*		*	*	*	*			
	مقدار کار را با استفاده از سطح زیر نمودار فشار ـ حجم یا رابطه کار در فرایند هم‌فشار محاسبه کنند.				*	-	*	*				
	نمودارهای مختلف در فرایندهای ترمودینامیکی خاص، مقایسه و تحلیل و داده‌های خواسته شده را استخراج کنند.			*		-	*	*	*			
	تشخیص دهند که کار انجام شده در فرایندهای ترمودینامیکی و گرمای مبادله شده به مسیر وابسته است در حالی که تغییر انرژی درونی، فقط به حالت ابتدایی و انتهایی گاز بستگی دارد.			*		*	*	*				
	چرخه ترمودینامیکی را توصیف و تغییر انرژی درونی را تعیین و کار انجام شده و گرمای مبادله شده را در حالت‌هایی مشابه کتاب درسی محاسبه و تعیین علامت کنند.			*	*	*	*	*				
	ماشین‌های گرمایی را به دو دسته برون‌سوز و درون‌سوز تقسیم‌بندی کنند و عملکرد ماشین بخار و وات را به عنوان ماشین برون‌سوز و همچنین عملکرد ماشین درون‌سوز بنزینی را توضیح دهند.		*	*		*	*	*				
	بازده ماشین‌های گرمایی را محاسبه و مقایسه کنند.				*	-	*	*				
	قانون دوم ترمودینامیک را به بیان‌های ماشین گرمایی و یخچالی بیان کنند.		*	*		*	*	*				
	عملکرد یخچال‌ها را با کمک طرحواره توضیح دهند.		*	*		*	*	*				

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

ملاحظات:

۱ـ لازم است حدود ۲۰ درصد نمره هر آزمون (۴ نمره) به ارزشیابی از بخش‌های مربوط به فعالیت‌ها و آزمایش‌های کتاب درسی و همچنین طراحی آزمایش اختصاص داده شود.
۲ـ نمره هر فصل حداکثر می‌تواند تا ۰/۵ نمره نسبت به جدول تغییر کند.
۳ـ از مطالب مربوط به: خوب است بدانید، زندگینامه دانشمندان و تاریخ علم، نتایج فعالیت‌های تحقیقی، واژه‌نامه، مواردی که در پاورقی برخی از صفحه‌های کتاب اشاره شده است، رمزینه‌های سریع پاسخ و پیوست‌ها، نباید پرسش یا مسئله‌ای در آزمون‌ها طراحی شود.
۴ـ در هر آزمون ثابت‌های فیزیکی مورد نیاز داده شود.
۵ـ نوشتن یکاها در پاسخ نهایی الزامی است.
۶ـ رعایت همه محدودیت‌های اعلام شده در مورد حد محتواها و مفاهیم در کتاب درسی، در ارزشیابی و طراحی سؤالات، الزامی است.
۷ـ در ارزیابی‌های مستمر و پایانی، انتظارات عملکردی مورد توجه قرار گیرد. فهرستی از این انتظارات و سهم آنها را در زیر می‌بینید.
ـ طراحی آزمایش: ۱ تا ۳ نمره
ـ تجزیه و تحلیل داده‌ها، رسم نمودار، نتیجه‌گیری از داده‌ها، پیش‌بینی و ...: ۲ تا ۴ نمره
ـ پاسخ به پرسش‌های مفهومی (کاربرد، استدلال و قضاوت): ۴ تا ۷ نمره
ـ توانایی حل پرسش‌های محاسباتی: ۷ تا ۱۰ نمره
ـ حل مسائل در شرایط جدید (کاربرد و استدلال): ۱ تا ۳ نمره
۸ـ لازم به یادآوری است، نمونه انواع پرسش‌ها در سطوح مختلف یادگیری (یادآوردن،فهمیدن،به‌کار بستن،تحلیل، ارزیابی و آفریدن) در کتاب درسی هر پایه موجود است.

بارم‌بندی و محدوده محتوایی پیشنهادی نوبت اول درس فیزیک (۱) رشته ریاضی فیزیک

فصل اول: ۳/۵ نمره محتوای نظری و ۱/۵ نمره فعالیت و آزمایش، جمعاً ۵ نمره
فصل دوم: ۶ نمره محتوای نظری و ۲ نمره فعالیت و آزمایش، جمعاً ۸ نمره
فصل سوم: ۶/۵ نمره محتوای نظری و ۰/۵ نمره فعالیت و آزمایش، جمعاً ۷ نمره

بارم‌بندی نوبت دوم درس فیزیک (۱) رشته ریاضی فیزیک (غیر امتحان نهایی)

فصل اول: ۱/۲۵ فصل دوم: ۳ فصل سوم: ۳/۲۵ فصل چهارم: ۸/۵ فصل پنجم: ۴

توجه: کلیهٔ بندهای ملاحظات بالا، در مورد آزمون نوبت اول نیز رعایت شود.
در ارزشیابی‌های مستمر، برای اجرای آزمایش، ثبت داده‌ها، نتیجه‌گیری و ارائه، انجام تحقیق و جمع‌آوری اطلاعات، مشارکت و تعامل در فرایند آموزش مانند (بحث‌های گروهی، کنجکاوی‌های علمی و طرح پرسش‌های مفهومی) نمرهٔ مناسب درنظر گرفته شود (حداقل ۸ نمره)

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۱۰

شیمی (۱)

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی شیمی (۱)

پرسش‌های اساسی

» عنصر چگونه و در چه شرایطی پدید می‌آید؟ و نماد شیمیایی آن در جدول دوره‌ای چه اطلاعاتی ارائه می‌دهد؟
» ایزوتوپ چیست و جرم اتمی میانگین عنصر با توجه به فراوانی و تنوع ایزوتوپ‌ها چگونه محاسبه می‌شود؟
» رابطهٔ جرم مولی و شمار ذره‌ها چیست و چگونه می‌توان مقدار و جرم گونه‌ها را محاسبه کرد؟
» چگونه می‌توان رفتار اتم‌ها را پیش‌بینی کرد؟
» ساختار هواکره چگونه است و گازهای موجود در هواکره چگونه جداسازی می‌شوند و چه کاربردهایی در زندگی روزمره دارند؟
» از واکنش مواد مختلف با اکسیژن چه فراورده‌هایی تولید می‌شود؟ هر کدام از فراورده، چه ویژگی دارند؟ و شرایط انجام واکنش‌ها با اکسیژن چگونه است؟
» چگونه می‌توان معادله نمادی واکنش‌های شیمیایی را موازنه کرد و مقدار مواد شرکت‌کننده در واکنش‌های شیمیایی چگونه محاسبه می‌شود؟
» حجم گازها با تغییر هر یک از عوامل فشار، دما و مقدار گازها چگونه تغییر می‌کند؟
» شیوه فرمول یونی و نام‌گذاری ترکیب‌های یونی و مولکولی با رسم ساختار لوئیس آنها چگونه است؟
» روش شناسایی برخی آنیون و کاتیون‌ها چگونه است؟
» روش‌های بیان غلظت کدام‌اند، چه روابطی دارند و مقدار حل شونده با هر کدام از این روش‌ها چگونه محاسبه می‌شود؟
» انحلال‌پذیری مواد مختلف در آب چگونه معنا می‌شود؟ نمودارهای انحلال‌پذیری چه پیام‌هایی دارند؟
» رفتار مولکول‌های مختلف در میدان الکتریکی چگونه است؟ چه ارتباطی بین نقطه جوش و نیروهای بین مولکولی وجود دارد؟
» گذرندگی و گذرندگی وارونه چگونه انجام می‌شود و چگونه از آنها برای تهیه آب آشامیدنی بهره می‌برند؟

ملاحظات (توصیه‌ها و محدوده طرح پرسش‌ها در آزمون)

ـ نمرات هر فصل می‌تواند نیم نمره نسبت به بارم پیشنهادی فوق تغییر کند

ـ سهم محاسبات کمی و عددی در هر آزمون بین ۳۰ تا ۳۵ درصد از نمره کل آزمون را شامل می‌شود.
ـ آیا می‌دانید، تفکر نقاد و در میان تارنماها جزو ارزشیابی نیست.
ـ در صورت پرسش، داده‌های حافظه محور و مورد نیاز ارائه شود.
ـ پیوست جدول تناوبی در آزمون ضروری است.

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی								بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
بررسی رفتار و ساختار اتم‌ها و نقش آنها در زندگی	چگونگی تولید عنصرها براساس نظریه مهبانگ توضیح دهید.	عنصرها چگونه پدید آمدند؟	*	*			*					۶/۵
	با توجه به عناصر مشترک و غیرمشترک در سیاره ها، یکسانی منشأ تولید عناصر را توضیح دهد.		*	*			*					
	مهارت محاسبه تعداد ذره های زیر اتمی را با توجه به نماد علمی عنصر به دست آورد.	آیا همه عنصرها یک عنصر پایدار دارند؟		*				*				
	با نماد عدد اتمی و عدد جرمی آشنا شود.		*	*								
	مفهوم ایزوتوپ و رادیو ایزوتوپ را درک کند.			*			*					
	با برخی رادیو ایزوتوپ ها و کاربرد آنها آشنا شود.			*								
	با جدول دوره ای عنصرها و تعیین موقعیت هر عنصر آشنا شود.	جدول دورهای عنصرها	*	*								
	مهارت استفاده از جدول دوره ای برای پیش بینی برخی خواص عنصرها را کسب کند.							*				
	با یکای اندازه گیری جرم اتم ها آشنا شود	جرم اتمی عنصرها	*	*								
	بتواند جرم اتمی عنصر هارا بر اساس یکای جرم اتمی توصیف کند						*					
	مهارت محاسبه یکای جرم اتمی را کسب و در خود تقویت کند				*	*		*				

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی								بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	با مول به عنوان یکای شمارش ذره ها(اتم ، مولکول و یون) آشنا شود	شمارش ذره‌ها از روی جرم آنها	*	*								
	بزرگی عدد آووگادرو و علت استفاده از آن را درک کند.			*			*					
	مهارت تبدیل یکاهای مول به گرم و برعکس را کسب و در خود تقویت کند.				*	*						
	مهارت محاسبه تعداد اتم ها در جرم معینی از عنصر را به دست آورد.							*				
	با کاربرد و اهمیت نور در شناخت برخی پدیده های زندگی آشنا شود.	نور کلید شناخت جهان		*	*							
	درک کند که برای شناخت پدیده های اطراف ، ابزار و آشکارساز مناسب لازم است.			*	*							
	ارتباط بین رنگ نور ، انرژی نور و طول موج آن را درک کند. با مفهوم طیف نشری خطی آشنا شود.		*	*	*							
	بداند هر عنصری طیف نشری خطی ویژه ای دارد که منحصر آن عنصر است و برای شنایی عنصر از آن استفاده می شود.							*				

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی									بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
بررسی رفتار و ساختار اتمها و نقش آنها در زندگی	بتواند از روابط ریاضی مناسب برای توصیف زیر لایه ها و تعداد و گنجایش آنها استفاده کند	توزیع الکترون‌ها در لایه‌ها و زیر لایه‌ها						*				
	با نماد زیرلایه ها و تعداد آن در هر لایه آشنا شود.		*	*								
	ارتباط میان زیرلایه های اتمی و چگونگی چینش عناصر در جدول دوره ای را درک کند			*			*					
	مهارت توزیع الکترون ها در میان زیر لایه ها را کسب و در خود تقویت کند				*		*					
	مفهوم اصل آفبا را درک کند	آرایش الکترونی اتمی	*	*			*					
	مهارت نوشتن آرایش الکترونی اتم را طبق اصل آفبا کسب کند.					*						
	با مفهوم لایه ظرفیت و الکترون های ظرفیت آشنا شود و مهارت تعیین تعداد الکترون ظرفیت را کسب کند.			*				*				
	با توجه به آرایش الکترونی اتم ، مهارت یافتن شماره دوره و گروه عنصر را کشف و در خود تقویت کند				*	*						

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی									بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	با مفهوم پایداری و واکنش پذیری آشنا شود	ساختار اتم و رفتار آن	*	*								
	با آرایش هشتایی به عنوان معیاری برای واکنش پذیری آشنا شود			*	*							
	مهارت نوشتن مدل الکترون-نقطه ای را کسب و در خود تقویت کند					*						
	با راه های رسیدن به آرایش هشت تایی از طریق تشکیل آنیون و کاتیون آشنا شود.		*	*								
	مهارت نوشتن نماد یون پایدار برای برخی عناصر گروه های اصلی را کسب و در خود تقویت کند.				*	*						
	با مفهوم پیوند یونی آشنا شود.	تبدیل اتم‌ها به یون‌ها	*	*								
	با توجه به اصل خنثی بودن ترکیب های یونی ، تعداد آنیون و کاتیون در فرمول شیمیایی یک ترکیب یونی را توضیح دهد.							*	*			
	مفهوم ترکیب یونی دوتایی را درک کند				*	*						
	روش نوشتن فرمول شیمیایی و نام شیمیایی برخی ترکیب های دوتایی را کسب و در خود تقویت کند					*	*					

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی								بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	با چگونگی تشکیل پیوند کووالانسی با استفاده از مدل الکترون-نقطه ای آشنا شود.	تبدیل اتم‌ها به مولکول ها	*	*								
	با شرایط تشکیل پیوند کووالانسی آشنا شود.			*	*							
	مدل رسم الکترون-نقطه ای برخی مولکول‌ها را کسب و در خود تقویت کند.				*	*						
	مفهوم فرمول مولکولی را درک کند.					*						
	ارتباط طیف نشری خطی عنصر ها با مقادیر کوانتومی بودن انرژی الکترون‌ها و ساختار لایه اتم را پیدا کند. رفتار:طیف نشری خطی- ساختار:لایه ای بودن ساختار اتم)	کشف ساختار اتم	*						*			
	با ساختار لایه‌ای اتم آشنا شود و براساس آن حالت‌های برانگیخته و پایه را توضیح دهد						*	*				
	با عدد کووانتومی اصلی به عنوان نمادی برای نمایش شماره لایه‌های الکترونی آشنا شود.		*	*								
	مفهوم کوانتومی بودن انرژی الکترون را درک کند.			*	*							
	با هواکره به عنوان شناخته شده‌ترین مخلوط گازی آشنا شود.	هوا معجونی ارزشمند	*	*								۶/۵
	با اجزای هواکره و تغییر نوع گاز ها با تغییر ارتفاع آشنا شود.			*	*							
	رابطه میان لایه‌ای بودن هواکره و تغییر دما را درک کند.					*						
	رابطه ریاضی میان دما بر حسب درجه سلسیوس و دما بر حسب کلوین را بدست آورد و بتواند در موقعیت های مختلف از این دو یکا استفاده کند.							*				

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی								بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	با کاربرد برخی از گازهای تشکیل‌دهنده هواکره در زندگی و صنعت آشنا شود و راه تثبیت برخی از آنها را بداند.					*	*					
	با فرایند تقطیر هوای مایع به عنوان روشی برای جداسازی اجزای هواکره آشنا شود.		*	*								
	به اهمیت و نقش هواکره در زندگی موجودات زنده و انسان پی ببرد.				*							
	با برخی از کاربرد های گاز هلیم آشنا شود.			*								
		اکسیژن گازی واکنش‌پذیر در هواکره	*			*						
	مفهوم واکنش‌پذیری گاز اکسیژن را با توجه به شواهد تجربی درک کند.			*	*							
	مفهوم واکنش‌پذیری را به عنوان ملاکی برای فعالیت شیمیایی مواد درک کند.			*			*					
	با واکنش سوختن کامل آشنا شده و تفاوت آن را با سوختن ناقص درک کند.				*	*						
	با واکنش سوختن برخی فلز ها و نافلز ها آشنا شود.			*	*							
	خطر تولید کربن مونوکسید در سوختن ناقص را درک کرده و نسبت به روش‌های جلوگیری از گاز گرفتگی توجه نشان دهد.						*					

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی								بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	با مفهوم قانون پایستگی جرم آشنا شود.	واکنش های شیمیایی و قانون پایستگی جرم – موازنه کردن معادله شیمیایی	*	*								۶/۵
	قانون پایستگی جرم را در بررسی کمی واکنش‌ها به کار گیرد.											
	نقش قانون پایستگی جرم در موازنه معادله های شیمیایی را درک کند.					*						
	مهارت موازنه کردن یک معادله شیمیایی را کسب و در خود تقویت کند.						*	*				
	با فرآیند اکسایش آشنا شود.	ترکیب شدن اکسیژن با فلزها و نافلزها – نام گذاری ترکیب‌های یونی	*	*								
	با پدیده زنگ زدن و خوردگی آهن به عنوان یکی از اکسایش های متداول آشنا شود.			*	*							
	علت به کارگیری برخی فلز ها در کاربردهای صنعتی را درک کند.				*	*						
	مهارت نام گذاری و فرمول نویسی برخی ترکیب‌های یونی دوتایی از یک یون فلزی با اعداد اکسایش گوناگون را کسب و در خود تقویت کند.						*	*				
	مهارت نام‌گذاری و فرمول نویسی برخی اکسیدهای نافلزی را کسب و در خود تقویت کند.	نامگذاری ترکیب‌های مولکولی – ساختار لوویس				*	*					
	با یکی از روش‌های ساده برای رسم آرایش الکترونی-نقطه ای و رسیدن به آرایش هشتایی آشنا شود.		*	*								
	مهارت رسم ساختار لوویس برخی مولکول‌ها و یون‌های تک مرکزی که از قاعده هشتایی پیروی می‌کنند را کسب و در خود تقویت کند.						*	*				
	با کاربرد های برخی اکسید های فلزی و نافلزی در زندگی آشنا شود.	خواص اکسیدهای فلزی	*	*								

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی								بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	مهارت تشخیص اکسید فلزی از اکسید نافلزی را براساس فرمول و نام آن کسب و در خود تقویت کند.					*	*					
	مهارت تعیین محدوده اسیدی یا بازی بودن مواد را با کمک یک شناساگر مناسب کسب کند.						*	*				
	با مفهوم اکسید اسیدی و اکسید بازی آشنا شود.		*	*								
	به تاثیر اکسید های اسیدی تولید شده بر محیط زیست پی برده و نسبت به کنترل و کاهش آنها توجه نشان دهد.			*	*							
	با تاثیر افزایش کربن دی اکسید بر بخش های مختلف کره زمین آشنا شود.	چه بر سر هواکره می‌آوریم؟ - اثر گلخانه‌ای		*	*							
	با عنوان یک شهروند آگاه به مسئولیت خود در حفظ محیط زیست با کاهش تولید کربن دی اکسید ، عمل کند.					*						
	با تحلیل داده ها ، منبع تولید انرژِی مناسب در جهت کاهش ردپای کربن دی اکسید را انتخاب کند.			*					*			
	چگونگی تاثیر کربن دی اکسید در ایجاد اثر گلخانه ای درک کند.				*	*						
	چگونگی ایجاد اثر گلخانه‌ای را شرح دهد.							*				
	با شیمی سبز به عنوان راهی برای محافظت هواکره آشنا شود.	شیمی سبز راهی برای محافظت هواکره			*							

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی								بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	رونی	یاد آورن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	با برخی راه های پیشنهادی شیمی سبز برای کاهش آلودگی هواکره آشنا شود.						*					
	نسبت به نقش شیمی در حفظ و کاهش مصرف منابع طبیعی نگرش مثبت پیدا کند.				*							
	مفهوم توسعه پایدار را درک کند.					*						
	دریابد که در تولید هر ماده باید جنبه های توسعه پایدار را درنظر بگیرد.			*	*							
	با گاز اوزون و خواص آن آشنا شود.	اوزون دگر شکلی از اکسیژن				*						
	به اثر حفاظتی لایه اوزون در برابر تابش های فرابنفش پی ببرد.			*	*							
	مفهوم واکنش برگشت پذیر را درک کند.			*			*					
	با چگونگی تولید اوزون تروپوسفری و آثار آن آشنا شود.					*						

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی							بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی				
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	مفهوم تراکم پذیری گاز هارا درک کند.	خواص و رفتار گاز ها										
	اثر تغییر دما ، فشار و مقدار گاز را بر حجم آن توضیح دهد.							*				
	اثر تغییر حجم گاز ها با تغییر دما و فشار رااز دید مولکولی توصیف کند.			*					*			
	با قانون آووگادرو آشنا شود.		*	*								
	با مفهوم شرایط استاندارد و حجم مولی گاز ها در این شرایط آشنا شود.				*							
	مهارت تبدیل مول و جرم یک نمونه گاز به حجم آن در شرایط استاندارد را کسب و در خود تقویت کند(استوکیومتری فرمولی)					*	*					
	با مفهوم استوکیومتری واکنش آشنا شود.	از هر گاز چقدر؟		*	*							
	بتواند نسبت مولی میان مواد شرکت کننده در واکنش را بنویسد.				*	*						
	مهارت حل مسائل استوکیومتری واکنش را با استفاده از عامل تبدیل مناسب ، کسب و در خود تقویت کند.					*	*					
	با فرآیند هابر به عنوان کاربرد صنعتی واکنش ها آشنا شود.	تولید آمونیاک ، کاربردی از واکش گاز ها در صنعت	*	*								
	به اهمیت شیمی در توسعه صنعتی ، کشاورزی و افزایش تولید فرآورده های شیمیایی پی ببرد.					*	*					
	با نقش تلاش و پشتکار دانشمندان در یافتن شرایط بهینه برای تولید یک فرآورده آشنا شود.			*	*							
	با یکی دیگر از کاربرد های گاز نیتروژن آشنا شود.			*		*						

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی									بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینش	
بررسی رفتار و ساختار اتم‌ها و نقش آن‌ها در زندگی	با آب کره به عنوان یک مخلوط همگن از نمک های گوناگون آشنا شود.	مقدمه	*	*								۷
	معنای پویایی شیمیایی کره زمین را درک کند.				*							
	بداند چرخه مواد موجب پویایی شیمیایی در کره زمین می شود.					*	*					
	با برخی یون های تشکیل دهنده آب دریا و منشا ورود آنها به آب های سطحی آشنا شود.			*								
	درصد بسیار کم آب شیرین طبیعی از منابع آب های کره زمین را درک کرده و میان مصرف بهینه و کمبود آب شیرین در جهان احساس مسئولیت کند.			*			*					
							*	*				
	مهارت شناسایی برخی یون های موجود در محلول های آبی و آب آشامیدنی را کسب کند.	همراهان ناپیدای آب	*	*								
	با برخی یون های چند اتمی و تک اتمی موجود در آب آشامیدنی و شیرین آشنا شود.		*	*								
	مفهوم یون چند اتمی را درک کند.						*					
	مهارت نوشتن فرمول و نام شیمیایی ترکیب های یونی دارای یون های چند اتمی را کسب و در خود تقویت کند.						*	*				

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی									بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	با کاربرد برخی محلول های آبی در زندگی آشنا سود.	محلول و مقدار حل شونده‌ها – قسمت در میلیون	*	*								
	مفهوم غلظت و ارتباط آن با مقدار حل شونده در محلول را درک کند.					*	*					
	بتواند مثال هایی از محلول رقیق و غلیظ در محیط زندگی بیان کند.							*				
	مفهوم بیان غلظت بر حسب قسمت در میلیون و غلظت درصد را درک کند.							*				
	مهارت محاسبه غلظت یک محلول به روش قسمت در میلیون و غلظت درصد را کسب و در خود تقویت کند.					*	*					
	با برخی کاربرد های غلظت بر حسب قسمت در میلیون در زندگی آشنا شود.		*	*								
	با اهمیت و کاربرد برخی از عناصر استخراج شده از آب دریاچه ها ، دریاها و اقیانوس ها آشنا شود.	پیوند با صنعت – غلظت مولی		*	*							
	مفهوم غلظت مولی را به عنوان روشی برای بیان غلظت محلول درک کند.				*	*						
	مهارات محاسبه غلظت مولی محلول را کسب و در خود تقویت کند.			*								
	با دو روش تغییر غلظت مولی یک محلول آشنا شود.			*								
	اهمیت محاسبه غلظت در نمونه های طبیعی را درک کند.											

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی									بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	مفهوم انحلال پذیری را درک کند.	آیا نمک ها به یک نسبت در آب حل می شوند؟				*	*					
	مهارت دسته بندی مواد برحسب انحلال پذیری را کسب کند.								*	*		
	با عوامل موثر بر انحلال پذیری مواد جامد آشنا شود.		*	*								
	بتواند اثر دما بر انحلال پذیری مواد جامد گوناگون را با توجه به نمودار انحلال پذیری توضیح دهد							*	*			
	با مفهوم محلول سیرشده ، سیرنشده و فرسیرشده آشنا شود.			*								
	مهارت محاسبه انحلال پذیری یک ماده با توجه به نمودار یا داده های عددی را کسب و در خود تقویت کند.					*	*					
	مهارت استخراج داده ها همچون تفاوت در شیب خط ، عرض از مبدا و تفاوت در اثر دما را از نمودار انحلال پذیری چندماده کسب و در خود تقویت کند.								*	*		
	مهارت یافتن رابطه ریاضی بین انحلال پذیری ماده با دما را کسب و در خود تقویت کند.					*	*					
	رابطه علوم مختلف برای توصیف یک پدیده علمی یا رخداد در زندگی را درک کند.											
	به رابطه انحلال پذیری مواد در بروز برخی بیماری ها پی ببرد.											

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی									بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	ارتباط میان رفتار مولکول قطبی در میدان الکتریکی و ساختار آن را درک کند.	رفتار آب و دیگر مولکول ها در میدان الکتریکی			*	*						
	با مفهوم مولکول قطبی و ناقطبی آشا شود.			*								
	بتواند مولکول هارا با توجه به رفتار آنها در میدان الکتریکی به دو دسته قطبی و ناقطبی دسته بندی کند.							*	*			
	اثر ساختار ماده بر رفتار هایی چون دمای جوش و جهت گیری در میدان الکتریکی را درک کند.						*	*				
	دمای جوش ترکیب های مولکولی مختلف را با توجه به ویژگی های ماده چون جهت گیری در میدان ، جرم مولی و ساختار آنها مقایسه کند.							*	*			
	ارتباط میزان جاذبه بین ذره ای و نقطه جوش یا حالت فیزیکی ماده را درک کند.						*					
	با گشتاور دوقطبی الکتریکی به عنوان معیاری برای تعیین میزان قطبی بودن مولکول آشنا شود.	نیروی بین مولکولی آب فراتر از انتظار – پیوند هیدروژنی در حالت های فیزیک گوناگون			*							

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس(محتوا)	سطوح شناختی								بارم‌بندی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	قوی تر بودن نیروی بین مولکولی در آب را با توجه به ساختار وجود پیوند کووالانسی اکسیژن و هیدروژن در آن توضیح دهد.						*	*				
	با شرایط تشکیل پیوند هیدروژنی میان مولکول ها آشنا شود.				*							
	مهارت های مقایسه دمای جوش ترکیب های مولکولی مختلف را با توجه به نوع نیروهای بین مولکولی ، کسب کند.					*	*					
	با تاثیر تشکیل پیوند هیدروژنی بر چگالی آب به حالت جامد آشنا شود.			*								
	با برخی حلال های آلی ، کاربرد و ویژگی های آنها آشنا شود.	آب و دیگر حلال ها – کدام مواد با یکدیگر محلول میسازند		*								
	مفهوم محلول غیر آلی را درک کند.				*	*						

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی								بار بندی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینش
	مهارت انتخاب حلال مناسب برای حل شونده ها را براساس گشتاور دوقطبی آنها بدست آورد.							*			
	مهارت توصیف مخلوط همگن و ناهمگن را برمبنای حالت فیزیکی و ترکیب شیمیایی آنها کسب کند.						*	*			
	تحلیل جمله "شبیه ، شبیه را حل میکند" را بنویسد.								*	*	
	تشکیل یک محلول را براساس قدرت جاذبه میان ذره های حلال و حلشونده توضیح دهد.					*		*			
	با مفهوم انحلال مولکولی آشنا شود.			*							
	به اهمیت محلول های آب در سلامت و ادامه زندگی انسان پی ببرد.				*	*					
	با مفهوم انحلال یونی آشنا شود.	تفکیک یونی در فرایند انحلال					*				
	انحلال یک ترکیب یونی را با توجه به جاذبه میان یون های مولکول های آب توضیح دهد.							*	*		
	مهارت نوشتن معادله تفکیک ترکیب های یونی در آب را توضیح دهد.						*	*			
	به اهمیت انحلال گازها در ادامه زندگی موجودات زنده پی ببرد.	آیا گاز ها هم در آب حل میشوند؟					*				

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی							بار بندی
			دانشی			فرایندی				
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینش
	با عوامل موثر در انحلال پذیری گاز ها در آب آشنا شود.					*					
	بتواند اثر دما ، فشار و نوع گاز در انحلال پذیری را توضیح دهد.						*	*			
	مهارت استخراج داده ها از نمودار ، جدول و تحلیل آنها را در خود تقویت کند.						*	*			
	با قانون هنری آشنا شود.			*							
	با مفهوم رسانایی الکتریکی دو محلول آشنا شود.	رسانایی الکتریکی محلول ها		*							
	با مفهوم الکترولیت قوی ، الکترولیت ضعیف و غیر الکترولیت آشنا شود.					*	*				
	بفهمد که اختلاف در رسانایی الکتریکی محلول آبی مربوط به وجود یون ها و مقدار یون ها در آن است.				*	*					

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی							بار بندی
			دانشی			فرایندی				
			اولیه	مفهومی	روندی	یاد آوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
	با برخی کاربرد الکترولیت ها در زندگی و بدن آشنا شود.			*								
	مهارت تعیین الکترولیت قوی ، ضعیف و غیر الکترولیت را براساس شواهد تجربی (شدت روشنایی) در خود تقویت کند.				*							
	با مفهوم ردپای آب آشنا شود.	ردپای آب در زندگی				*						
	به نقش خود در ایجاد ردپای آب پی برده و در جهت کاهش مصرف آن تلاش کند.						*	*				
	با مفهوم اسمز و اسمز معکوس و تفاوت میان این دو آشنا شود.					*	*					
	با برخی روش های ساده برای جداسازی ناخالصی چون ذره های جامد ، برخی یون ها و ... از آب آشنا شود.					*	*					
	با فرایند اسمز معکوس به عنوان یکی از روش های تهیه آب شیرین آشنا شود.						*	*				

- پیشنهاد موکد می‌شود پرسش‌های مرتبط با زندگی و صنعت طراحی کنید و اطلاعات و داده‌هایی درباره مفاهیم درسی موجود در کتاب ارائه و بر اساس داده‌های صورت مسئله پرسش‌های مفهومی و با سطوح بالای ارزشیابی طرح کنید.
- معادله شیمیایی موازنه شده در محاسبات کمی و عددی داده شود.
- رسم آرایش الکترونی تا عنصر شماره ۳۶ جدول تناوبی مجاز است.
- نامگذاری ترکیب‌های آلی جزو اهداف کتاب درسی نیست و فقط نام ترکیب‌های آلی موجود در کتاب می‌تواند مورد ارزشیابی قرار گیرد.
- در ارزیابی‌های مستمر و نهایی، انتظارات عملکردی مورد توجه قرار گیرد. جدول زیر فهرستی از این انتظارات و سهم آنها را نشان می‌دهد.

ردیف	انتظارات عملکردی	مستمر	پایانی
۱	طراحی آزمایش	۲ـ۴	۲
۲	اجرای آزمایش، ثبت داده‌ها، نتیجه گیری و ارائه گزارش	۲ـ۴	-
۳	تجزیه و تحلیل داده‌ها، رسم نمودار، نتیجه‌گیری از داده‌ها، پیش بینی و نمودار خوانی و.....	۲ـ۴	۲
۴	انجام تحقیق و جمع آوری اطلاعات (طراحی، اجرا، ثبت داده‌ها، تجزیه و تحلیل، ارائه گزارش)	۲ـ۳	-
۵	مشارکت و تعامل در فرایند آموزش (انجام فعالیت‌های عملی و آزمایشگاهی، مشارکت در بحث‌های گروهی، کنجکاوی علمی و طرح پرسش‌های مفهومی)	۴ـ۶	-
۶	پاسخ به پرسش‌های مفهومی (کاربرد، استدلال و قضاوت)	۱ـ۳	۸
۷	توانایی حل پرسش‌های محاسباتی	۲ـ۳	۶
۸	حل مسائل در شرایط جدید (کاربرد و استدلال)	-	۲

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

بارم‌بندی شیمی (۱)، پایه دهم رشته‌های علوم تجربی و ریاضی و فیزیک سال تحصیلی ۱۴۰۳ـ۱۴۰۲

برای آزمون نوبت اول و پایان سال

فصل	نمره (نوبت اول)	نمره (نوبت دوم)
اول ـ کیهان زادگاه الفبای هستی	۱۲	۵
دوم ـ ردپای گازها در زندگی ـ تا صفحه ۷۴	۸	۲
دوم ـ ردپای گازها در زندگی ـ از صفحه ۷۴ تا آخر	ـ	۵
سوم ـ آب آهنگ زندگی	ـ	۸
مجموع	۲۰	۲۰

برای آزمون‌های خرداد، شهریور و دی ماه در صورتی که آزمون پایان سال به‌صورت نهایی برگزار شود، ارزشیابی آن به شرح زیر می‌باشد؟

فصل	نمره
اول	۶/۵
دوم	۶/۵
سوم	۷
مجموع	۲۰

ـ نمرات هر فصل می‌تواند نیم نمره نسبت به بارم پیشنهادی فوق تغییر کند

توصیه‌ها و محدوده طرح پرسش‌ها در آزمون

ـ سهم محاسبات کمی و عددی در هر آزمون بین ۳۰ تا ۳۵ درصد از نمره کل آزمون را شامل می‌شود.
ـ آیا می‌دانید، رمزینه‌ها و در میان تارنماها جزو ارزشیابی نیست.
ـ در صورت پرسش، داده‌های حافظه محور و مورد نیاز ارائه شود.
ـ پیوست جدول تناوبی در آزمون ضروری است.
ـ در طرح پرسش اطلاعات و داده‌هایی درباره مفاهیم درسی موجود در کتاب ارائه گردد و پرسش‌های مفهومی و با سطوح بالای ارزشیابی نیز مورد توجه قرار بگیرد.
ـ معادله شیمیایی موازنه شده در محاسبات کمی و عددی داده شود.
ـ رسم آرایش الکترونی تا عنصر شماره ۳۶ جدول تناوبی مجاز است.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۱۱

ریاضی (۱)

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی ریاضی (۱) پایه دهم رشته ریاضی‌فیزیک و رشته علوم‌تجربی به تفکیک دروس، سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

بارم خرداد فصل ۱: ۲ نمره

محتوا			اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی						توضیحات
فصل	درس	عنوان درس			دانش	فهمیدن	به کار بستن	تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
مجموعه، الگو و دنباله	۱	مجموعه‌های متناهی و نامتناهی	درک بازه‌های اعداد، آشنایی با مجموعه‌های متناهی و نامتناهی	می‌تواند با درک مفهوم بازه‌های اعداد و اعمال بر روی آنها، مسائل مرتبط ریاضی را حل کند. می‌تواند مجموعه متناهی را از مجموعه نامتناهی متمایز کند.	•	•					
	۲	متمم یک مجموعه	درک مجموعه مرجع، مجموعه متمم و اصل شمول و عدم شمول	می‌تواند مجموعه مرجع یک مجموعه داده شده را مشخص کند. می‌تواند از مفهوم مجموعه متمم در حل مسائل ریاضی مرتبط استفاده کند. مجموعه‌های جدا از هم را از مجموعه‌های غیرمجزا تشخیص می‌دهد و می‌تواند به کمک مجموعه‌های جدا از هم، مسائل مرتبط را حل کند. اصل شمول و عدم شمول را درک می‌کند و از این مفاهیم به درستی در حل مسائل مرتبط استفاده می کند.	•	•	•				به حل مسائل اجتماع دو مجموعه از طریق نمودار، نمره تعلق گیرد و اگر در روش حل با فرمول، نوشتن فرمول نمره دارد در صورت سؤال قید شود.

محتوا			اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی					توضیحات
فصل	درس	عنوان درس			دانش	فهمیدن	به کار بستن	تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
مجموعه، الگو و دنباله	۳	الگو و دنباله	درک دنباله‌ها	می‌تواند از طریق اندیس‌دار کردن متغیرها، بین آنها تفکیک قائل شود و متغیرهای اندیس‌دار را به درستی بنویسد و بخواند. می‌تواند بر اساس نظم و رابطه موجود در یک الگو، جملات بعدی الگو را درست پیش‌بینی کند. الگوهای خطی را از الگوهای غیرخطی تشخیص می‌دهد. درک درستی از دنباله دارد و می‌تواند ارتباط آن را با مفهوم تابع تشریح کند. می‌تواند به درستی از ارتباط بین یک الگوی هندسی و الگوی عددی معادل آن در حل مسائل مرتبط ریاضی استفاده کند.	•	•	•				دنباله‌هایی با جمله عمومی درجه دوم جزء اهداف کتاب نیست.
مجموعه، الگو و دنباله	۴	دنباله‌های حسابی و هندسی	درک دنباله حسابی و هندسی	می‌تواند دنباله‌های حسابی را از دنباله‌های غیرحسابی تشخیص دهد و جمله عمومی آنها را مشخص کند. می‌تواند به‌درستی از ارتباط موجود بین الگوهای خطی و دنباله‌های حسابی در حل مسائل مرتبط استفاده کند. دنباله هندسی را از دنباله غیرهندسی تشخیص داده و می‌تواند جمله عمومی آن را تعیین کند. می‌تواند نمونه‌هایی از دنباله‌های حسابی و هندسی را در برخی پدیده‌های دنیای واقعی تشخیص و آنها را به زبان خود توضیح دهد.	•	•	•				اگر طراح در نظر دارد که فرمول نوشته شود حتما در سؤال قید شود نوشتن فرمول الزامی است و به فرمول‌ها نمره تعلق گیرد. به روش‌های پیدا کردن قدرنسبت غیر از روش کتاب نمره تعلق گیرد.

بارم خرداد فصل ۲: ۲ نمره

محتوا			اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی						توضیحات
فصل	درس	عنوان درس			دانش	فهمیدن	به کار بستن	تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
مثلثات	۱	نسبت‌های مثلثاتی	درک نسبت‌های مثلثاتی در یک مثلث قائم‌الزاویه	می‌تواند نسبت‌های مثلثاتی یک زاویه حاده در مثلث قائم‌الزاویه را به طور مستقیم محاسبه کند. می‌تواند مقدار تقریبی نسبت‌های مثلثاتی یک زاویه را با استفاده از رسم آن به کمک خط‌کش و نقاله و مثلث قائم‌الزاویه به دست آورد. از نسبت‌های مثلثاتی و مقدارهای تقریبی آنان، به درستی در حل مسائل زندگی واقعی مرتبط استفاده می‌کند. بتواند از ماشین حساب در محاسبه نسبت‌های مثلثاتی یک زاویه استفاده کند. می‌تواند نسبت‌های مثلثاتی زاویه‌های ۳۰ و۴۵ و۶۰ درجه را مشخص کند. ثابت بودن نسبت اضلاع در مثلث‌های متشابه قائم‌الزاویه را تشخیص می‌دهد.	•	•	•				در مسائلی مانند تمرین ۱ صفحه ۳۴، می‌توان از تشابه و یا از نسبت‌های مثلثاتی برای حل استفاده کرد. هر دو روش صحیح است و نمره تعلق گیرد. طرح سؤال از فعالیت ۱ صفحه ۳۳ توصیه نمی‌شود، زیرا برای حل مسئله نیازمند سه نوع ابزار اندازه‌گیری است و در کل کتاب فقط این فعالیت، این ویژگی را دارد و دانش‌آموزان، ابزار لازم را در سر جلسه همراه ندارند و با وجود سادگی سؤال، نمره از دست می‌دهند. در سؤالات مربوط به محاسبه مساحت مثلث با استفاده از نسبت سینوس، توجه شود که محاسبه سینوس زاویه‌های منفرجه به کمک سینوس مکمل آن زاویه، موضوع کتاب دهم نیست و در صورت لزوم، مقدار سینوس زاویه منفرجه داده شود.
مثلثات	۲	دایره مثلثاتی	درک نسبت‌های مثلثاتی	از مفهوم دایره مثلثاتی و زاویه‌های مثبت و منفی در بازه ۳۶۰- تا ۳۶۰ درجه به درستی در حل مسائل ریاضی مرتبط استفاده می‌کند. می‌تواند نسبت‌های مثلثاتی زاویه‌های منفرجه را به کمک دایره مثلثاتی محاسبه کند. می‌تواند سایر نسبت‌های مثلثاتی یک زاویه را با داشتن اندازه سینوس یا کسینوس آن زاویه مشخص کند. می‌تواند به درستی از مفهوم دایره مثلثاتی در تعیین محل یک زاویه مشخص در نواحی چهارگانه استفاده کند. رابطه بین شیب خط و تانژانت زاویه را درک می‌کند و می‌تواند از این رابطه در تعیین تانژانت یا شیب خط استفاده کند.	•	•	•				در مسائل، مقدار نسبت‌های مثلثاتی زوایای غیرخاص حتما داده شود. در سؤالاتی مشابه تمرین ۲ صفحه ۴۱ کتاب، هم به پاسخ با روش حل این درس و هم با روش استفاده از اتحادهای مثلثاتی (موضوع درس سوم) نمره تعلق گیرد.

محتوا			اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی					توضیحات
فصل	درس	عنوان درس			دانش	فهمیدن	به کار بستن	تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
مثلثات	۳	روابط بین نسبت‌های مثلثاتی	درک محاسبه نسبت‌های مثلثاتی یک زاویه مانند α	به کمک درک روابط بین نسبت‌های مثلثاتی می‌تواند نسبت‌های مثلثاتی یک زاویه مانند α را در صورت داشتن یکی از نسبت‌های مثلثاتی، به دست آورد. می‌تواند به درستی از روابط بین نسبت‌های مثلثاتی در تعیین درستی یا نادرستی یک رابطه مثلثاتی استفاده کند.	•	•	•				در طرح سؤال روابط بین نسبت‌های مثلثاتی بهتر است از اتحاد مثلثاتی استفاده شود. برای طرح سؤال از مبحث اثبات درستی اتحادهای مثلثاتی، از نمونه‌های کتاب استفاده شود.

بارم خرداد فصل ۳: ۲ نمره

محتوا			اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی					توضیحات
فصل	درس	عنوان درس			دانش	فهمیدن	به کار بستن	تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
توان‌های گویا و عبارت‌های جبری	۱	ریشه و توان	درک رابطه بین توان و ریشه‌های مختلف یک عدد	ارتباط بین مفهوم توان و ریشه‌های مختلف یک عدد را درک کرده و می‌تواند از این درک در حل مسائل ریاضی مرتبط استفاده کند.	•	•					بهتر است از طرح سؤالاتی با موضوع محاسبه مقدار تقریبی رادیکال‌ها (مانند تمرین ۲ صفحه ۵۲) کتاب خودداری و به مفاهیم اصلی درس در طرح سؤال پرداخته شود.
	۲	ریشه n ام	درک رابطه بین ریشه a ام a و $\sqrt[n]{a}$	با تعمیم کلی مفهوم ریشه‌های یک عدد، می‌تواند رابطه بین ریشه a ام a و $\sqrt[n]{a}$ را درک کرده و از آن در حل مسائل ریاضی مرتبط استفاده کند.	•	•					
	۳	توان‌های گویا	حل عبارت‌های با توان گویا	می‌تواند به درستی عبارت‌های با توان گویا را حل کند.	•	•	•				به تعریف توان گویا که پایه نمی تواند منفی باشد، توجه شود.
	۴	عبارت‌های جبری	درک اتحادها و تجزیه عبارت‌های جبری به کمک اتحادها	می‌تواند مسائل ریاضی مرتبط با مفهوم اتحاد و تجزیه عبارت‌های جبری را به درستی حل کند. می‌تواند به درستی کسرهای داده شده را گویا کند.	•	•	•				در مثال ۱ صفحه ۶۳ کتاب، تجزیه عبارت با روش‌های غیرکتاب نیز نمره تعلق گیرد. گویا کردن کسرهای با مخرج رادیکالی فقط با فرجه ۲ و ۳ موردنظر است.

بارم خرداد فصل ۴: ۴ نمره

محتوا			اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی					توضیحات
فصل	درس	عنوان درس			دانش	فهمیدن	به کار بستن	تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
معادله‌ها و نامعادله‌ها	۱	معادله درجه دوم و روش‌های مختلف حل آن	درک حل معادلات درجه دوم	می‌تواند معادلات درجه دوم را از سایر معادلات متمایز کند. می‌تواند به درستی معادلات درجه دوم داده شده را به کمک تجزیه و با استفاده از اتحادهای مزدوج و جمله مشترک حل کند. ویژگی حاصل‌ضرب صفر را درک می‌کند و از این درک در مواقع لزوم به درستی استفاده می‌کند. می‌تواند ریشه‌های مختلف اعداد را به درستی محاسبه کند. می‌تواند در صورت امکان یک عبارت داده شده را تبدیل به مجموع یک عبارت مربع کامل و یک عبارت دیگر کند. می‌تواند هر معادله درجه دوم دلخواه را با استفاده از فرمول کلی حل معادلات درجه دوم حل کند. می‌تواند حالت‌های مختلف جواب‌های یک معادله درجه دوم را بر حسب علامت Δ تشخیص دهد. می‌تواند به درستی از معادله درجه دوم درحل مسائل کاربردی استفاده کند.	•	•	•				در حل معادله با استفاده از روش کلی، اگر به فرمول نمره تعلق می‌گیرد، در سؤال قید شود. در مواردی که وجود و یا تعداد جواب‌های معادله درجه دوم مورد سؤال است، برای جلوگیری از ابهام، حتما عبارت‌های «جواب‌های حقیقی» و یا «جواب‌های متمایز» استفاده شوند.
	۲	سهمی	درک سهمی و اجزاء و ویژگی‌های آن	می‌تواند شکل کلی سهمی را با استفاده از ضریب a و قبل از رسم کردن آن تشخیص دهد. می‌تواند یک سهمی را به درستی رسم کند. می‌تواند مختصات رأس سهمی را قبل از رسم آن مشخص کند. می‌تواند معادله محور تقارن یک سهمی را قبل از رسم آن به دست آورد و سپس آن را رسم کند. رأس سهمی را به عنوان نقطه ماکزیمم یا مینیمم درک می‌کند و از این درک در حل مسائل مرتبط به درستی استفاده می‌کند.	•	•	•				در محاسبه مختصات رأس سهمی، به هر دو روش استفاده از فرمول و نیز روش مربع کامل نمره تعلق گیرد.

محتوا			اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی					توضیحات
فصل	درس	عنوان درس			دانش	فهمیدن	به کار بستن	تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
	۳	تعیین علامت	تعیین علامت چندجمله‌ای‌های درجه اول و دوم	می‌تواند علامت چندجمله‌ایهای درجه اول و دوم و بازههای آنها را به درستی تعیین کند. می‌تواند علامت عبارت‌های جبری شامل چندجمله‌ای‌های درجه اول و دوم را مشخص کند و مجموعه جواب آنها را به دست آورد. می‌تواند نامعادله با عبارات جبری درجه ۲ را به دو روش هندسی و جدول تعیین علامت حل کند و مجموعه جواب آن را به صورت بازه و بر روی محور اعداد حقیقی مشخص کند. می‌تواند نامعادله دوگانه را با استفاده از عبارت خواص جمع و ضرب حل کند و مجموعه جواب آن را به صورت بازه و بر روی محور اعداد حقیقی مشخص نماید. به کمک مفهوم نامعادله قدرمطلقی (درجه اول) به صورت هندسی می‌تواند مجموعه جواب نامعادلات قدرمطلقی (درجه اول) را با استفاده از خواص جبری به‌دست آورد. می‌تواند مسائل کاربردی مرتبط با تعیین علامت چندجمله‌ای‌های درجه دوم را به درستی حل کند.	•	•	•				اگر علاوه بر تعیین علامت و مشخص نمودن مجموعه جواب نامعادله روی جدول، به نوشتن مجموعه جواب به شکل بازه نیز نمره تعلق می‌گیرد، در صورت سؤال قید شود که مجموعه جواب را به صورت بازه (یا اجتماع بازه‌ها) بنویسید. فقط حل نامعادلات قدرمطلقی شامل چندجمله‌ای درجه اول مدنظر است. برای نوشتن یک نامعادله قدرمطلقی که مجموعه جواب آن داده شده است، به حل با استفاده از فرمول نمره تعلق گیرد.

بارم خرداد فصل ۵: ۴ نمره

محتوا			اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی						توضیحات
فصل	درس	عنوان درس			دانش	فهمیدن	به کار بستن	تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
تابع	۱	مفهوم تابع و بازنمایی‌های آن	آشنایی با تابع و انواع بازنمایی‌های آن	مفهوم تابع را درک کرده و می‌تواند آن را با بازنمایی‌های مختلف نمایش دهد. می‌تواند بازنمایی‌های مختلف تابع را به یکدیگر تبدیل کند.	•	•	•				
	۲	دامنه و برد توابع	آشنایی با توابع خطی	می‌تواند در تابع داده شده، دامنه و برد تابع را مشخص کند. می‌تواند توابع خطی را با بازنمایی‌های مختلف نمایش دهد.	•	•	•	•			سطح مسائل در حد نمونه‌های مطرح شده در کتاب درسی باشد.
	۳	انواع تابع	آشنایی با توابع چندجمله‌ای، قدرمطلق و رسم نمودار توابع به کمک انتقال	می‌تواند بین توابع چندجمله‌ای و چندجمله‌ای‌هایی که تابع نیستند، تمایز قائل شود. می‌تواند نمودار تابع قدر مطلق را زسم کند. نمودار توابع را می‌تواند به کمک انتقال رسم کند.	•	•	•				سطح مسائل از آنچه که در تمرین‌های کتاب مطرح شده است فراتر نرود.

بارم خرداد فصل ۶: ۳ نمره

محتوا			اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی						توضیحات
فصل	درس	عنوان درس			دانش	فهمیدن	به کار بستن	تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
شمارش، بدون شمردن	۱	شمارش	درک اصل جمع و ضرب	می‌تواند به درستی از اصل ضرب یا جمع در مسائل استفاده کند.	•	•	•				طراح سطح سختی سؤال‌ها را کنترل نماید و مسائلی طرح کند که دانش‌آموزان برای حل آن با چالشی مواجه شوند که با توجه به مفاهیم آموزش داده شده و با کمی تفکر قابل حل باشند و حل آنها برای دانش‌آموزان غیر قابل دسترس نباشد.
	۲	جایگشت	درک مفهوم جایگشت	مفهوم جایگشت را به کمک اصل ضرب درک کرده و می‌تواند به درستی مسائل مرتبط با جایگشت را حل کند. می‌تواند به درستی فاکتوریل مقدارهای مختلف را محاسبه کند. به درستی می‌تواند از مفهوم جایگشت r شیء از n شیء در حل مسائل مرتبط استفاده کند.	•	•	•	•			سطح مسائل در حد نمونه‌های کتاب درسی باشد. اگر به محاسبه جواب آخر فاکتوریل‌ها و تبدیل‌ها نمره تعلق می‌گیرد، در سؤال قید شود که جواب آخر محاسبه شود.
	۳	ترکیب	درک مفهوم ترکیب	به درستی می‌تواند از مفهوم ترکیب در حل مسائل مرتبط استفاده کند.	•	•	•				سطح مسائل در حد نمونه‌های کتاب درسی باشد. اگر به محاسبه جواب آخر ترکیب‌ها نمره تعلق می‌گیرد، در سؤال قید شود که جواب آخر محاسبه شود.

بارم خرداد فصل ۷: ۳ نمره

محتوا			اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی						توضیحات
فصل	درس	عنوان درس			دانش	فهمیدن	به کار بستن	تحلیل	نقد و ارزیابی	خلق و آفرینش	
آمار و احتمال	۱	احتمال یا اندازه‌گیری شانس	آشنایی با جبر پیشامدها	می‌تواند پیشامدهای تصادفی را در حالت‌های مختلف مشخص کند و تعداد اعضای آنها را به کمک مفاهیم مرتبط با ترکیبیات، تعیین کند. می‌تواند به درستی از جبر پیشامدها و اعمال روی پیشامدها در حل مسائل مرتبط استفاده کند. می‌تواند مسائل پیشرفته‌تر (نسبت به سال نهم) مرتبط با n(S) و n (A) را با استفاده از جایگشت، تبدیل و ترکیب حل کند.	•	•	•				سطح مسائل در حد نمونه‌های کتاب درسی باشد.
	۲	مقدمه‌ای بر علم آمار، جامعه و نمونه	آشنایی با علم آمار و مفاهیم مرتبط با آن از جمله جامعه و نمونه آماری	می‌تواند تفاوت‌های بین آمار و علم آمار را بیان کند. می‌تواند درک خود از مفهوم اعداد و ارقام در زندگی روزمره یک خانواده را بیان کند. می‌تواند تعبیر مناسبی از مفهوم جامعه و نمونه و مفاهیم کلیدی در علم آمار را ارائه کند.	•	•					از فرمول شاخص توده بدن سؤال طرح نشود، چون در قسمت «برای مطالعه» آورده شده است، اگرچه در تمرین‌های درس سوم نیز به آن پرداخته شده است.
	۳	متغیر و انواع آن	آشنایی با انواع متغیرها	می‌تواند بین انواع متغیرها به درستی تفکیک قائل شود.	•	•					ترجیحاً متغیرهایی که بایستی نوع آنها تشخیص داده شوند، از نمونه‌های مطرح شده در کتاب انتخاب شوند و از مواردی مانند «نمره ریاضی نهم» (تمرین ۳، صفحه ۱۶۹) که اختلاف نظر راجع به نوع آن وجود دارد، سؤال طرح نشود.

بارم‌بندی ریاضی (۱) پایه دهم سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

عناوین فصل	بارم	خرداد، شهریور و دی ماه
فصل ۱	۶	۲
فصل ۲	۶	۲
فصل ۳	۶	۲
فصل ۴	۲ تا پایان صفحه ۷۷	۴
فصل ۵		۴
فصل ۶		۳
فصل ۷		۳

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

عملی راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۱۲

ریاضی و آمار (۱)

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف- محتوا و ارزشیابی کتاب درسی ریاضی و آمار (۱) پایه دهم علوم انسانی به تفکیک دروس، سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

بارم خرداد فصل ۱ (معادله درجه دوم): ۵ نمره

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	شناختی						ملاحظات
			به یاد آوردن	فهمیدن	بکاربستن	تحلیل	ارزیابی کردن	تولید کردن	
مسائل واقعی را به معادله درجه اول و یا درجه دوم مدل سازی کرده و معادله درجه اول را حل نماید	۱. معادله درجه اولی که به صورت توصیفی بیان شده، معادله آن را بنویسد و حل کند. ۲. بتواند معادلات و عبارت‌های ریاضی را با جمله توصیفی بیان کند و بنویسد.	**درس ۱: معادله و مسائل توصیفی**	*	*	*				۱- سؤال حل معادله، فقط حل معادله درجه اول طرح شود. ۲- مساله قالی باف که در تمرین کتاب آمده است برای دانش‌آموزان طرح نشود.
معادله‌های درجه دوم را به کمک روش‌های مطرح شده در کتاب حل نمایند و از معادله درجه دوم برای حل مسائل مربوطه استفاده کند.	۱. بتواند معادله درجه دوم را تشخیص دهد. ۲. بتواند معادله درجه ۲ که قابل تجزیه شدن است، تجزیه کند و حل کند. ۳. بتواند معادله درجه ۲ را با روش مربع کامل کردن، حل کند. ۴. بتواند معادله درجه دوم را به روش کلی حل کند ۵. تعداد ریشه و نوع ریشه‌های معادله درجه دوم را با محاسبه دلتا تشخیص دهد. ۶. با دانستن ریشه‌های معادله درجه دوم بتواند معادله درجه دوم تشکیل دهد. ۷. مفاهیم هزینه و سود وزیان را بداند و مسایل مربوط به آن را بتواند حل کند.	**درس ۲: حل معادله درجه ۲ و کاربردها**	*	*	*				۱- درصورتی که روش خاصی برای حل معادله درجه دوم مدنظر طراح است، درصورت سؤال قید شود یا اگر روش خاصی مدنظر نیست حتماً درصورت سؤال به روش دلخواه ذکر شود. ۲- صفحه ۳۲ کتاب سؤالات ستاره دار ۶و۷و۸ سؤال طرح نشود. ۳- سؤالات مسایل کاربردی که مساحت اشکال هندسی دارد و پیچیده است طرح نشود.
مفهوم معادلات شامل عبارت‌های گویا را درک کرده، مسائل طبیعی را که به صورت معادلات شامل عبارت‌های گویا هستند به درستی مدلسازی کند و با روش‌های مورد نظر حل نماید	۱. بتواند معادله گویا را تشخیص دهد و مشخص کند. ۲. بتواند معادله گویا را حل کند. ۳. بتواند جواب قابل قبول و غیرقابل قبول معادله را معلوم کند. ۴. بتواند معادلهٔ مسایل کاربردی را تشکیل دهد و آن را حل کند.	**درس۳: معادله‌های شامل عبارت‌های گویا**	*	*	*				۱- سؤالات طرح شده در سطح تمرین‌های کتاب طرح شود. ۲- مثال صفحه ۳۷ برای دانش‌آموز رشته انسانی سخت است و سؤال طرح نشود.

بارم خرداد فصل ۲ (تابع): ۶ نمره

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	شناختی						ملاحظات
			به یاد آوردن	فهمیدن	بکاربستن	تحلیل	ارزیابی کردن	تولید کردن	
مفهوم رابطه و تابع را درک کند و نمایش‌های مختلف تابع را بداند	۱.مفهوم تابع را درک کند و بتواند از بین روابط، رابطه تابع را معلوم کند. ۲. متغیر مستقل و وابسته را تشخیص دهد و معلوم کند. ۳.تعریف زوج مرتب را بداند. ۴. نمایش‌های مختلف تابع (توصیفی، جدولی و...) را بداند و تابع را بین آنها تشخیص دهد.	**درس۱: مفهوم تابع**	*	*	*				۱ـ سؤالات مشابه تمرین‌های کتاب درسی طرح شود
ضابطه جبری تابع را بداند و با داشتن ضابطه تابع دامنه و برد آن را به دست آورد و نمودار تابع خطی را رسم کند.	۱. تعریف ضابطه تابع را بداند. ۲.با دانستن رابطه بین دو متغیر، ضابطه جبری آن را بتواند بنویسد. ۳. باداشتن ضابطهٔ تابع بتواند مقادیر تابع را پیدا کند. ۴.دامنه وبرد تابعی که به صورت زوج مرتب هست، مشخص کند و بنویسد. ۵.با داشتن ضابطه و دامنه بتواند برد را پیدا کند. ۶. با داشتن ضابطه و برد، دامنه تابع را بدست آورد.	**درس۲: ضابطه جبری تابع**	*	*	*				۱ـ سؤالات طرح شده مشابه تمرین‌های کتاب باشد وخارج از آن سؤال طرح نشود
معادله تابع خطی را بداند و تابع خطی را رسم کند.	۱.تابع خطی را تشخیص دهد. ۲.بتواند تابع خطی را رسم کند. ۳.باداشتن دو نقطه از تابع خطی معادله آن را بنویسد.	**درس ۳: نمودار تابع خطی**	*	*	*				۱ـ سؤالات طرح شده مشابه تمرین‌های کتاب باشد وخارج از آن سؤال طرح نشود
نمودار توابع درجه دوم را رسم نماید و بتواند به کمک تابع، مسائل واقعی را مدلسازی و آنها را حل کند.	۱.تابع درجه دوم را تشخیص دهند. ۲. نمودار تابع درجه دوم را با داشتن ضابطه بتواند رسم کند. ۳.در حل مسائل کاربردی مرتبط تابع درجه دوم را تشکیل دهند. ۴. راس سهمی و محور تقارن وماکزیمم و می نیمم سهمی را با داشتن معادله پیدا کند.	**درس ۴: نمودار تابع درجه ۲**	*	*	*	*			ـ سؤالات فقط از کتاب طرح شود.

بارم خرداد فصل ۳ (کار با داده‌های آماری): ۵ نمره

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	شناختی						ملاحظات
			به یاد آوردن	فهمیدن	بکاربستن	تحلیل	ارزیابی کردن	تولید کردن	
مفهوم داده و واحد آماری رادرک کند و انواع روش‌های گردآوری داده‌ها را بداند و برای هر یک مثالی بیاورد. مفهوم متغیر و انواع آن را بداند.	۱. مفهوم داده و واحد آماری رادرک کند و مشخص کند. ۲.جامعه آماری را درک کنند و برای آن مصداق پیدا کنند. ۳. نمونه تصادفی را توصیف کنند و مثال‌هایی برای آن بیان کنند. ۴. انواع روش‌های گردآوری داده‌ها) مشاهده، پرسش‌نامه، مصاحبه، دادگان را درک کرده و برای هر یک مثالی بیاورند. ۵. درک دقیق ازپارامتر و آماره داشته باشد و تفاوت آنها را تشخیص دهد. ۶. مفهوم متغیر را درک کنند و تفاوت آن را با داده بیان کنند. ۷.انواع متغیرها رابشناسند وتفاوت آنها رادرک کند ونوع متغیر رابتواند دقیق مشخص کند. ۸. مفهوم و تعریف «آمار» را بداند.	**درس۱: گردآوری داده‌ها**	*	*					۱ـ سؤالات از متن وتمرین‌های کتاب طراحی شود. ۲ـ نوع متغیر «نمره» درکتاب نسبتی معرفی شده هست درصورتی که فاصله‌ای است سؤالی در این مورد مطرح نشود. ۳ـ درمشخص کردن روش‌های گردآوری داده‌ها سؤال نامفهوم نباشد
با تشخیص و محاسبه شاخص‌های مرکزی و پراکندگی در مسائل آماری مرتبط این مسائل را حل کند	۱. میانگین داده‌ها را بتواند محاسبه کند. ۲.تعریف داده دور افتاده را بداند و بتواند درصورت وجود تشخیص دهد. ۳.میانه داده‌ها را بتواند پیدا کند. ۴.تعریفی از میانه و میانگین بتواند بنویسد. ۵. تأثیر داده دور افتاده درمیانگین و میانه بداند و شاخص مناسب را بتواند مشخص کند. ۶.واریانس و انحراف معیار داده‌ها را بتواند محاسبه کند. ۷.مفهوم مقدار (دوبرابر، یک برابر،سه برابر) انحراف معیارازمیانگین را بداند و بتواند آنها را بدست آورد. ۸.دامنه تغییرات را بتواند محاسبه کند. ۹. معیارهای پراکندگی و مرکزی را بداند و نام ببرد.	**درس۲: معیارهای گرایش به مرکز** **درس۳: معیارهای پراکندگی**	*	*	*				۱ـ سؤالات از تمرین‌های کتاب طراحی شود. ۲ـ برای محاسبه واریانس و انحراف معیار روش جدولی و فرمول هر دو درکلید مورد قبول باشد ۳ـ برای محاسبه میانگین و واریانس وانحراف معیار داده‌ها طوری انتخاب شوند که دانش‌آموز در محاسبه دچار چالش نشود. ۴ شاخص مد در کتاب آورده نشده وسؤال طرح نشود

بارم خرداد فصل ۴ (نمایش داده‌ها): ۴ نمره

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	شناختی						ملاحظات
			به یاد آوردن	فهمیدن	بکاربستن	تحلیل	ارزیابی کردن	تولید کردن	
انواع نمودارهای یک متغیره را بشناسد و در مسائل مرتبط به کار ببرد.	۱.نمودار میله‌ای و دایره‌ای را بتواند رسم کند. ۲. نمودار میله‌ای و دایره‌ای را بتواند تفسیر کند. ۳. نمودار مناسب داده‌ها را تشخیص دهد. ۴. نمودار نقطه‌ای را بتواند رسم کند و تفسیر کند. ۵.نمودار جعبه‌ای را بتواند رسم کند و تفسیر کند. ۶. تعریف چارک اول و سوم را بداند و بتواند مشخص کند و بنویسد.	**درس۱: نمودارهای یک متغیره**	*	*	*	*			ـ سؤالات در حدکتاب باشد و عددهایی برای رسم نمودارداده شود که دانش‌آموز دچار چالش نشود
با نمودار حبابی و راداری آشنا شود و بتواند تفسیر کند و به کار ببرد.	۱.روش رسم نمودار حبابی را بداند و بتواند رسم کند. ۲.طریقه رسم نمودار راداری را بداند و بتواند رسم کند. ۳. کاربرد رسم نمودار حبابی و راداری را تشخیص دهد.	**درس۲: نمودارهای چند متغیره**	*	*	*	*			ـ سؤالات در حدکتاب باشد و عددهایی برای رسم نمودارداده شود که دانش‌آموز دچار چالش نشود

بارم‌بندی ریاضی و آمار (۱) پایه دهم سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

پایان نوبت اول		پایان نوبت دوم
عناوین فصل	بارم	خرداد، شهریور و دی ماه
فصل ۱	۱۰	۵
فصل ۲	۱۰ تا پایان صفحه ۶۲	۶
فصل ۳		۵
فصل ۴		۴

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۱۴

فیزیک (۱)

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی فیزیک (۱)

پرسش‌های اساسی:

» نقش فیزیک و اندازه‌گیری در زندگی چیست و چرا از مدل‌سازی برای بررسی پدیده‌های فیزیکی استفاده می‌کنیم ؟
» تفاوت کمیت‌های فیزیکی در چیست و ویژگی یکاهای اندازه‌گیری و کمیت‌های اصلی و فرعی کدام‌اند؟
» تبدیل یکاها به یکدیگر چگونه انجام می‌شود؟
» چه پدیده‌هایی را می‌توان برحسب نیروهای بین مولکولی توضیح داد؟
» علت وجود فشار و نیروی شناوری چیست وعوامل مؤثر بر فشار شاره‌ها کدام‌اند؟
» چه رابطه‌ای بین فشار، تندی و سطح مقطع یک لوله افقی محتوی شاره در حال حرکت وجود دارد؟
» قانون پایستگی انرژی چیست، چه رابطه‌ای بین کار و انرژی جنبشی و انرژی پتانسیل وجود دارد؟
» چگونه می‌توان بازده یک سامانه یا دستگاهی را محاسبه و با بازده دستگاه‌های دیگر مقایسه کرد؟
» دماسنجی بر چه اساسی انجام می‌شود و بین کمیت‌های فیزیکی مانند حجم، چگالی و ... با تغییر دما چه رابطه‌ای وجود دارد؟
» در تماس چند جسم با یکدیگر، چگونه می‌توان دمای تعادل را محاسبه کرد؟
» انتقال انرژی به صورت گرما به چه روش‌هایی صورت می‌گیرد؟

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی							بارم بندی
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن	تحلیل	ارزیابی	آفرینش	
آشنایی با فیزیک به عنوان یک علم تجربی و اهمیت اندازه گیری در آن و توصیف پدیده‌های فیزیکی توسط کمیت‌ها	توضیح دهند، مدل‌ها و نظریه‌های فیزیکی در طول زمان همواره معتبر نیستند.	فصل اول فیزیک و اندازه‌گیری	*			*	*					محتوای نظری ۳ نمره و فعالیت و آزمایش ۰٫۵ نمره
	مدل‌سازی در فیزیک را توضیح دهند و عوامل کمتر تأثیرگذار روی مسئله را نادیده بگیرند و برخی پدیده‌ها و مسائل ساده را مدل‌سازی کنند.		*		*	-	*	*	*			
	اهمیت اندازه‌گیری در فیزیک را بیان کنند.		*	*	*	-	*	*				
	کمیت‌های فیزیکی را به دو دسته نرده ای و برداری تقسیم‌بندی کنند و کمیت‌های نرده‌ای و برداری را تشخیص دهند.		*			-	*	*				
	ویژگی‌های یکاهای اندازه‌گیری را بیان کنند و کمیت‌های اصلی و یکاهای اصلی دستگاه بین‌المللی را از یکای فرعی تشخیص دهند.		*			*	*	*				
	یکاهای فرعی را بر حسب یکاهای اصلی بر اساس نمادها بنویسند.		*	*		*	*	*				
	در مورد یکاهای اصلی طول، جرم و زمان توضیح دهند.		*			*						
	تبدیل یکاها به روش زنجیره‌ای یا روش‌های دیگر را انجام دهند و در استفاده از روابط، سازگاری یکاها را در نظر بگیرند.		*		*	-	-	*				
	تبدیل پیشوند یکاها را به درستی انجام دهند و نتیجه اندازه‌گیری‌ها و مقدار کمیت‌ها را به صورت نمادگذاری علمی ارائه دهند.		*		*	-	-	*				
	عوامل مؤثر بر افزایش دقت اندازه‌گیری را شرح دهند و نتیجه یک اندازه‌گیری را بر حسب دقت وسیله اندازه‌گیری و یکای مناسب بیان کنند.		*	*		-	*	*				
	آزمایش‌هایی را طراحی کنند که به کمک آنها بتوان اندازه‌گیری برخی از کمیت‌ها را انجام داد (مانند حجم یک قطره آب یا ضخامت یک سیم نازک یا چگالی یک جسم که شکل هندسی مشخصی ندارد و ...).			*	*	-	*	*	*			
	بر اساس رابطه چگالی یکی از سه کمیت مجهول؛ جرم، حجم و یا چگالی را محاسبه کنند.			*	*	-	*	*				
	از روی نمودار جرم بر حسب حجم، چگالی جسم‌ها را بتوانند مقایسه و به‌دست آورند.			*	*	-	*	*	*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی							بارم بندی
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن	تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
آشنایی با برخی از ویژگی‌های فیزیکی حالت‌های مختلف مواد، نیروهای بین مولکولی، فشار در شاره‌های ساکن و در حال حرکت به همراه برخی از کاربردهای آنها	ویژگی‌های مواد را در حالت‌های مختلف ماده بیان کرده و باهم مقایسه کنند.	فصل دوم ویژگی‌های فیزیکی مواد		*	*		*	*	*			محتوای نظری ۳/۷۵ نمره و فعالیت و آزمایش ۱/۲۵ نمره
	علت پدیده پخش در شاره‌ها را توضیح دهند.		*	*		*	*	*				
	برخی از ویژگی‌های فیزیکی مواد مانند؛ تراکم‌ناپذیری در مایعات، هم‌چسبی، دگرچسبی، کشش سطحی، ترشوندگی، اثر مویینگی را بر حسب نیروی بین مولکولی و خواص این نیروها توضیح دهند.		*	*		*	*	*	*			
	آزمایش‌هایی برای دیدن کشش سطحی، نیروی دگرچسبی، اثر مویینگی و ترشوندگی طراحی کنند.			*	*	-	*	-	*	-	*	
	علت وجود فشار در شاره ساکن را توضیح دهند، رابطه فشار در یک عمق مشخص از شاره را به دست آورند و عوامل مؤثر در فشار شاره‌ها را بیان کنند.			*	*	-	*	*	*			
	پرسش‌های کمی (مسئله) مربوط به فشار و نیرو در یک شاره را بر حسب یکاهای خواسته شده محاسبه کنند.			*	*	-	*	*				
	تغییر فشار هوا را بر حسب ارتفاع، رسم و تحلیل کنند.			*		*	*	*	*			
	چگونگی عملکرد فشارسنج‌های بارومتر و مانومتر را بیان کنند.		*	*		-	*	*				
	فشار پیمانه‌ای و فشار در یک عمق در شاره‌ها را بر حسب یکاهای خواسته شده محاسبه کنند.			*	*	-	*	*				
	علت به وجود آمدن نیروی شناوری را بیان و با مقایسه این نیرو و وزن جسم، وضعیت یک جسم در یک شاره را تحلیل کنند.		*	*		-	*	*	*			
	رفتار شاره‌های در حال حرکت را بر اساس اصل برنولی و معادله پیوستگی تحلیل کنند و کمیت‌های مرتبط خواسته شده را محاسبه کنند.			*	*	*	*	*	*			
	به کمک اصل برنولی برخی از پدیده‌ها و فناوری‌های مرتبط را بیان و تحلیل کنند.			*		-	*	*	*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی								بارم بندی
			آفرینش	ارزیابی	تحلیل	به‌کاربستن	فهمیدن	یادآوردن	روندی	مفهومی	اولیه	
آشنایی با مفاهیم و کمیت‌های کار، انرژی و توان و به‌کارگیری آن‌ها در پدیده‌های طبیعی و فناوری	انرژی جنبشی اجسام متحرک را محاسبه و مقایسه کنند.	فصل سوم کار، انرژی و توان			*	*	-		*	*	*	محتوای نظری ۱۴/۵ نمره و فعالیت و آزمایش ۱۰/۵ نمره
	کار نیروهای ثابت وارد بر یک جسم و کار کل را محاسبه کنند.					*	*	-	*	*		
	با استفاده از قضیه کار- انرژی جنبشی، کمیت‌های خواسته شده را در مثال‌های واقعی و همچنین مسائل گوناگون محاسبه، مقایسه و تحلیل کنند.				*	*	*	-	*	*		
	مثال‌هایی از انواع انرژی پتانسیل را در شرایط گوناگون توصیف کنند.					*	*	*		*		
	رابطه بین کار نیروی وزن و تغییر انرژی پتانسیل گرانشی را به دست آورد و با استفاده از آن پرسش‌های کمی را محاسبه و تحلیل کند.					*	*	*	*	*		
	نشان دهند در غیاب نیروهای اتلافی، وقتی به یک جسم در حال سقوط یا جسمی که پرتاب شده است فقط نیروی گرانشی وارد شود، انرژی مکانیکی آن پایسته می‌ماند.					*	*	*		*		
	به کمک اصل پایستگی انرژی مکانیکی، کمیت‌های تندی یا ارتفاع جسم را در مثال‌های گوناگون محاسبه و تحلیل کنند.				*	*	*	*	*	*		
	به کمک مفهوم انرژی درونی و بر اساس قانون پایستگی انرژی، تبدیل انرژی‌ها در مثال‌های واقعی متفاوت را بیان و تحلیل کنند.				*	*	*	*		*		
	در مثال‌هایی که نیروهای اتلافی اصطکاک و مقاومت هوا حضور دارند، با استفاده از قانون پایستگی انرژی یا قضیه کار و انرژی جنبشی، کمیت‌های خواسته شده را محاسبه و تحلیل کنند.				*	*	*	-	*	*		
	توان متوسط وسایلی مانند موتورها را با استفاده از روابط این فصل، بر حسب یکاهای خواسته شده محاسبه کنند.					*	*	-	*	*	*	
	مفهوم بازده را بیان و آن را برای دستگاه‌های مختلف مانند پمپ یا تلمبه محاسبه و تحلیل کنند.				*	*	*	*	*	*		

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی								بارم بندی
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن	تحلیل	ارزیابی	آفرینن	
تعمیق و گسترش مفاهیم مرتبط با دما و گرما و روابط آنها، و به کارگیری این روابط در تحلیل پدیده‌های پیرامون و فناوری‌ها	دما و دماسنجی را توضیح دهند و کمیت دماسنجی را در دماسنج‌ها مشخص کنند.	فصل چهارم دما و گرما		*	*			*	*			محتوای نظری ۴/۷۵ نمره و فعالیت و آزمایش ۷۵/ نمره
	با استفاده از روابط بین مقیاس‌ها، دما را بر حسب یکاهای مختلف محاسبه کنند.			*	*	-	*	*				
	عملکرد دماسنج ترموکوپل و کاربرد آن را ارائه دهند.				*	*	*	*				
	انبساط گرمایی را بر اساس دیدگاه میکروسکوپی توضیح دهند و مثال‌هایی از کاربرد اثر تغییر دما بر حجم مواد را بیان کنند.			*		*	*	*	*			
	با به‌کارگیری روابط مربوط به انبساط گرمایی مواد، میزان تغییر طول، مساحت، حجم یا چگالی مواد را محاسبه و تحلیل کنند.			*	*	-	*	*	*			
	آزمایشی برای اندازه‌گیری ضریب انبساط حجمی مایعی غیر از آب، طراحی کنند.			*	*	-	*	*	*	*	*	
	نحوه عملکرد دماسنج نواری دوفلزه و دماپا را توضیح دهند.			*		*	*	*	*			
	نمودارهای تغییر حجم و چگالی آب بر حسب دما را رسم و آنها را تحلیل و کاربرد انبساط غیرعادی آب در طبیعت را بیان کنند.			*		*	*	*	*			
	مفهوم گرما را تعریف کنند و به تعادل گرمایی رسیدن دو جسم سرد و گرم را از دیدگاه میکروسکوپی توضیح دهند.			*		*	*					
	به کمک مفاهیم ظرفیت گرمایی و گرمای ویژه، مقدار گرمای لازم برای تغییر دمای یک ماده را محاسبه و مقایسه کنند.			*	*	*	*	*	*			
	توضیح دهند که گرمای ویژه بالای آب چه کاربردی در طبیعت و فناوری دارد.			*		*	*	*	*			
	با استفاده از پایستگی انرژی در فرایند مبادله گرما بین چند جسم، دمای تعادل را محاسبه کنند.			*	*	-	-	*	*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی								بارم بندی
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن	تحلیل	ارزیابی	آفرینش	
	به کمک گرماسنج و گرماسنجی، گرمای ویژه یک جسم را تعیین کنند.				*	-	*	*	*	*		
	تغییر حالت‌های مختلف ماده را با مثال بیان و گرفتن یا از دست دادن گرما در آنها را تعیین کنند.		*	*		*	*	*				
	فرایندهای ذوب، انجماد، تبخیر و میعان را توضیح دهند و عوامل مؤثر بر نقطه ذوب و نقطه جوش را بیان کنند.		*	*		*	*	*				
	به کمک مفهوم گرمای نهان ذوب، مقدار گرمای لازم برای تغییر حالت ماده از جامد به مایع و بالعکس را محاسبه و مقایسه کنند.			*	*	*	*	*	*			
	به کمک مفهوم گرمای نهان تبخیر، مقدار گرمای لازم برای تغییر حالت ماده از مایع به بخار و بالعکس را محاسبه و مقایسه کنند.			*	*	-	*	*	*			
	آزمایشی برای اندازه‌گیری گرمای نهان ذوب و تبخیر، طراحی کنند.				*	-	*	-	*	*	*	
	فرایند تبخیر سطحی و عوامل مؤثر بر سرعت آن را توضیح دهند و مقدار گرمای لازم برای انجام تبخیر در هر دمایی را محاسبه کنند.			*	*	*	*	*				
	انتقال گرما به سه روش رسانایی، همرفت و تابش را توضیح دهند و کاربردهای هر روش را در طبیعت و فناوری‌ها بیان کنند.		*	*		*	*	*				
	آزمایشی برای نشان دادن پدیده همرفت، طراحی کنند.		*	*		-	*	*				

ملاحظات:

۱ـ لازم است حدود ۲۰ درصد نمره هر آزمون (۴ نمره) به ارزشیابی از بخش‌های مربوط به فعالیت‌ها و آزمایش‌های کتاب درسی و همچنین طراحی آزمایش اختصاص داده شود.
۲ـ نمره هر فصل حداکثر می‌تواند تا ۰/۵ نمره نسبت به جدول تغییر کند.
۳ـ از مطالب مربوط به: خوب است بدانید، زندگینامه دانشمندان و تاریخ علم، نتایج فعالیت‌های تحقیقی، واژه‌نامه، مواردی که در پاورقی برخی از صفحه‌های کتاب اشاره شده است، رمزینه‌های سریع پاسخ و پیوست‌ها، نباید پرسش یا مسئله‌ای در آزمون‌ها طراحی شود.
۴ـ در هر آزمون ثابت‌های فیزیکی مورد نیاز داده شود.
۵ـ نوشتن یکاها در پاسخ نهایی الزامی است.
۶ـ رعایت همه محدودیت‌های اعلام شده در مورد حد محتواها و مفاهیم در کتاب درسی، در ارزشیابی و طراحی سؤالات، الزامی است.
۷ـ در ارزیابی‌های مستمر و پایانی، انتظارات عملکردی مورد توجه قرار گیرد. فهرستی از این انتظارات و سهم آنها را در زیر می‌بینید.
ـ طراحی آزمایش: ۱ تا ۳ نمره
ـ تجزیه و تحلیل داده‌ها، رسم نمودار، نتیجه‌گیری از داده‌ها، پیش‌بینی و ...: ۲ تا ۴ نمره
ـ پاسخ به پرسش‌های مفهومی (کاربرد، استدلال و قضاوت): ۴ تا ۷ نمره
ـ توانایی حل پرسش‌های محاسباتی: ۷ تا ۱۰ نمره
ـ حل مسائل در شرایط جدید (کاربرد و استدلال): ۱ تا ۳ نمره
۸ـ لازم به یادآوری است، نمونه انواع پرسش‌ها در سطوح مختلف یادگیری (یادآوردن، فهمیدن، به‌کار بستن، تحلیل، ارزیابی و آفریدن) در کتاب درسی هر پایه موجود است.

بارم‌بندی و محدوده محتوایی پیشنهادی نوبت اول درس فیزیک (۱) رشته علوم تجربی

فصل اول: ۵ نمره محتوای نظری و ۱/۵ نمره فعالیت و آزمایش، جمعاً ۶/۵ نمره
فصل دوم: ۸ نمره محتوای نظری و ۲/۵ نمره فعالیت و آزمایش، جمعاً ۱۰/۵ نمره
فصل سوم (تا ابتدای بخش ۳ـ۳ صفحه ۶۱): ۳ نمره محتوای نظری

بارم‌بندی نوبت دوم درس فیزیک (۱) رشته علوم تجربی (غیر امتحان نهایی)

فصل اول: ۲ فصل دوم: ۳/۵ فصل سوم: ۵/۵ فصل چهارم: ۹

توجه: کلیهٔ بندهای ملاحظات بالا، در مورد آزمون نوبت اول نیز رعایت شود.
در ارزشیابی‌های مستمر، برای اجرای آزمایش، ثبت داده‌ها، نتیجه‌گیری و ارائه، انجام تحقیق و جمع‌آوری اطلاعات، مشارکت و تعامل در فرایند آموزش مانند (بحث‌های گروهی، کنجکاوی‌های علمی و طرح پرسش‌های مفهومی) نمرهٔ مناسب درنظر گرفته شود (حداقل ۸ نمره)

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای عملی ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۱۶

زیست‌شناسی (۱)

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی زیست‌شناسی (۱)

پرسش اساسی

» زیست‌شناسی چیست و به چه پرسش‌هایی پاسخ می‌دهد؟
» سطوح سازمان یابی حیات چیست، جانداران چه ویژگی‌هایی دارند و از چه مولکول‌هایی ساخته شده‌اند؟
» چه راه‌هایی برای تبادل مواد در یاخته وجود دارد؟
» چه بافت‌هایی در انسان وجود دارد، کار و ویژگی‌هایی آنها چیست؟
» چه سازوکارهایی برای گوارش غذا و جذب مواد مغذی وجود دارد؟
» چه سازوکارهایی برای تنظیم گوارش وجود دارد؟
» چه ارتباطی بین گوارش و سلامت انسان وجود دارد؟
» چه سازوکارهایی برای تبادل گازی و تنظیم آن وجود دارد؟
» چه ارتباطی بین تنفس و سلامت انسان وجود دارد؟
» چه سازوکارهایی برای گردش مواد و تنظیم آن وجود دارد؟
» چه ارتباطی بین گردش مواد و سلامت انسان وجود دارد؟
» چه سازوکارهایی برای دفع مواد زائد و تنظیم اسمزی وجود دارد؟
» چه سازوکارهایی برای تنظیم دفع مواد زائد وجود دارد؟
» چه ارتباطی بین دفع مواد زائد و سلامت انسان وجود دارد؟
» یاخته‌ها و سامانه‌های بافتی در گیاهان چه هستند، چگونه سازمان می‌یابند و چه عملکردی دارند؟
» چه ساختارهایی باعث رشد نامحدود گیاهان می‌شوند؟
» چه سازش‌هایی امکان تحمل شرایط دشوار را برای گیاهان فراهم می‌کنند؟
» گیاهان به چه مواد مغذی نیاز دارند و آنها را چگونه تأمین می‌کنند؟
» چه سازوکارهایی برای انتقال مواد در گیاهاان وجود دارند؟
» چه همزیستی‌هایی به گیاهان در تأمین مواد مغذی کمک می‌کنند؟

هدف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی						عنوان فصل	بارم (نمره)
		دانشی			فرایندی				
		اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن		
آشنایی با ماهیت، محدوده و تنوع علم زیست‌شناسی و کاربرد آن شناخت سطوح سازمان‌یابی حیات شناخت یاخته و راه‌های تبادل مواد	براساس معیارهایی، پرسش‌هایی که با علم زیست‌شناسی (علوم‌تجربی) می‌توان به آنها پاسخ داد را از پرسش‌هایی که قابل پاسخ با این علم نیستند، تشخیص دهند.		*			*		فصل ۱: دنیای زنده	۳
	محدودیت‌هایی برای علم زیست‌شناسی ارائه دهند.		*			*			
	ویژگی‌های زیست‌شناسی نوین و مثال‌هایی از آن را فهرست کنند.	*			*				
	معیارهای اخلاق زیستی و اهمیت رعایت آن را در انجام فعالیت‌ها و پژوهش‌های زیستی تشخیص دهند.		*		*				
	مثال‌هایی از خدمات زیست‌شناسی نوین در پاسخ به نیازها را فهرست کنند.	*			*				
	ویژگی‌های حیات و سطوح سازمان‌یابی را فهرست کنند.	*			*				
	انواع مولکول‌های زیستی را فهرست کنند.	*			*				
	بخش‌های متفاوت یاخته و اندامک‌های یاخته‌ای را فهرست کنند.	*			*				
	ساختار و عملکرد بخش‌های متفاوت یاخته را مقایسه کنند.		*		-	*			
	با در اختیار داشتن اطلاعات مورد نیاز راه تبادل یاخته با محیط را پیش‌بینی کنند.		*		-	-	*		
	ساختار و عملکرد انواع بافت‌ها در انسان را فهرست کنند.	*			*				
	نوع بافت را بر اساس ویژگی‌ها و کار آن تشخیص دهند.	*			*				

هدف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی						عنوان فصل	بارم (نمره)
		دانشی			فرایندی				
		اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن		
شناخت سازوکارهای گوارش غذا و جذب مواد مغذی در انسان و چگونگی تنظیم گوارش	دلایلی برای وجود دستگاه گوارش ارائه دهند.		*		-	*		فصل ۲: گوارش و جذب مواد	۳/۵
	بخش‌های متفاوت دستگاه گوارش و عملکرد آنها را فهرست کنند.	*			*				
	عملکرد بخش‌های دستگاه گوارش را مقایسه کنند.		*		-	*			
	گوارش مکانیکی و شیمیایی را مقایسه کنند.		*		-	*			
	عملکرد شیره‌های گوارشی را مقایسه کنند.		*		-	*			
	محل گوارش و جذب را فهرست کنند.	*			*				
	مثال‌هایی از ارتباط بین سلامت و دستگاه گوارش و اهمیت داشتن تغذیه سالم ارائه دهند.		*				*		
آشنایی با سازوکارهای گوارش در برخی جانداران	گوارش و جذب کربوهیدرات‌ها، پروتئین‌ها و چربی‌ها را مقایسه کنند.		*		-	*			
	تنظیم عصبی و هورمونی گوارش را ارائه دهند.		*			*			
	تفاوت گوارش در جاندار تک‌یاخته‌ای و پریاخته‌ای را ارائه دهند.		*		-	*			
	نقش چینه‌دان و سنگ‌دان در پرنده‌ها را فهرست کنند.	*			*				
	مزیتی برای نشخوارکنندگی ارائه دهند.		*			*			
	نقش میکروب‌ها در نشخوارکنندگان را ارائه دهند.		*			*			

هدف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی						عنوان فصل	بارم (نمره)
		دانشی			فرایندی				
		اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن		
شناخت سازوکارهای مربوط به تبادلات گازی در انسان و تنظیم آن آشنایی با تبادلات گازی در برخی جانداران	دلایلی برای وجود دستگاه تنفس ارائه دهند.		*		-	*		فصل ۳: تبادلات گازی	۲/۵
	واکنش تنفس یاخته‌ای را ارائه دهند.		*		-	*			
	بخش‌های متفاوت دستگاه تنفس و عملکرد آنها را مقایسه کنند.		*			*			
	هوای دمی و بازدمی را مقایسه کنند.		*		-	*			
	سازوکارهایی برای حمل گازهای تنفسی در خون ارائه دهند.		*			*			
	حرکات قفسه سینه در دم و بازدم را ارائه دهند.		*			*			
	حجم‌های تنفسی را فهرست کنند.	*			*				
	ظرفیت تنفسی، حیاتی و تام را فهرست کنند.	*			*				
	اعمال غیر تنفسی دستگاه تنفس را فهرست کنند.	*			*				
	مراکز و عوامل مؤثردر تنظیم تنفس را ارائه دهند.		*			*			
	تنفس نایدیسی، آبششی، ششی و پوستی را مقایسه کنند.		*		-	*			
	مثال‌هایی از ارتباط بین سلامت و دستگاه تنفس ارائه دهند.		*			*			

هدف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی						عنوان فصل	بارم (نمره)
		دانشی			فرایندی				
		اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن		
شناخت سازوکارهای مربوط به گردش مواد در انسان و تنظیم آن آشنایی با تنوع گردش مواد در برخی جانداران	دلایلی برای وجود دستگاه گردش مواد ارائه دهند.		*		-	*		فصل ۴: گردش مواد در بدن	۳/۵
	بخش‌های کلی دستگاه گردش مواد در انسان را فهرست کنند.	*			*				
	ساختار کلی و عملکرد دهلیز و بطن را مقایسه کنند.		*			*			
	ارتباط صداهای قلب و وضعیت دریچه‌ها را فهرست کنند.	*			*				
	سه لایه اصلی دیواره قلب را فهرست کنند	*			*				
	اجزای شبکه‌هادی قلب و کار آنها را فهرست کنند	*			*				
	مراحل چرخه ضربان قلب را فهرست کنند	*			*				
	سه موج اصلی نوار قلب را فهرست کنند	*			*				
	ساختار و عملکرد سرخرگ و سیاهرگ را مقایسه کنند.		*			*			
	عوامل مؤثر در گردش خون سرخرگی را ارائه دهند.		*			*			
	عوامل مؤثر در جریان خون سیاهرگی را ارائه دهند.		*			*			
	ساختار سیاهرگ، سرخرگ و مریرگ را با توجه به عملکرد آنها ارائه دهند.		*		-	*			
	عوامل مؤثر در تبادل مواد در مویرگ‌ها را ارائه دهند.		*			*			
	اجزای دستگاه لنفی را فهرست کنند	*			*				
	مراکز و عمل مؤثر در تنظیم دستگاه گردش مواد را فهرست کنند	*			*				

هدف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی						عنوان فصل	بارم (نمره)
		دانشی			فرایندی				
		اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن		
	کار اجزای تشکیل دهنده خون را مقایسه کنند.		*				*		
	مزیتی برای هسته نداشتن و شکل گویچه‌های قرمز را ارائه دهند.		*			*			
	منشا خون و مواد لازم برای تشکیل آن را ارائه دهند.		*			*			
	ارتباط بین لنف و خون را ارائه دهند.		*			*			
	چگونگی تنظیم تولید گویچه‌های قرمز را ارائه دهند.		*			*			
	انواع یاخته خونی را مقایسه کنند.		*		-	*			
	با استفاده از تعداد یاخته‌های خونی، درباره وضعیت سلامت نظر دهند.	*			-	-	*		
	چگونگی تشکیل گرده‌ها را فهرست کنند.	*			*				
	سازوکار تشکیل لخته و اهمیت آن را ارائه دهند.		*			*			
	نوع گردش خون بسته یا باز را تعیین کنند.		*		-	-	*		
	گردش خون ساده و مضاعف را مقایسه کنند.		*		-	*			
	مثال‌هایی از ارتباط بین دستگاه گردش خون و سلامت در انسان را ارائه دهند.		*				*		

هدف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی						عنوان فصل	بارم (نمره)
		دانشی			فرایندی				
		اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن		
شناخت سازوکارهای مربوط به دفع مواد در انسان و تنظیم آن	دلایلی برای وجود دستگاه دفع مواد زائد ارائه دهند.		*		-	*		فصل ۵: تنظیم اسمزی و دفع مواد زائد	۲
	بخش‌های متفاوت دستگاه دفع مواد زائد را فهرست کنند.	*			*				
	عملکرد بخش‌های دستگاه دفع مواد زائد را مقایسه کنند.		*			*			
	ساختار درونی کلیه را تشخیص دهند.	*				*			
	بخش‌های متفاوت گردیزه و عملکرد آنها را ارائه دهند.		*			*			
	شبکه‌های مویرگی و گردش خون کلیوی را ارائه دهند.		*			*			
	چگونگی، مراحل و سازوکار تشکیل ادرار را ارائه دهند.		*			*			
آشنایی با دفع در برخی جانداران	مواد دفعی ادرار را تشخیص دهند.	*			*				
	سازوکار هورمونی برای تنظیم آب و میزان دفع آب از طریق ادرار را ارائه دهند.		*			*			
	در باره ارتباط بین سلامت و دستگاه دفع ادرار نظر دهند.		*				*		
	ساختارهایی در ارتباط با دفع مواد زائد در برخی جانداران را فهرست کنند.	*			*				
	تنظیم اسمزی در ماهیان آب شور و شیرین را مقایسه کنند.		*				*		

هدف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی						عنوان فصل	بارم (نمره)
		دانشی			فرایندی				
		اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن		
شناخت تنوع یاخته‌ها و سامانه‌های بافتی و عملکرد آنها در گیاهان	بخش‌های متفاوت یاخته گیاهی را فهرست کنند.	*			*			فصل ۶: از یاخته تا گیاه	۳
	کار بخش‌های متفاوت یاخته گیاهی را تشخیص دهند.		*			*			
	نمونه‌هایی از ترکیباتی گیاهی فهرست کنند.	*			*				
	مثال‌هایی از استفاده از ترکیبات گیاهی ارائه دهند.		*			*			
	ضرورت وجود تورژسانس در یاخته گیاهی را تشخیص دهند.		*		-	*			
شناخت سازش گیاهان با محیط	شرایط ایجاد تورژسانس و پلاسمولیز و نتایج آنها را مقایسه کنند.		*		-		*		
	یاخته گیاهی و جانوری را مقایسه کنند.		*		-	*			
	انواع یاخته‌های گیاهی را مقایسه کنند.		*		-	*			
	سامانه‌های بافتی در گیاهان را مقایسه کنند.		*		-	*			
	مریستم‌ها و عملکرد آنها را مقایسه کنند.		*		-	*			
	تک‌لپه و دولپه بودن گیاه را تعیین کنند.		*		-		*		
	سازوکارهای حفاظتی در گیاهان را پیش‌بینی کنند.		*		-		*		
	سازوکار سازش گیاهان با محیط را پیش‌بینی کنند.		*		-		*		

هدف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی						عنوان فصل	بارم (نمره)
		دانشی			فرایندی				
		اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن		
شناخت مواد مورد نیاز گیاهان	مواد مغذی مورد نیاز گیاهان را فهرست کنند.	*			*			فصل ۷: جذب و انتقال مواد در گیاهان	۲/۵
شناخت سازوکارهای جذب و انتقال مواد در گیاهان	نقش‌هایی برای مواد مغذی در گیاهان ارائه دهند.		*			*			
	اهمیت گیاه خاک را ارائه دهند.		*			*			
	پیشنهادهایی برای بهبود خاک ارائه دهند.		*			*			
آشنایی با نقش همزیستی گیاهان با جانداران دیگر در تأمین مواد مغذی	انواع کودها را مقایسه کنند.		*			*			
	نمونه‌هایی از عملکرد گیاهان در بهبود خاک ارائه دهند.		*			*			
	همزیستی گیاهان با جانداران دیگر و اهمیت آن را ارائه دهند.		*			*			
	نمونه‌هایی از همزیستی گیاهان با جانداران دیگر را ارائه دهند.		*			*			
	نقش میکروارگانیسم‌ها را در تامین نیتروژن مورد نیاز گیاهان ارائه دهند.		*			*			
	دلایلی برای شکارگری در گیاهان ارائه دهند.		*		-	*			
	دلایلی برای زندگی انگلی در گیاهان ارائه دهند.		*		-	*			
	جابه‌جایی مواد در مسیرهای کوتاه و سازوکارهای مربوط به آنها را ارائه دهند.		*		-	*			
	انتقال آب و مواد معدنی در مسیرهای بلند و سازوکارهای مربوط به آن را ارائه دهند.		*		-	*			
	جابه‌جایی مواد در مسیرهای کوتاه و انتقال مواد در مسیرهای بلند را مقایسه کنند.		*		-	*			
	باز یا بسته بودن روزنه‌های هوایی را در شرایط متفاوت تعیین کنند.		*		-	-	*		

هدف کلی	اهداف جزیی	سطوح شناختی						عنوان فصل	بارم (نمره)
		دانشی			فرایندی				
		اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	به‌کاربستن		
	ساختار و عملکرد روزنه آبی و هوایی را مقایسه کنند.		*		-	*			
	با اطلاعاتی که در اختیار دارند تعرق و تعریق را پیش‌بینی کنند.		*		-		*		
	شیره‌های گیاهی و مسیر حرکت آنها را مقایسه کنند.		*			*			
	با اطلاعاتی که در اختیار دارند محل منبع و مصرف را تعیین کنند.		*		-		*		

ملاحظات:

ارزشیابی از دانش‌آموزان در این درس به دو صورت مستمر و پایانی انجام می‌شود.

ارزشیابی مستمر براساس فعالیت‌های گروهی یا انفرادی دانش‌آموزان در کلاس یا خارج از کلاس و در طول سال تحصیلی انجام می‌شود. این ارزشیابی براساس مشاهدات معلم و تعامل بین معلم و دانش‌آموز در هنگام انجام هر فعالیت و براساس عملکرد دانش‌آموزان در انجام فعالیت‌ها، مانند ارائه گزارش، مشارکت در بحث‌های گروهی، پاسخ به پرسش‌های کتبی و شفاهی انجام می‌شود.

ارزشیابی پایانی به‌صورت آزمون کتبی انجام می‌شود. بارم‌بندی فصل‌ها مطابق جدول صفحه ۱۵۰ انجام می‌شود.

ـ ۱۰ تا ۱۵ درصد از آزمون به طراحی آزمایش، تجزیه و تحلیل داده‌ها و پیش‌بینی نتایج بر اساس داده‌ها و اطلاعاتی است که در پرسش ارائه شده و به سطح کاربست اختصاص دارد. ۲۰ تا ۳۰ درصد از نمره آزمون به پرسش‌هایی در سطح یادآوری و بقیه نمره به پرسش‌هایی در سطح مفهوم اختصاص دارد.

ـ طرح پرسش در سطح پایین‌تر فقط در صورتی مجاز است که در خانه مربوط به آن خط تیره (–) **نباشد**.

ـ فعل استفاده شده در اهداف جزیی، الزاما فعل مورد استفاده در پرسش امتحانی **نیست**. پرسش‌های امتحانی به شکل‌های متفاوت و با استفاده از افعال مربوط به هر سطح شناختی قابل طرح اند.

ـ محدوده محتوایی هر موضوع در کتاب درسی تعیین شده و رعایت آن الزامی است.

ـ طرح پرسش از **بیشتر بدانید، واژه شناسی، پاورقی‌ها، پیوست‌های آخرکتاب و رمزینه‌ها** در همه آزمون‌ها ممنوع است.

ـ تخصیص نمره به پاسخ، منطبق بر موضوع مورد پرسش است. مثال: در پاسخ به پرسش «پروتوپلاست چیست؟» به هر یک از دو پاسخ الف و ب، نمره کامل تعلق می‌گیرد و نیازی به بیان «یاختهٔ زنده» نیست.

الف: به مجموع هسته، سیتوپلاسم و غشا می‌گویند.

ب: چیزی/ بخشی است که دیوارهٔ یاخته آن را در برمی‌گیرد.

در صورتی به جزئیات، نمره اختصاص می‌یابد که در پرسش مورد تأکید باشد؛ مثلاً در پاسخ به پرسش «پروتوپلاست شامل چه بخش‌هایی است؟» فقط به پاسخی نمره تعلق می‌گیرد که دربردارنده عبارتی مشابه» به مجموع هسته، سیتوپلاسم و غشا می‌گویند» باشد. اگر می‌خواهیم بدانیم که آیا دانش‌آموز می‌داند پرتوپلاست برای چه نوع یاخته و یا با چه ویژگی‌هایی است، ضروری است تا پرسش به‌گونه‌ای دقیق باشد که محدوده پاسخ را مشخص کند.

ـ طرح پرسش‌هایی که پاسخ به آنها وابسته به حفظ کردن قیدها باشد، ممنوع است؛ مانند: بعضی، بیشتر، کمتر، گاهی، بسیاری.

ـ طرح پرسش از جزئیات شکل‌ها ممنوع است، مگر آنکه جزئیات در متن کتاب درسی تصریح شده باشند. مثال شکل ۱۵ فصل ۲ ، صرفا برای ارتباط کبد با دستگاه گوارش و درک این مفهوم است که خونِ سرشار از مواد مغذی از کبد عبور می‌کند. بنابراین طرح پرسشی مبنی بر جزئیات تشکیل سیاهرگ باب ممنوع است.

- طرح پرسش از شکل‌های مربوط به فعالیت‌های تشریح اندام‌ها ممنوع است.
- برای واژه‌هایی که برابرواژهٔ فارسی آنها در کتاب آمده است، هر دو واژه نوشته شوند؛ مانند راکیزه (میتوکندری)

نمره جداگانه‌ای برای فعالیت‌ها منظور نشده اما بدیهی است که بخشی از نمره هر فصل به فعالیت‌های آن فصل که قابلیت طرح پرسش دارند و پاسخ آنها در محدوده محتوای کتاب درسی است، اختصاص دارد.

بارم‌بندی زیست‌شناسی (۱) پایه سهم سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

زیست‌شناسی دهم - نوبت اول و دوم			نوبت دوم نهایی، شهریور و دی ماه
شماره فصل و عنوان	نوبت اول	نوبت دوم	نمره
۱- دنیای زنده	۵/۵	۱	۳
۲- گوارش و جذب مواد	۷	۲	۳/۵
۳- تبادلات گازی	۴/۵	۱	۲/۵
۴- گردش مواد در بدن، تا پایان گفتار ۱	۳	۱	۳/۵
۴- گردش مواد در بدن، گفتار ۲، ۳ و ۴	-	۴	
۵- تنظیم اسمزی و دفع مواد زائد	-	۳	۲
۶- از یاخته تا گیاه	-	۴/۵	۳
۷- جذب و انتقال مواد در گیاهان	-	۳/۵	۲/۵
جمع	۲۰	۲۰	۲۰

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۱۸

جغرافیای ایران

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی جغرافیای ایران

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی						بارم (نمره)	
			دانشی			فرایندی				
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوری	فهمیدن	کاربستن	نوبت اول	نوبت دوم
آشنایی دانش‌آموزان با مفهوم علم جغرافیا و درک رابطه متقابل انسان و محیط پیرامون	مفهوم «علم جغرافیا» و نقش آن در زندگی انسان را بیان کند.	درس اول	*	*	*		*		۲	۱ نمره
	مفاهیم اساسی دانش جغرافیا با ارائه مثال بیان کند.			*			*			
	عملکرد متفاوت انسان در محیط طبیعی را با ذکر مثال شرح دهد.			*	*			*		
	مفهوم «محیط جغرافیایی» را تفسیر کند.		*	*			*			
	مفهوم دید ترکیبی در جغرافیا را تحلیل کند.	درس دوم		*	*		*		۲	۱ نمره
	دیدترکیبی را در حل مسایل محیط پیرامون با (ذکر مثال) به کار بندد.			*				*		
	سؤال‌های کلیدی در جغرافیا و اهمیت هر کدام را شرح دهد.			*				*		
	مراحل پژوهش در جغرافیا را فهرست کند.			*			*			
	هریک از گام‌های تحقیق و ترتیب آنها را در قالب مثال شرح داده و تحلیل کند.			*	*			*		
	مفهوم «تدوین فرضیه» و اهمیت فرضیه‌سازی در مسیر پژوهش را تحلیل کند.			*	*			*		
	انواع روش‌های جمع‌آوری اطلاعات (روش‌های میدانی و روش‌های کتابخانه‌ای) را با هم مقایسه کند.		*	*	*			*		
	اهمیت نتیجه‌گیری در مسیر پژوهش را تفسیر کند.			*	*			*		

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی						بارم (نمره)	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوری	فهمیدن	کاربستن		
آشنایی با موقعیت جغرافیایی، شرایط و ویژگی‌های ناهمواری‌ها، آب و هوا و منابع آب ایران	مفهوم « موقعیت جغرافیایی » (نسبی و مطلق)را تفسیر کند.	درس سوم	*	*			*		۳	۱ نمره
	طول وعرض جغرافیایی ایران روی نقشه مشخص کند.		*	*				*		
	نقش عوامل مؤثر دراهمیت موقعیت نسبی ایران را نفسیر کند.		*	*	*		*			
	دلایل اهمیت منطقه خلیج فارس و تنگه هرمزرا بیان کند.		*	*	*	*	*			
	اهمیت دسترسی کشورمان به آب‌های آزادرا تحلیل کند.		*	*				*		
	بین ناهمواری‌ها ی کشورمان و پراکندگی جمعیت ارتباط برقرارکند.	درس چهارم	*	*	*		*		۴	۲/۵ نمره
	عوامل مؤثر درپیدایش و تغییر شکل ناهمواری‌های ایران را شرح دهد.			*	*		*			
	تقسیمات ناهمواری‌های ایران را روی نقشه جانمایی کند.		*	*	*			*		
	تفاوت میان «هوا» و « آب و هوا» را شرح دهد.	درس پنجم		*			*		۴[1]	۲/۵ نمره
	چگونگی پیش بینی هوا و کاربرد تصاویر ماهواره ای در آن را به تفصیل بیان کند.			*	*			*		
	عوامل مؤثر برآب و هوای ایران رابا مقایسه مراکز استان‌ها بر روی نقشه بر اساس عوامل مورد نظرتشریح کند.			*	*			*		
	علل به وجود آمدن بیابان‌ها در ایران (بیابان لوت و دشت کویر) را تحلیل کند.			*	*			*		
	تاثیر آب و هوا بر زندگی ساکنین سرزمین ایران را تحلیل کند.			*	*			*		
	شرایط وارونگی هوا را با شرایط عادی آن مقایسه کند.			*				*		
	ویژگی‌های رودهای ایران را بیان کند.	درس ششم	*	*			*		-	۳ نمره
	مفهوم «کانون‌های آبگیر» و انواع آن در کشورمان راتوضیح دهد.			*			*			
	مفهوم «حوضه آبریز» و انواع آن در کشورمان را شرح دهد.			*			*	*		
	دریاهای ایران (ویژگی‌ها و دلایل اهمیت آنها) را تشریح کند.		*	*			*			
	علل آلودگی دریاهای ایران را تفسیر کند.			*	*		*			
	انواع دریاچه‌های ایران را توصیف کند.		*	*			*			
	روند تغییرات دریاچه ارومیه را بیان کند.			*	*		*			

۱ـ ۲۰ نمره = ۵ نمره استان‌شناسی + ۱۵ نمره جغرافیای ایران

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی						بارم (نمره)	
			دانشی			فرایندی				
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوری	فهمیدن	کاربستن	نوبت اول	نوبت دوم
آشنایی با ویژگی‌های جمعیت، تقسیمات کشوری، سکونتگاه‌ها و توان‌های اقتصادی ایران	عوامل تأثیرگذار درپراکندگی جمعیت ایران را بیان کند.	درس هفتم	*	*		*				۳ نمره
	مفهوم رشد جمعیت و انواع آن را توضیح دهد.		*	*	*	*				
	رشد طبیعی جمعیت و مسائل مربوط به آن را حل کند.			*				*		
	رشد مطلق جمعیت و مسائل مربوط به آن را حل کند.			*				*		
	زمان دوبرابر شدن جمعیت را محاسبه کند.			*				*		
	هرم سنی ایران و سایرکشورها را باهم مقایسه کند.		*	*	*			*		
	دلایل اهمیت و کاربرد هرم سنی را تبیین کند.			*	*		*			
	عوامل جمعیتی تأثیرگذار بر برنامه‌ریزی‌های اقتصادی و اجتماعی را تحلیل کند.			*	*		*			
	مفهوم مهاجرت و دلایل شکل گیری آن راشرح دهد.		*	*		*				
	انواع مهاجرت و اثرات آنها را بیان کند.			*			*			
	سیاست‌های کلی جمعیت در ایران را تحلیل کند.			*	*			*		
	تاریخچه تقسیمات کشوری در ایران را بیان کند.	درس هشتم		*		*				۱ نمره
	اهداف تقسیمات کشوری در ایران را فهرست کند.		*	*			*			
	سلسله مراتب تقسیمات کشوری ایران را (استان،شهرستان ، بخش و دهستان) با درنظرگرفتن مشخصات هریک شرح دهد.			*			*			
	مفهوم سکونتگاه از دید علم جغرافیا را بیان کند.	درس نهم		*			*			۳ نمره
	عوامل مؤثر در شکل‌گیری و گسترش سکونتگاه‌ها از گذشته تا کنون را توصیف کند.			*	*		*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی						بارم (نمره)	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوری	فهمیدن	کاربستن		
	ویژگی‌های انواع سکونتگاه در کشورمان را توضیح دهد.			*			*			
	اشکال سکونتگاه‌های شهری و روستایی را با استفاده از شکل توصیف کند.			*	*			*		
	تغییرات جمعیتی سکونتگاه‌های ایران با استفاده از نمودار تحلیل کند.			*	*			*		
	شهرهای پرجمعیت و کم جمعیت را با هم مقایسه کند.		*	*	*			*		
	مفهوم « نقش شهر » و ویژگی‌های آن را شرح دهد.		*	*		*				
	مفهوم «شهر گریزی » علل شکل گیری آن را بیان کند.		*	*			*			
	انواع فعالیت‌های اقتصادی و ویژگی‌های هریک را فهرست کرده و شرح دهد.	درس دهم	*	*			*		-	۲ نمره
	اهمیت جایگاه فعالیت‌های کشاورزی و دلایل تنوع محصولات آن در ایران را تحلیل کند.			*	*		*			
	اهمیت جایگاه فعالیت‌های صنعتی و انواع آن در ایران را تبیین کند.			*	*		*			
	ارتباط میان پراکندگی صنایع ومعادن کشوربا استفاده از نقشه را تحلیل کند.			*	*			*		
	جایگاه فعالیت‌های خدماتی و انواع آن را درایران توصیف کند.			*	*		*			
	جاذبه‌های گردشگری ایران را با استفاده از تصاویر و مدل‌ها تفسیر کند.			*				*		

شماره درس	نوبت اول دی ماه	نمره	نوبت اول استان‌شناسی	نمره	پایانی نوبت دوم خرداد- شهریور	نمره	پایانی نوبت دوم استان‌شناسی	نمره
۱	۲	۱۵	۵۰ درصد کتاب استان‌شناسی	۵		۵	۵۰ درصد کتاب استان‌شناسی	۵
۲	۲							
۳	۳							
۴	۴							
۵	۴							
۶					۳	۱۰		
۷					۲			
۸					۱			
۹					۲			
۱۰					۲			

۱ـ در آزمون کتبی نوبت اول کتاب جغرافیای ایران، ۱۵ نمره با توجه به حداقل و حداکثر نمره برای هر درس، سؤال طراحی شود.
۲ـ آزمون نوبت دوم (خرداد، شهریور) کتاب جغرافیای ایران، ۱۵ نمره دارد که به بخش اول کتاب (دروس ۱ الی ۵) ۵ نمره و به بخش دوم کتاب (دروس ۶ الی ۱۰) ۱۰ نمره تعلق می‌گیرد.
۳ـ در طراحی ۵ نمره بخش اول کتاب، طراح سؤال باید دو بسته سؤال ۵ نمره‌ای طراحی کند. بسته اول شامل دروس ۱ الی ۳ و بسته دوم شامل دروس ۴ و ۵ می‌شود. سپس دانش‌آموزان فقط یکی از این دو بسته را انتخاب کنند و به سؤالات پاسخ می‌دهند. در آزمون پایانی ۱۰ نمره بخش دوم کتاب، طبق جدول بارم‌بندی بین دروس توزیع می‌شود.
۴ـ بارم متعلق به کتاب استان‌شناسی نیز در نوبت اول و نوبت دوم ۵ نمره است که این ۵ نمره در هر نوبت ۵۰ درصد کتاب را شامل می‌شود. این ۵۰ درصد متناسب با سرفصل‌ها و بخش‌هایی است که معلم بنا به اختیار، هماهنگ با کتاب جغرافیای ایران انتخاب و تدریس نموده است.

ملاحظات:

۱ـ از آیات قرآن کریم مندرج در کتاب درسی سؤالی طراحی نشود.
۲ـ فعالیت‌های کتاب درسی جهت تکمیل فرایند یادگیری طراحی شده‌اند در صورتی که پاسخ آنها به‌طور مشخص در محتوای کتاب درسی درج شده باشد می تواند در طراحی سؤال مورد استفاده قرار گیرد.
۳ـ از طراحی سؤال به صورت نقشه گنگ خودداری فرمایید.
۴ـ پیشنهاد می‌شود از نقشه‌ها، مدل‌ها، تصاویر و نمودارهایی که در راستای تکمیل و تثبیت فرایند یادگیری است، در صورتی استفاده شود که متن مرتبط با آنها در محتوای کتاب درسی موجود باشد.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای عملی ارزشیابی
سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۱۹

تاریخ (۱)
ایران و جهان باستان

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی تاریخ (۱) ایران و جهان باستان

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی			ترم اول	ترم دوم
			یادآوردن	فرایندی: فهمیدن	فرایندی: کاربستن		
آشنایی با چیستی تاریخ، معرفت تاریخی، شیوه‌های پژوهش در تاریخ و فواید و کارکردهای آن.	معانی و مفاهیم گوناگون تاریخ را بیان کرده و برای هر کدام مثالی بیاورد؛	درس یک؛ تاریخ و تاریخ‌نگاری	*	*	*	۱ تا ۲ نمره	درس یک و دو و سه مجموعاً ۲ نمره دارد که نحوه اختصاص نمره به هر درس به نظر طراح سؤال بستگی دارد.
	تعریفی جامع و علمی از علم تاریخ ارائه نماید؛		*	*			
	پیشینه و خاستگاه تاریخ‌نگاری را، با معرفی نمونه‌هایی از کهن‌ترین متون تاریخی، بیان کند؛		*	*	*		
	تفاوت وقایع نگاری را با تاریخ نگاری نوین شرح دهد و مقایسه کند؛			*			
	مراحل پژوهش تاریخی را بیان کرده و ویژگی‌های هر مرحله را توضیح دهد؛			*	*		
	منابع و مآخذ پژوهش تاریخ را دسته‌بندی کند؛		*	*	*		
	منابع و مآخذ را در یک پژوهش تاریخی ارزیابی و مقایسه کند؛		*	*	*		
	نقش و اهمیت مطالعه تاریخ را در تقویت حسن میهن‌دوستی و تحکیم هویت ملی توضیح دهد؛			*			
	کارکرد و تأثیر مطالعه تاریخ را در کمک به شناخت زمان حال و درک مسائل و چالش‌های موجود شرح دهد.			*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی			ترم اول	ترم دوم
			فرایندی				
			یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
درک اهمیت زمان و مکان در مطالعه گذشته و ارزیابی تأثیر شرایط و عوامل جغرافیایی بر رویدادها و تحولات تاریخی.	نقش زمان را در مطالعات تاریخی بیان کرده و در مورد ابداع گاه‌شماری و کارکرد آن توضیح دهد؛	**درس دو؛ تاریخ؛ زمان و مکان**		*		۱ تا ۳ نمره	
	نحوه سنجش زمان (گاه‌شماری) در تمدن‌های مصر، بین‌النهرین و روم را بیان کرده و مقایسه کند؛			*			
	ویژگی‌های گاه‌شماری اوستایی و جلالی را شرح دهد؛			*			
	با رجوع به جدول نام‌های ماه‌ها و روزها در گاه‌شماری اوستایی، معانی و دلالت‌های فکری و فرهنگی این نام‌گذاری‌ها را بیان کند؛			*	*		
	نمودار خط زمان را تعریف کرده و بتواند رویدادهای تاریخی یک دوره را بر روی آن نمایش دهد؛		*	*	*		
	نقش مکان و عوامل جغرافیایی را در رویدادهای تاریخی درک و بیان کند؛			*			
	تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر شکل‌گیری تمدن‌ها تبیین کند.			*			
شناخت موضوع، هدف، روش و ابزارهای علم باستان‌شناسی و درک اهمیت یافته‌های این علم در مطالعات تاریخی.	موضوع، هدف و روش علم باستان‌شناسی را توضیح دهد؛	**درس سه؛ باستان‌شناسی؛ در جست‌وجوی میراث فرهنگی**	*	*		۱ تا ۳ نمره	
	مکان یا محوطه‌های باستانی را دسته‌بندی کند؛			*	*		
	مراحل کار در باستان‌شناسی را بیان کرده و ویژگی‌های هر مرحله را شرح دهد؛			*			
	برخی از ابزارهای مهم شناسایی و کشف آثار باستانی را فهرست کند؛		*				
	برخی از روش‌های تعیین سن آثار باستانی را فهرست کند؛		*				
	کارکرد موزه را توضیح داده و موزه‌های مشهور جهان را معرفی کند؛		*	*			
	رابطه علم تاریخ و باستان‌شناسی را شرح دهد؛			*			
	درباره اهمیت علم باستان شناسی گزارشی کوتاه ارائه دهد.			*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی			ترم اول	ترم دوم
			فرایندی				
			یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
شناسایی و تجزیه و تحلیل مراحل و عوامل مؤثر بر پیدایش و تکامل تمدن و شناخت ویژگی‌ها و دستاوردهای تمدن‌های کهن بین‌النهرین و مصر.	مراحل و دوره‌های زندگی انسان را فهرست کرده و توصیف کند؛	درس چهار؛ پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر	*	*		۱ تا ۵ نمره	۱/۵ نمره
	معیارهای تقسیم‌بندی و نام‌گذاری دوره‌های زندگی انسان از تاریخ را استنباط کرده و شرح دهد؛			*			
	روند تغییر و تحولات زندگی انسان پیش از تاریخ (تنها با رجوع به متن کتاب)را با استفاده از نمودار خط زمان نشان دهد؛				*		
	ابداع کشاورزی به عنوان یک رویداد سرنوشت‌ساز را درک کرده و آثار و پیامدهای آن را شرح دهد؛		*	*			
	شرایط و عوامل جغرافیایی و طبیعی تأثیرگذار بر شکل‌گیری تمدن‌های باستانی بین‌النهرین و مصر را توضیح دهد؛			*			
	برجسته‌ترین دستاوردهای تمدنی مردمان بین‌النهرین و مصر باستان را در ابعاد سیاسی، اقتصادی،دینی، فرهنگی و معماری، فهرست کرده و معرفی نماید؛		*	*			
	برخی از ویژگی‌های شاخص تمدن‌های باستانی بین‌النهرین و مصر را مقایسه و شباهت‌ها و تفاوت‌های آنها را بیان کند؛			*			
	محدوده جغرافیایی تمدن‌های مصر و بین‌النهرین را استفاده از نقشه‌های تاریخی نشان دهد ؛				*		
	محدوده زمانی شکل‌گیری و گسترش تمدن‌های مصر و بین‌النهرین را از متن کتاب استخراج کرده و روی نمودار خط زمان نشان دهد.				*		

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی: فرایندی: یادآوردن	سطوح شناختی: فرایندی: فهمیدن	سطوح شناختی: فرایندی: کاربستن	ترم اول	ترم دوم
شناخت عوامل و شرایط مؤثر بر شکل‌گیری تمدن‌های باستانی در هند و چین و ارزیابی ویژگی‌ها و دستاوردهای این تمدن‌ها به صورت مقایسه‌ای.	شرایط و عوامل طبیعی و جغرافیایی مؤثر بر شکل‌گیری تمدن در هند و چین را شرح داده و ارزیابی کند؛	درس پنج؛ هند و چین		*		۱ تا ۴ نمره	درس پنج و شش مجموعاً ۲ نمره دارد که نحوه اختصاص نمره به هر درس به نظر طراح سؤال بستگی دارد.
	چگونگی شکل‌گیری تمدن‌های باستانی هند و چین را به اختصار شرح دهد؛		*	*			
	دستاوردهای شاخص تمدن کهن هند را در زمینه سیاست، اقتصاد، هنر و فرهنگ شرح دهد؛		*	*			
	برجسته‌ترین دستاوردهای تمدن چین باستان را در زمینه سیاست، اقتصاد و فرهنگ بیان نماید؛		*	*			
	افکار و عقاید و آیین برهمنی، بودائیسم و کنفوسیوس را تشریح و مقایسه کند؛			*			
	محدوده جغرافیایی تمدن‌های هند و چین را با استفاده از نقشه‌های تاریخی نشان دهد؛				*		
	محدوده زمانی شکل‌گیری و گسترش تمدن‌های هند و چین را از متن کتاب استخراج کرده و روی نمودار خط زمان نشان دهد.				*		
شناخت خاستگاه جغرافیایی، ویژگی‌ها، دستاوردهای شاخص و فراز و فرود تمدن‌های یونان و روم باستان و پیوندهای آنها با سایر تمدن‌ها	خاستگاه جغرافیایی تمدن یونان و روم و ویژگی‌های طبیعی و سرزمینی آن را توصیف کند؛	درس شش؛ یونان و روم		*		۱ تا ۴ نمره	
	پیشینه و چگونگی شکل‌گیری تمدن یونان باستان را توضیح دهد؛			*			
	ویژگی‌های سیاست و حکومت را در یونان و روم باستان بیان و آن را با وضعیت سیاسی دیگر تمدن‌های باستانی مقایسه کند؛			*	*		
	مهم‌ترین دستاوردهای علمی و فکری یونانیان باستان را ارزیابی نماید؛		*	*			
	تغییر و تحولات نظام سیاسی و حکومتی روم باستان را شرح دهد؛		*	*			
	برجسته‌ترین دستاوردهای تمدن روم باستان را در زمینه هنر، معماری و مهندسی بیان نماید؛		*	*			
	وضعیت و تحولات دین مسیحیت را در قلمرو روم باستان به اختصار توضیح دهد؛		*	*			
	محدوده جغرافیایی تمدن‌های یونان و روم را با استفاده از نقشه‌های تاریخی نشان دهد؛				*		
	محدوده زمانی شکل‌گیری و گسترش تمدن‌های یونان و روم را از متن کتاب استخراج کرده و روی نمودار خط زمان نشان دهد.				*		

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی: فرایندی: یادآوردن	سطوح شناختی: فرایندی: فهمیدن	سطوح شناختی: فرایندی: کاربستن	ترم اول	ترم دوم
شناخت دوره‌های اسطوره‌ای و تاریخی تاریخ ایران و نتایج پژوهش‌های تاریخی و کشفیات باستانشناسی درباره تاریخ ایران باستان و منابع آن دوره .	مفهوم افسانه و اسطوره و ارتباط آن با تاریخ را شرح داده و بخش افسانه‌ای و اسطوره‌ای را از بخش تاریخی ایران بازشناسد و در مورد هریک توضیح دهد؛	درس هفت؛ مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور	*	*	*	۱ تا ۳ نمره	درس هفت و هشت مجموعاً ۲/۵ نمره دارد که نحوه اختصاص نمره به هر درس به نظر طراح سؤال بستگی دارد.
	سلسله‌های افسانه‌ای و اسطوره‌ای ایران را به ترتیب نام ببرد؛		*				
	دیدگاه مورخان پیشین در مورد تاریخ ایران باستان را با دیدگاه مورخان امروزی مقایسه کند؛		*	*			
	پیشینه تحقیقات جدید درباره ایران باستان و نتایج کاوش‌های باستان‌شناسی و پژوهش‌های تاریخی در مورد تاریخ ایران باستان را شرح دهد؛		*	*			
	منابع تاریخ ایران باستان را دسته‌بندی و معرفی کند؛		*	*	*		
	وضعیت تاریخ نگاری ایران باستان را با تاریخ‌نگاری یونان و روم باستان مقایسه کند؛			*			
	عوامل موثر بر تحول شناخت تاریخی نسبت به ایران باستان در دو قرن اخیر را شرح دهد.			*			
آشنایی با نقش موقعیت و شرایط جغرافیایی در شکل‌گیری تمدن در ایران، پیشینه حضور انسان در ایران، مراحل و تحولات زندگی، هنر، صنعت، معماری، فرهنگ، زبان و اعتقادات از پیش از تاریخ تا پایان تمدن ایلامی .	نقش موقعیت جغرافیایی فلات ایران را در شکل‌گیری تمدن در ایران شرح دهد؛	درس هشت؛ سپیده‌دم تمدن ایرانی		*		۱ تا ۴ نمره	
	سکونتگاه‌های پیشاآریایی سرزمین ایران را بر روی نقشه جانمایی کند ؛		*	*	*		
	سابقه حضور انسان در فلات ایران را بر اساس شواهد توضیح دهد؛		*	*	*		
	شیوه‌های زندگی و شکل‌گیری نخستین سکونتگاه‌ها در ایران را بیان کند؛		*	*			
	در مورد قدمت و پیشرفت‌های صنعت سفالگری ، فلزکاری، هنر و معماری در دوره پیش از تاریخ در ایران، توضیح دهد؛		*	*			
	چگونگی شکل‌گیری حکومت ایلامی و روابط آن با سرزمین‌های مجاور و دستاوردهای آن را توضیح دهد؛		*	*			
	شهرهای معروف تمدن ایلامی را معرفی کند و در مورد اوضاع اقتصادی، صنعتی و هنر و معماری آنها توضیح دهد؛		*	*			
	اعتقادات مذهبی مردمان ایلام قدیم را با اعتقادات مردمان بین‌النهرین مقایسه کند؛			*			
	جایگاه زن در تمدن ایلامی را شرح دهد		*	*			
	روند تغییر و تحولات زندگی انسان پیش از تاریخ در ایران تا پایان دوره ایلامیان (تنها با رجوع به متن کتاب) را با استفاده از نمودار خط زمان نشان دهد				*		
	محدوده جغرافیایی تمدن ایلام را با استفاده از نقشه‌های تاریخی نشان دهد				*		

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی			ترم اول	ترم دوم
			فرایندی				
			یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
درک موضوع مهاجرت آریایی‌ها به ایران، چگونگی تشکیل حکومت‌های ماد و هخامنشی و اقدامات سیاسی، نظامی، اقتصادی و اجتماعی شاهان این حکومت‌ها و روابط آنها با همسایگان.	مفهوم واژه‌های آریایی، ایران و هند و اروپایی را بیان کند؛	درس نهم؛ از ورود آریاییها تا پایان هخامنشیان	*	*			۱/۵ نمره
	چگونگی تشکیل حکومت ماد و فراز و فرود آن و اقدامات فرمانروایان تأثیرگذار مادی را شرح دهد؛		*	*			
	قلمرو حکومت ماد و تمدن‌های معاصر آن را روی نقشه جانمایی کند؛				*		
	موقعیت سیاسی پارس‌ها پیش از تشکیل حکومت فراگیر هخامنشیان را شرح دهد؛			*	*		
	چگونگی تشکیل حکومت هخامنشی را بیان کند؛		*	*			
	جنبه‌های سیاسی و نظامی فتوحات کورش هخامنشی را بررسی کرده و رفتار کورش هخامنشی با مردمان سرزمینهای فتح شده را با رفتار فاتحان آن دوره مقایسه کند؛		*	*	*		
	فتوحات هخامنشیان و دستاوردهای این فتوحات را تشریح کند؛		*	*			
	ضمن نشان دادن محدوده جغرافیایی حکومت مادها و هخامنشیان روی نقشه، اهمیت و موقعیت سیاسی حکومت هخامنشی را از طریق بررسی نقشه و قلمرو جغرافیایی آن ارزیابی کند؛				*		
	اقدامات داریوش یکم در جهت تثبیت حکومت هخامنشی را فهرست کرده و ارزیابی کند؛		*	*			
	نقش موقعیت جغرافیایی در شکل‌گیری روابط هخامنشیان و یونان را بررسی کند؛			*			
	علل و پیامدهای جنگ‌های ایران و یونان در زمان هخامنشیان را بررسی کند؛		*	*	*		
	علل ضعف و سقوط حکومت هخامنشیان را شرح داده و ارزیابی کند؛		*	*			
	دستاوردهای حکومت هخامنشیان را فهرست کند؛		*				
	مهم‌ترین رخدادهای ایران را بر روی خط زمان از زمان مهاجرت آریاییان تا سقوط هخامنشیان با استفاده از متن درس به صورت حدودی نشان دهد				*		

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی			ترم اول	ترم دوم
			فرایندی				
			یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
درک چگونگی شکل‌گیری و شیوه فرمانروایی حکومت‌های اشکانیان و ساسانیان، روابط ایران با چین، علل و عوامل درگیری‌های ایران و روم، مشکلات داخلی و خارجی زمان فرمانروایی ساسانیان و علل ضعف حکومت ساسانی.	وضعیت ایران در دوره حاکمیت اسکندر و سلوکیان را تشریح کند؛	درس دهم؛ اشکانیان و ساسانیان	*	*			۲نمره
	چگونگی تأسیس حکومت اشکانی و تثبیت و تداوم آن را تشریح کند		*	*	*		
	ضمن نشان دادن محدوده جغرافیایی اشکانیان روی نقشه، اهمیت و موقعیت سیاسی حکومت اشکانی و تفاوت قلمرو این حکومت با قلمرو هخامنشیان را از طریق بررسی نقشه و قلمرو جغرافیایی آن ارزیابی کند				*		
	روابط اشکانیان با چین و روم را شرح داده و در مورد اختلافات و درگیری‌های آنها با امپراتوری روم و نتایج آن توضیح دهد؛		*	*			
	دستاوردهای سیاسی و فرهنگی حکومت اشکانی را توضیح دهد؛		*	*			
	علل و عوامل تضعیف و سقوط حکومت اشکانی را بیان کند		*	*			
	خاستگاه حکومت ساسانی و چگونگی انتقال حکومت از اشکانیان به ساسانیان و تثبیت و تداوم سلسله را شرح دهد؛		*	*			
	ضمن نشان دادن محدوده جغرافیایی ساسانیان روی نقشه، اهمیت و موقعیت سیاسی حکومت ساسانی و تفاوت قلمرو این حکومت با قلمرو اشکانیان را از طریق بررسی نقشه و قلمرو جغرافیایی آن ارزیابی کند؛				*		
	مشکلات داخلی و سیاسی حکومت ساسانیان را دسته‌بندی و بیان کند؛		*	*			
	دلایل بروز جنبش مزدک و شیوه برخورد حکومت ساسانی با آن بیان کند؛		*	*			
	دلایل تداوم اختلاف ایران و امپراتوری روم در دوره ساسانیان را دسته‌بندی و فهرست کند؛		*	*	*		
	در مورد نقش اختلافات داخلی در تضعیف حکومت ساسانی استدلال کند؛			*			
	دوران ضعف و چگونگی سقوط ساسانیان را شرح داده و عوامل مؤثر در سقوط ساسانیان را فهرست کند.		*	*			
	مهم‌ترین رخدادهای ایران در دوره اشکانیان و ساسانیان را بر روی خط زمان (با توجه به متن درس) نشان دهد؛				*		

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی			ترم اول	ترم دوم
			فرایندی				
			یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
درک ساختار قدرت سیاسی و نظامی، شیوه حکومت و نظام اداری و سیستم‌قضایی حکومتهای ایران باستان .	نظام سیاسی و اداری حکومت ماد را ارزیابی کند؛	درس یازدهم؛ آیین کشورداری	*	*			۲نمره
	ضمن توصیف جایگاه وشیوه حکومتداری شاهان هخامنشی ، اقدامات سیاسی ــ اداری آنها را فهرست کرده و شرح دهد؛		*	*			
	نظام اداری و مالی و تقسیمات داخلی و ساختار تشکیلات حکومتی سلوکیان، اشکانیان و ساسانیان را شرح دهد		*	*			
	شیوه مدیریت ایالات و تصمیم‌گیری سیاسی در دوره‌های مختلف را مقایسه کند			*	*		
	ساختار قدرت سیاسی و جایگاه شاه در حکومت در دوره‌های مختلف را شرح داده و مقایسه کند		*	*	*		
	بنیادهای دینی قضاوت و دادرسی و شکل‌های آن در دوره‌های مختلف را تشریح کند؛		*	*			
	وضعیت قضاوت و دادرسی در دوره‌های مختلف را مقایسه کند		*	*			
	سازمان و تجهیزات سپاه در دوره های مختلف را توصیف کند		*	*			
	وضعیت نظامی دوره های مختلف را مقایسه کند؛		*	*			
درک ساختار و جایگاه طبقات اجتماعی و خانواده در جامعه ایران عهد باستان.	جایگاه و ساختار طبقات اجتماعی اقوام آریایی پیش از دوره ماد و هخامنشی را درک و بیان کند؛	درس دوازدهم؛ جامعه و خانواده	*	*			۱/۵ نمره
	جایگاه و ساختار طبقات اجتماعی جامعه در دوره ماد و هخامنشی ، اشکانی و ساسانی را درک و بیان نماید؛		*	*	*		
	جایگاه و ساختار طبقات اجتماعی در ادوار مختلف را مقایسه و ارزیابی کند؛		*	*			
	جایگاه و ساختار خانواده در تمام ادوار ایران باستان را درک و بیان نماید؛		*	*			
	موقعیت زنان در ایران باستان را توضیح دهد؛		*	*			
	مفهوم جشن و آیین‌های سوگواری و انواع آنها را درک و بیان کند.		*	*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی			ترم اول	ترم دوم
			فرایندی				
			یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
درک ساختار اقتصادی و نظام معیشت و منابع درآمد و هزینه کرد در جامعه و حکومت ایران باستان.	شیوه‌های مختلف کشاورزی و دامداری و اهمیت آنها در اقتصاد را درک کرده و اقدامات حکومت‌ها را در زمینه رونق بخشیدن به کشاورزی در ایران باستان تشریح کند؛	درس سیزدهم؛ اقتصاد و معیشت	*	*			۱/۵ نمره
	اقدامات حکومت‌ها را در زمینه رونق بخشیدن به حمل و نقل و جاده‌سازی در ایران باستان بیان کند		*	*			
	فعالیت‌های دولت‌های ایران باستان را در توسعه کشتیرانی را ارزیابی کند		*	*			
	اهمیت پول، اوزان و مقیاس‌ها در اقتصاد را درک کرده و فعالیت‌های دولت‌های ایران باستان در ضرب سکه و ایجاد نظام پولی در جهت بسط تجارت داخلی و خارجی را درک و بیان کند		*	*			
	علل و عوامل رونق صنعت و تجارت در ایران باستان را فهرست کرده و شرح دهد		*	*			
	منابع درآمد و نظام مالیاتی و مخارج حکومت‌های ایران در عصر باستان را فهرست کرده و شرح دهد		*	*			
	صنایع مهم و مشهور ایران باستان را برشمارد.		*	*			
آشنایی با باورهای کهن اقوام آریایی، زندگی و تعالیم زرتشت و عقاید دینی مردم ایران از عهد مادها تا پایان عصر ساسانیان.	باورهای کهن اقوام آریایی را شرح دهد؛	درس چهاردهم؛ دین و اعتقادات	*	*			۱/۵ نمره
	مهم‌ترین تعالیم و عقاید زرتشت را بیان کند؛		*	*	*		
	در مورد کتاب اوستا و محتوای آن شرح دهد		*	*			
	دین و عقاید ایرانیان در عهد مادها را توضیح دهد		*	*			
	دین و عقاید ایرانیان در عهد هخامنشیان را توضیح دهد		*	*	*		
	دین و عقاید ایرانیان در عهد سلوکیان و اشکانیان را توضیح دهد		*	*			
	دین و عقاید رایج در عصر ساسانی را شرح داده و رابطه دین و دولت در این عصر را بیان کند		*	*			
	تعالیم و عقاید مانی را درک و بیان کند.		*	*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان فصل (محتوا)	سطوح شناختی			ترم اول	ترم دوم
			فرایندی				
			یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
شناخت تبار زبان فارسی و آشنایی با انواع خطوط و ادبیات فارسی و نیز شیوه‌های تعلیم و تربیت و مواد آموزشی در ایران باستان.	تبار و سرچشمه‌های زبان فارسی امروزی را شرح دهد؛	درس پانزدهم؛ زبان و آموزش		*			درس پانزده و شانزده مجموعاً ۲ نمره دارد که نحوه اختصاص نمره به هر درس بستگی به نظر طراح سؤال دارد.
	انواع خط و شاخه‌های زبان فارسی در عهد باستان را فهرست کرده و توضیح دهد؛		*	*			
	در مورد ادبیات و آثار ادبی پدیدآمده در ایران باستان توضیح دهد؛		*	*			
	مهم‌ترین اهداف تعلیم و تربیت و انواع آموزش در ایران باستان را توضیح دهد؛		*	*			
	نهادهای تعلیم و تربیت و مواد آموزشی در ایران باستان را تشریح کند؛		*	*	*		
	تحولات علوم در ایران باستان و نحوه تعامل ایرانیان با علوم و عملکرد مراکز آموزش عالی را شرح دهد.		*	*			
شناخت هنر و صنایع ایران باستان در قلمروهای معماری، سنگ‌نگاری، پیکرسازی، فلزکاری، سفالگری، موسیقی و پارچه‌بافی.	عوامل رونق و شکوفایی هنر و معماری را در عصر ایران باستان فهرست کرده و توضیح دهد	درس شانزدهم؛ هنر و معماری		*			
	ویژگی‌های هنر مادها را درک و بیان کنند و نمونه‌های برجسته آن را ذکر نماید		*	*			
	ویژگی‌های انواع هنرها در عصر هخامنشی را درک و بیان کند و نمونه‌های برجسته آنها را ذکر نماید		*	*	*		
	ویژگی‌های انواع هنرها در عصر اشکانی را درک و بیان کند و نمونه‌های برجسته آنها را ذکر نماید		*	*			
	ویژگی‌های انواع هنرها در عصر ساسانی را درک و بیان کند و نمونه‌های برجسته آنها را ذکر نماید		*	*			
	چگونگی تأثیر معماری و شهرسازی ساسانی را بر معماری و شهرسازی اسلامی و اروپایی توضیح دهد.		*	*			

ملاحظات

ـ طراحان محترم آزمون نهایی توجه داشته باشند که تمامی پرسش‌ها باید بر اساس جدول راهنمای عملی آزمون نهایی و جدول بارم‌بندی (کمی و کیفی) کتاب طراحی شوند.

ـ طراحان محترم آزمون نهایی مجازند مطابق بند شش جدول بارم‌بندی کیفی، تنها **با ارائه داده یا تصویر در برگه امتحانی** از نمودارها، جدول‌ها، تصاویر و شواهد و مدارک پرسش طراحی کنند و مطلقا مجاز نیستند به شکل دیگری هیچ پرسشی به ویژه به شکل به‌خاطرآوردنی طرح کنند.

ـ طراحان محترم آزمون نهایی تنها مجازند **محدوده قلمرو تمدن‌ها و حکومت‌ها** را مورد پرسش قرار دهند و مجاز نیستند از جزییات نقشه‌ها یا زیرنویس آنها پرسش مطرح کنند. به طور مثال در درس چهارم دانش‌آموز بتواند محدوده جغرافیایی تمدن‌های مصر و بین‌النهرین را در نقشه‌های تاریخی نشان دهد و لزومی به نشان‌دادن جزییات نیست.

ـ طراحان محترم آزمون نهایی مجاز نیستند از تکلیف‌هایی با عنوان «جست‌وجو و کاوش»، «یک توضیح» و «پاورقی»ها پرسش طراحی نمایند.

در سؤالات مربوط به ترسیم خط زمان، طراحان سؤال تنها مجازند که **وقایع ذکر شده در متن درس** را مدنظر قرار دهند و مجاز نیستند از جزئیات خط زمان صفحات ۳۰، ۳۱، ۴۷، ۵۴، ۵۷، ۸۰، ۸۱، ۹۰، ۹۱، پرسش مطرح کنند.

بارم‌بندی کیفی

ردیف	نوع پرسش	نمره
۱	به خاطر آوردن؛ مانند: پرسش‌های کوتاه پاسخ، جور کردنی، چند گزینه‌ای، صحیح و غلط، تکمیل کردنی (جای خالی) توجه: ۱ـ در سؤال جور کردنی، تمامی واژگان یا اصطلاحات مربوط به ستون پاسخ از یک جنس یا نوع باشد. ۲ـ طراحی سؤال‌های تکمیل کردنی یا جای خالی توصیه نمی‌شود، چنان‌چه مایل به طرح چنین پرسش‌هایی هستید، واژگان و یا اصطلاحات مهم حذف شده را در پرسش‌نامه درج نمایید و از دانش‌آموزان بخواهید که واژه یا اصطلاح مناسب را در جای خالی درج نمایند.	حداکثر ۳
۲	تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی؛	حداکثر ۳
۳	توصیف، فهرست، طبقه‌بندی اجزاء یا ویژگی‌های پدیده‌های تاریخی؛	حداکثر ۵
۴	تلخیص، تشریح و تحلیل زمینه‌ها، علل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی؛	حداقل ۷
۵	مقایسه پدیده‌های تاریخی (نقش و عملکرد شخصیت‌ها؛ شخصیت‌ها؛ شرایط ظهور و سقوط تمدن‌ها و حکومت‌ها؛ رویدادها و تحولات مهم و...)؛ توجه: محتواهای مقایسه شده می‌تواند مربوط به درس‌ها و فصل‌های مختلف باشد و نه صرفاً یک درس یا فصل	حداقل ۲
۶	کاربست شواهد و مدارک تاریخی (نقشه‌ها، نمودارها، آثار و بناها، کتیبه‌ها، اسناد و متون) و استخراج و استنباط دلالت‌های آنها توجه: در طراحی چنین سؤال‌هایی، یک یا چند مورد از شواهد و مدارک تاریخی را در پرسش‌نامه ارائه و ذیل آن پرسش‌هایی را طرح نمایید. لازم است در طراحی سؤالات مربوط به نقشه‌ها و نمودارها به مندرجات جدول راهنمای عملی آزمون نهایی توجه شود. لازم به توضیح است که شواهد و مدارک تاریخی می‌تواند از خارج کتاب درسی نیز طرح شود، مشروط به آنکه کاملاً مرتبط با محتوای آموزش داده شده و در سطح شواهد و مدارک کتاب درسی باشد.	حداکثر ۳
۷	اظهارنظر و قضاوت: توجه: اظهارنظر و قضاوت می‌تواند درباره شخصیت بزرگ، رویدادهای مهم و تأثیرگذار تاریخی، آثار و بناهای باستانی موجود در سایت‌های تاریخی و موزه‌ای که مورد بازدید دانش‌آموز قرار گرفته و یا موضوعاتی که راجع به آن جست‌وجو پژوهشی کرده‌اند، انجام شود. لازم به ذکر است که هدف از این‌گونه پرسش‌ها، دستیابی دانش‌آموزان به پاسخی یکسان نیست و لذا ارزش‌گذاری و تخصیص نمره با پاسخ‌های چنین سؤال‌هایی براساس تناسب جواب با پرسش و نحوه استدلال و ساماندهی مطلب انجام شود.	

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

اقتصاد

۱۱۰۲۲۱

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی اقتصاد

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی		
			دانشی[1]			فرایندی[2]					
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور دی
برانگیخته شدن مخاطب برای ایجاد یک کسب و کار (خدمت یا کالا) و ایجاد یک دید کلی نسبت به نقطه شروع یک کسب و کار	ویژگی‌های کارآفرینان را بشناسد و بتواند آن‌ها را بیان کند	درس ۱ کسب و کار و کارآفرینی				*			۱/۵	۱	۱
	ارتباط بین موفقیت در کارآفرینی و سود و زیان یک کسب و کار را بیان کند				*						
	درآمد و سود و زیان را در مثال‌های مختلف به درستی محاسبه کند.							*			
	رابطه بین اخلاقیات و کسب و کارها را توضیح دهد			*							
ترغیب مخاطب برای ایجاد یک کسب و کار به صورت تعاونی یا شرکت یا شخصی (به ترتیب اولویت)	ـ سازمان تولید را تعریف کند	درس دوم		*					۳	۱/۵	۱
	ـ نوع کسب و کارهای مختلف را از حیث سازمان تولید مشخص کند و آنها را طبقه بندی کند						*				
	ـ مزایا و معایب هر کسب و کاری را از حیث سازمان تولید برشمرد						*				
	برای مثال‌ها و ایده‌های مختلف کسب و کار بهترین الگوی سازمان تولید را توصیه کند و برای آن استدلال بیاورد.						*				
	رابطه مالکیت در انواع کسب و کارها را با سود و زیان آن به درستی بیان کند						*				

۱ـ دانشی (اسمی) به ذخیره دانشی یک رشته علمی یا موضوع درسی اشاره دارد که یادگیرنده می‌تواند به سطوحی از آن دست یابد.
۲ـ فرایندی (فعلی) به فعالیت‌های شناختی اطلاق می‌شود که یادگیرنده در مواجهه با ذخیره دانشی معینی انجام می‌دهد.
۳ـ آنچه برای آشنایی اولیه یادگیرنده با یک رشته علمی مورد نیاز است که شامل دانش اصطلاحات و اجزاء و عناصر آن رشته علمی می‌باشد.
۴ـ دانش مقوله‌ها، طبقات و روابط میان آنهاست که شامل دانش گونه‌ها و گونه‌شناسی، دانش اصول، تعمیم‌ها، قوانین و دانش نظریه، الگوها و ساخت‌ها می‌باشد.
۵ـ دانش چگونه انجام دادن کارهاست که شامل دانش مهارت‌ها، فنون، روش‌ها و معیارهای تعیین زمان استفاده از روش‌های مناسب است.
۶ـ بازیابی اطلاعات از حافظه درازمدت که شامل بازشناسی و یادخوانی می‌شود.
۷ـ ساختن معنی از یک ارتباط که شامل تفسیر کردن، مثال آوردن، طبقه‌بندی کردن، خلاصه کردن، استنباط، مقایسه کردن و تبیین می‌شود.
۸ـ استفاده از یک روش خاص در یک موقعیت خاص که شامل اجرا کردن و مورد استفاده قرار دادن می‌شود.

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم بندی		
			دانشی[1]			فرایندی[2]					
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور دی
شناخت و فهم اصول انتخاب درست در علم اقتصاد	ضرورت داشتن روش برای انتخاب را توضیح دهد و به دیگران بفهماند	درس سوم: اصول انتخاب درست					*		۳	۲	۱
	مفهوم کمیابی را بازگو کند و شاخصه‌های آن را برشمرد						*				
	لوازم و عوارض مفهوم کمیابی را در انتخاب به درستی توضیح دهد						*				
	مفهوم هزینه فرصت را بازگو کند و برای آن تعریفی ارائه کند						*				
	رابطه بین هزینه فرصت و کمیابی را به درستی بیان کند						*				
	منابع اصلی تولید در اقتصاد را برشمرد و مصادیق مختلف آن را در کسب و کارهای مختلف به درستی بیان کند						*				
	در موقعیت‌های مختلف انتخابگری زندگی روزمره، (چه اقتصادی و چه غیر اقتصادی) هزینه فرصت هر امتخاب را به درستی بیان کند						*				
	موضوع قید بودجه را به درستی درک کند و روابط ریاضی حاکم بر آن را توضیح دهد.						*				
	برای مثال‌های مختلف بتواند نمودار قید بودجه را ترسیم کند (مجهول در مثال‌ها می تواند قیمت کالاها یا تعداد آنها و یا اساساً میزان بودجه باشد)							*			
	مفهوم هزینه هدر رفته را به درستی بیان کند و در مثال‌های مختلف هزینه هدر رفته را مشخص کند.						*				
	بتواند در موقعیت‌ها و مثال‌های مختلف منافع به‌دست آمده و هزینه‌های انجام شده را به درستی محاسبه نموده و با مقایسه حالت‌های موجود و طبق اصول انتخاب، انتخاب درست را مشخص نماید.						*				
	تفاوت میان نیاز و خواسته را به درستی توضیح دهد						*				
	حقه‌هایی که به صورت روزمره در مواجهه با فروشندگان اجناس یا خدمات گوناگون با آنها روبرو می‌شود را تشخیص دهد و دسته‌بندی کند						*				

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی		
			دانشی[1]			فرایندی[2]					
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور دی
شناخت الگوی استفاده حداکثری از منابع تولید کمیاب در اقتصاد	ـ مفهوم الگوها در اقتصاد را به درستی توضیح دهد	درس چهارم: مرز امکانات تولید		*					۱/۵	۱	۱
	الگوی مرز امکانات تولید را به درستی و با جزئیاتش تعریف کند					*					
	نمودار منحنی مرز امکانات تولید را در مثال‌های مختلف رسم کند						*				
	مفهوم کارایی را به درستی تعریف کند					*					
	مثال‌هایی را برای کارایی ذکر کند						*				
	روی منحنی مرز امکانات تولید، محدوده نقاط کارا و ناکارا را به درستی مشخص کند						*				
	با استفاده از منحنی مرز امکانات تولید رابطه بین کمیابی منابع و هزینه فرصت اجتماع را با زبان خودش به درستی توضیح دهد						*				
	علت حرکت از نقطه‌ای به نقطه دیگر در منحنی مرز امکانات تولید را توضیح دهد و هزینه‌ها و منافع این کار را محاسبه کند						*				
	توضیح دهد که در چه شرایطی ممکن است مرز امکانات تولید جابجا شود						*				
	ویژگی‌های نقاط بالا و پایین مرز امکانات تولید و نسب آنها با میزان استفاده از منابع تولید را به درستی توضیح دهد						*				

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی		
			دانشی[1]			فرایندی[2]					
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور دی
شناخت مفهوم بازار و نحوه عملکرد آن در کالاهای نرمال و جانشین و مکمل و پست	بازی گران اصلی اقتصاد را برشمرد و تعریفی صحیح از آنها ارائه دهد	درس پنجم: بازار چیست و چگونه عمل می‌کند		*					۴	۱/۵	۲
	رابطه بین خانوارها و بنگاه‌ها را در دو بازار خدمات و عوامل تولید به درستی توضیح دهد و بده بستان‌های میان آنها را برشمرد						*				
	بازار را به درستی تعریف کند و اجزای اصلی این تعریف را مشخص کند						*				
	رفتار تقاضاکنندگان یک کالای معمولی در بازار آزاد را به درستی توضیح دهد و بیان کند که متغییر اصلی در این تغییر رفتار چه چیزی است						*				
	انواع کالاها را توضیح دهد و رفتار مصرف تقاضاکنندگان را در مواجهه با تغییرات قیمت در این کالاها بیان کند						*				
	نمودارهای ریاضی عرضه و تقاضا را در مثال‌های مختلف رسم کند و به درستی توضیح دهد						*				
	مفاهیم مقدار و قیمت تعادلی همچنین مازاد و کمبود عرضه / تقاضا را به درستی بیان کند و در مثال‌های مختلف روی نمودار و یا جدول مشخص نماید						*				
	سایر عوامل مؤثر بر میزان تقاضا و عرضه را بیان کنید و تأثیر آنها را بر نمودارهای عرضه و تقاضا نشان دهد						*				
	بیان تفاوت میان انواع بازارها از حیث تعداد عرضه کننده و تقاضا کننده و نحوه قیمت‌گذاری در آنها						*				

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی		
			دانشی[1]			فرایندی[2]					
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور دی
شناخت جایگاه و نقش دولت در اقتصاد و تشخیص وظایف آن	دو وظیفه اصلی دولت در اقتصاد را به درستی تشریح نماید	درس ششم: نقش دولت در اقتصاد					*		۳/۵	۲	۲
	جایگاه دولت در مدل چرخشی ساده اقتصاد را دقیقاً توضیح دهد و بده بستان‌های بین دولت و بازیگران اصلی همچنین بده بستان بین دولت و دو بازار را با جزئیات توضیح دهد						*				
	بتواند حداقل دو دلیل برای ضرورت مداخله دولت در اقتصاد ذکر کند			*							
	جریان‌های درآمدی دولت را به درستی برشمرد						*				
	کالاهای عمومی را تعریف کند و مصادیق آن را در منطقه زندگی خودش و یا مثال‌هایی مشخص کند						*				
	دو دسته کلی مالیات را تعریف کند و تفاوت آن را به درستی بیان کند						*				
	مصادیق دو نوع مالیات را در مثال‌های مختلف از یکدیگر تمییز دهد						*				
	مفهوم مالیات بر ارزش افزوده را با ذکر مثالی بیان کند						*				
	میزان مالیات بر ارزش افزوده را برای یک کالای فرضی و در مراحل مختلف تولید آن محاسبه کند							*			
	علت ناپایداری درآمدهای نفتی را به درستی بیان کند						*				
	توضیح دهد که چرا ضرورت دارد دولت مالیات بگیرد						*				
	بودجه را تعریف کند و مفاهیم کسری مازاد و توازن را در آن بیان کند			*							

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی		
			دانشی[1]			فرایندی[2]					
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور دی
شناخت علل تجارت بین مناطق مختلف و کشورهای مختلف	انگیزه‌ها و علل تجارت میان کشورها را توضیح دهد	درس هفتم: تجارت بین‌الملل		*					۳/۵	۱	۲
	تفاوت میان اصل مزیت نسبی و مطلق را با ذکر مثال بیان کند						*				
	در مثال‌های مختلف بین مزیت‌های مطلق و نسبی بین دو یا چند کشور – منطقه مقایسه کند و توضیح دهد که روابط تجاری بین آنها باید چگونه باشد							*			
	عواقب عدم پایبندی به اصل مزیت مطلق و نسبی را با توجه به اصل کمیابی توضیح دهد						*				
	با توجه به اصل هزینه فرصت، اصل مزیت نسبی را به درستی تشریح کند						*				
	توضیح دهد که چرا دولت‌ها از رعایت اصل مزیت مطلق و نسبی در تولید و تجارت برخی کالاها خودداری می‌کنند			*							
	علت وضع مالیات بر گمرکات را با توجه به مسئله کالاهای اساسی و همچنین اصل مزیت نسبی و مطلق توضیح دهد						*				
	فلسفه پیدایش تحریم‌ها را به درستی بیان کند						*				
	کالاهای راهبردی را بر شمرد و علت راهبردی بودن آنها را توضیح دهد						*				
	علت ضرورت فاصله گرفتن از اقتصاد تک محصولی را توضیح دهد و برای آن استدلال کند						*				
	راهکارهای استقلال اقتصادی را برشمرد			*							

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی		
			دانشی[1]			فرایندی[2]					
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور دی
فهم مفاهیم بیکاری فقر و رکود و کشف ارتباط میان آنها	علل رکود را توضیح دهد.	درس هشتم: رکود بیکاری و فقر					*		۲	۱/۵	۱/۵
	ارتباط بین رکود و منحنی مرز امکانات تولید را به خوبی بیان کند و روی نمودار حالت رکود را نشان دهد						*				
	با توجه به شرایط رکود در منحنی مرز امکانات تولید، به خوبی علت بیکاری را تشریح کند						*				
	مفهوم اشتغال و بیکاری را به درستی تعریف کند			*							
	در مثال‌های مختلف نرخ بیکاری را محاسبه کند							*			
	نمودار عرضه و تقاضای نیروی کار را به درستی رسم کند، عرضه کننده و تقاضا کننده را بیان کند و توضیح دهد که در حالت بیکاری چه اتفاقی برای نمودار عرضه و تقاضا می‌افتد							*			
	انواع بیکاری را نام ببرد و تعریف کند			*							
	عواقب بیکاری را برای جامعه برشمرد			*							
	مفهوم فقر را تعریف کند و انواع آن را برشمرد			*							
	فقر مطلق و نسبی را به درستی تعریف کند و وجه تفاوت آن را بیان کند			*							
	نقش‌ها و وظایف دولت و اجتماع را در قبال مسئله فقر بازگو کند			*							

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی		
			دانشی[1]			فرایندی[2]					
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور دی
شناخت سیر تاریخی * شکل‌گیری پول و مفهوم آن و مفاهیم تابعه آن (قدرت خرید و تورم)	علل پیدایش سکه و پول‌های کاغذی را توضیح دهد	درس نهم: تورم و کاهش قدرت خرید				*			۲/۵	۲	۲
	وظایف پول را تشریح کند			*							
	مفهوم نقدینگی را به درستی بیان کند			*							
	حجم پول و حجم نقدینگی را در مثال مختلف به درستی محاسبه کند							*			
	مفهوم تورم را به درستی بیان کند و تعریف دقیقی از تورم ارائه کند						*				
	نرخ تورم را در مثال‌های مختلف به درستی محاسبه کند							*			
	علل پیدایش تورم را به درستی بر شمرد و ریشه‌های آنها را با استفاده از به نمودار عرضه و تقاضای کل بیان کند							*			
	پیامدهای تورم را به درستی برشمرد			*							
	نقش دولت به عنوان داور در مواجهه با تورم را بیان کند						*				
	روش‌های مقابله دولت با تورم در حوزه سیاست‌های پولی را بیان کند و چگونگی اثرگذاری آن را به درستی تشریح کند						*				
	جنبه‌های مثبت تورم برای سرمایه داران را توضیح دهد						*				
	رابطه میان تورم و قدرت خرید پول را به درستی تشریح کند						*				
	با توجه به نقش دولت در جریان چرخی ساده ، راه حل‌های غیرپولی ای را برای کنترل تورم پیشنهاد دهد						*				

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم بندی		
			دانشی[1]			فرایندی[2]					
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور دی
ایجاد یک درک کلی نسبت به مقاوم سازی اقتصاد	علت فراز و فرود اقتصاد ایران را در دوره‌های مختلف با رویکرد اصول اقتصادی (هزینه فرصت اجتماع، مزیت نسبی و مطلق و ...) توضیح دهد	درس دهم: مقاوم‌سازی اقتصاد					*		-	۱	۱
	نقاط شکنندگی هر اقتصادی را در مواجهه با دیگر قدرت‌ها به درستی بیان کند						*				
	مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی را به درستی برشمرد			*							
	بیان دقیقی از مسئله مقاوم سازی اقتصادی داشته باشد و بتواند از بندهای آن دفاع کند						*				

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم بندی		
			دانشی[1]			فرایندی[2]					
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور دی
شناخت شاخص‌های رشد و پیشرفت و مفاهیم تابعه آن	شاخص اصلی رشد اقتصادی کشورها را به درستی بیان کند	درس یازدهم: رشد و پیشرفت اقتصادی		*					-	۲	۲
	تعریف کاملی از شاخص رشد ارائه دهد			*							
	ارتباط رشد اقتصادی با منحنی مرز امکانات تولید را به درستی بیان کند و نمودار را بعد از رشد فرضی به درستی ترسیم نماید							*			
	تفاوت میان کارایی و رشد بر روی منحنی مرز امکانات تولید به درستی بیان کند و نشان دهد							*			
	روش اندازه گیری رشد اقتصادی را تشریح کند و در مثال‌های مختلف محاسبه نماید							*			
	کلید واژه‌های شاخص رشد اقتصادی را توضیح دهد و حالت‌های نامطلوب را در این کلید واژه‌ها بر شمرد						*				
	مشکل اصلی شاخص رشد را بیان کند و راه حل برون رفت از آن را تشریح کند						*				
	GDP واقعی و اسمی را به درستی محاسبه کند						*				
	نرخ رشد واقعی و اسمی را به درستی محاسبه کند						*				
	برای ناکافی بودن شاخص GDP در سنجش پیشرفت کشورها از طریق مقایسه، دلیل بیاورد						*				
	شاخص دهک‌ها را به درستی تعریف کند			*							
	شاخص دهک‌ها و نحوه محاسبه آن را توضیح دهد و بیان کند که چگونه از این شاخص در رابطه با پیشرفت استفاده می کنند						*				
	شاخص توسعه انسانی را به درستی تعریف کند			*							
	علت استفاده از این شاخص را در سنجش پیشرفت بیان نماید			*							

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم بندی		
			دانشی[1]			فرایندی[2]					
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور دی
ایجاد درک کلی نسبت به خرج کردن و پس انداز کردن	مفهوم درآمد را به درستی تعریف کند	درس دوازدهم: بودجه‌بندی		*					-	۱	۱
	دسته بندی‌های مختلفی را برای مخارج روزانه و ماهانه و سالانه ارائه دهد از حیث نیاز و خواسته / ضروری و غیرضروری / جنس مخارج: تفریح آموزش و ...)						*				
	مخارج خود را شناسایی کند و آنها را به صورت‌های مختلفی طبقه‌بندی کند				*						
	با توجه به قید بودجه میان مخارج خود اولویت‌بندی کند						*				
	خمس را به درستی تعریف کند و در مثال‌های مختلف آن را محاسبه نماید							*			
شخصی سازی تصمیم‌گیری در مخارج	الگویی برای بودجه بندی میان گروه‌های مختلف هزینه‌ها بیابد	درس سیزدهم: تصمیم‌گیری در مخارج					*		-	۱	۱
	بتواند با مقایسه بین ملاک‌های ذهنی شخصی خود و دیگران درباره هزینه کرد در دسته‌های مختلف تصمیم منطقی اتخاذ کند						*				
	در موقعیت‌های مختلف الگوی تصمیم گیری شخصی با درنظر گرفتن اصول تصمیم گیری در اقتصاد و همچنین ترجیحات شخصی خود را ارئه کند						*				
	مسئله‌ها و چالش‌های اصلی را از مسائل فرعی جدا کرده و دسته بندی دقیقی ارائه کند						*				
	یک الگوی ذهنی برای خرید مقایسه ای بیان کند						*				
	مصرف مسئولانه را با توجه به اصل کمیابی و هزینه فرصت اجتماع بیان کند						*				
	اثر مصرف بی رویه بر محیط زیست و تبعات آن در آینده زندگی بشر را به درستی توضیح دهد			*							

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم بندی		
			دانشی[1]			فرایندی[2]					
			اولیه[3]	مفهومی[4]	روندی[5]	یادآوردن[6]	فهمیدن[7]	کاربستن[8]	نوبت اول	نوبت دوم	شهریور دی
شناخت روش‌های پس انداز و سرمایه گذاری	ضرورت و چرایی پس انداز و سرمایه گذاری را به درستی بیان کند	درس چهاردهم: پس‌انداز و سرمایه‌گذاری		*					-	۱/۵	۱/۵
	اهدافی شخصی برای سرمایه گذاری یا پس انداز را برشمرد			*							
	روش‌های مرسوم سرمایه گذاری و پس انداز را توضیح دهد و مزایا و معیاب هر یک را برشمرد						*				
	سازوکار بورس را به صورتی اجمالی شرح دهد						*				
	اوراق مشارکت را تعریف کند و تفاوت‌های آن با اوراق سهام بورسی بیان کند			*							

ملاحظات

بخش‌های: موقعیت در اول هر درس، بیشتر بدانیم، شهد و شکر، درس زندگی، گفتگو در کلاس، فعالیت‌هایی که در کلاس درس با مشارکت دبیر و دانش‌آموز طراحی می‌شود، فعالیت‌های گروهی در کلاس حذف می‌باشد.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

جامعه شناسی (۱)

۱۱۰۲۲۰

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف محتوا ارزشیابی کتاب درسی جامعه شناسی (۱)

پرسش‌های اساسی[۱]

» کنش ما انسان‌ها در مقایسه با فعالیت سایر مخلوقات چه ویژگی‌هایی دارد؟
» منظور از معناداری کنش چیست؟
» کنش ما انسان‌ها چه آثار و پیامدهایی دارد؟
» شناخت آثار و پیامدهای کنش چه اهمیتی دارد؟
» آیا پیامدهای کنش وابسته به آگاهی و اراده انسان‌هاست؟
» کنش اجتماعی چیست؟
» آیا کنش اجتماعی همواره در حضور فیزیکی دیگران صورت می گیرد؟
» اهمیت و جایگاه دیگران در کنش اجتماعی چیست؟
» پدیده اجتماعی چیست؟
» پدیده‌های اجتماعی چگونه شکل می گیرند؟
» منظور از معناداری پدیده اجتماعی چیست؟
» چرا انسان‌ها پدیده‌های اجتماعی و پدیده‌های طبیعی را همسان می انگارند؟
» یکی از پیامدهای مهم همسان انگاری پدیده‌های اجتماعی و پدیده‌های طبیعی چیست؟
» پدیده‌های اجتماعی چه تفاوتی با پدیده‌های طبیعی دارند؟
» پیوند میان انسان‌ها و مسیر گذر از «من» به «ما» چگونه صورت می گیرد؟
» جهان اجتماعی چیست؟
» موجود زنده و جهان اجتماعی چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی دارند؟
» چرا جهان اجتماعی را به بازی گروهی تشبیه می کنند؟
» جهان اجتماعی چگونه تداوم می یابد؟
» مرزهای جهان اجتماعی چگونه گسترش می یابد؟

۱ـ پرسش‌هایی که محتوای درس عمدتاً برای پاسخ به آنها تدوین شده است.

» چگونه پدیده‌های طبیعی به جهان اجتماعی راه می یابند؟
» چگونه پدیده‌های ماورای طبیعی به جهان اجتماعی راه می یابند؟
» جهان اجتماعی شامل چه پدیده‌هایی است؟
» جهان اجتماعی از چه تجزایی تشکیل شده است؟
» تقسیم بندی اجزای جهان اجتماعی به خرد و کلان چه فوایدی دارد؟
» بعد ذهنی و معنایی پدیده‌های اجتماعی چه اهمیتی دارد؟
» آیا اجزای مختلف جهان اجتماعی اهمیت یکسانی دارند؟
» لایه‌های سطحی و عمیق جهان اجتماعی کدامند؟
» لایه‌های عمیق و سطحی جهان اجتماعی چه نسبت و رابطه ای با یکدیگر دارند؟
» آیا جهان‌های اجتماعی تنها یک شکل دارند؟
» علت تفاوت و تنوع جهان‌های اجتماعی انسان‌ها چیست؟
» تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی چه تفاوتی است؟
» چگونه تفاوت‌های درون یک جهان اجتماعی از تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی متمایز می شود؟
» آیا مسیر رشد و تحول جهان‌های اجتماعی مختلف یکسان است؟
» یکسان پنداشتن یا متفاوت دانستن مسیر رشد و تحول جوامع چه پیامدهایی دارد؟
» منظور از پیامدهای جهان اجتماعی چیست؟
» آیا جهان اجتماعی صرفاً تابع خواست و اراده افراد است؟
» ارتباط میان هویت اعتباری جهان اجتماعی با الزامات جهان اجتماعی چیست؟
» پیامدهای جهان اجتماعی فرصت اند یا محدودیت؟
» فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان متجدد کدامند؟
» جهان‌های دنیوی و معنوی چه جهان‌هایی هستند و چه فرصت‌ها و محدودیت‌هایی دارند؟
» قلمرو آرمانی و واقعی جهان اجتماعی کدام است؟
» آیا مردم همواره مطابق با آرمان‌های اجتماعی عمل می کنند؟
» قلمرو آرمانی و واقعی جهان اجتماعی را چگونه ارزیابی کنیم؟
» کدام علوم و کدام جهان‌های اجتماعی توان شناخت و ارزیابی عقاید و ارزش‌های اجتماعی را دارند؟
» آیا حق و باطل تابع جهان‌های اجتماعی هستند؟

» برای ارزیابی جهان‌های اجتماعی چه معیارهایی وجود دارد؟
» هویت چیست؟
» آیا خودمان هویتمان را می سازیم؟
» آیا هویتمان تغییر می کند؟
» آیا هویتمان صرفاً اجتماعی است؟
» هویت فردی و اجتماعی چه نسبتی با هم دارند؟
» هر جهان اجتماعی چه تناسبی با هویت اخلاقی و روانی افراد دارد؟
» هر جهان اجتماعی چه تناسبی با طبیعت و بدن آدمی دارد؟
» خودآگاهی و ناخودآگاهی به چه معناست و چه اهمیتی دارد؟
» هویت اجتماعی افراد چگونه شکل می گیرد؟
» هویت اجتماعی افراد چگونه تداوم می یابد؟
» کنترل اجتماعی چه نقشی در بازتولید هویت اجتماعی دارد؟
» نظارت و کنترل اجتماعی چیست؟
» کنترل اجتماعی چگونه صورت می گیرد؟
» انواع روش‌های کنترل اجتماعی کدامند و در مقایسه با یکدیگر چه مراتبی دارند؟
» جامعه پذیری و کنترل اجتماعی متناسب با جهان اسلام چگونه است؟
» تحرک اجتماعی چیست و چه انواعی دارد؟
» محدودیت‌ها و فرصت‌های تغییرات هویتی در جوامع مختلف چگونه است؟
» پیامدهای تغییرات هویتی فراتر از عقاید و ارزش‌های جامعه چیست؟
» هویت جهان اجتماعی چیست و چه تفاوتی با هویت اجتماعی افراد دارد؟
» منظور از هویت فرهنگی جهان اجتماعی چیست؟
» فرآیند تحولات هویتی جهان اجتماعی چگونه است؟
» انواع تحول فرهنگی جهان اجتماعی کدامند؟
» علل درونی تحولات فرهنگی کدامند و چه پیامدهایی دارند؟
» علل بیرونی تحولات هویتی جهان اجتماعی کدامند؟
» روابط جهان‌های اجتماعی با یکدیگر چه اشکالی دارد؟

» پیامدهای اشکال مختلف تعاملات میان جهان‌های اجتماعی کدامند؟
» منظور از خودباختگی فرهنگی جهان اجتماعی چیست؟
» از خود بیگانگی فرهنگی به چه معناست؟
» جهان اجتماعی چگونه دچار از خود بیگانگی می شود؟
» هویت فرهنگی جامعه ایرانی چه ویژگی‌هایی دارد؟
» هویت ایرانی در گذر زمان چه تحولاتی را به خود دیده است؟
» اسلام چه تأثیری بر هویت ایرانی داشته است؟
» دیدگاه مستشرقان به هویت جهان اسلام چیست و پیامدهای این رویکرد چه بود؟
» انقلاب اسلامی چه آثاری بر هویت ایران، جهان اسلام و غرب به دنبال داشته است؟
» در نقد رویکرد تقلیدی مسلمانان به مستشرقان، چه آثاری و با چه موضوعاتی تدوین شد؟
» خانواده چه ارتباطی با هویت یک جامعه دارد؟
» چرا نهاد خانواده مهم است؟
» نهاد خانواده چه ابعاد و مؤلفه‌هایی دارد؟
» خانواده ایرانی چه ویژگی‌هایی دارد؟
» ویژگی‌های هویت اجتماعی ایران(نهاد خانواده) کدامند؟
» چه رابطه ای میان جهان اجتماعی و نظام سیاسی آن وجود دارد؟
» هویت سیاسی چگونه شناخته می شود؟
» نظام‌های سیاسی چه انواعی دارند؟
» نظام‌های سیاسی با چه ملاک‌هایی شناخته می شوند؟
» لیبرال دموکراسی و جمهوری اسلامی چه تفاوت‌هایی دارند؟
» چه رابطه ای میان جمعیت و هویت آن وجود دارد؟
» منظور از هویت اقتصادی جامعه چیست؟
» ویژگی‌های هویت اقتصادی جامعه ما کدامند؟
» راه نجات اقتصاد ایران و احیای هویت آن چیست؟

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی [۱]			فرایندی [۲]			نوبت اول [۸]	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوری	فهمیدن	کاربستن		
شناخت معناداری کنش و پیش بینی پیامدهای احتمالی یک کنش معین در یک موقعیت خاص	ویژگی‌های کنش را بشناسد و نمونه بیاورد.	درس (۱) کنش‌های ما					*		۲/۵	۱
	معناداری کنش را تحلیل کند و نمونه بیاورد						*			
	آثار و پیامدهای کنش را دسته بندی کند و نمونه بیاورد .						*			
	انواع پیامدهای کنش را با ذکر مثال مقایسه کند.						*			
	معناداری پیامدهای کنش را تحلیل کند.						*			
	اهمیت توجه به پیامدهای کنش را دریابد.						*			

۱ـ دانشی (اسمی) به ذخیره دانشی یک رشته علمی یا موضوع درسی اشاره دارد که یادگیرنده می‌تواند به سطوحی از آن دست یابد.
۲ـ فرایندی (فعلی) به فعالیت‌های شناختی اطلاق می‌شود که یادگیرنده در مواجهه با ذخیره دانشی معینی انجام می‌دهد.
۳ـ آنچه برای آشنایی اولیه یادگیرنده با یک رشته علمی مورد نیاز است که شامل دانش اصطلاحات و اجزاء و عناصر آن رشته علمی می‌باشد.
۴ـ دانش مقوله‌ها، طبقات و روابط میان آنهاست که شامل دانش گونه‌ها و گونه‌شناسی، دانش اصول، تعمیم‌ها، قوانین و دانش نظریه، الگوها و ساخت‌ها می‌باشد.
۵ـ دانش چگونه انجام دادن کارهاست که شامل دانش مهارت‌ها، فنون، روش‌ها و معیارهای تعیین زمان استفاده از روش‌های مناسب است.
۶ـ بازیابی اطلاعات از حافظه درازمدت که شامل بازشناسی و یادآوری می‌شود.
۷ـ ساختن معنی از یک ارتباط که شامل تفسیر کردن، مثال آوردن، طبقه‌بندی کردن، خلاصه کردن، استنباط، مقایسه کردن و تبیین می‌شود.
۸ـ استفاده از یک روش خاص در یک موقعیت خاص که شامل اجرا کردن و مورد استفاده قرار دادن می‌شود.

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
شاخت کنش اجتماعی و پدیده‌های اجتماعی تحلیل ژرگذاری اعضای جامعه بر پدیده‌های اجتماعی و همچنین اثرپذیری آنها از این پدیده‌ها	کنش اجتماعی را بشناسد و نمونه بیاورد.	درس(۲) پدیده‌های اجتماعی					*		۲/۵	۱
	نقش حضور فیزیکی دیگران را در کنش اجتماعی دریابد و نمونه بیاورد.						*			
	با تأمل در مفهوم «دیگران» و انواع مختلف آن، کنش اجتماعی ناظر به هر یک از انواع مختلف این مفهوم را شناسایی کند.						*			
	پدیده اجتماعی را بشناسد.			*						
	چگونگی شکل گیری پدیده‌های اجتماعی را بشناسد و نمونه بیاورد.				*					
	ارزش و هنجار اجتماعی را بشناسد و ارتباط آن با کنش اجتماعی را دریابد.						*			
	معناداری پدیده‌های اجتماعی را دریابد.						*			
	پدیده‌های اجتماعی را با پدیده‌های طبیعی مقایسه کند و نمونه بیاورد.						*			
	آثار یکسان انگاری پدیده‌های اجتماعی و طبیعی را دریابد.			*						
	مسیر پیوند میان انسان‌ها و گذر از «من» تا «ما» را با ذکر مثالی تحلیل کند.						*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
شناخت چگونگی گسترش جهان اجتماعی و نقش افراد در این فرایند و احساس مسئولیت نسبت به مشارکت در این فرایند. شناخت جایگاه فرهنگ در جهان اجتماعی	ـ جهان اجتماعی را با موجود زنده مقایسه کندو نقاط اشتراک و افتراق آنها را در زمینه‌های «چگونگی عضویت»، «نظم»، «استمرار و تداوم» شرح دهد.	درس(۳) جهان اجتماعی					*		۲/۵	۱
	ـ نقش آگاهی و اراده انسانی را در شکل گیری جهان اجتماعی تحلیل کند.						*			
	ـبا مقایسه جهان اجتماعی و بازی گروهی نقش آگاهی مشترک در جهان اجتماعی را دریابد.						*			
	ـتعریفی از فرهنگ ارائه کند و مصادیق ان را برشمارد.						*			
	ـاهمیت فرهنگ را در استمرار و تداوم جهان اجتماعی دریابد .						*			
	ـ چگونگی گسترش مرزهای جهان اجتماعی را تحلیل کند .						*			
	ـ چگونگی راهیابی پدیده‌های طبیعی و ماورای طبیعی به جهان اجتماعی را با ذکر مثال تحلیل کند.						*			
	ـ انواع پدیده‌های جهان اجتماعی را با ذکر مثال دسته‌بندی کند.						*			
	ـ پدیده‌های تکوینی را از پدیده‌های اعتباری تشخیص دهد و نمونه بیاورد.						*			
	ـدرباره تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی نمونه بیاورد.						*			
	ـهویت اعتباری جهان اجتماعی و هویت تکوینی جهان طبیعی را تمیز دهد.						*			
	ارتباط میان شناخت صحیح پدیده‌ها و سعادت زندگی اجتماعی انسان‌ها را تحلیل کند.						*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
تفکیک لایه‌های مختلف جهان اجتماعی، به منظور شناخت اهمیت پدیده‌های اجتماعی عمیقتر و کلان تر	معیارهای مختلف تقسیم بندی اجزای جهان اجتماعی را بشناسد.	درس(۴) اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی		*					۲/۵	۱
	پدیده‌های اجتماعی را براساس معیار اندازه و دامنه تقسیم بندی کند و فایده این نوع تقسیم بندی را با ذکر مثال بیان کند.						*			
	اهمیت بعد معنایی و ذهنی پدیده‌های اجتماعی را دریابد.						*			
	انواع پدیده‌های اجتماعی را از نظر اندازه و دامنه روی یک پیوستار نشان دهد.						*			
	ذهنیت و معنا را در تمام پدیده‌های اجتماعی تشخیص دهد.						*			
	ـ لایه‌های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی را از لایه‌های سطحی تمیز دهد.						*			
	نسبت و رابطه لایه‌های بنیادین و لایه‌های سطحی جهان اجتماعی را تحلیل کند.						*			
	اهمیت لایه‌های بنیادین و سطحی جهان اجتماعی را تحلیل کند.						*			
	مصادیق عقاید، ارزش‌ها ، هنجارها و نمادها را در نهادهای مختلف اجتماعی شناسایی کند.						*			
	مراتب و جایگاه عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادها را تمیز دهد.						*			
	ـ لایه‌های سطحی و عمیق جهان اجتماعی دنیوی و توحیدی را با یکدیگر مقایسه کند.						*			
	ـ نهاد اجتماعی را بشناسد و دلیل پیدایش آن را بداند.			*						
	ـ دلیل انواع و اشکال متفاوت نهادها در جهان‌های اجتماعی مختلف را تحلیل کند.						*			
	ـ مهم‌ترین نهادهای اجتماعی را بشناسد.		*							
	ـ معیاری مقایسه جهان اجتماعی و موجود زنده را بشناسد.			*						

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
شناخت گوناگونی جهان‌های اجتماعی و آثار آن با ارائه دلایل و شواهد کافی،	ـ علت تنوع جهان اجتماعی انسان را برخلاف جهان طبیعی دریابد.	درس(۵) جهان‌های اجتماعی					*		۲/۵	۱
	دلایل پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف را با ذکر مثال توضیح دهد.						*			
	تغییرات عمیق و سطحی جهان اجتماعی را از هم تشخیص دهد و نمونه بیاورد.						*			
	نوع تفاوت میان جهان‌های اجتماعی را بشناسد.			*						
	تغییرات درون جهان اجتماعی را از که منجر به پیدایش جهان اجتماعی جدید می شود تفکیک کند.						*			
	نوع تفاوت میان جهان اجتماعی اسلام و شبه جزیره عربستان را با ذکر دلیل تحلیل کند.						*			
	انواع دیدگاه‌ها درباره مسیر رشد و تحول جهان‌های اجتماعی را با کشیدن نمودار مربوط به هر یک شرح دهد.						*			
	آثار و پیامدهای نگاه خطی و نگاه غیر خطی به مسیر رشد و تحول جهان‌های اجتماعی را با یکدیگر مقایسه کند.						*			
	انواع دیدگاه‌ها به مسیر رشد و تحول جهان‌های اجتماعی را نقد کند.						*			
	برخی ارزش‌های بنیادین جهان اسلام، جهان جاهلی عرب و جهان آپارتاید را در مقایسه با هم تمیز دهد.						*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
شناخت فرصتها و محدودیتهای جهان‌های اجتماعی وکسب توانایی لازم برای نقد و ارزیابی آنها	رابطه میان نقش آگاهی و اراده در پیدایش جهان اجتماعی را با الزامات جهان اجتماعی تحلیل کند.	درس(۶) پیامدهای جهان اجتماعی					*		۲/۵	۱
	فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی را با ذکر مثال تحلیل کند.						*			
	با تحلیل فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان‌های اجتماعی دنیوی و معنوی آنها را ارزیابی کند.						*			
	رابطه دوسویه نظم و آزادی را با توجه به فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی تحلیل کند.						*			
	فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی را با توجه به بحث حقوق و تکالیف تحلیل کند.						*			
	جهان متجدد را با برشمردن فرصت‌ها و محدودیت‌های آن نقد و ارزیابی کند.						*			
	ویژگی‌های برجسته جهان متجدد را از نگاه ماکس وبر بشناسد.			*						
	فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان‌های اجتماعی دنیوی و معنوی را در برخورد با طبیعت تحلیل کند.						*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
نقد وارزیابی فرهنگ‌ها براساس ملاک‌های صحیح و احساس مسئولیت نسبت به گسترش فرهنگ حق و تحقق ارمان‌های آن	ـ مفهوم آرمان اجتماعی را بشناسد.	درس (۷) ارزیابی جهان‌های اجتماعی		*					۲/۵	۱
	ـ مفهوم قلمرو آرمانی و قلمرو واقعی جهان اجتماعی را تمیز دهد و نمونه بیاورد.						*			
	ـ مرزهای قلمرو آرمانی و واقعی را بشناسد ونمونه بیارود.						*			
	ـ هدف برنامه ریزان فرهنگی را در زمینه نسبت میان قلمرو آرمانی و واقعی دریابد.						*			
	ـ معیار ارزیابی قلمرو آرمانی را بشناسد.			*						
	ـ معیار ارزیابی آرمان‌های اجتماعی را بشناسد.			*						
	ـ مفاهیم حق و باطل را بشناسد و نمونه بیاورد.						*			
	ـ روش شناخت حق و باطل بودن هر لایه از جهان اجتماعی را بشناسد و نمونه بیاورد.						*			
	ـ علوم متناسب با شناخت حق و باطل بودن ارزش‌ها و عقاید کلان را بشناسد.			*						
	ـ علوم اجتماعی را که توانایی داوری واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان‌های اجتماعی را دارند بشناسد.			*						
	ـ نمونه‌هایی از ارمان‌های حق را که در اغلب یا همه فرهنگ‌ها حضور دارند نام ببرد.			*						
	ـ متغیر بودن قلمرو واقعی و آرمانی را در درون یک جامعه و از جامعه‌ای به جامعه دیگر با ذکر مثال تحلیل کند.						*			
	ـ ثابت و یا تغییرپذیر بودن حق و باطل را با ذکر مثال تحلیل کند.						*			
	ـ پدیده‌های باطلی که در قلمرو ارمانی و واقعی جهان‌های اجتماعی وجود دارند را شناسایی کند.						*			

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
شناخت تمایز، تعامل و تناسب هویت فردی و اجتماعی. شناخت عوامل مؤثر در شکل گیری هویت خود، به منظور کسب هویت یابی مطلوب	ـ نقش هر فرد را در شکل گیری ویژگی‌های هویتی خود بشناسد و نمونه بیاورد.	درس(۸) هویت					*		۲/۵	۱
	ـ ثابت و متغیر بودن ویژگی‌های هویتی را بداند و نمونه بیاورد .						*			
	ـ فردی یا اجتماعی بودن ویژگی‌های هویتی را بداند و نمونه بیاورد.						*			
	ـ ویژگی‌های هویتی خود را بشناسد.						*			
	ـ ابعاد متمایز هویت را بشناسد.			*						
	ـ در قالب نمودار روابط ابعاد مختلف هویت را با ذکر مثال شرح دهد.						*			
	تناسب هویت اجتماعی با هویت فردی را تحلیل کند و نمونه بیاورد.						*			
	تناسب هویت اجتماعی و هویت فردی را در جامعه قبیله ای ،سرمایه داری و دینی مقایسه کند.						*			
	تناسب هویت اجتماعی با طبیعت و بدن آدمی را در جهان متجدد و جهان معنوی اسلام مقایسه کند.						*			
	تناسب هویت اجتماعی با هویت اخلاقی و روانی افراد را در جهان متجدد و دنیای اسلام مقایسه کند و نمونه بیاورد.						*			
	با مفاهیم خودآگاهی و ناخودآگاهی آشنا شود.			*						
	به غفلت و امکان خطا و اشتباه در شناخت خود پی ببرد.						*			
	ـ اهمیت شناخت خویشتن و خودآگاهی را دریابد.						*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
شناخت نقش جامعه پذیری و کنترل اجتماعی در بازتولید هویت اجتماعی‌واحساس مسئولیت‌نسبت به امر به معروف و نهی از منکر	ـ رابطه دوسویه فرد و جامعه را در فرآیند جامعه‌پذیری دریابد.	درس (۹) باز تولید هویت اجتماعی					*		.....	۱/۵
	ـ چگونگی پی بردن انسان‌ها به جایگاه اجتماعی خود را در مقایسه با حیوانات دارای زندگی گروهی (زنبور عسل) دریابد.						*			
	ـ بداند که جهان اجتماعی پس از تولد هرفرد بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند.			*						
	ـ فرایند جامعه‌ذیری را بشناسد و اهمیت خانواده را در آن دریابد.						*			
	ـ عوامل جامعه پذیری را بشناسد.			*						
	ـ بداند که هرجهان اجتماعی بنا به عقاید و ارزش‌های خود برای نظارت و کنترل اجتماعی راهکار دارد.						*			
	ـ کژروی اجتماعی را بشناسد و برای آن نمونه بیاورد.			*						
	ـ روش‌های جامعه برای پیشگیری و کنترل کجروی‌های اجتماعی را دریابد.			*						
	ـ روش‌ها و مراتب کنترل اجتماعی را بشناسد.				*					
	ـ کنترل اجتماعی را بشناسد.			*						
	ـ سه روش اقناع، تشویق و تنبیه را با یکدیگر مقایسه کند.						*			
	ـ به اهمیت روش اقناع پی ببرد.						*			
	ـ ویژگی فرهنگ‌هایی که قدرت اقناعی بیشتری دارند را بشناسد.			*						
	ـ شیوه‌های رسمی و غیررسمی کنترل اجتماعی را مقایسه کند.						*			
	ـ پیامدهای کنترل اجتماعی معیوب در جهان اجتماعی را بشناسد.			*						
	ـ به اهمیت امر به معروف و نهی از منکر در جهان اسلام پی ببرد.			*						
	ـ روش‌ها و سطوح مختلف امر به معروف و نهی از منکر را تمیز دهد.						*			
	ـ مصادیقی از کژروی اجتماعی را نام ببرد و چگونگی پیشگیری و کنترل آنها را تشخیص دهد.						*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
نقد و ارزیابی فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان‌های اجتماعی برای تحرک اجتماعی و پیدایش هویت‌های جدید	ـ مفهوم موقعیت اجتماعی را بشناسد.	درس (۱۰) تغییرات هویت اجتماعی		*					.....	۱/۵
	ـ رابطه میان موقعیت اجتماعی و کسب هویت اجتماعی جدید را بشناسد.			*						
	ـ تحرک اجتماعی را تعریف کند و انواع آن را با ذکر مثال‌هایی شرح دهد.						*			
	ـ نقش شغل و سایر عوامل را در تعیین موقعیت اجتماعی افراد شرح دهد.						*			
	ـ انسداد اجتماعی را تعریف کند و تشخیص دهد که انسداد اجتماعی در کدام جوامع بیشتر وجود دارد						*			
	ـ برای تحرک درون نسلی و میان نسلی مصداق بیاورد.					*				
	ـ تناسب جهان‌های اجتماعی مختلف با تغییرات هویتی و تحرک اجتماعی را تحلیل کند و نمونه بیاورد.						*			
	ـ تغییرات هویتی در جامعه سکولار را با جامعه دینی و معنوی مقایسه کند.						*			
	ـ سازگاری تغییرات هویتی افراد و گروه‌ها با هویت جهان اجتماعی را دریابد و نمونه بیاورد.						*			
	ـ پیامدهای تغییرات هویتی فراتر از عقاید و ارزش‌های مقبول جامعه را بشناسد.			*						
	ـ چگونگی پیدایش تعارض فرهنگی را توضیح دهد و علل آن را بشناسد.				*					
	ـ تفاوت میان نوآوری با تعارض فرهنگی را تشخیص دهد.						*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
شناخت علل درونی تحولات هویتی جهان اجتماعی و احساس مسئولیت نسبت به سرنوشت تحولات هویتی جهان اجتماعی	ـ مفهوم هویت جهان اجتماعی را بشناسد.	درس(۱۱) تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل درونی)		*					.....	۱/۵
	ـ هویت فرهنگی جهان اجتماعی را از هویت اجتماعی افراد تمیز دهد.						*			
	ـ رابطه هویت فرهنگی جهان اجتماعی و هویت اجتماعی افراد را در قالب یک مثال شرح دهد.						*			
	ـ چگونگی تداوم هویت فرهنگی جهان اجتماعی را دریابد.						*			
	ـ مفهوم تحول فرهنگی را بشناسد.			*						
	ـ در قالب یک مثال فرایند تحولات هویتی را شرح دهد.						*			
	ـ چگونگی پیدایش تزلزل فرهنگی را دریابد.						*			
	ـ چگونگی پیدایش بحران هویت را دریابد.						*			
	ـ چگونگی تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر را دریابد.						*			
	ـ انواع تحول فرهنگی را تشخیص دهد و نمونه بیاورد.						*			
	ـ انواع علل درونی تحول فرهنگی را بشناسد.			*						
	ـ بداند که کهولت و مرگ یک جهان اجتماعی پیامد چیست و مصداق بیاورد.						*			
	ـ پیامدهای کاستی و بن بست درونی در هویت فرهنگی جهان اجتماعی را توضیح دهد و نمونه بیاورد.						*			
	ـ پیامد کاستی و خلأ معنوی جهان غرب بر اندیشمندان آن را بشناسد.			*						
	ـ بحران هویت اجتماعی در سطح فرد را از بحران هویت در سطح جامعه متمایز کند.						*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
شناخت علل بیرونی تحولات هویتی جهان اجتماعی واحساس مسئولیت نسبت به سرنوشت تحولات هویتی جهان اجتماعی	ـ اشکال مختلف روابط میان جهان‌های اجتماعی را مقایسه کند و نمونه بیاورد.	درس (۱۲) تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)					*		.....	۱/۵
	ـ چگونگی نخستین تعاملات جهان اسلام با جهان‌های اجتماعی دیگر را دریابد و پیامدهای آن را تحلیل کند.						*			
	ـ تحولات هویتی مصر و ایران را در رویارویی با جهان اسلام بشناسد.				*					
	ـ تحولات هویتی جهان غرب را پس از رویارویی با فرهنگ اسلام طی جنگ‌های صلیبی بشناسد.				*					
	ـ جهان اجتماعی سالم و فعال را با جهان خود باخته مقایسه کند.						*			
	ـ برای جهان اجتماعی که دچار خودباختگی فرهنگی شده است مصادیقی بیاورد.						*			
	ـ تعامل جوامع غیر غربی با جهان غرب را نقد کند و برای دستیابی به تعامل صحیح راهکار ارائه دهد.							*		
	ـ تاثیر رسانه‌ها و فضای مجازی را بر تعاملات فرهنگی دریابد.						*			
	ـ مفهوم از خودبیگانگی فرهنگی را بشناسد.			*						
	ـ معانی مختلف از خودبیگانگی فرهنگی را بشناسد و نمونه بیاورد.						*			
	ـ پیامدهای از خودبیگانگی فرهنگی را بشناسد.				*					
	ـ از دیدگاه قران کریم علت از خود بیگانگی حقیقی(فطری)را بشناسد.			*						
	ـ استقلال یا ارتباط دو معنای از خودبیگانگی را دریابد.						*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
احساس افتخار به هویت ایرانی اسلامی و انقلابی وتلاش برای تقویت آن	ـ تحولات هویتی ایران را پس از ورود اسلام دریابد	درس (۱۳) هویت ایرانی(۱)			*				.....	۱/۵
	ـ ویژگی‌های هویتی ایران قبل از اسلام را بشناسد.			*						
	ـ مواجهه جهان اسلام با جهان غرب را با سایر مواجهات اسلام در گذشته مقایسه کند.						*			
	ـ هویت فرهنگی جوامع اسلامی از نگاه مستشرقان را بشناسد و پیامد این نوع نگاه به هویت جوامع اسلامی را تحلیل کند.						*			
	ـ دلیل رویکرد تقلیدی مسلمانان به نگاه مستشرقان غربی را دریابد.						*			
	ـ آثار هویتی انقلاب اسلامی را بر جامعه ایران تحلیل کند.						*			
	ـ آثار هویتی انقلاب اسلامی را بر جهان اسلام تحلیل کند.						*			
	ـ آثار انقلاب اسلامی را بر اندیشمندان غربی بشناسد.			*						
	ـ درباره تأثیر هویتی جهان اسلام بر غرب نمونه بیاورد.						*			
شناخت بعد اجتماعی هویت ایرانی باتاکید بر ویژگی‌های نهاد خانواده در ایران ومقایسه ان با هویت فطری خانواده، تلاش برای بهبود نهاد خانواده در ایران	ـ ابعاد مختلف نهاد خانواده را بشناسد.	درس (۱۴) هویت ایرانی (هویت اجتماعی خانوادگی)		*					.....	۱
	ـ مؤلفه‌های مربوط به هر یک از ابعاد خانواده را بشناسد.			*						
	ـ دلیل اهمیت نهاد خانواده را دریابد.						*			
	ـ چگونگی ارتباط نهاد خانواده با سایر نهادهای جامعه را تحلیل کند.						*			
	ـ ویژگی‌های هویت تاریخی خانواده ایرانی را بشناسد.						*			
	ـ ویژگی‌های هویت فطری خانواده رادریابد.						*			
	ـ کارکردهای خانواده را بداند.						*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
شناخت بعد سیاسی هویت ایرانی به منظور پاسداشت و ارتقای آن	ـ به هویت سیاسی جهان اجتماعی پی برد.	درس (۱۵) هویت ایرانی(هویت سیاسی ایران)		*					.....	۱/۵
	ـ مفهوم قدرت اجتماعی را بشناسد.			*						
	ـ قدرت سخت را با قدرت نرم مقایسه کند.						*			
	ـ دلیل اثرگذاری بیشتر برخی کنشگران فردی در مقایسه با دولت‌ها را دریابد.						*			
	ـ سلطه هژمونی و ابزارهای آن را بشناسد و نمونه بیاورد.						*			
	ـ ارتباط مفهوم تبعیت با قدرت اجتماعی و صورت‌های مختلف آن را بشناسد.						*			
	ـ مفاهیم مقبولیت و اقتدار را بشناسد.			*						
	ـ تفاوت مقبولیت و مشروعیت قدرت را دریابد.						*			
	ـ مشروعیت حقیقی را از مشروعیت دروغین تمیز دهد.						*			
	ـ چگونگی تلازم مقبولیت قدرت و مشروعیت قدرت را دریابد.						*			
	ـ اقتدار غیر مشروع را بشناسد.			*						
	ـ مفاهیم سیاست و نظام سیاسی را بشناسد.			*						
	ـ ارتباط متقابل نظام سیاسی و نظام فرهنگی را دریابد.						*			
	ـ ملاک‌های دسته‌بندی نظام سیاسی را بشناسد.			*						
	ـ دسته بندی نظام سیاسی را از نظر ارسطو بشناسد.			*						
	ـ تفاوت دموکراسی و جمهوری را در دیدگاه ارسطو بشناسد.			*						
	ـ ملاک‌های دسته بندی نظام‌های سیاسی فارابی را با ملاک‌های دسته بندی ارسطو مقایسه کند.						*			
	ـ ویژگی‌های نظام سیاسی لیبرال دموکراسی و جمهور ی اسلامی را مقایسه کند.						*			

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی						بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی			نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن		
آشنایی با ابعاد جمعیتی و اقتصادی هویت ایرانی به منظور اصلاح و بهبود و ارایه راهکار	ـ رابطه جمعیت و هویت جهان اجتماعی را تحلیل کند.	درس (۱۶) هویت ایرانی(هویت جمعیتی و اقتصادی)					*		.....	۲
	ـ اهمیت جمعیت را برای جهان اجتماعی دریابد.						*			
	ـ دلایل ضروری بودن افزایش جمعیت مناسب را دریابد.						*			
	ـ رابطه جمعیت و گسترش فرهنگ و معانی آن را دریابد.						*			
	ـ مفهوم سیاست‌های جمعیتی را بشناسد.			*						
	ـ سیاست‌های جمعیتی ایران را در گذشته و حال حاضر ارزیابی کند.						*			
	ـ رابطه نسل کشی با بعد هویتی جمعیت را تحلیل کند.						*			
	ـ پیامدهای سیاست‌های کاهش جمعیت در کشور را ارزیابی کند.						*			
	ـ پیامدهای اقتصاد وابسته به نفت را دریابد.						*			
	ـ عامل اصلی هویت یابی جوامع غربی را بشناسد.			*						
	ـ علت ایجاد جنگ اقتصادی تمام عیار از سوی غرب علیه کشورمان را دریابد.						*			
	ـ راه نجات اقتصاد ایران و احیای هویت آن را دریابد.						*			
	ـ مولفه‌های اقتصاد مقاومتی را بشناسد.			*						

ملاحظات

ـ در ارزشیابی پایانی نیم‌سال اول سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳، حذفیات براساس جدول قبلی خواهد بود. (تصاویر و زیرنویس آنها، بخوانیم و پاسخ دهیم، بخوانیم و بدانیم صفحه ۱۳۵)

ـ در ارزشیابی پایانی نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳ و نیز بعد از آن، از موارد زیر امتحان بعمل نمی‌آید:

- ✓ تصاویر و زیرنویسی آنها
- ✓ ببینیم و بدانیم
- ✓ بخوانیم و پاسخ دهیم
- ✓ بخوانیم و بدانیم
- ✓ آمار و ارقام

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای عملی ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

منطق

۱۱۰۲۲۳

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

جدول هدف محتوا ارزشیابی کتاب درسی منطق پایه دهم به تفکیک دروس، سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی								بارم‌بندی نوبت اول	بارم نوبت دوم شهریور دی
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل	ارزیابی		
● آشنایی با علم منطق ● آشنایی با کاربردهای منطق در زندگی ● معرفی دو بخش اصلی منطق	● علم منطق را معرفی کند. (فهمیدن) ● مغالطه (خطای اندیشه) و کار منطق دانان را در شناساندن و نحوه پیشگیری از آن توضیح دهد. (فهمیدن) ● دو ویژگی علم منطق (کاربردی بودن و ابزاری بودن علم منطق) را توضیح دهد. (فهمیدن) ● بتواند حیطه کاربرد علم منطق را (در علوم و در زندگی) بیان کند. (فهمیدن) ● اقسام علم (تصور و تصدیق) و تفاوت آنها را توضیح دهد. (فهمیدن) ● تصور و تصدیق را در مثال های مختلف تشخیص دهد. (به کاربستن) ● تعریف و استدلال و تفاوت آنها را توضیح دهد. (فهمیدن) ● ارتباط دو بخش اصلی منطق را با اقسام علم (تصور و تصدیق) بررسی و بیان کند. (تحلیل)	**درس اول: منطق، ترازوی اندیشه**				✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓	✓		۲	۰/۷۵

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی							بارم‌بندی نوبت اول	بارم نوبت دوم شهریور دی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل	ارزیابی	
● آشنایی با ارتباط زبان و ذهن (لفظ و معنا) ● درک اهمیت زبان و تأثیر آن در خطای اندیشه	● ارتباط میان لفظ و معنا و تأثیر خطای در الفاظ و معنای آنها را بر خطای اندیشه توضیح دهد. (فهمیدن) ● دلالت‌های لفظی سه‌گانهٔ مطابقی، تضمنی و التزامی را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● تشخیص دهد در کدام عبارت‌ها مغالطه در حیطه الفاظ (چهار مغالطهٔ مطرح در درس دوم) رخ داده است و در کدام عبارت ها فقط زمینه مغالطه وجود دارد. (به کار بستن) ● تفاوت مغالطه اشتراک لفظ و توسل به معنای ظاهری را توضیح دهد. (فهمیدن) ● مغالطه اشتراک لفظ را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● مغالطه توسل به معنای ظاهری کلمات را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● مغالطه شیوه نگارشی کلمات را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● مغالطه ابهام در مرجع ضمیر را تشخیص دهد. (به کار بستن)	**درس دوم: لفظ و معنا**				✓	✓ ✓ ✓ ✓ ✓			۳	۱/۵
● تشخیص ارتباط ذهن و خارج ● رابطه مفهوم و مصداق	● مفهوم و مصداق و تفاوت آن دو را توضیح دهد. (فهمیدن) ● تفاوت مفهوم کلی و جزئی (ملاک کلی و جزئی بودن مفاهیم) را توضیح دهد. (فهمیدن) ● مفاهیم کلی و جزئی را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● نسبت‌های چهارگانه را توضیح دهد. (فهمیدن) ● نسبت میان مصادیق دو مفهوم کلی را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● کاربرد نسبت‌های چهارگانه را در طبقه‌بندی مفاهیم توضیح دهد. (فهمیدن) ● مفاهیم را بر اساس نسبت مصادیقشان طبقه‌بندی کند. (به کار بستن)	**درس سوم: مفهوم و مصداق**				✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓			۴	۱/۵

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی							بارم‌بندی نوبت اول	بارم نوبت دوم شهریور دی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل	ارزیابی	
● آشنایی با انواع تعریف و کاربردهای آن در زندگی و شرایط تعریف صحیح	● انواع تعریف و حیطه کاربرد هر یک از آنها را توضیح دهد. (فهمیدن) ● هر یک از شرایط تعریف را با مثال توضیح دهد. (فهمیدن) ● تفاوت جامع و مانع بودن تعریف را توضیح دهد. (فهمیدن) ● ارتباط نسبت های چهارگانه را با دو شرط جامع و مانع بودن تعریف، با مثال نشان دهد. (به کار بستن) ● مغالطه تعریف دوری را توضیح دهد. (فهمیدن) ● انواع تعریف را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● مغالطه تعریف دوری را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● تعریف‌های مختلف را بر اساس شرایط تعریف صحیح، بررسی کند. (به کار بستن)	**درس چهارم: انواع و شرایط تعریف**				✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓ ✓			۴	۲
● آشنایی با انواع استدلال استقرایی	● استدلال قیاسی و استقرایی و تفاوت آنها را توضیح دهد. (فهمیدن) ● استقرای تمثیلی و تفاوت آن را با تمثیل توضیح دهد. (فهمیدن) ● کاربردهای تمثیل را بیان کند. (فهمیدن) ● راه‌های نقد استقرای تمثیلی را بیان کند. (فهمیدن) ● استدلال استقرای تعمیمی و اهمیت آن را در علوم تجربی توضیح دهد. (فهمیدن) ● شرایط استقرای تعمیمی قوی را بیان کند. (فهمیدن) ● استنتاج بهترین تبیین را شرح دهد. (فهمیدن) ● استدلال استقرایی را از قیاسی تشخیص دهد. (به کار بستن) ● نوع استدلال استقرایی را مشخص کند. (به کار بستن) ● کاربردهای هر یک از انواع استدلال‌های استقرایی را توضیح دهد. (فهمیدن) ● مغالطه تمثیل ناروا را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● مغالطه تعمیم شتابزده را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● استقرای تمثیلی را نقد کند. (تحلیل) ● مغالطه تمثیل ناروا و تعمیم شتابزده را تشخیص دهد.	**درس پنجم: اقسام استدلال استقرایی**				✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓		۴	۱/۵

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی							بارم‌بندی نوبت اول	بارم نوبت دوم شهریور دی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل	ارزیابی	
● آشنایی با قضیه و انواع آن (حملی و شرطی)	● قضیه و اقسام آن را توضیح دهد و مثال بزند. (فهمیدن) ● جمله خبری را از جمله انشایی تشخیص دهد. (به کار بستن) ● قضیه حملی را از شرطی تشخیص دهد. (به کار بستن) ● قضیه شخصیه و محصوره را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● اجزای قضیه حملی را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● نوع قضایای محصوره (موجبه کلیه، موجبه جزئیه، سالبه کلیه، سالبه جزئیه) را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● تشخیص دهد که به ازای هر یک از نسبت‌های چهارگانه کدام قضایای محصوره را می‌توان بیان کرد. (تحلیل)	**درس ششم: قضیه حملی**					✓	✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓		۳	۱/۲۵
● آشنایی با روابط تقابل در قضایا ● آشنایی با رابطه عکس مستوی	● فایده دانستن احکام قضایا را توضیح دهد. (فهمیدن) ● چگونگی شکل‌گیری مربع تقابل و جایگاه هر یک از قضایای محصوره را در مربع تقابل توضیح دهد. (فهمیدن) ● از یک قضیه صادق یا کاذب، قضایای دیگر از طریق روابط تقابل استنتاج کند. (به کار بستن) ● از یک قضیه صادق قضیه ای دیگر از طریق عکس مستوی استنتاج کند . (به کار بستن) ● روابط تناقض، تضاد، تداخل و عکس مستوی را تشخیص دهد.(به کار بستن) ● ارزش صدق و کذب قضایا را بر اساس روابط آنها (طبق قواعد احکام قضایا) تعیین کند. (به کار بستن) ● مغالطه ایهام انعکاس را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● مغالطهٔ استثنای قابل چشم‌پوشی را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● ارتباط نسبت‌های چهارگانه و اقسام محصوره و احکام قضایا را تشخیص دهد. (تحلیل)	**درس هفتم: احکام قضایا**					✓ ✓	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓		-	۳

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی							بارم‌بندی نوبت اول	بارم نوبت دوم شهریور دی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل	ارزیابی	
● شناخت قیاس اقترانی حملی و شرایط معتبر بودن قیاس	● قیاس اقترانی حملی و اشکال چهارگانه آن را توضیح دهد. (فهمیدن) ● اهمیت حد وسط و شرایط آن را در قیاس اقترانی توضیح دهد.(فهمیدن) ● تفاوت شکل اول و چهارم را تشخیص دهد (به‌کار بستن) ● هر یک از شکل های قیاس اقترانی حملی را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● مغالطه استدلال نامعتبر (عدم رعایت شرایط قیاس اقترانی) را توضیح دهد. (فهمیدن) ● شرایط اعتبار قیاس اقترانی حملی را توضیح دهد. (فهمیدن) ● دامنه مصادیق موضوع و محمول را در قضایای محصوره و شخصیه تعیین کند. (به کار بستن) ● مغالطه عدم تکرار حد وسط را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● علت نامعتبر بودن قیاس را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● اعتبار قیاس اقترانی را بر اساس شرایط معتبر بودن قیاس بسنجد. (به کار بستن)	**درس هشتم: قیاس اقترانی**				✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓			-	۳

اهداف کلی	اهداف جزئی	عنوان درس (محتوا)	سطوح شناختی							بارم‌بندی نوبت اول	بارم نوبت دوم شهریور دی
			دانشی			فرایندی					
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تحلیل	ارزیابی	
● آشنایی با قضایای شرطی و انواع آن ● آشنایی با قیاس استثنائی و انواع آن	● قضیه شرطی متصل و اجزای آن را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● قیاس استثنائی اتصالی و حالات معتبر آن را توضیح دهد. (فهمیدن) ● انواع سه گانه قضایای شرطی منفصل (حقیقی، مانعه الجمع و مانعه الرفع) را تشخیص دهد. (به کار بستن) ● در قضایای شرطی منفصل ،رابطه دو طرف قضیه را از نظر صدق و کذب مشخص کند. (به کار بستن) ● توانایی استنتاج از قیاس استثنائی اتصالی، را داشته باشد. (به کاربستن) ● قیاس استثنائی انفصالی حقیقی را تشخیص دهد. (به‌کار بستن) ● توانایی استنتاج از قیاس استثنائی انفصالی حقیقی را داشته باشد. (به کار بستن) ● مغالطه رفع مقدم و وضع تالی را تشخیص دهد. (به کار بستن)	**درس نهم: قضیه شرطی و قیاس استثنائی**				✓ ✓	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓			-	۳
● آشنائی با تفکر انتقادی و چیستی آن	● تفکر نقادانه و ویژگی‌های متفکر نقاد را توضیح دهد. (فهمیدن) ● انواع استدلال را به لحاظ کاربردشان (برهان ،خطابه، جدل) توضیح دهد. (فهمیدن) ● مغالطات بر اثر عوامل روانی (مغالطهٔ باارزشی کلمات، مغالطه مسموم کردن چاه، مغالطه تله‌گذاری، مغالطه توسل به احساسات، مغالطه بزرگ نمائی و مغالطهٔ کوچک نمائی) را با ذکر مثال توضیح دهد. (فهمیدن) ● مغالطات در اثر عوامل روانی(مغالطات مطرح شده در درس دهم) را تشخیص دهد. (به کار بستن)	**درس دهم: سنجشگری در تفکر**				✓ ✓ ✓	✓			-	۲/۵

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

ملاحظات:

۱ـ در طراحی سؤالات امتحان نهایی لازم است به تذکرات ابتدای کتاب منطق و حیطه تعیین شده سؤالات در کتاب راهنمای معلم (منتشر شده توسط وزارت آموزش و پرورش)توجه شود.
۲ـ در طراحی سؤالات می توان با حفظ بارم سؤالات درس ها از محتوای چند درس مختلف سؤالات ترکیبی طراحی کرد.
۳ـ در تایپ سؤالاتی مانند بررسی اعتبار قیاس، به جنبه‌هایی که باعث تشخیص بهتر دانش‌آموزان می‌شود، مانند زیر هم نوشتن مقدمات و نتیجهٔ قیاس‌ها توجه شود.

ـ توجه به محدوده‌ای از کتاب که نباید از آن سؤال طراحی شود (این محدوده در مقدمه کتاب درسی منطق ذکر شده است).
ـ در صورتی که دانش‌آموزان با عبارات دیگری غیر از متن کتاب مطلب درستی را بیان کنند لازم است از ایشان پذیرفته شود.
ـ توصیه می‌شود سطح دشواری سؤالات بر اساس ۲۰درصد آسان ، ۶۰ درصد متوسط (۳۰ درصد متوسط پایین ،۳۰درصد متوسط بالا) در سطوح فهمیدن و کاربرد و ۲۰ درصد دشوار(سؤالات ترکیبی از مباحث درس‌های مختلف) طراحی شود
ـ از آنجا که هدف درس منطق آشنایی دانش‌آموزان با کاربردهای این علم در زندگی است، پیشنهاد می‌شود مشابه مثال‌های کتاب، از سؤال‌های ملموس و کاربردی در زندگی روزمره، مانند: رسانه‌ها، تبلیغات، طنزها، کاریکاتورها و تصاویر نیز در امتحان استفاده شود.
ـ در تایپ سؤالاتی مانند بررسی اعتبار قیاس، به جنبه‌هایی که باعث تشخیص بهتر دانش‌آموزان می‌شود، مانند زیر هم نوشتن مقدمات و نتیجهٔ قیاس‌ها توجه شود.
ـ بارم‌بندی پاسخنامه دقیق باشد.
ـ در صورتی که یک سؤال این امکان را داشته باشد که هر دانش‌آموزی به نحوی متفاوت به آن پاسخ دهد (به عنوان مثال اگر قرار باشد با آوردن تمثیلی مخالف، اشتباه یک تمثیل ناروا را نشان دهیم) در این صورت نکات کلیدی که در پاسخ دانش‌آموزان باید رعایت شود در پاسخنامه مشخص شود.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری
راهنمای عملی ارزشیابی
سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۲۷

اصول و عقاید (۱)

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

جدول هدف محتوا ارزشیابی کتاب درسی اصول و عقاید(۱) پایه دهم رشته علوم و معارف اسلامی به تفکیک دروس، سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

نکته قابل توجه:

۱ـ محتواهای بخش « هم‌اندیشی »، « تحقیق کنید » و « گفت‌وگو کنید » درس «اصول عقاید (۱) رشته علوم و معارف اسلامی در پایه دهم دورهٔ دوم متوسطه» صرفاً در «ارزشیابی‌های مستمر» هر نوبت مورد سؤال و ارزیابی قرار می‌گیرد. بدیهی است از محتواهای این بخش‌ها در امتحانات پایانی نباید سؤال طراحی شود.

۲ـ معنا کردن آیات و روایات و حفظ کردن آنها نباید در ارزشیابی مستمر و پایانی مورد سؤال قرار گیرد.

۳ـ در برخی دروس، بخش‌هایی با عنوان «برای مطالعه» وجود دارد. از این بخش و پاورقی‌ها، نباید سؤالی طرح شود.

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی									بارم‌بندی نوبت اول و ملاحظات	بارم‌بندی نوبت دوم
			دانشی			فرایندی							
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن		
درس اول : خود را بشناسیم	درک بهتر از خود به عنوان یک انسان	۱ـ اهمیت خود شناسی را بداند.		*			*					۴ نمره	۲ نمره
		۲ـ جایگاه انسان را در نظام خلقت بشناسد.		*					*				
		۳ـ دلایل اثبات روح را بیان کند.		*			*						
		۴ـ تصویر درستی از رابطه روح و جسم و بحث درباره آن داشته باشد.		*						*			
درس دوم : توانمندی‌های انسان	شناخت امکانات و توانمندی‌های انسان‌ها	۱ـ قوای حسی را به عنوان یکی از توانمندی‌های انسان بشناسد.	*				*					۴ نمره	۱ نمره
		۲ـ با قوه‌ی عقل به عنوان قوه‌ی شناخت انسان آشنا باشد.	*				*						
		۳ـ تفاوت کار قلب را با عقل بیان کند.		*					*				
		۴ـ قلب را به عنوان کانون اصلی وجود انسان بشناسد.		*			*						

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی								بارم‌بندی نوبت اول و ملاحظات	بارم‌بندی نوبت دوم
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن	
درس سوم: سرشت آدمی	شناخت فطرت انسانی و ابعاد آن	۱ـ معنای فطرت را بداند.	*			*						۴ نمره	۲ نمره
		۲ـ با ویژگی‌های فطری انسان آشنا باشد.	*			*							
		۳ـ خداگرایی و خداشناسی فطری را بشناسد.		*			*						
		۴ـ درباره علت تغییرناپذیری دین الهی بتواند بحث کند.		*						*			
		۵ـ چگونگی هماهنگی فطرت و دین را با یکدیگر بداند.			*						*		
درس چهارم منزلت انسان	شناخت جایگاه انسان در نظام هستی	۱ـ با نظام ارزش‌ها در در دنیا آشنا باشد.	*			*						۴ نمره	۲ نمره
		۲ـ با کرامت انسان در قرآن کریم آشنا باشد.		*			*						
		۳ـ نمونه هایی از تکریم انسان توسط خداوند را نام ببرد.	*			*							
		۴ـ جمله مسخر شدن طبیعت برای انسان را ارزیابی کند.		*						*			
		۵ـ چیستی امانت قرار داده شده بر دوش انسان را تبیین کند.			*				*				
		۶ـ توانایی مقایسه فرشتگان با انسان را داشته باشد.		*					*				

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی								بارم‌بندی نوبت اول و ملاحظات	بارم‌بندی نوبت دوم
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن	
درس پنجم: راز آفرینش	آشنایی با هدف خلقت انسان	۱ـ اهمیت و جایگاه هدف خلقت و تأثیر آن در زندگی را بیان کند.		*				*				۴ نمره	۲ نمره
		۲ـ با هدف خلقت انسان و تأثیر آن در سبک زندگی آشنا باشد.		*				*					
		۳ـ به حکیم بودن خداوند و خلقت حکیمانه توجه کند.	*				*						
		۴ـ اهدافی که برای خلقت انسان تنظیم شده است را نام ببرد.		*					*				
		۵ـ رابطه عبادت و تقرب به خدا را ارزیابی کند.		*						*			
		۶ـ آفرینش جهان و انسان توسط خدا را بدون توجه به سود تحلیل کند.		*					*				
درس ششم: سرای دیگر	تقویت اعتقاد به معاد و ضرورت آن	۱ـ به ویژگی‌های معاد در قرآن و دین توجه کند.	*			*						۳ نمره	-
		۲ـ بتواند دلایل ممکن بودن معاد و زمان اخرت را ذکر کند.	*			*							
		۳ـ بتواند دلایل ضرورت معاد و وجود جهان آخرت را ذکر کند.	*			*							
		۴ـ بتواند عقاید منکرین معاد را نقد کند.		*					*				
		۵ـ ضرورت وجود معاد را با عدالت خدا اثبات کند.		*						*			
		۶ـ ضرورت وجود معاد را با حکمت خدا اثبات کند.		*			*			*			

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی									بارم‌بندی نوبت اول و ملاحظات	بارم‌بندی نوبت دوم
			دانشی			فرایندی							
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن		
درس هفتم: آغاز راه	آشنایی با اجتماع به عنوان تنها بستر تحقق حیات طیبه	۱ـ حقیقت مرگ و تفاوت آن را با نابودی بشناسد.		*					*			-	۲ نمره
		۲ـ به تفاوت انواع جان دادن‌ها برای کسب آمادگی برای مرگ توجه کند.		*					*				
		۳ـ بتواند دلایل ترس بسیاری از مردم را از مرگ شرح دهد.		*			*						
		۴ـ بتواند اصطلاح توفی را تعریف کند.	*			*							
		۵ـ شباهت‌ها و تفاوت‌های میان خواب و مرگ را ارزیابی کند.		*						*			
درس هشتم: برزخ	آشنایی با حیات پس از مرگ و عالم برزخ	۱ـ معنای برزخ را بشناسد..	*			*						-	۲ نمره
		۲ـ تفاوت‌های دنیا را با عالم برزخ بیان کند.		*					*				
		۳ـ نحوه ارتباط ارواح با دنیا را درک کند.			*						*		
		۴ـ ویژگی‌های عالم برزخ را بشناسد	*			*							
		۵ـ تعریف آثار ما تقدم و ما تأخر اعمال	*			*							
		۶ـ نام بردن برخی از مهمترین سؤال‌های شب اول قبر	*			*							
		۷ـ انتخاب گزینه صحیح در مورد دلایل قرآنی بر وجود برزخ	*					*					

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی								بارم‌بندی نوبت اول و ملاحظات	بارم‌بندی نوبت دوم
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن	
درس نهم: واقعه بزرگ	آشنایی با برخی از حوادث روز قیامت	۱ـ مراحل قیامت تا ورود انسان‌ها به بهشت و جهنم را بیان کند.		*		*						۲ نمره
		۲ـ مقصود از شهادت گواهان را در قیامت توضیح دهد.		*			*					
		۳ـ با حقیقت نامه عمل و تفاوت آن با نامه‌های دنیایی آشنا باشد.		*					*			
		۴ـ برخی ویژگی‌های بهشت را ذکر کند.	*			*						
		۵ـ برخی عذاب‌های جهنم را ذکر کند.	*			*						
درس دهم: روزنه امید	آشنایی با ویژگی‌های جبهه حق برای پیروزی در مقابل جبهه باطل، در ادبیات قرآن	۱ـ با معانی شفاعت آشنا باشد.	*				*				-	۲ نمره
		۲ـ اولین شفیع و سایر شفیعان در قیامت را بشناسد.	*			*						
		۳ـ دلایل قرآنی و روایی شفاعت را بشناسد.	*			*						
		۴ـ کسانی که مورد شفاعت قرار می گیرند را بشناسد.	*			*						
		۵ـ به برخی شبهات درشفاعت بتواند پاسخ دهد.		*							*	
		۶ـ پارتی بازی نبودن شفاعت را تفسیر کند.		*					*			

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۳۰

انگلیسی (۱)

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف ـ محتوا و ارزشیابی کتاب درسی زبان انگلیسی (۱)

ردیف	عنوان فصل	اهداف کلی	اهداف جزئی	بارم‌بندی
۱	Saving nature	۱ـ گفتگو و تعامل درباره موضوع درس ۲ـ واژگان مربوط به موضوع فصل ۳ـ مهارت خوانداری و آشنایی با راهبرد درک مطلب مطرح شده ۴ـ گسترش واژگان و دامنه لغت ۵ـ نکات دستوری مربوط به فصل ۶ـ مهارت شنیداری و گفتاری ۷ـ مهارت نوشتاری	۱ـ با مضمون اصلی درس یعنی حفاظت از محیط زیست آشنایی دارد. ۲ـ واژگان مربوط با مضمون درس را به خاطر می‌آورد و نحوه کاربرد آنها در بخش‌های مختلف فصل را می‌داند. ۳ـ با مفاهیم آینده ساده و کاربرد will و to be going to در زمان آینده آشنایی دارد. ۴ـ با لحن بیان افتان falling intonation آشنایی دارد. ۵ـ با مفهوم اسم‌های مفرد و جمع و نشانه‌های آنها در سطح نوشتاری آشنایی دارد و کاربرد آنها در سطح جمله را می‌داند. ۶ـ جمع بندی فصل (مطالب مربوط به بخش what you learned را می‌داند)	طبق بارم‌بندی اعلامی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی در هر یک از مهارت‌ها و زیرمهارت‌ها
۲	Wonders of creation	۱ـ گفتگو و تعامل درباره کاربرد موضوع درس ۲ـ واژگان مربوط به موضوع فصل ۳ـ مهارت خوانداری و آشنایی با راهبرد درک مطلب مطرح شده ۴ـ گسترش واژگان و دامنه لغت ۵ـ نکات دستوری مربوط به فصل ۶ـ مهارت شنیداری و گفتاری ۷ـ مهارت نوشتاری	۱ـ با مضمون اصلی درس یعنی شگفتی‌های آفرینش آشنایی دارد. ۲ـ واژگان مربوط با مضمون درس را به خاطر می‌آورد و نحوه کاربرد آنها در بخش‌های مختلف فصل را می‌داند. ۳ـ با مفاهیم صفت و انواع آن (صفات تفضیلی و عالی) آشنایی دارد و کاربرد آنها در سطح جمله را می‌داند. ۴ـ با راهبرد پرسیدن درباره جزئیات آشنایی دارد. ۵ـ با rising intonation و موارد کاربرد آن آشنایی دارد. ۶ـ با جایگاه و کاربرد صفت در نوشتار و نکاتی درباره spelling صفت‌های تفضیلی و عالی آشنایی دارد. ۸ـ جمع‌بندی فصل (مطالب مربوط به بخش what you learned را می‌داند)	طبق بارم‌بندی اعلامی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی در هر یک از مهارت‌ها وزیرمهارت‌ها

ردیف	عنوان فصل	اهداف کلی	اهداف جزئی	بارم‌بندی
۳	The value of knowledge	۱ـ گفتگو و تعامل درباره موضوع درس ۲ـ واژگان مربوط به موضوع فصل ۳ـ مهارت خوانداری و آشنایی با راهبرد درک مطلب مطرح شده ۴ـ گسترش واژگان و دامنه لغت ۵ـ نکات دستوری مربوط به فصل ۶ـ مهارت شنیداری و گفتاری ۷ـ مهارت نوشتاری	۱ـ با مضمون اصلی درس یعنی ارزش دانش آشنایی دارد. ۲ـ واژگان مربوط با مضمون درس را به یاد می‌آورد و نحوه کاربرد آنها در بخش‌های مختلف فصل را می‌داند. ۳ـ با مفهوم past progressive و self pronouns آشنایی دارد و کاربرد آنها را می‌داند. ۴ـ با مفهوم داستانگویی در سطح گفتاری و شنیداری آشنایی دارد. ۵ـ با مفهوم استرس تأکیدی emphatic stress آشنایی دارد. ۶ـ با مفهوم فعل و انواع action and state verbs و فعل ساده و استمراری آشنایی دارد و کاربرد آنها در سطح جمله را می‌داند. ۷ـ جمع‌بندی فصل (مطالب مربوط به بخش what you learned را می‌داند)	طبق بارم‌بندی اعلامی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی در هر یک از مهارت‌ها و زیرمهارت‌ها
۴	Traveling the world	۱گفتگو و تعامل درباره موضوع درس ۲ـ واژگان مربوط به موضوع فصل ۳ـ مهارت خوانداری و آشنایی با راهبرد درک مطلب مطرح شده ۴ـ گسترش واژگان و دامنه لغت ۵ـ نکات دستوری مربوط به فصل ۶ـ مهارت شنیداری و گفتاری ۷ـ مهارت نوشتاری	۱ـ با مضمون اصلی درس یعنی سفر به نقاط مختلف آشنایی دارد. ۲ـ واژگان مربوط با مضمون درس را به یاد می‌آورد و نحوه کاربرد آنها در بخش‌های مختلف فصل را می‌داند. ۳ـ با مفهوم modals و preposition آشنایی دارد و آنها را در سطح جمله به کار می‌برد. ۴ـ با مفهوم rising intonation آن آشنایی دارد. ۵ـ با قید و چگونگی ساخت آن و موارد استثناء مربوط به آن آشنایی دارد و کاربرد آن در سطح جمله را می‌داند. ۶ـ جمع‌بندی فصل (مطالب مربوط به بخش what you learned را می‌داند)	طبق بارم‌بندی اعلامی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی در هر یک از مهارت‌ها و زیرمهارت‌ها

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

ملاحظات طراحی سؤال

مهارت گوش دادن:

۱ـ متون شنیداری خارج از کتاب، باید در حد متون موجود در کتاب درسی و با رعایت سطح کتاب باشد و به هیچ وجه از متونی که از نظر واژگان یا ساختارهای دستوری فراتر از سطح کتاب درسی هستند، استفاده نشود.
۲ـ تعداد پرسش‌های مربوط به هر بخش شنیداری متناسب بوده و از تنوع لازم اعم از بلند پاسخ، کوتاه پاسخ و انتخابی برخوردار باشد.
۳ـ حجم و مدت سؤالات شنیداری نباید به میزانی باشد که باعث شود دانش‌آموزان در تشخیص پاسخ، دچار سردرگمی شوند.
۴ـ فایل‌های ضبط شده باید دارای وضوح کافی باشند.
۵ـ سرعت خوانش یا گفت‌وگو در فایل صوتی باید آموزشی و متناسب با درک دانش‌آموزان باشد.

مهارت خواندن:

۱ـ متون خوانداری خارج از کتاب، باید در حد و سطح کتاب درسی باشد.
۲ـ پرسش‌های این بخش از آزمون، متنوع و پوشش‌دهنده انواع سؤالات استانده باشد.
۳ـ تعداد سؤالات متناسب با وقت امتحان باشد.
۴ـ نباید در متون از واژگانی تدریس نشده‌ای استفاده شود که ندانستن آنها باعث عدم درک متون شود.

مهارت نوشتن:

۱ـ از آنجا که ممکن است این تلقی بوجودآید که سؤالات بخش نوشتن با بخش دستور همپوشانی دارد، در قسمت پرسش‌های نوشتاری باید از سؤالات تولیدی استفاده شود، نه سؤالات صرفاً تشخیصی.
۲ـ از طراحی سؤالاتی که صرفاً متکی بر حفظیات است خودداری شده و در این بخش، خلاقیت دانش‌آموزان در تولید سنجیده شود.
۳ـ بارم‌بندی، متناسب با تولید هر قسمت پاسخ طراحی گردد و بارم این بخش به دقت بین پاسخ مورد انتظار توزیع شود.

دستور زبان

۱ـ هر سه بعد مطرح در رویکرد ارتباطی (صورت، معنا و کاربرد) در طراحی سؤالات مورد توجه قرار گیرد.
۲ـ از طراحی سؤالات مکانیکی خودداری شود.
۳ـ از گزینه‌های اضافی در پاسخ‌های انتخابی استفاده گردد.
۴ـ از هر دو نوع سؤالات تشخیصی و تولیدی به تناسب استفاده شود.

واژگان

۱ـ پرسش از بخش واژگان حتماً در داخل بافت زبانی و غیر زبانی (تصویر) صورت پذیرد.
۲ـ درستی املای واژگان در بارم‌بندی به‌صورت حداقلی لحاظ گردد.
۳ـ سؤالات مستقیم املایی طراحی نشود. (هدف اصلی دانستن کلیت واژه است)
۴ـ معنا و کاربرد واژگانی در متن و بافت مناسب مورد توجه قرار گیرد نه خارج از بافت.

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

بارم‌بندی پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم

آزمون پایانی نوبت اول

آزمون پایانی نوبت اول بنا به تشخیص دبیر محترم از ۲۰ یا ۴۰ نمره به شیوه زیر طراحی می‌شود:

- مهارت گفتاری (۴ نمره از ۲۰ و یا ۸ نمره از ۴۰)
- مهارت شنیداری (۴ نمره از ۲۰ و یا ۸ نمره از ۴۰)
- مهارت خوانداری (۴ نمره از ۲۰ و یا ۸ نمره از ۴۰)
- مهارت نوشتاری (۲ نمره از ۲۰ و یا ۴ نمره از ۴۰)
- واژگان (۳ نمره از ۲۰ و یا ۶ نمره از ۴۰)
- دستور زبان (۳ نمره از ۲۰ و یا ۶ نمره از ۴۰)

آزمون پایانی نوبت دوم

آزمون پایانی در ۵ بخش و به‌صورت ۴۰ نمره‌ای برگزار می‌شود.

* مهارت گوش دادن (Listening) ۷ نمره

توجه:

بخش گوش دادن به‌صورت کتبی و با پخش فایل صوتی برگزار می‌شود.

- در امتحان نوبت دوم پایه‌های دهم تا دوازدهم، بخش گوش دادن آزمون باید به‌صورت سراسری و در همان روز آزمون نهایی و در ابتدای آن برگزار گردد.

۵ نمره از دو متن شنیداری منتخب از کتاب درسی و ۲ نمره از متون شنیداری خارج از کتاب باشد. (متن شنیداری خارج از کتاب باید در سطح کتاب درسی بوده و همسو با موضوعات کتاب درسی باشد. می‌توان از بخش رمزینه‌های سریع پاسخ مکمّل (QR code) کتاب نیز بهره گرفت)

* مهارت خواندن (Reading) ۱۰ نمره

۶ نمره از متون کتاب درسی و ۴ نمره از متون خارج از کتاب درسی در سطح کتاب درسی و هماهنگ و همسو با موضوعات کتاب درسی باشد.

* مهارت نوشتن (Writing) ۷ نمره

با توجه به ماهیت مهارت نوشتن که اصولاً مهارتی تولیدی است، سؤالات این بخش باید رویکرد تولیدی داشته باشد (نه تشخیصی).

* واژگان (Vocabulary) ۸ نمره
* دستور زبان (Grammar) ۸ نمره

سؤالات این بخش در سه سطح Form/Meaning/Use طراحی می‌گردند.

توجّه: شایان ذکر است در تمامی بخش‌های آزمون، همسویی با موضوعات و محتوای کتاب درسی الزامی است. تمرینات موجود در کتاب‌های دانش‌آموز و کار و رمزینه‌های سریع پاسخ می‌تواند الگوی مورد استفاده در طراحی سؤالات آزمون باشد.

آزمون پایانی نوبت اول و دوم رشته‌های فنی‌وحرفه‌ای و کار و دانش (داخلی)

آزمون پایانی نوبت اول و دوم رشته‌های فنی و حرفه‌ای و کار و دانش در ۶ بخش و به‌صورت ۲۰ نمره‌ای برگزار می‌شود.

- مهارت گفتاری (۴ نمره از ۲۰)
- مهارت شنیداری (۴ نمره از ۲۰)
- مهارت خوانداری (۴ نمره از ۲۰)
- مهارت نوشتاری (۲ نمره از ۲۰)
- واژگان (۳ نمره از ۲۰)
- دستور زبان (۳ نمره از ۲۰)

آزمون پایانی نوبت دوم رشته‌های فنی‌وحرفه‌ای و کار و دانش (نهایی ـ جهت ایجاد سوابق تحصیلی پایه‌های دهم و یازدهم)

آزمون پایانی نوبت دوم رشته‌های فنی و حرفه‌ای و کار و دانش صرفاً جهت ایجاد سابقه تحصیلی به شکل نهایی بوده و در ۵ بخش و به‌صورت ۲۰ نمره‌ای برگزار می‌شود. ارزشیابی بخش گفتاری آزمون جزو نمره مستمر نوبت دوم می‌باشد.

- مهارت شنیداری (۳/۵ نمره از ۲۰)
- مهارت خوانداری (۵ نمره از ۲۰)
- مهارت نوشتاری (۳/۵ نمره از ۲۰)
- واژگان (۴ نمره از ۲۰)
- دستور زبان (۴ نمره از ۲۰)

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۳۳

تاریخ اسلام (۱)

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف محتوا ارزشیابی کتاب درسی تاریخ اسلام (۱) پایه دهم رشته علوم و معارف اسلامی به تفکیک دروس، سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

۱ـ طراحان محترم آزمون‌های پایانی توجه داشته باشند که تمامی پرسش‌ها باید بر اساس جدول راهنمای عملی آزمون نهایی و جدول بارم‌بندی (کمی و کیفی) کتاب طراحی شوند.

۲ـ طراحان محترم آزمون پایانی می‌توانند با هدف ارزیابی کیفی، صرفاً در صورت **ارائهٔ داده‌ها** شامل نمودارها، شواهد، جداول و تصاویر، سوالاتی را طراحی کنند اما مجاز به طرح سوالات به شکل دیگری به ویژه **سوالات به خاطر آوردنی نمی‌باشند.**

۳ـ طراحان محترم آزمون نهایی تنها مجازند که وقایع ذکر شده در متن درس را مدنظر قرار دهند و مجاز نیستند از جزییات خط زمان پرسش مطرح کنند.

۴ـ طراحان محترم آزمون نهایی تنها مجازند محدوده قلمرو تمدن‌ها و حکومت‌ها را مورد پرسش قرار دهند و مجاز نیستند از جزییات نقشه‌ها یا زیرنویس آنها و زیر نویس عکس ها پرسش مطرح کنند.

۵ـ طراحان محترم آزمون نهایی مجاز نیستند از بخش‌های «متن آیات قران»، «فکر کنیم و پاسخ دهیم»، «یک توضیح»، «فعالیت»، «بیشتر بدانیم»، «جست جو و تحقیق» و«پاورقی» پرسش طراحی نمایند.

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی								بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن	نوبت اول	نوبت دوم
درس۱: تاریخ و تاریخ‌نگاری	شناخت چیستی علم تاریخ شیوه های تاریخ نگاری و کارکردهای آن،	۱ـ معانی مختلف تاریخ را می‌داند.	*				*					۲ نمره	درس ۱ و ۲ باهم ۱ و نیم نمره
		۲ـ ویژگی های رویدادهای تاریخی را توضیح می‌دهد.		*			*						
		۳ـ پیشینه تاریخ نگاری در اسلام را توضیح می‌دهد.		*			*						
		۴ـ انگیزه و اهتمام مسلمانان به تاریخ‌نگاری را برمی‌شمارد و هریک را توضیح میدهد.	*				*						
		۵ـ گونه‌های تاریخ نگاری اسلامی را نام می‌برد.	*			*							
		۶ـ منابع مطالعاتی تاریخ اسلام را برمی‌شمارد و برای هر یک مثال می‌زند.	*					*					
		۷ـ فواید و کارکردهای مطالعه تاریخ را برمی‌شمارد و توضیح می‌دهد.	*				*						
		۸ـ اهمیت و ارزش مطالعه تاریخ اسلام را برمی‌شمارد.		*			*						
درس۲: جهان باستان در آستانه بعثت	آشنایی با وضعیت اجتماعی، سیاسی و دینی دو امپراتوری ایران و روم در دوران باستان	۱ـ اوضاع سیاسی، اجتماعی، اعتقادی و دینی ایران در زمان ساسانیان را بررسی و تحلیل می‌کند.					*		*			۳ نمره	
		۲ـ شرایط سیاسی، اجتماعی، اعتقادی و دینی روم باستان را بررسی و تحلیل می‌کند.					*		*				
		۳ـ دو تمدن ایران و روم باستان را از نظر سیاسی، اجتماعی، اعتقادی و دینی با یکدیگر مقایسه می‌کند.		*						*			
		۴ـ رقابت‌های ایران و روم در شبه جزیره عربستان را بررسی می‌کند.		*			*						

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی								بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی					نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن	
درس ۳: شبه جزیره عربستان (قبل از اسلام)	آشنایی با زندگی عرب جاهلی در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اعتقادی	۱ـ وضعیت جغرافیایی و اقلیمی شبه جزیره عربستان را می‌شناسد.		*			*					۳ نمره
		۲ـ اوضاع اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی شبه جزیره عربستان را بررسی و تحلیل می‌نماید.	**									
درس ۴: رسول خدا ص از ولادت تا هجرت یاران به حبشه	آشنایی با شخصیت و جایگاه نیاکان و اجداد پیامبر اکرم ص، شخصیت آن حضرت در دوره پیش از بعثت و نیز چگونگی اغاز نبوت و گسترش دعوت و حوادث سالیان آغازین ظهور اسلام	۱ـ خاندان هاشم و قبیله قریش را می‌شناسد.	*				*					۳ نمره
		۲ـ حوادث مهم زندگی پیامبر (ص) از تولد تا بعثت را توضیح می‌دهد.		*			*					
		۳ـ حوادث زمان بعثت و پس از آن را توضیح می‌دهد.		*			*					
		۴ـ واکنش مشرکان و علل آن را بررسی و تحلیل می‌کند.		*					*			
		۵ـ علل هجرت به حبشه را بررسی و تحلیل می‌نماید.					*		*			

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی								بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی					نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن	
درس ۵: رسول خدا ص از شعب ابیطالب تا هجرت به مدینه	آشنایی با تداوم خصومت و ستیز سران شرک در قالب تحریم مسلمانان و همچنین وفات دو یاور پیامبر، سفر تبلیغی پیامبر به طائف و زمینه‌های هجرت مسلمانان از مکه به مدینه	۱ـ ماجرای شعب ابوطالب، علل و پیامد آن را بررسی می‌کند.		*			*					۳ نمره	۱ نمره
		۲ـ حوادث سال اندوه را بیان می‌کند.	*				*					
		۳ـ اقدامات تبلیغی پیامبر (ص) و زمینه‌های هجرت به مدینه را شرح می‌دهد.		*			*					
		۴ـ عکس‌العمل مشرکان و توطئه دارالندوه را توضیح می‌دهد.		*			*					
درس ۶: پیامبر ص در مدینه (۱)	آشنایی با زمینه‌های تشکیل حکومت اسلامی در مدینه و اقدامات پیامبر (ص) در غلبه بر مشکلات پدید آمده و حملات مشرکان	۱ـ وضعیت مدینه قبل از ورود اسلام به این شهر را بررسی می‌کند.		*			*					۳ نمره .	۱ نمره
		۲ـ اقدامات پیامبر ص بعد از ورود به مدینه را برمی‌شمارد و اهداف هرکدام را توضیح می‌دهد.	*			*	*					
		۳ـ علل شروع غزوات در زمان پیامبر را توضیح می‌دهد و درباره هرکدام نتایج و مهم‌ترین اتفاقات این جنگ‌ها را تحلیل می‌نماید.					*		*			
		۴ـ تهدیدات حکومت اسلامی در مدینه را تحلیل و بررسی می‌کند.					*		*			

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی								بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی					نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن	
درس ۷: پیامبر ص در مدینه (۲)	آشنایی با رویدادهای بعد از غزوه خندق تا رحلت حضرت رسول (ص)	۱ـ علل و نتایج صلح حدیبیه را بررسی و تحلیل می‌کند.					*		*			۳ نمره	۱ نمره
		۲ـ دعوت جهانی توسط پیامبر (ص) را توضیح می‌دهد.		*			*					
		۳ـ علل و نتایج نبردهای خیبر، موته فتح مکه و تبوک را توضیح و تحلیل می‌کند.					*		*			
		۴ـ علل و نتایج ماجرای مسجد ضرار و فرمان برائت را توضیح می‌دهد.		*			*					
		۵ـ حوادث منتهی به حجه الوداع پیامبر (ص) و غدیرخم را تحلیل و بررسی می‌کند.					*		*			
		۶ـ سیره و دستاوردهای رسول خدا (ص) در ابعاد اعتقادی، حکومتی، فردی و خانوادگی و اجتماعی را نام می‌برد.	*			*						

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی								بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی					نوبت اول	نوبت دوم
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن	
درس ۸: جانشینی پیامبر (ص) و دوران خلفای نخستین	آشنایی با چگونگی روی کار آمدن جانشین پیامبر (ص) و دوران خلفای نخستین	۱ـ مسئله خلافت و جانشین از دیدگاه اهل تسنن و تشیع را بررسی می‌کند.		*			*					۲ نمره
		۲ـ ماجرای سقیفه را توضیح و تحلیل می‌کند.					*		*			
		۳ـ توضیح می‌دهد که تشیع از چه زمانی تشکیل شد.		*			*					
		۴ـ حوادث و مسائل و مشکلات زمان ابوبکر را برمی‌شمارد و هرکدام را توضیح و تحلیل می‌نماید.					*		*			–
		۵ـ مهم‌ترین حوادث زمان عمر را برمی‌شمارد و توضیح می‌دهد.	*				*					
		۶ـ شیوه اداره امور در زمان عمر را برمی‌شمارد و توضیح می‌دهد.	*				*					
		۷ـ حوادث مهم دوران عثمان را که منتهی به قتل وی گردید را بررسی می‌کند.		*			*					
درس ۹: امام علی (ع) از تولد تا پذیرش خلافت	آشنایی با حوادث مهم دوران زندگی امام علی (ع) از تولد تا زمان پذیرش خلافت	۱ـ حوادث مهم زندگی امام علی (ع) از زمان تولد تا رحلت پیامبر (ص) را توضیح می‌دهد.		*			*					۲ نمره
		۲ـ اقدامات امام علی (ع) در برخورد با ۳ خلیفه اول را برمی‌شمارد و توضیح می‌دهد.		*			*					–
		۳ـ ماجرای پذیرش خلافت از سوی امام علی (ع) را توضیح می‌دهد.		*			*					

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی								بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن	نوبت اول	نوبت دوم
درس ۱۰: خلافت امام علی (ع) حکومت معرفت و عدالت	آشنایی با حکومت امام علی (ع) و برخورد ایشان با سه گروه ناکثین، قاسطین و مارقین	۱ـ دشواری‌های حکومت امام علی (ع) از نظر دینی، اخلاقی، اجتماعی و اقتصادی را توضیح و بررسی می‌کند.		*			*					–	۲ نمره
		۲ـ علل و نتایج جنگ جمل را بررسی و تحلیل می‌کند.					*		*				
		۳ـ علل و نتایج جنگ صفین را بررسی و تحلیل می‌کند.					*		*				
		۴ـ فتنه خوارج و جنگ نهروان را بررسی و تحلیل می‌کند.					*		*				
		۵ـ علل شهادت امام علی (ع) را توضیح می‌دهد.		*			*						
درس ۱۱: صلح حسنی و حکومت اموی	آشنایی با عملکرد معاویه در دوران حاکمیتش	۱ـ علل و نتایج صلح امام حسن (ع) را بررسی و تحلیل می‌نماید.					*		*			–	۲ نمره
		۲ـ اقدامات معاویه در زمان حکومتش را برمی‌شمارد و هرکدام را توضیح می‌دهد.	*				*						
		۳ـ وضعیت مخالفین بنی امیه در زمان معاویه را توضیح می‌دهد.		*			*						
		۴ـ شرایط روی کار آمدن یزید توسط معاویه را توضیح می‌دهد.		*			*						
درس ۱۲: حماسه حسینی	آشنایی با حماسه حسینی و مسائل پیرامون آن	۱ـ زمینه‌های قیام حسینی در ابعاد سیاسی، فرهنگی و اجتماعی را توضیح می‌دهد.		*			*					–	۲ نمره
		۲ـ حرکت امام از مدینه تا روز عاشورا را توضیح می‌دهد.		*			*						

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی								بارم‌بندی	
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن	نوبت اول	نوبت دوم
درس ۱۳: امام سجاد ع	آشنایی با وقایع دوران امام سجاد علیه السلام و نقش حضرت پس از شهادت امام حسین علیه السلام	۱ـ وضعیت سیاسی دوران امام سجاد علیه‌السلام را بررسی می‌کند.		*			*					–	۲ نمره
		۲ـ اقدامات امام سجاد علیه‌السلام در دوران امامت را نام می‌برد و توضیح می‌دهد.	*				*						
		۳ـ فعالیت‌های فرهنگی امام سجاد علیه‌السلام را برمی‌شمارد و توضیح می‌دهد.	*				*						
		۴ـ رخدادهای دوران امام سجاد علیه‌السلام را نام می‌برد و تجزیه و تحلیل می‌کند.	*						*				
		۵ـ فتوحات در دوران بنی‌امیه را بررسی می‌کند.		*			*						
درس ۱۴؛ امام محمد باقر ع	آشنایی با اوضاع فکری و فرهنگی عصر امام محمد باقر و نقش امام باقر(ع) در رشد و توسعهٔ تشیّع	۱ـ اوضاع فکری و فرهنگی دوران امام باقر (ع) را بررسی می‌کند.		*			*					–	۲ نمره
		۲ـ تاریخچه تشیع در اسلام را توضیح می‌دهد.		*			*						
		۳ـ جریان‌های فکری دوران امام باقر (ع) نام می‌برد و توضیح می‌دهد.	*				*						
		۴ـ مواضع سیاسی امام باقر (ع) در مقابل حکومت بنی‌امیه را تجزیه و تحلیل می‌کند.		*					*				

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

علوم و معارف قرآنی (۱)

۱۱۰۲۳۴

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

جدول هدف محتوا ارزشیابی کتاب درسی علوم و معارف قرآنی(۱) پایه دهم به تفکیک دروس، سال تحصیلی ۱۴۰۴_۱۴۰۳

نکته قابل توجه:

سؤالات امتحانات پایانی خردادماه درس «علوم و معارف قرآنی(۱) پایهٔ دهم صرفاً از محتوای بخش **«علوم و معارف قرآنی»** و مطابق بارم بندی جدول ذیل طراحی شود.

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی									بارم نوبت اول	بارم نوبت دوم
			دانشی			فرایندی							
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن		
درس اول : صفات قرآن	آشنایی با نام قرآن و تعدادی از صفات قرآن به منظور شناخت بهتر کتاب قرآن	۱ـ دانش‌آموز بتواند دلیل نامیده شدن قرآن به این نام را بیان کند.		*			*					قرائت (آزمون شفاهی روان خوانی آیات درس با رعایت قواعد تجویدی): ۱۰ نمره ****	۱ نمره
		۲ـ دانش‌آموز بتواند صفات قرآن را در آیات نام ببرد.	*			*							
		۳ـ دانش‌آموز بتواند علت نامیده شدن قرآن را در هر یک از صفات تبیین نماید.		*			*						

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی									بارم نوبت اول	بارم نوبت دوم
			دانشی			فرایندی							
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن		
درس دوم: قرآن و اهل بیت (ع)	آشنایی با برخی از ویژگی های قرآن از زبان معصومین (ع) و در نهج البلاغه	۱ـ دانش‌آموز بتواند عبارات نهج‌البلاغه در مورد قرآن را ترجمه کند.	*				*					حفظ (آزمون شفاهی سوره‌های منتخب جزء ۳۰): ۲ نمره **** مباحث علوم قرآنی (آزمون کتبی): ۸ نمره	۰/۵ نمره
		۲ـ دانش‌آموز بتواند از زبان معصومین (ع) برخی ویژگی‌های قرآن را نام ببرد.	*			*							
		۳ـ دانش‌آموز بتواند در نهج البلاغه برخی ویژگی‌های قرآن را نام ببرد.											
درس سوم: نزول قرآن	آشنایی با مفهوم نزول دفعی و تدریجی قرآن	۱ـ دانش‌آموز بتواند فواید نزول تدریجی قرآن را تبیین نماید.		*			*						۱/۵ نمره
		۲ـ با تعریف نزول دفعی و تدریجی آشنا باشد.	*			*							
درس چهارم اسباب نزول	آشنایی با مفهوم اصطلاحی سبب نزول و تفاوت آن با شأن نزول و تاثیر آن در فهم و تفسیر قرآن	۱ـ دانش‌آموز بتواند سبب نزول قرآن را تعریف نماید.	*			*							۲ نمره
		۲ـ دانش‌آموز بتواند تأثیر سبب نزول بر فهم قرآن را بیان کند..		*			*						
		۳ـ دانش‌آموز بتواند تفاوت سبب نزول را با شأن نزول بیان کند.		*					*				
درس پنجم مکی و مدنی	آشنایی با انواع آیات و سوره های قرآن از جهت مکان نزول	۱ـ دانش‌آموز بتواند آیات مکی و مدنی را تعریف کند.	*			*							۱/۵ نمره
		۲ـ دانش‌آموز بتواند تأثیر شناخت آیات مکی و مدنی را در فهم قرآن تبیین کند.		*			*						
		۳ـ دانش‌آموز بتواند ملاک‌های تشخیص آیات مکی و مدنی بیان کند.			*				*				

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی									بارم نوبت اول	بارم نوبت دوم
			دانشی			فرایندی							
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن		
درس ششم: کتابت قرآن	آشنایی با اهتمام پیامبر(ص) در حفظ و کتابت آیات قرآن کریم وآشنایی اجمالی با کیفیت کتابت قرآن	۱ـ دانش‌آموز بتواند فرآیند کتابت قرآن را از زمان پیامبر (ص) تبیین نماید.			*				*				۱/۵ نمره
		۲ـ دانش‌آموز بتواند فعالیت‌های پیامبر اسلام (ص) را جهت مکتوب شدن قرآن بیان کند.		*			*						
درس هفتم: زبان قرآن	آشنایی با فلسفه نزول قرآن به زبان عربی و همگانی بودن آیات قرآن با وجود نزول به زبان خاص	۱ـ دانش‌آموز بتواند دلایل عقلی و نقلی همگانی بودن قرآن را تبیین نماید.		*					*			-	۱/۵ نمره
		۲ـ دانش‌آموز بتواند فلسفه نزول قرآن به زبان عربی را تبیین کند.		*						*			
درس هشتم: قابل فهم بودن قرآن	آشنایی با ادله قابل فهم بودن قرآن	۱ـ دانش‌آموز بتواند دلایل قابل فهم بودن قرآن را بیان کند و از آن دفاع کند.		*						*		-	۲ نمره
		۲ـ دانش‌آموز بتواند قادر بودن بشر به درک معانی بلند آیات قرآن را تفسیر کند.		*					*				
درس نهم: انس با قرآن کریم	آشنایی با مراحل انس با قرآن و درک ضرورت آن	۱ـ دانش‌آموز بتواند مراحل انس با قرآن را نام ببرد.	*			*						-	۲ نمره
		۲ـ دانش‌آموز بتواند فوائد انس با قرآن را بیان کند.		*			*						

عنوان درس (محتوا)	اهداف کلی	اهداف جزئی	سطوح شناختی								بارم نوبت اول	بارم نوبت دوم
			دانشی			فرایندی						
			اولیه	مفهومی	روندی	یادآوردن	فهمیدن	کاربستن	تجزیه و تحلیل	ارزیابی	تولید کردن	
درس دهم: تمثیل	آشنایی با تمثیل در قرآن و فواید آن در انتقال مفاهیم	۱ـ دانش‌آموز بتواند فایده از تمثیل در آیات قرآن را بیان کند.		*			*					۲ نمره
		۲ـ دانش‌آموز بتواند تمثیل موجود در برخی از آیات را در زندگی به کار ببرد.		*				*			-	
		۳ـ دانش‌آموز بتواند با توجه به آیه «انَّ مثل عیسی عندالله کمثل آدم» چگونگی استفاده از تمثیل را در این آیه بیان کند.			*			*				
درس یازدهم: الگوسازی	آشنایی با الگوسازی در قرآن و فواید آن و آشنایی با برخی از الگوهای معرفی شده در قرآن	۱ـ دانش‌آموز بتواند دلیل معرفی الگوهای مثبت و منفی را در قرآن تبیین کند.		*			*					۲ نمره
		۲ـ دانش‌آموز بتواند نمونه‌هایی از الگوهای مثبت و منفی را با توجه به آیات قرآن نام ببرد.	*			*					-	
درس دوازدهم: تفسیر قرآن	آشنایی با معنای لغوی و اصطلاحی تفسیر و شرایط مفسر و انواع تفسیر	۱ـ با تعریف اصطلاحی «تفسیر» آشنا باشد.	*			*						۲/۵ نمره
		۲ـ شرایط مفسر را بیان کند.			*	*					-	
		۳ـ انواع تفسیر (ترتیبی و موضوعی) را شناخته و هر یک را تعریف کند.	*			*						
		۴ـ تفاوت‌های تفاسیر ترتیبی و موضوعی را تبیین کند..		*					*			

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۲۶

احکام ۱

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

بارم‌بندی احکام (۱) پسران / دختران، رشته علوم و معارف اسلامی پایه دهم به تفکیک دروس سال تحصیلی ۱۴۰۴_۱۴۰۳

درس	عنوان	پایانی نوبت اول	پایانی نوبت دوم، شهریور و دی ماه
۱	جایگاه احکام	۲ نمره	۲ نمره
۲	احتهاد و تقلید	۲ نمره	
۳	واژه‌شناسی فقهی	۲ نمره	
۴	نظافت و بهداشت در اسلام	۳ نمره	
۵	طهارت معنوی (۱)	۳ نمره	۳ نمره
۶	طهارت معنوی (۲)	۳ نمره	
۷	آغاز نماز	۳ نمره	
۸	ارکان و واجبات نماز	۲ نمره	
۹	انواع نمازها		۲ نمره
۱۰	مسجد و نماز جماعت		۳ نمره
۱۱	روزه		۳ نمره
۱۲	حج خانه خدا		۲ نمره
۱۳	خوردنی و آشامیدنی‌ها در اسلام		۲ نمره
۱۴	گناهان کبیره		۳ نمره
	جمع	**۲۰**	**۲۰**

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

نگارش ۱

۱۱۰۲۰۲

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

بارم‌بندی نگارش (۱)، پایه دهم سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

ردیف	موضوع	سنجه‌های ارزشیابی	نمره
۱	بازشناسی	توانایی بازشناسی آموزه‌های درس	۲
۲	تولید متن	۱ـ خوش آغازی (جذّابیّت و گیرایی، نشان دادن نمایی کلی از محتوای نوشته)	۱/۵
		۲ـ پرورش موضوع یا شیوه بیان نوشته (بیان ساده و صمیمی، بیان احساس متناسب با موضوع، سیر منطقی نوشته، فکر و نگاه نو)	۹
		۳ـ خوش‌فرجامی (جمع‌بندی مطالب، تأثیرگذاری و تفکّر برانگیز بودن)	۱/۵
		۴ـ املای واژگان (نداشتن غلط املایی) و رعایت نشانه‌های نگارشی	۲
۳	سازه‌های نوشتاری	مثل نویسی، حکایت نگاری، شعرگردانی (درک و دریافت هستهٔ معنایی مثل، حکایت و شعر و پروراندن موضوع)	۳
		رعایت املا و نشانه‌های نگارشی	۱
جمع			**۲۰**

زمان تدریس این کتاب ۲ ساعت در هفته و نوع آزمون کتبی است.

یادآوری:

ـ در آزمون‌های نوبت دوم ، شهریورماه و دی ماه، پرسش از کل کتاب، طبق بارم‌بندی جدول فوق طرح خواهد شد.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۳۰۸

جغرافیای ایران و استان‌شناسی

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

بارم‌بندی جغرافیای ایران و استان‌شناسی پایه دهم سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

شماره درس	نوبت اول	نمره	نوبت اول استان‌شناسی	نمره	پایانی نوبت دوم (خرداد)، شهریور و دی‌ماه	نمره
۱	۲	۱۵	۵۰ درصدکتاب استان‌شناسی	۵	۰/۵	۷ نمره
۲	۲				۰/۵	
۳	۳				۱	
۴	۴				۲/۵	
۵	۴				۲/۵	
۶					۴	۱۳ نمره
۷					۲/۵	
۸					۱	
۹					۲/۵	
۱۰					۳	

ـ در آزمون کتبی نوبت اول کتاب جغرافیای ایران، 15 نمره با توجه به حداقل و حداکثر نمره برای هر درس، سؤال طراحی شود.
ـ نظر به تعیین آزمون پایانی کتاب درسی جغرافیای ایران به‌صورت نهایی، از آن‌جاکه کتاب‌های استان‌شناسی ضمیمه کتاب مذکور می‌باشد در آزمون‌های پایانی نوبت دوم (خرداد، شهریور و دی‌ماه) از کتاب استان‌شناسی سؤال طراحی نمی‌شود و بارم‌بندی پایانی نوبت دوم جدول فوق ملاک طراحی سؤال می‌باشد.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی
سال تحصیلی ۰۴-۱۴۰۳

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۲۶۴

هنر

۱۱۰۲۲۲

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

بارم‌بندی هنر پایه دهم سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

نکات قابل توجه:

الف) ارزشیابی این کتاب به صورت فرایند محور می‌باشد.

ب) دو پودمان در نوبت اول و دو پودمان در نوبت دوم تدریس می‌شود.

ج) رعایت تقدم و تأخر تدریس پودمان‌ها با توجه به پیوستگی مطالب برعهده معلم خواهد بود.

عناوین پودمان های کتاب	مشاهده تحقق اهداف (ارزشیابی مستمر نوبت اول ودوم)	نمره
پودمان (۱) مفهوم زیبایی و هنر	شرکت دربحث و گفت‌وگوهای کلاسی وفعالیت در گروه[۱]	۴
	ارائه ایده‌های خلاقانه	۴
	انجام فعالیت‌های تعیین‌شده از سوی معلم[۲]	۱۰
	نظم وانضباط کارگاهی (کلاسی)	۲
جمع		**۲۰**
پودمان (۲) خلاقیت هنری	انجام فعالیت‌های تعیین شده از سوی معلم[۲]	۱۰
	ارائه ایده‌های خلاقانه	۴
	رعایت عناصر زیبایی‌شناسی در خلق اثر هنری	۴
	نظم و انضباط کارگاهی (کلاسی)	۲
جمع		**۲۰**
پودمان (۳) تحلیل آثار هنری	انجام فعالیت‌های تعیین‌شده از سوی معلم[۲]	۱۰
	ارائه ایده‌های خلاقانه و فعالیت‌های داوطلبانه درحفظ میراث فرهنگی	۴
	تحلیل آثار هنری[۳]	۴
	نظم وانضباط کارگاهی (کلاسی)	۲
جمع		**۲۰**
پودمان (۴) هنر، میراث فرهنگی و سبک زندگی	شرکت در بحث وگفت‌وگوهای کلاسی	۴
	انجام فعالیت‌های تعیین شده از سوی معلم[۲]	۱۰
	ارائه ایده‌های خلاقانه و فعالیت‌های داوطلبانه	۴
	نظم و انضباط کارگاهی (کلاسی)	۲
جمع		**۲۰**
جمع کل		**۸۰**

توضیحات مربوط به شماره‌های داخل جدول

۱ـ بیان ایده‌ها وافکار، ارائه پیشنهاد، پاسخ به سؤالات، همفکری و همکاری درگروه

۲ـ بررسی آثار هنری و تشریح آنها از نظر زیبایی‌شناسی درحد مطالب کتاب و توان دانش‌آموزان، تشریح یک اثر از نظر فرم، موضوع و محتوا، بیان تاثیر احساسی اثر برمخاطب، بررسی رابطه اثر هنری و موضوع، مقایسه آثار هنری و سبک‌های مختلف، خلق اثر هنری، تحقیق و پژوهش و ارائه آن به‌صورت کنفرانس، شرکت در فعالیت‌های گروهی، تهیه فیلم، عکس نمایش، نقاشی، کولاژ، عکاسی، فیلم‌برداری، نمایش، برگزاری نمایشگاه، شناسایی میراث فرهنگی بومی و هنرمندان بومی و ارائه آن درکلاس به‌صورت کنفرانس، فیلم، یا فتن میراث غیرملموس بومی و ارائه درکلاس، بهسازی محیط مدرسه، خانه و...

تحلیل آثار هنری درحد توان دانش‌آموزان و اطلاعات ارائه شده درکتاب معلم می‌باشد برای این کار دبیر می‌تواند یک اثر هنری را در ویدئوپرژکتور نمایش دهد ویا در اندازه بزرگ روی تخته نصب نماید و از دانش‌آموزان بخواهد که تحلیل خود را درمورد اثر بیان نمایند.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای عملی ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

تربیت‌بدنی

۱۱۰۳۶۷

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

بارم‌بندی تربیت‌بدنی پایه دهم، یازدهم و دوازدهم سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

با توجه به رویکرد فرآیندمحور درس تربیت بدنی و سلامت در ارزشیابی این درس آزمون پایانی همچون سایر دروس انجام نمی شود بلکه معلم به‌صورت مستمر و در جریان آموزش به کمک ابزارها و شیوه‌های رایج در تربیت‌بدنی همچون آزمون های مهارتی، آزمون های آمادگی جسمانی، چک لیست مشاهده رفتار، کارنمای فعالیت خانه و مدرسه، دفتر گزارشات سرگروه، پروژه و... دانش آموزان را در طول سال تحصیلی ارزیابی می کند.
با توجه به اهمیت تفاوت های فردی دانش آموزان و ضرورت مشارکت فعال آنها در فعالیت‌های جسمانی نمره درس تربیت بدنی و سلامت در دوره دوم متوسطه بر پایه بارم‌بندی زیر محاسبه و به‌عنوان نمره نهایی دانش‌آموز در پایان هر نوبت اعلام و در کارنامه او ثبت خواهد شد.

محتوای آموزشی	ملاک‌های ارزیابی	روش سنجش و ارزیابی (ارزیاب)	ابزار جمع‌آوری داده‌ها	بارم‌بندی (نمره)
رفتارهای فردی و اجتماعی (۲نمره)	● رفتار های فردی و اجتماعی (پوشش ورزشی،حضور به موقع، اجرای تکالیف و مسئولیت‌پذیری، کنترل هیجانات و احترام به دیگران، رعایت بهداشت فردی و عمومی و...)	● ارزیابی همسالان ● خودارزیابی ● ارزیابی معلم	● چک لیست مشاهده رفتار ● دفتر گزارشات سرگروه ● چک لیست ارزیابی از خود یا دیگران	۲
مهارت‌های ورزشی (۸نمره)	● سطح مهارت‌های ورزشی (مهارت‌های مدنظر در هر نیمسال)	● ارزیابی همسالان ● خودارزیابی ● ارزیابی معلم	● چک لیست ثبت رکورد ● چک لیست مشاهده رفتار	۴
	● امتیازات کسب شده در انجام بازی‌ها و رقابت‌های کلاسی	● ارزیابی همسالان ● ارزیابی معلم	● چک لیست ثبت امتیازات	۱
	● بکارگیری قوانین و مقررات و استراتژی‌ها در بازی‌های ورزشی	● ارزیابی همسالان ● ارزیابی معلم	● چک لیست مشاهده رفتار	۱
	● مشارکت فعال در تمرینات و بازی‌های ورزشی	● ارزیابی همسالان ● ارزیابی معلم	● چک لیست مشاهده رفتار	۲

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

محتوای آموزشی	ملاک‌های ارزیابی	روش سنجش و ارزیابی (ارزیاب)	ابزار جمع‌آوری داده‌ها	بارم‌بندی (نمره)
آمادگی جسمانی (۸نمره)	● شناخت مفاهیم و اصول آمادگی جسمانی	● ارزیابی معلم	● چک لیست ارزیابی پروژه ● آزمون های کتبی آنلاین	۲
	● انجام تمرینات و تکالیف حرکتی آمادگی جسمانی در خانه و مدرسه	● ارزیابی معلم ● ارزیابی والدین ● ارزیابی همسالان	● کارنمای ثبت تکالیف حرکتی در منزل ● پوشه کار ● چک لیست مشاهده رفتار	۲
	● سطح آمادگی جسمانی(فاکتورهای مدنظر در هر نیمسال)	● ارزیابی معلم ● ارزیابی همسالان ● ارزیابی والدین	● چک لیست مشاهده رفتار ● آزمون‌های آمادگی جسمانی	۴
موضوعات دانشی (۲نمره)	● شناخت موضوعات مربوط به زندگی فعال	● ارزیابی معلم	● چک لیست ارزیابی پروژه ● گزارش تکالیف منزل ● آزمون های کتبی آنلاین	۲
جمع نمرات				**۲۰**

نکات مورد توجه:

ـ درصورت اجرای بخش اختیاری برنامه (تفریحات سالم در طبیعت) بارم‌بندی درس تربیت بدنی به شرح زیر تغییر می‌کند:

ـ آمادگی جسمانی بند انجام تمرینات و تکالیف حرکتی آمادگی جسمانی در خانه و مدسه (۱نمره)،

ـ مهارت‌های ورزشی بند مشارکت فعال در تمرینات و بازی‌های ورزشی (۱ نمره)،

ـ تفریحات سالم در طبیعت (۲ نمره).

ـ در بخش آمادگی جسمانی، سنجش باید به‌گونه‌ای باشد که علاوه بر مقایسه نتایج آزمون با میانگین کلاسی، میزان پیشرفت دانش‌آموز در طول نیمسال نیز مدنظر قرار گیرد.

اطلاعات بیشتر درباره ابزارها و شیوه‌های رایج در سنجش درس تربیت بدنی و نحوه ارزیابی از عملکرد دانش‌آموزان، درکتاب راهنمای معلم تربیت بدنی در دوره دوم متوسطه ارایه شده است.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۲۵

تفکّر و سواد رسانه‌ای

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

بارم‌بندی درس تفکّر و سواد رسانه‌ای دهم و یازدهم ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

ابزار جمع‌آوری اطلاعات

در جمع‌آوری اطلاعات برای ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی تفکر و سواد رسانه‌ای از شش ابزار استفاده می‌شود:

۱ـ برگ ثبت مشاهدات یا بازبینه که توسط معلّم در هر جلسه برای تعدادی از متربیان تکمیل می‌شود (برای هر متربی حداقل ۲ بار در هر نیمسال تحصیلی)

۲ـ برگ ثبت مشاهدات یا بازبینه که توسط اولیا در هر نیمسال تحصیلی تکمیل می‌شود.

۳ـ برگ‌های فعالیت کتاب متربی که نقش پوشه کار او را از ابتدا تا انتهای سال تحصیلی ایفا می‌کند.

۴ـ برگ‌های خودارزیابی هر نوبت تحصیلی موجود در کتاب متربی

۵ـ برگ ارزیابی طرح‌ها (پروژه‌های) تولیدی متربیان (پروژه‌های تولیدی در نیمسال اول شامل تکالیف فعالیت در خانه و در نیمسال دوم شامل تکالیف فعالیت در خانه و انتخاب و اجرای یک پروژه کلی در طول نیمسال تحصیلی)

۶ـ آزمون عملکردی (۲ بار در سال؛ یک‌بار در هر نیمسال تحصیلی) که در یک روز مشخص در هنگام برگزاری امتحانات، متربیان محتوای رسانه‌ای ارائه‌شده برای تمامی کلاس (فیلم، عکس، نوشته و ...) را بر اساس سؤالات مطرح‌شده در برگ آزمون تحلیل کرده و پاسخ‌های خود را به‌طور کتبی در برگ امتحانی می‌نویسند. برگ‌های پاسخ مانند برگ‌های امتحانی سایر دروس در واحد آموزشی نگهداری می‌شود.

شیوه نمره‌گذاری

بر اساس نمره‌گذاری ۲۰ نمره‌ای است. ۲۰ نمره به ارزش‌یابی مستمر و ۲۰ نمره به ارزش‌یابی تراکمی تخصیص می‌یابد.

۱-ارزش‌یابی مستمر

ـ ۱۰ نمره مشاهده رفتار

ـ ۸ نمره مشاهده رفتار دانش‌آموز در تحلیل تولیدات رسانه‌ای در فرایند یادگیری در مدرسه توسط معلّم

ـ ۲ نمره مشاهده رفتار در بهره‌مندی و تحلیل تولیدات رسانه‌ای در خانه توسط اولیا (اولیا نمره‌دهنده نیستند بلکه برگ ارزیابی مختص خود را تکمیل می‌کنند و به تکمیل برگ ارزیابی آن‌ها نمره داده می‌شود. چنانچه اولیایی فاقد چنین توانایی باشند تمام ۱۰ نمره به مشاهده رفتار توسط معلّم اختصاص می‌یابد)

ـ ۱۰ نمره ارزیابی فعالیت در خانه و طرح تولید پیام رسانه‌ای

ـ ۸ نمره توسط معلّم

ـ ۲ نمره به فعالیت‌هایی که با همکاری اولیا و مربیان در خانه انجام و توسط گروه داوری اولیا و مربیان ارزیابی می‌شود.

مجموع این نمرات ۲۰ نمره مستمر را تشکیل می‌دهد.

۲ـ ارزش‌یابی پایانی

۲۰ نمره آزمون عملکردی پایان نیمسال تحصیلی

بارم‌بندی تفکّر و سواد رسانه‌ای پایه دهم و یازدهم سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

ردیف	دروس و بارم اهداف و عملکرد	فصل	درس	نوبت اول	نوبت دوم
۱	محتوای رسانه‌ای را تحلیل و پیام‌های آشکار و پنهان تولیدات رسانه‌ای را درک می‌کند.	۱، ۲، ۳، ۴، ۵	۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸	۵	۴
۲	بازنمایی و کلیشه را در محتواهای رسانه‌ای تشخیص می‌دهد.	۲ و ۵	۴، ۵، ۱۶	۴	۲
۳	فنون اقناع را در محتواهای رسانه‌ای تشخیص می‌دهد.	۲	۶، ۷، ۸	۵	۲
۴	کارکرد قالب‌های رسانه‌ای را می‌شناسد.	۳	۹	۲	۲
۵	توانایی تحلیل و ارزیابی اهداف تولیدات رسانه‌ای را دارد.	۳	۱۰،۱۱	۴	
۶	ویژگی‌ها و نشانگرهای مخاطب/ کاربر فعال و منفعل را می‌شناسد.	۴	۱۳	ـ	۱
۷	از حقوق خود در برابر رسانه آگاه است.	۴	۱۴	ـ	۱
۸	مؤلفه‌های سبک زندگی در تولیدات رسانه‌ای را تشخیص داده وآن‌ها را با هنجارهای جامعه مقایسه می‌کند.	۵	۱۵، ۱۶، ۱۷	ـ	۳
۹	اخبار جعلی را تشخیص می‌دهد.	۵	۱۸	ـ	۲
10	مصرف محتوای رسانه‌ای خود را بهینه‌سازی و مدیریت می‌کند.	۶	۲۰، ۲۱	ـ	۲
۱۱	بی‌اخلاقی‌های رسانه‌ای را در تولیدات و جریان‌های رسانه‌ای تشخیص می‌دهد.	۶	۲۲	ـ	۱
	جمع نمرات			**۲۰**	**۲۰**

نمونه سؤالات آزمون عملکردی

ـ نمایش فیلم، عکس، بازی ویدئویی و ... توسط معلم و تحلیل آن توسط متربی به شیوه کتبی در برگ آزمون
ـ ارائه اخبار روز از چند منبع توسط معلم و مقایسه و تحلیل آن‌ها توسط متربی به شیوه کتبی در برگ آزمون
ـ ارائه یک یا چند مطالعه موردی در برگ آزمون و مقایسه، تحلیل و استخراج نکات کلیدی و دیدگاه‌های موجود در آن‌ها توسط متربی به شیوه کتبی در برگ آزمون
ـ و...

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی عملی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۱۵

آمادگی دفاعی

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

بارم‌بندی آمادگی دفاعی پایه دهم نظری و پایهٔ دوازدهم فنی و حرفه‌ای/ کاردانش سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

شماره و نام درس	نوبت اول		نوبت دوم		شهریور		دی ماه
	تئوری	عملی	تئوری	عملی	تئوری	عملی	
درس اوّل: امنیت پایدار	۲		۰/۵		۱		۱
درس دوم: اقتدار دفاعی	۱/۵		۰/۵		۱		۱
درس سوم: انقلاب اسلامی	۱/۵		۰/۵		۱		۱
درس چهارم: آشنایی بابسیج	۲		۰/۵		۱		۱
درس پنجم: علوم و معارف دفاع مقدس	۲		۰/۵		۱/۵		۱/۵
درس ششم: الگوها واسوه های پایداری ومقاومت	۱/۵		۰/۵		۱		۱
درس هفتم: آشنایی با نیروهای مسلح وخدمت مقدس سربازی	۱/۵		۰/۵		۱		۱
درس هشتم: نظام جمع و شیوه‌های رزم انفرادی			۱/۵		۳		۳
درس نهم: جنگ‌افزارشناسی و اصول تیراندازی			۱/۵		۳		۳
درس دهم: شناخت و مقابله با جنگ نرم			۱		۱/۵		۱/۵
درس یازدهم: پدافند غیرعامل			۱/۵		۱/۵		۱/۵
درس دوازدهم: ایمنی و پیشگیری			۱		۱/۵		۱/۵
درس سیزدهم: امداد و نجات			۲		۲		۲
جمع	۱۲	۸	۱۲	۸			
	۲۰		۲۰		۲۰		۲۰

تذکر:
نمره عملی دانش‌آموزان براساس دستورالعمل ابلاغی از سوی کمیته هماهنگی و پشتیبانی بسیج دانش‌آموزی تعیین و توسط مربی بخش عملی محاسبه و اعلام می‌گردد.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای عملی ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۲۴

کارگاه کارآفرینی و تولید

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

بارم‌بندی کارگاه کارآفرینی و تولید پایهٔ دهم سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

ارزشیابی درس کارگاه کارآفرینی و تولید در پایان هر بخش انجام می‌گیرد و تحت عنوان پوشهٔ عملکرد (کار پوشه) می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

روش‌های پیشنهادی در این درس ارزیابی کیفی عملکرد و پاسخ‌های دانش‌آموزان است. در این نظام نمره‌دهی به منظور ارزیابی عملکرد، باید برای هربخش مراحل زیر را اجرا کنید.

کیفیت را تعریف کنید؛

معیارهای کیفیت را تعیین نمایید؛

نحوه نمره‌دهی را به معیارهای سنجش کیفیت در یک نظام چهار سطحی به ترتیب زیر اجرا کنید:

الف) نمره 4 تسلط دارد؛

ب) نمره 3 مهارت دارد؛

پ) نمره 2 نیاز به کمک دارد؛

ت) نمره 1 به تنهایی قادر به انجام کار نیست.

به‌عنوان نمونه برای بخش یک (کار تیمی) می‌توانید ارزیابی عملکردی را مطابق جدول زیر انجام دهید.

ارزیابی عملکرد: کار تیمی
کیفیت: تشکیل تیم و انجام فعالیتهای بخش تشکیل تیم
معیارها: ۱ـ تشکیل تیم ۲ـ مشارکت فردی و جمعی ۳ـ شرکت در بحث و گفت‌وگو ۴ـ توجه به زمان ۵ـ انگیزه و علاقه ۶ـ مسئولیت پذیری ۷ـ صداقت
نظام نمره‌دهی: الف) تحقق معیارهای ۱، ۲، ۳، ۶ و ۷ نمره ۴ ب) تحقق معیارهای ۱، ۲، ۳، ۵ و ۸ نمره ۳ پ) تحقق معیارهای ۱، ۴، ۵ و ۸ نمره ۲ ت) تحقق معیارهای ۳، ۴ و ۸ نمره ۱

بخشی از نمره نیز مربوط به ارائه طرح کسب و کارِ تیم‌ها و نمونه‌های اولیه از محصولاتشان در نمایشگاه برگزار شده در پایان سال است. ضمناً تحقق معیارها برای اثبات کیفیت نیازمند ابزارهای سنجش (فهرست وارسی، آزمون عملکردی، نگرش‌سنج و ...) است.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

۱۱۰۲۱۷

آزمایشگاه علوم تجربی ۱

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

بارم‌بندی آزمایشگاه علوم تجربی (۱) پایهٔ دهم سال تحصیلی ۱۴۰۴ـ۱۴۰۳

فصل	پایانی نوبت اول	پایانی نوبت دوم	شهریور و دی ماه
اول (کلیات)	تئوری : ۲	تئوری : ۲	تئوری : ۲
دوم (آزمایش‌های مربی)	عملکردی : ۴	عملکردی : ۴	عملکردی : ۴
سوم (آزمایش‌های دستورالعملی)	عملکردی : ۷	عملکردی : ۷	عملکردی : ۷
چهارم (آزمایش‌های کاوشگری)	عملکردی : ۵	عملکردی : ۵	عملکردی : ۵
پروژه	۲	۲	۲
جمع	۲۰	۲۰	۲۰

برای ارزشیابی مستمر، یک فهرست وارسی (چک‌لیست) برای هر فعالیت یا هر دسته از فعالیت‌های شبیه به هم تهیه و ارزشیابی هر دانش‌آموز بر اساس آن، انجام شود. نمون‌برگ این فهرست در کتاب راهنمای معلم آورده شده است.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

راهنمای عملی ارزشیابی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست
ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی
ریاضی فیزیک
علوم تجربی

اخلاق ۱

۱۱۰۲۳۵

دوره دوم متوسطه/ پایه دهم نظری

ادبیات و علوم انسانی | علوم و معارف اسلامی | ریاضی فیزیک | علوم تجربی

بارم‌بندی اخلاق اسلامی (۱)، علوم و معارف اسلامی پایه دهم سال تحصیلی ۱۴۰۴_۱۴۰۳

درس	عنوان	پایانی نوبت اول	پایانی نوبت دوم، شهریور و دی ماه
۱	چیستی کمال	۳ نمره	۱ نمره
۲	کمال ما	۴ نمره	۱/۵ نمره
۳	هدایت الهی در مسیر کمال	۴ نمره	۱/۵ نمره
۴	هادیان واقعی، هادیان پنداری	۴/۵ نمره	۲ نمره
۵	تفکر، روشنابخش مسیر	۴/۵ نمره	۲ نمره
۶	آهنگ سفر		۳ نمره
۷	محبت به خدا		۳ نمره
۸	راز اعتماد		۳ نمره
۹	تکبر		۳ نمره
	جمع	۲۰ نمره	۲۰ نمره

توضیحات

- سؤالات کلی و از مفاهیم اصلی درس طراحی گردد.
- مفاهیم آیات و روایات مورد ارزشیابی قرار گیرد.